NA SLUŽBU
ISUSU SVEĆENIKU
I
PUTOVI BOŽJI

SARAJEVO

TISKARA BOSANSKA POŠTA JOSIP BRETLER

1936

27006

NA SLUŽBU
ISUSU SVEĆENIKU

Intimne bilješke
izvađene iz spisâ

S. Alojzije Margarete Claret de la Touche

I.

PUTOVI BOŽJI

»Razlog moga bivovanja jest biti ništa; pero, što nosi vjetar, zrno pijeska, što more baca; ali ovo pero, ovo zrno pijeska glasnici su Beskrajne Ljubavi.«

PREVEO I IZDAO
DR. IVAN DUJMUŠIĆ

SARAJEVO 1936
TISKARA BOSANSKA POŠTA JOSIP BRETLER

Nadbiskupski Ordinarijat Vrhbosanski

Broj 1685/36

Sarajevo, dne 3. rujna 1936.

IMPRIMATUR

Generalni Vikar:
Dr. A. Buljan

RIJEČ PREVODIOCA

Od spisa službenice Božje S. Alojzije M. Claret de la Touche imademo hrvatski prevedeno »Srce Isusovo i Svećenstvo« (1934.) i »Knjigu o Beskrajnoj Ljubavi« (1935.). U »Srce Isusovo i Svećenstvo« mogli su čitatelji opaziti, da je četvrti dio, »Razmišljanja o Beskrajnoj Ljubavi i Svećenstvu« složen od odlomaka iz »Au Service de Jésus Prêtre«; uz ovo djelo navodi »Knjiga o Beskrajnoj Ljubavi« i »Notes intimes« neizdane (na pr. str. 104.).

Osim te dvije knjige, i vlastitoga životopisa (Autobiografija), koji je iz poslušnosti morala sastaviti, ostavila je S. Alojzija Margareta mnogo bilježaka o svojem unutarnjem životu, o doživljajima u duši, o mističnim saopćenjima, a da i ne spominjem obilnu korespondenciju naročito sa svojim duhovnim vođom O. Charrier-om D. I. i Ordinarijem biskupije Ivrea, Mons. Filipello. Bilješke je počela pisati jošte u svijetu 1890. za duhovnih vježba, koje je obavila prije nego je stupila u samostan.

Sve bilješke i korespondenciju sredilo je »Vijeće Svjetske Svećeničke Zajednice prijatelja Presvetoga Srca« u Ivrei pod okom Ordinarija, i kao vlasnik izdala »Betanija Presvetoga Srca« u Vische, pod općim naslovom »Au Service de

Jésus Prêtre« u t r i sveska, koji nose podnaslove: »Les voies de Dieu — Putovi Božji«, »Les vouloirs de Dieu — Naumi Božji«, »Les Oeuvres de Dieu — Djela Božja«.

Evo hrvatski prvoga sveska, bilježaka i korespondencije od 1890. do 1902. U njemu se nalazi i desetak pjesama, koje je u dobroti svojoj preveo uvaženi naš pjesnik vč. Milan Pavelić D. I., na čemu mu i ovdje srdačna hvala. Presveto Srce neka mu bude merces magna nimis!

Slijedeće godine, ako Bog da, izaći će druga dva sveska.

Gdjegdje sam zadržao tuđe riječi, kao ono eno na naslovnoj strani »i n t i m n e bilješke«, jedno s toga, što je koji put vrlo teško, ako ne nemoguće naći tačan hrvatski izraz, drugo s toga, što je ovo i onako namijenjeno kleru i redovništvu u prvom redu, a oni te izraze poznaju.

Ovaj svezak svršava razgovorom S. Alojzije Margarete sa Isusom, koji joj veli: »Od tvoje duše učinit ću kanal svoje Beskrajne Ljubavi, i premda neznatna i skrovita, izvršit će ona moje djelo; sve ono ljubavi, što budem izlijevao u tebe, ići će u svijet, ali ti ne zadrži ništa, ne traži nikada vlastiti interes nego slavu moju.«

Po »Srce Isusovo i Svećenstvo« i po »Knjigi o Beskrajnoj Ljubavi« i hrvatskim jezikom teku, i po ovim svescima djela »Na Službu Isusu Svećeniku« teći će iz toga kanala izlivi Beskrajne Ljubavi, da i kod nas očiste, zagriju, raspale srca svećenička i redovnička a po njima i duše u svijetu.

Dr. Ivan Dujmušić

Mons. Filipello, biskup,
Č. Poglavarici samostana
»Betanija Presvetoga Srca«.

BISKUPIJA IVREA

Božić 1922.

Časna Majko!

S iskrenim zadovoljstvom pozdravljam izdanje dražesnog prvoga sveska »A u S e r v i c e d e J é s u s P r ê t r e«.

Po mojem mnijenju, misli i unutarnja nadahnuća, sadržana u ovom D i a r i o časne Majke Alojzije Margarete Claret de la Touche, utemeljiteljice samostana »Betanija Presvetoga Srca« u Vische, imaju da jasnije pokažu bistrinu i jednostavnost ove odabrane duše, njezinu plemenitu i jaku krepost.

U isto vrijeme ovo će štivo druge duše privesti k Presvetom Srcu — od kojeg je S. Alojzija Margareta primila toliko prosvjetljenja i pomoći —, te će im uliti ono posvemašnje pouzdanje u njega.

Knjiga će služiti također i svećenicima; onima, koji se bave vodstvom duša; po onom, što im pruža prvi svezak, još će više cijeniti ostale spise ove Sestre, koji će naskoro biti izdani i sadrže dragocjenih pouka.

Ja sam od svoje strane osvjedočen, da ih je Isus, božanski Učitelj, njoj nadahnuo za posvećenje Svećenstva.

Po ovim tako jednostavnim stranicama ovoga sveska, čini mi se, kao da oživljuje pobožna redovnica, koja mi je davala povjerljiva saopćenja i sveudiljno me uzdizala za onih godina, što ih je provela u ovoj biskupiji.

Ja Vas, Časna Majko, blagosivljem i preporučam se Vašim molitvama. S očinskim srcem

bilježim se najodaniji u Isusu

† *Matej*
biskup

Kard. Ivan Cagliero
biskupu Mons. Filipello.

Predragi i prečasni Monsignore!

Ponajprije Vama, Monsignore, treba da zahvalim i čestitam na krasnoj knjizi »Au Service de Jésus Prêtre«, koju ste mi podnijeli.

Već kad sam prvi put imao u rukama neke rukopise ove odlikovane duše, koju je imala Vaša biskupija, bio sam iznenađen našavši na tim stranicama stvari tako uzvišenih, tako za život dobrih, a ipak tako jednostavnih. Sretan sam, što je izašao prvi svezak, i otvoreno izražavam želju, da bi se što prije nastavilo izdavanjem intimne povijesti ove duše, koja se digla

tako visoko, tako brzo, u sjedinjenju s Bogom, a putom jednostavnim. Ja bih, nadalje, preporučio, neka se ovo prevede i izda na talijanskom jeziku. Mislim, da će ove stranice koristiti i poglede proširiti ne samo svima redovničkim dusama, nego i dušama odabranim, koje, makar su u svijetu, žele ići za savršenošću kršćanskoga života, živeći u ljubavi Božjoj, darujući sebe na sve načine; ali napose će biti dragocjene vođama duša, svećenicima, koji će tu naći pravih nauka na duševnu korist vlastitu i onih duša, koje su im povjerene.

Smatrajte se sretnim, Monsignore, što ste ovo izdanje potpomagali, blagoslovili i poticali.

Neka sve one, koji su pri tom sudjelovali, najobilnije blagoslovi Presveto Srce.

Kažite Časnoj Majci, dragim redovnicama Betanije Presvetoga Srca, neka dobro idu putom jednostavnim a sigurnim, koji im je njihova Majka označila, i neka su blagoslovene za sve dobro što je do sada učinjeno, a želimo, da to dobro bude sve obilatije.

Neka se ove stranice šire po čitavome svijetu i snažno sudjeluju na proširenju Kraljevstva Presvetoga Srca.

Rim-Frascati, 20 siječnja 1923.

† *Ivan Kard. Cagliero*
biskup tuskulanski.

Od čitanja »Intimne bilješke, izvađene iz spisa S. Alojzije Margarete Claret dela Touche«, dobivam utisak jedne duše, koju je naš Gospodin snažno k sebi privukao, i koja je išla putom sigurnim i upravnim, kamo ju je odredilo djelovanje Božje tako vjerno, te nije mogla ino nego postići željenu svrhu, veoma tijesno sjedinjenje sa svojim božanskim Zaručnikom.

Samostan sveopćih nauka francuske Dominikanske Provincije.

Le Saulchoir, Kain (Belgija)
8. svibnja 1922.

Fr. Anton Lemonnyer R. P.
profesor sv. bogoslovlja i prefekt studija.

... S najvećim zanimanjem čitao sam »Na službu Isusu Svećeniku«. Ova će knjiga donijeti sigurno koristi, puno koristi, pa Vam zahvaljujem na dobroti, da ste mi ju poslali.

... Za ovo djelo ja sam vrlo malo učinio, ali dobri Bog će uslišati moje molitve, i tako ću Vas barem pomagati.

Nastavite i radite na Djelu Božjemu i Presvetoga Srca Isusova; kao sva velika djela i ovo će se izvesti kraju, u strpljivosti i na Križu.

3. veljače 1923.

A. Hamon S I.
Škola Sv. Genoveve — Versailles.

PREDGOVOR[1])

Radosno i s pouzdanjem odlučismo dati u javnost prvi svezak Intimnih Bilježaka S. Alojzije Margarete Claret de la Touche; u zbiljskom uvjerenju o odličnom uticaju, što ga mogu imati na duše ovi spisi, odavno smo gajili vruću želju gledati, kako bi mogli divno razvijati svu snagu osvjetljenja, kako to i zaslužuju. Do sada je taj uticaj bio tih i plodan na neke odabrane; članovi Svećeničke Svjetske Zajednice prijatelja Presvetoga Srca u biskupiji Ivrea nijesu dakako bili posljednji, koji su se okorišćavali ovim skrovitim blagom i uvidjeli mu stvarnu vrijednost. Oni kao da su podmirivali dug zahvalnosti, dok su svim silama nastojali, da dođu ove stranice na javnost.

Da se shvati uloga S. Alojzije Margarete, da se ocijeni misija, koju joj je, kako se čini, Bog povjerio, potrebno je prije svega upoznati njenu osobnost i tajanstvene puteve, kojima ju je božanski Učitelj vodio do savršenosti; s toga je prvi svezak cio posvećen životopisu i unutar-

[1]) U ovom svesku naći će čitatelj tri vrsti slova; to je učinjeno u svrhu, da se štivu poda više jasnoće. Dio čisto povjesnički, ili tumačenje, složen je kursivnim slovima; dijelovi uzeti iz vlastitoga životopisa S. A. M. složeni su sitnim slovima; same pako Intimne bilješke označene su brojevima i složene slovima običnim.

njem usavršivanju pobožne redovnice. Ove će stranice otkriti, kako se je ona sva darovala, s kojom se je razboritošću i razumnošću predala djelovanju Božjem, kako se brzo uspinjala do Boga. Nadoći će druga dva sveska; ne će imati toliko značaj osobni; no bit će jednako uzvišeni; u njima će S. Alojzija Margareta iznijeti posebna prosvjetljenja, što ih je ona primila od Boga u svrhu, da pomogne svećeničke duše u teškoj im službi i učvrsti ih u zajedničkoj im želji, da budu svi jedno u spasavanju svijeta.

Tek nakon što smo na neki način s uspjehom stavili na kušnju misli i nauke sadržane u spisima Sestre, ostvarivši početak Svećeničke Zajednice, mi danas izlažemo te misli i nauke ocjeni sviju onih, napose naše braće u Svećeništvu, koji žele da ih dobro upoznaju. Neka ovi čedni svesci daleko raznesu dobro sjeme istine i ljubavi i nađu odziva u dušama, koje su željne da upoznavanje i ljubav Isusa Krista poraste u njima samima i svuda se proširi.

Ivrea, 23 lipnja 1922.
(blagdan Presvetoga Srca)

Vijeće
Svećeničke Svjetske Zajednice
prijatelja Presvetoga Srca.

ŽIVOTOPISNE CRTICE

Ona, čije intimne spise ovdje objelodanjujemo, provela je život na oči jednostavan i priprost. Mnogi od onih, koji su je susreli, nijesu znali, koliko se blago heroizma i svetosti krije pod slabašnom i sitnom vanjštinom; možda bi im došlo na pamet, gledajući ju jednako raspoloženu i milo veselu, da reknu ono, što se jedna njezina drugarica u samostanu usudila reći pred njom: »Oh Sestra Alojzija Margareta, to je njoj lako, ništa ju to ne stoji.«

Kad budu čitali ove stranice, bez dvojbe će se ugodno iznenaditi otkrivši jednu dušu, koju su cijenili, a nijesu znali, pokraj koje su prolazili a nijesu je zapažali; tako je istinito, da se u onima, s kojima živimo, kriju koji put neslućene tajne, koje poznaje samo Bog.

Nego ova publikacija ne ide za tim, da ju čitaju samo oni ili one, koji ili koje imadoše sreću živjeti uz nju ili su ju susretali na putu života. Doći će i drugi, o tom ne dvojimo, da u doticaju sa ovom dušom potraže svijetla i obnove snagu za svoj duhovni život. Već rukopis ovih intimnih bilježaka, dosta puta čitan pa čitan, mnogo je koristi proizveo; a izdan na javnost, sveudilj će raznositi bez buke miomiris visoke kreposti i duboke ljubavi prema Bogu.

Napokon, baš svećenici ne će nikada požaliti, što su nastojali prodrijeti u ovu dušu, svu sjajnu i žarku, koja je, uza svu svoju samostansku povučenost, tako dobro poimala današnju njihovu misiju u svijetu, teškoće, što im donosi njihova osamljenost, potrebu im, da se što bolje međusobno upoznaju, ljube, povežu oko svoga Učitelja, pa onda svuda raznose njegovu Ljubav i propovijedaju njegovu Milosrdnost.

Nije bez razloga, što smo čitavome ovome djelu dali naslov: »Na službu Isusu Svećeniku«. Cio nutarnji život ove redovnice doista je bio upravljen na službu Kristu u njegovim predstavnicima na zemlji; čini se, ona nije imala drugoga zvanja, i riječ Božja, koju je ona, kako joj se činilo, čula jednoga dana za molitve, sadržaje kratko sav smisao njezine misije ovdje na zemlji: »J a ć u t i d a t i d u š e s v e ć e n i k a.«

Prvi svezak odnosi se na njezinu mladost i prvi dio redovničkog joj života, i iznosi dugu i postepenu pripravu njezine duše, vazda pažljive da slijedi »P u t o v e B o ž j e«.

Onda istom, pošto je kroz bolne unutarnje kušnje dovedena bila do uskog jedinstva s Bogom i do potpune predanosti, Bog će joj očitovati svoje naume. Ovi »N a u m i B o ž j i« bit će sadržani u drugom svesku. Ovdje ćemo kratko donijeti tijek njezina života.

***

Margareta Claret de la Touche rodila se u Saint-Germain-en-Laye 15. ožujka 1868. Otac joj, starinom iz Bretagne, bio je porezni kontrolor, stanovao je najprije u Angoulême pa u Versailles, gdje je postao nadzornik. Iza njegove smrti 1875. uda joj se majka za Chamberet-a, koji poslije preseli sa obitelji u Valence.

Rodila se čvrsta zdravlja, ali iza nekoliko mjeseci morala je upoznavati kušnje tjelesnih boli i bolesti, koje ju više nikada ne ostaviše. Ona je sama napisala:

»Križ se ispravio nad mojom kolijevkom; bol je postala mojom baštinom i prvim znakom ljubavi, koji je dao Isus mojoj duši.«[1])

Slaba skrb hraniteljice, kojoj je bila povjerena, dovede joj život u opasnost i za vazda joj oslabi sile tjelesne. Ozdravila je kao čudom, ali uza sve to kroz cio život izgledat će slaba i nježna; često će joj se iznova približivati smrt, ali ona, koja toliko vreba na naše živote, redovito bit će odbijena, pa i onda, kad se bude činilo, da je svaka nada izgubljena.

***

Njezina obitelj bila je kršćanska po tradiciji i načelno, i tu je mala Margareta naučila prve najnužnije nauke: molitve vjerske. Pravo govoreći, cio njezin vjerski odgoj ograničio se većim dijelom na primitivnu poduku.

»U listopadu 1878. navršila sam deset i pol godina, i moja majka je mislila, da je već vrijeme misliti na moju prvu Pričest. Otišla je u Katedralu, da upita, kada će početi poduka u katekizmu; bi joj rečeno, da će to biti

[1]) Autobiografija, napisana na izričitu zapovijed njezina vođe i s dozvolom njezine poglavarice. Vođa joj, O. Charrier D. I., preselio se u vječnost 19 kolovoza 1922.

u slijedećem mjesecu; na povratku kupi jedan katekizam za pola franka, i dajuć mi ga u ruke reče mi, da počnem učiti prva štiva. Do tada nijesam nikada ništa učila iz kršćanskoga nauka i svežanj moje vjerske poduke bio je jedan od najlagljih. Bila sam čitala vrlo kratku Biblijsku povijest, znala sam Oče naš i Zdravo Marijo francuski, za ferija sam bila naučila na pamet dva tri odlomka sv. Evanđelja iz molitvenika; to je bilo sve. Počela sam učiti katekizam, i u studenom odvedoše me na pouku.

»U to doba, u prosincu ili siječnju, ne sjećam se pravo, svidjelo se Isusu, premilom Prijatelju djece, da mi se prvi put osjetljivo prikazao. Jedne večeri oko 5 sati bila sam sama u majčinoj sobi, sjedila sam za stolom i obavljala svoj posao. Moja sestra bila mi je pri danu pročitala jednu crticu iz velike revolucije, koju sam, da se vježbam u stilu, morala pripovijedati. Obitelj je moja bila izašla, kuharica je bila u kuhinji i ja s perom u ruci gledala sam, kako da počnem; kad sam neko vrijeme uzalud pokušavala, dođe mi na um jedna misao, koja mi se činila pametnom. Znala sam, gdje je moja sestra bila ostavila časopis, u kojem se nalazila ona crtica, koju sam morala opisati. Bacit ću hitro pogled na početak pripovijesti, ne da prepišem, nego samo da znam započeti; uostalom to ne bi nitko ni znao, nijesam htjela pripovijest ponovno pročitati, sjećala sam je se jako dobro! Eto samo da vidim početak i da mi dođu misli. Kako smišljeno tako i učinjeno; dignem se, otvorim vrata sestrine sobe i uniđem. Svijetlo od svjetiljke ulazilo je obilno na vrata, lako sam raspoznala na stolici pri dnu sobe mali bijeli časopis i pođem da ga uzmem. Došavši u sredinu sobe osjetim, da me ustavlja neka zapreka; nešto je bilo preda mnom, meni do prsiju, kao ispružena ruka, koja mi ne da naprijed; ustavim se u čudu, ništa ne vidim, kad čujem muški glas, dostojanstven i blag: *»Ne valja, što hoćeš da učiniš!«* Podignem glavu, da vidim, tko mi to govori; ništa ne vidim, i ja bez straha i uzbuđenosti odgovorim: »Oh, pogledala bih samo jedan redak, samo prvi redak.« I odmah nestade zapreke. I mogla sam poći naprijed; trebala sam dva koraka da rukom dohvatim časopis, ali ostala sam nepomična; počela sam razmišljati, i rekla sam sama

sebi: »Ipak, pošto mi je rečeno da bi to bilo zlo?« ... I onako spremno i odlučno, kako običajem, okrenem se i izađem iz sobe. Sjednem opet za stol i počnem zadaću. Naskoro, kô lakoumno dijete, posve sam zaboravila što evo opisah; i kroz petnaest godina ni jedanput se toga nijesam sjetila. Jednoga dana iza položenih zavjeta, moj mi se božanski Učitelj objavio i dao da u duši čujem glas njegov, i ja se sjetih, da sam taj glas već čula, i odmah mi dođe u pamet onaj kratki prizor, koji sam malo prije opisala, tačno sa svima pojedinostima i izvanrednom jasnoćom; onda mi je Isus rekao, da je onoga dana htio prvi put okušati moju vjernost, i, da sam tada pomanjkala, valjda mi nikada ne bi dao onih milosti, kojima me je kasnije obasipao. O moja preslatka Ljubavi, o Isuse, do tada se činilo, da si me sam predao u ruke svojoj premiloj Majci, kao što se obično pripušta malu djecu nježnoj i budnoj brizi majke, a sada, kad sam izašla iz djetinjske dobe, sâm si htio preuzeti brigu oko mene; ti hoćeš, kao preljubezan otac, da počneš sâm poučavati me i meni govoriti.«[1])

***

Margareta se pripravljala na Pričest učeći katekizam četiri mjeseca i pol.

»Te godine 30. ožujka imala je biti moja prva Pričest; 15. toga mjeseca navršila sam 11 godina. Taj dan ili sutradan reče mi majka, da valja misliti na moju ispovijed ... To je bila prva ispovijed! O tome mi do tada nitko ništa nije govorio; nikada od svoje sedme godine nijesam ispitala savjesti. Dakle moja prva ispovijed imala je biti i općenita ... Po naravi nikada se nijesam svraćala u sebe, nikada se nijesam zamislila kod učinjene pogreške; a i one, koje sam učinila, ostavljale su vrlo slabe tragove u mojoj duši. Na papir zabilježih pogreške, za koje sam znala, kad me nešto zaustavi kod jednog smetenog slučaja (ako ovo napišem, nasmijat ću svoga Oca[2]); ali kad mi je kazao, da zabilježim sve, ja ću zabi-

[1]) Autobiografija.

[2]) Vođu duhovnoga, O. Charrier-a.

ležiti onako, kako sam tada mislila). U svojoj savjesti vidjela sam neku tačku, u kojoj sam gledala jednu manu, a nijesam je znala iskazati. Kad sam bila posve mala, rekoše mi, da se malu djecu nalazi u kupusu; to sam dugo vjerovala; kasnije moj duh po naravi opažač konačno je gotovo došao do istine u ovoj stvari. I sada sam u tom vidjela neku manu, ali koju? To sam mogla doznati od svoje majke, ali mi nije palo na pamet: mislila sam, stvari savjesti treba otkriti samo svećeniku; a opet nijesam znala, da se može donijeti na ispovijed i ono, što nije posve jasno, bistro i kratko izrečeno. Onda sam ovako pomislila: znati neku istinitu stvar, istinu, ne može biti pogreška. Osim toga svi odrasli znadu tu istinu, i nije moguće, da su uvijek u griješnom stanju, jer to znadu. Znati dakle nije grijeh. Da se to ne kazuje djeci, s toga je, što to ne trebaju znati. Tomu mora biti opravdan razlog, premda ga ja ne shvaćam. Moja je dakle pogreška, što sam nastojala da saznam ovu stvar, koju mi se nije htjelo kazati s opravdanog razloga; to je bila znatiželjnost. Kad sam sebi ovu stvar razjasnila, zabilježila sam na papir: tužim se, da sam tražila te saznam i saznala sam stvar, koju obično ne smatraju zgodnom kazati djeci.

...30. ožujka bio je blagoslovljeni dan moje Pričesti. Isus mi je darovao svoje božansko blago; a ja sam bila puko siromaštvo. Donijela sam Isusu srce još nevino, istina, i vjeru duboku i iskrenu, to je bilo sve. Nikakva gorljivost nije me privlačila k Bogu; nikakav osjetni žar, ni čežnja, ljubavlju izazvana, nije razigravala moju dušu. Obavila sam taj čin, jedan od najvećih u mojem životu, ozbiljno, sa strahopoćitanjem, ali bez poleta u srcu. Taka je bila vjera kod kuće. Moj otac bio je kršćanin. Nijesam vidjela, da bi ikoji član obitelji, osim radi bolesti, izostavio sv. Misu nedjeljom ili se omrsio petkom; svaki je četiri puta godišnje pristupio sv. Sakramentima ozbiljno, da ispuni svoju dužnost. Majka nas je koji put podsjetila, da valja prije spavanja pobuditi čin pokajanja i izgovoriti Zdravo Mariju ujutro; dala bi često čitati sv. Misu za moga oca i pokojnu rodbinu; davala je obilno milostinju i nas poticala na ljubav; ali Bog je za nas bio pravedni Gospodar, komu

valja tačno služiti, poštivati ga radi njegova veličanstva i ostaviti ga u neizmjernim visinama njegovih nebesa sred anđela i svetaca! O poklona dostojni Učitelju, zašto si pripustio, da te nijesam poznavala? Zašto si dopustio, da u onim godinama nevinosti, kad sam te mogla tako ljubiti, moje srce ostane tako daleko od Tebe? Tvoji su putovi neistraživi, o moj Bože, i sve, što činiš, dobro je i pravedno!

....Odlučnost je bila osnova majčinog odgajanja. Premda se skrbila za naše zdravlje, naša draga majka htjela je učiniti od nas žene jake, odvažne, uzvišene nad one ženske slaboće i afektacije, ne baš dostojne razboritih duša. Nije nas u tom ona odgajala s kršćanskoga gledišta, iz pomisli na Boga, da njemu udovolji; nije ona na to mislila. Radije nam je navodila mudrace grčke, stalnost stoičku, vrline rimskih gospođa, nego li mučenike mlade Crkve i heroizam kršćanskih djevica. Sokrat i njegov otrovni napitak, Lukrecija i njen bodež daleko su mi bili poznatiji nego li sv. Augustin i sv. Cecilija.

Filozofija, ali posve poganska filozofija, bila je glavni elemenat u mojem odgoju. Isus, čiji su putovi neispitljivi, tako je pripustio. I to je on pripustio, da sam se dala na učenje stranih mitologija mjesto da sam učila Evanđelje i povijest Crkve. Činilo se, da treba te me poduči najveći dio umjetničkih djela, nadahnutih mitološkim uspomenama. Dobro sam poznavala sve bogove Olimpa, skandinavska i egipatska božanstva; Odina i Walkyries; bez ikakve moje koristi nastaniše se u mojoj pameti Isis i Osiris. Oh, dobri i mili Gospodine Isuse! One lijepe i svježe godine moje mladosti mogla sam tako lako upotrebiti, da budem podučena o Tebi, o tvojem svetom zakonu, o božanskim tajnama tvoje Beskrajne Ljubavi. To će me vječito boliti, da sam tako dugo živjela pod tvojim božanskim okom, a da nijesam Tebe poznavala ni ljubila.«[1])

***

Sve knjige, što je htjela čitati, bile su joj pri ruci; poslušajmo ju opet:

[1]) Autobiografija.

»...Tu je bila prilična biblioteka[1]), ostaci raznih baština, gdje su bila na okupu najrazličitija djela: Voltaire i Rousseau našli su se zajedno s djelima Arnaud-a i Sacy-a; teška enciklopedija 18. vijeka stajala je uz velike klasike, kao što su Racine, Corneille, Molière i La Fontaine; romani na glasu za prvoga carstva i restauracije miješali su se sa životom sv. Huge i sv. Brune. Mogla sam posve slobodno crpsti iz ove biblioteke; to sam obilato počela i nastavljala svake godine. Čitanje me je vazda privlačilo... Samo sam se bojala jedne vrsti knjiga: to su bile one, koje su izravno govorile proti Crkvi i Bogu; za koje sam znala, da su na Indeksu, ne bih ni otvarala. Nikada nijesam uzela u ruku ni Voltaire-a ni Rousseau-a, jer sam znala, da su neprijatelji Božji.

»...Poslije nekoliko godina čitajuć časopis des Deux-Mondes počeh sa jednim člankom, koji mi je po naslovu izgledao zanimljiv. Istom što sam pročitala nekoliko redaka, osjetih, kako me spopade čudno neraspoloženje; činilo mi se, da nejasno nazirem između redaka tragove duha Crkvi protivna; pokušah da nastavim, da se osvjedočim, ali neraspoloženje, nutarnja muka bivala sve jačom, i pođoh da na kraju članka tražim potpis pisca: bio je Rénan. Onda više nijesam ni pogledala onih stranica.

»...Čitala sam da se zabavim, da se poučim o vladanju.

»...Pošto bih knjigu zatvorila, više na nju nijesam mislila; moje spavanje, spavanje djeteta, duboko i slatko, nikada nijesu pometale utvare sanja.

»Štivo nije moju maštu nikada uznemirivalo.

»...Bez dvojbe, moj Isus, gledajuć me još mladu i slabu, nije dopuštao neprijatelju, da na mene bijesno navaljuje, kako sam navale mu osjećala kasnije u času, kad sam svijet ostavljala.

»Rijetka ona štiva, što mi je majka zabranjivala, ili nijesam čitala, ili ako sam čitala, uvijek bih ispovjedila. Tako je bilo, da mi je majka izričito zabranila čitati život sv. Terezije, i ja nijesam zabrane prekršila.

[1]) U kući na ladanju, koju su njezini bili iznajmili i uredili.

Jadna draga majka! Ne znam, da li je u času moje prve Pričesti znala za osjećaje, koji su me vukli u redovnički stalež, ali me je vazda s nekom naravnom bojazni odvraćala od te strane, i sve je poduzimala, da mi razvija želju za svijetom a dušu mi zatvori vjerskim uticajima. Bog je to pripustio, e da moje zvanje bude baš njegovo djelo, pa da nikakav izvanjski i ljudski poticaj ne može sebi kakva sudjelovanja pripisivati«.

***

Ovi navodi bili su, čini nam se, potrebiti, da se vidi, kakav je odgoj uživala Margareta; evo još jedan, koji pokazuje način, kako je ona sudila, i preokret u njenoj duši.

»...Rekla sam, da me je baka učila povjest; u ovu stvar svatko je htio da baci svoju. U mojoj obitelji bilo je savršenih razlika u mislima, i pitanja stranaka bila su često predmetom beskonačnog raspravljanja. Moj očuh bio je, po naravi i odgoju, u duši pristaša kraljevstva.

»...Svaki je htio, da me o svojem uvjeri; baka mi je dala da čitam život Marije Amelije, i sve što je mogla naći iz povijesti orleanista, očuh pak mi je davao knjige pisane u duhu legitimista. A moja majka naprotiv pripovijedala bi o sablaznima dvorskim. Ja, ne pristajuć ni uz jedne ni uz druge, slušala sam, što se govorilo, čitala sam sve knjige i šutjela. Vidjela sam u mnijenjima mojih ukućana dosta strančarskoga duha, strančarstva, razloge srca i osjećaje, istina, vrlo dostojne poštivanja, alí nijesu bili dovoljno jaki, da se na njima pravedno i razborito prosuđuje. Kasnije, pošto sam postala djevojkom, kad bi nastale u mojoj obitelji političke prepirke, držala sam se po strani i nipošto se nijesam miješala u razgovor; katkada bi se bojovnici okrenuli prema meni, podraženi mojom šutnjom, pa bi mi rekli: »Napokon, Margareto, koje si ti stranke, koje je tvoje mnijenje?« Ja, to mirnija, što su oni bili uzrujaniji, u najvećem miru bih odgovorila: »Ah, ja pripadam stranki Crkve!« Šta bi se na to moglo odgovoriti? Svi su bili kršćani; to bi redovito ušutkalo raspravu.«

***

No rano je Margareta stupila u svijet. Dolazilo se u posjete g. Chamberet-u, naročito u Valence, gdje su časnici garnizona kući donosili svu veselost mladosti i živahnosti. Chamberet-ovi su također bivali često pozivani: plesalo se, igralo se šalâ. Margareta jednostavna i otvorena, živahna i umiljata, voljela je ove sastanke, a i nju su rado gledali i cijenili.

Sred ovako naravna života kako da ruka Božja nađe put do ove duše, kako da u nju neosjećajno prodre, s njom se veže, a ona sama da ni ne nasluti, i to vječno? To je tajna milosti u dušama, koje Bog hoće za sebe da osvoji.

U svojoj 11. godini učini Margareta, ne pitajući nikoga za savjet, zavjet djevičanstva, i ostade mu vjerna, tako te je kroz svoju mladost, sred čisto svjetovnih sastanaka, kod sviju uživala poštivanje poradi svoje čednosti i neke povučenosti. Ovu milost ocrtava sama Margareta:

»...Malo poslije Uskrsa, od prilike tri tjedna iza moje prve Pričesti, svidjelo se Gospodinu da me obdari jednom doista osobitom milosti. Ne bih znala kazati dana, u koji sam ju primila, ni načina, kako mi je dana, i ja priznajem, da se vrlo čudim, što imam tako jasno sjećanje na toliko malih sitnica bez značenja, a opet što se uprav nikako ne mogu sjetiti događaja za me toli znamenitih. Isus, preslatki Gospodin moje duše, htio me je uza se privezati neraskidljivim vezama: samo po njegovu nadahnuću, a da na to prije nijesam ni pomišljala, učinila sam zavjet vječnog djevičanstva. Tajanstveni veo, sličan onomu, koji mi je sakrio čas moga prvoga sakramentalnog sjedinjenja sa Isusom-Hostijom, obavija onaj čas, kad sam se zavjetom svezala sa Presvetim Zaručnikom dušâ. Jedno što znam jest, da sam znala da sam zavjet učinila, i bila sam veoma sretna, i obnavljala sam ga rado iz dna duše čitavom svojom voljom.

»...Obnavljajući tu obvezu još sam obećala Bogu, da ću kasnije postati redovnicom, ako mi udijeli poziv. U isto doba božanska me je Dobrota potakla, da ovu milost čuvam zatvorenu u najdubljoj dubini moje duše; premda sam naravi otvorene i povjerljive, nikom o tom nijesam govorila. Uostalom nije mi došlo na pamet ni to, da bi to trebalo kazati ispovjedniku. Mislila sam, na ispovijedi ne treba drugo kazati osim grijeha.«

***

Duša otvorena, bistra, muževna: to su svojstva, na koja ćemo svuda naići tokom ovih intimnih bilježaka, i po kojima upoznajemo S. Alojziju Margaretu, te nas osvaja. Ova je svojstva imala odmah od početka; milost Božja ih je oplodila, pa je po njima mogla proći kroz opasnosti svijeta, a da nije zastranila; ta svojstva su joj podavala čar i pribavila joj ljubav, poštovanje i ugled kod sviju, koji su se s njom sastajali.

Na ovu dušu, tako tajanstveno pripravljenu, imao je doći poziv Božji, neka ide u redovnice.

Ali u tom razdoblju života zbi se jedan događaj, koji dobro pokazuje borbe, što ih je Margareta imala voditi protiv svoje naravi. Bila je to jedna prolazna slaboća, i ona će cio život oplakivati ono nekoliko časaka, u kojima se bila priklonila stvorenju. Poslušajmo priprostu joj dušu:

»Sred toga svjetovnog života, premda vrlo okružena i vrlo voljena, ipak sam srce očuvala slobodno. Isus, koji ga je za sebe odredio, do tada ga je branio i štitio. Ali eto doći će čas, kad će neprijatelj oteti i posljednji kutić, u koji se bila povukla ljubav Gospodinova.

»Početkom zime predstaviše našoj obitelji jednoga časnika, koji je nedavno bio stigao u ... Iza sjajnih ispita izašao je iz St. Cyr; jedva je imao 23 godine; mio mu karakter, dobar odgoj, bistar duh, čedna po-

vučenost, što pristaje njegovoj mladosti, odmah mu pribaviše simpatije u mojoj obitelji. Bio je jedan od najčešćih gostiju u kući, i ja sam brzo opazila, da nije prema meni hladan. To nije izmaklo ni mojoj majci, ali ga je dočikala kao i prije, da ga prouči i bolje upozna.

»... Sve sam više cijenila njegovu jednostavnost i savršenu povučenost.

»... Malo po malo, a da nijesam ni primijetila, moje srce bilo je sklono gospodinu X.; neki se novi osjećaj bio razvio u meni, a da nijesam ni pravo opažala: ljubav, prava, iskrena, ozbiljna, osnovana na dobrim svojstvima, što sam ih vidjela na g. X., tako te je po tim svojim izvanjskim svojstvima zahvatila dubok korijen u djevičanskom tlu moga srca. Bila sam ljubljena, ljubila sam, i bila sam sretna; osjećala sam, da mi je srce stvoreno za ljubav, ali uzimajuć sjenu za zbilju, tražila sam ugodnost u ljubavi zemaljskoj, dok je ljubav čisto nebeska i božanska imala da posvema zadovolji moju dušu i dade joj sreću...

»... Kako smo oboje bili mladi, a on je bio istom potporučnik, trebalo nam je bez dvojbe nešto čekati; zima nam je prošla u ugodnoj intimnosti zaruka, a slijedeće proljeće, kad ću ja imati dvadeset godina a on postati poručnik, imalo nas je posvema svezati i sreću nam donijeti.

»Jedne večeri spremala sam se u svojoj sobi na počin, predavši se sva slatkim sanjama. Kad sam legla, po običaju počnem govoriti čin pokajanja i molitvu »Spomeni se«; dok sam izgovarala nesvijesno i gotovo bez pažnje milu molitvu sv. Bernarda, na jedamput mi se u duši pojavi jedna misao, jedna uspomena: moj zavjet čistoće!

»Po malo, za zimskoga življeg života, bila sam ga odnemarila, nijesam ga obnavljala navečer; druge su mi misli dušu bile zaokupile, i ja sam bila posve na nj zaboravila.

»Kad sam se one večeri sjetila zavjeta, kao da mi se pokazala strašna, ledena utvara, što je došla da obori moju sadanju sreću i razruši moje slatke osnove u budućnosti. Onda nastade strašna borba u mojoj duši. Bog je tražio svoja prava; ljudska ljubav tražila je da

njena budu preča. Suze su mi obilno tekle niz obraze, jecanje mi nadimalo prsa, i da ugušim glas, zamotala sam lice u pokrivač. Boj je bio ljut i trajao je svu noć; narav i milost u meni otvoriše bitku bez milosrđa, onaj krvavi dvoboj, koji se svršava tek smrću jednoga...

»Kad su prve jutarnje zrake probile kroz kapke, bilo je sve gotovo. Isus, moj Otkupitelj i moj Gospodin, Isus, moj božanski Dobrotvor, koji me bio odabrao i privukao tolikom ljubavlju, Isus, veliki Progonjenik u sva vremena, bio je i ove noći veliki Pobjeđenik.

»Stavljena na kušnju, da izaberem ili ljubav Kristovu ili ljubav bijednoga stvorenja, ja sam promišljeno, iza cijele noći razmišljanja i borbe izabrala stvorenje i odbila Krista! Činilo mi se, da ne bih mogla živjeti, ako ne bih živjela sa onim, koji je zagospodario bio mojim srcem. Govorila sam sebi, Bog me ne može obvezati na toliku žrtvu; kad je Bog pripustio našu međusobnu ljubav, može li Bog sada htjeti da slomim i svoje i njegovo srce? Bih li ja mogla tu bol i onu zdvojnost zadati onomu srcu, koje me je ljubilo? A onda, volja je moje majke bila, da se ja uredim u svijetu, i mogu li joj se oprijeti? Onaj zavjet, pa ja sam ga učinila svakako na laku ruku, bez promišljanja i savjetovanja; uostalom bila sam i premlada, da mu shvatim zamašitost. Otići ću k Biskupu, pasti ću mu pred noge, kazat ću mu sve i moliti ga, da mi iz Rima isposluje oprost od zavjetne obveze.

»Odlučila sam čekati zgodnu priliku, da odem u biskupov dvor bez znanja moje obitelji. U ono doba imala sam u svojem džepu 1400 franaka, koji su čekali, da ih uputim. Uzela sam 1000, da od tih dadem 500 Monsignoru za njegova djela, a 500 će biti za Petrov novčić. Toliko sam mogla žrtvovati, da sebi kupim slobodu. Hiljadu franaka! Moje srce valjda ipak vrijedi toliko, činilo mi se. Ja bih i više darovala, da mi srce bude u mojoj vlasti i dadem ga onomu, koji mi se mili...

»O božanski Učitelju, je li moguće, da sam ti nanijela toliku nepravdu? Je li moguće, da sam bila tako daleko otišla?... Cio provedeni život u samostanu, patnje, duge bolesti, agonije srca, bolna zapuštenost du-

ševna, je li sve to kadro oprati tako veliku pogrešku? Bez dvojbe nije, ništa me ne može očistiti od te ljage osim, Isuse, tvoja Beskrajna Ljubav i Milosrdnost!...«

***

Međutim božanski Učitelj, koji je htio čitavo njezino srce, nije oklijevao da ga nanovo osvoji po boli.

»Prošlo je nekoliko dana, možda četiri ili pet, osvanu nedelja, bilo je to 12. lipnja....«

Posve nenadane vijesti, koje za sada ne smatramo uputnim otkriti, stigoše Margareti načinom najmanje očekivanim; one su naum o vezi za uvijek razorile. Kako su joj parale dušu, možemo naslućivati iz ovih redaka:

»Na prve riječi izgovorene, kao da me je tane pogodilo usred srca. Posrnula sam, za mnom je bila stolica, i ja sam više pala nego sjela. Snažnim naporom volje ostala sam mirna, bešćutna; odveć sam bila ponosna, da bih u onom času otkrila svoje srce i svoju bol. Ali pod tom izvanjskom neosjećajnosti kakve li nesreće!... Jesam li imala bol? Ne, odveć sam trpjela, a da bih osjetila bol! Činilo mi se, da je u meni sve umrlo i da sam nosila dušu ukočenu i ledenu kao lešinu.«

Nekoliko mjeseci kasnije Providnost joj baci u ruke život sv. Alojzija Gonzage; to je bila prigoda za nju, da se obnovi milošću i pobožnošću. Od toga dana ona svaku večer obnavlja svoj zavjet djevičanstva, i više ne promišlja o daru, kojim samu sebe poklanja Isusu Kristu. Ona počinje u djelo provoditi lijepu riječ, koju je malo kasnije napisala:

»Hoću da idem pravo k Tebi, Gospodine; sve ću slomiti, što me bude ustavljalo na putu. Ako su to moji prijatelji, ostavljam ih; ako su

to dobra, ja ih darivam; ako je to moje srce, ja ga čupam; ako je to moje tijelo, neka je smrvljeno.«[1])

Od sada cio joj život ne će biti drugo do li ovo darivanje vazda obnavljano, vazda savršenije, a i vazda bolnije, jer što je poziv božanski bio intimniji, to je bivao jači i odlučniji.

Nema dvojbe, slijedeći savjet, što ga daje svećeniku, jedan je plod vlastitog iskustva:

»To darovanje, istina, izvršeno je onoga dana, kad je svećenik prikazujuć se dragovoljno primio sveti karakter svećeništva, ali to darovanje može se vazda obnavljati, može biti sve to savršenije.

I doista, tko ne vidi, da je ponovno darovanje sama sebe punije vrhunaravne snage i dragocjenije u očima Božjim, ako se obavlja nakon nekoliko godina službovanja, pošto je svećenik već okusio radosti ali i iskusio teškoće, žalosti, patnje; pošto je osjetio borbe svoje naravi sred oduljenih žrtava, koje su mu se u početku, za žara prvoga zanosa, činile ne baš mučne; pošto je upoznao umor iza rada bez vidljivih plodova?«

***

Ne ćemo zalaziti u prve godine redovničkoga života Margarete, u redu zvane Sestra Alojzija Margareta. Ova knjiga i bilješke u njoj dovoljno će o tom uputiti čitatelja.

Čim je stupila u samostan Pohoda Bl. Gospe de Romans, 20. studenoga 1890., Margareta se podložila redu i posvetila idealu života, kako

[1]) Knj. o B. Lj. 24.

joj je to bilo predočeno. Ona je uzorna redovnica, ali ništa izvanredno na njoj ne pobuđuje osobitu pažnju. Ona sama, posvećujući se božanskom djelovanju, otkriva želju našemu Gospodinu, neka ništa ne izbija na javu.

Međutim, dok ona tako koraca gotovo neopažena, božanski Učitelj unutra joj osvaja dušu i za molitve on ju sam udesuje.

Mlada redovnica zarana stupa u mistične staze kontemplacije i u tom neprekidno napreduje. Prosvjetljenja, što ih pri tom dobiva, po naredbi svojih starijih stavlja na papir, pa ju možemo slijediti korak po korak u njenom penjanju do savršenosti. No ne će joj manjkati ni kušnja: bolesti, poniženja, protuslovlja dovršivat će i popunjavati u njoj sliku Isusovu, koju ona promatra. Sva joj se pažnja usredotočuje u ovom: pustiti, neka Bog u njoj djeluje, dati se voditi putovima, koji se njemu sviđaju, i dugo kako on hoće.

»Bog, piše ona, više voli ljubiti nego biti ljubljen. Treba učiniti Bogu tu radost pa se dati ljubiti od njega i ostati nepomično u njegovim rukama, spremno primati sve, sve činiti, sve podnositi.«

Ali u tom ne može biti dvojbe: put ovaj put je što razapinje.

»Biti žrtvom sa Isusom, piše ona, ne znači baš tražiti bol, nego dragovoljno se prikazati svima bolima, koje se svide Bogu da ih pošalje, primati ih s veselim mirom i s puno ljubavi i pri tom uživati kao kad je podmirena potreba.«

***

Cio ovaj posao priprave, u milosti i križu, imao je dovesti S. Alojziju Margaretu, da u određeni čas primi odlučan poziv, koji će joj život obilježiti pečatom Božjim. Nipošto ne kanimo da prije odluke Crkve izrečemo sud o saopćenjima, što ih je pobožna redovnica dobivala za molitve. Mi se zadovoljavamo time, što iznosimo, da je njezin duhovni život od lipnja 1902., dotle ograničen na unutarnje savršenstvo i jedinstvo s Bogom, poprimio odlučno poseban smjer. Njoj se činilo, da ju Bog zove, neka se prikaže i žrtvuje sva za posvećenje Svećenstva.

Bilo je to u osmini blagdana Tijelova. 6. lipnja 1902. piše[1]*:*

»Jučer sam bila pred Presv. Sakramentom, trpjela sam i bila onako duševno umorna i bolna, kako već to snosim nekoliko tjedana, kad Isus dade, da ga u duši osjetim.

Milo utješena njegovom nazočnošću ja sam mu se poklonila i moleći ga za naš mali novicijat iskala sam da mi pokloni nekoliko duša, koje bih mogla za njega odgojiti. Tada mi odgovori: »Dat ću ti duše muževa.« Silno iznenađena ovim riječima, kojima nijesam znala smisao, ostadoh u šutnji tražeći, kako da ih protumačim. Na to Isus opet: »Ja ću ti dati duše svećenika.«

Sveudilj u iznenađenju rekoh Isusu: »Moj Isuse, kako ćeš to učiniti?« — »Ti ćeš se žrtvovati za moj kler«, odgovori mi. »Ja ću te u ovoj oktavi podučavati, i ti piši sve što ti budem govorio«. — 7. lipnja: »Margareta Marija dala je

[1]) Svaki dan kroz osminu imala je zabilježiti posebna prosvjetljenja.

moje srce svijetu, a ti ga pokaži mojim svećenicima! Sve privedi k mojemu Srcu.«

Opet piše 10. lipnja:

»Poslije Pričesti rekla sam Isusu: Moj Spasitelju, kad je naša blažena Sestra pokazala svijetu tvoje božansko Srce, vidjeli su ga svećenici, zar to nije dosta? — Isus mi odgovori: Ja hoću da im sada dadem osobitu objavu. — Poslije mi je pokazao, da ima izvršiti jedno djelo, naime zagrijati svijet Ljubavlju, i u tu svrhu hoće da se služi svojim svećenicima.«

U njenoj misli to djelo postaje jasnijim slijedećih dana. Dana 12. lipnja piše:

»Cio jučerašnji dan kao da sam gledala posebnu skupinu svećenika oko Srca Isusova, djelo isključivo za njih: ne znam, varam li se . . .«

»Kad hoću sama sobom da mislim o kojoj saopćenoj mi stvari, ne mogu to, ništa mi ne dolazi bistro i određeno, ali kad Isus govori ili mi takne dušu svojim utiscima, sve mi je jasno, svijetlo, određeno.«

Napokon 13. lipnja:

»Dao mi je razumjeti, da on ne će te bi njegovi svećenici bili samo adoratori *(klanjaoci)* njegova Srca, nego on hoće od njih da stvori neku vojsku što se bori za slavlje njegove Ljubavi. Koji budu stupili u tu vojsku, osim ostaloga, obvezat će se da će propovijedati Beskrajnu Ljubav i Milosrdnost, da će biti jedno među sobom i sačinjavati jedno srce i jednu dušu na dobro, nikada ne pometajući jedan drugoga u poslu.«

***

Od sada su prosvjetljenja u njezinoj duši obilnija, i sve ju jače nukaju. Ona misli, da se radi »o društvu jedino za svećenike, što ih okuplja oko Presvetoga Srca i nastoji o njihovoj osobnoj svetosti, o razvitku apostolske im revnosti, i po tom uopće o spasavanju duša. To bi bilo društvo »univerzalno«.

Ona doista veoma živo shvaća osamljenost, u kojoj živi najveći dio svjetovnoga klera; ona bistro poima potrebe modernoga apostolata, nuždu, da se liječi sveopći skepticizam, što guta duhove, i iskvarenost, što truje srca. U borbi proti zlu hoće da su svećenici jedno u djelovanju apostolskom, da sebe daruju Bogu, Crkvi i dušama; kad su svuda potrebe iste, onda jedinstvo klera mora biti sveopće, svećenička sveza mora zahvatiti sve krajeve, sve svećenike cijeloga svijeta, da u vršenju svećeničke službe budu jedno srce i jedna duša.

Nad ovom širokom osnovom lebdi nauka eminentno duhovna i u bitnosti katolička, nauka o Bogu kao Beskrajnoj Ljubavi. Ona ju definira savršenom jasnoćom:

»Nauka o Ljubavi Beskrajnoj nije nipošto nova nauka, ona se javlja na prvim stranicama Geneze, i kroz vijekove uče ju djeca na majčinu krilu slušajuć svetu povijest. Čitavo sveto Pismo objavljuje Boga kao Beskrajnu Ljubav.

»Ljubav se zrcali u stvaranju, jer samo je Ljubav svemoguća, mudra i beskrajna mogla zamisliti i izvršiti ovo veliko djelo. Ona se zrcali u Riječi, koja se poslije grijeha Adamova nudi

da dade zadovoljštinu za grijeh krivca, a Otac i Duh Sveti primaju tu uzvišenu požrtvovnost.

»Ljubav se Beskrajna zrcali u sv. Evanđelju na svim njegovim stranicama, a blista se sjajnom svjetlošću u otkupljenju. I doista, tko ne vidi, da je Beskrajna Ljubav spustila Sina Božjega do utjelovljenja, da ga je ona na to dovela, te je uzeo na sebe sve naše slabosti osim grijeha, da ga je ona izručila porugama i smrti?

»Ona se zrcali u silasku Duha Svetoga, ognju božanskom, što je došao da svijet prosvijetli i srca uspali, u osnutku Crkve, u ustanovi božanstvenih Sakramenata, poglavito Euharistije! Divnog li iznašašća Ljubavi!

»Ljubav Beskrajna! Tâ ona je duša katoličke nauke, njezino središte; njom se tumače svi misteriji naše vjere. Nije to samo Ljubav Boga prema stvoru, nego sâm Bog!

»... Bog je Ljubav! On hoće da kao takav bude poznat, da se ta spoznaja širi po svijetu, pa da se svijet raspali i obnovi. Bog hoće da zemlju očisti i preporodi, ali ne vodama novoga potopa nego vatrom. Umovi i volje su na stramputici; svijet, koji treba da bude pročišćen, jesu pameti i srca; s toga je i oganj, koji Bog hoće da u tu svrhu upotrebi, čisto duhovan: Ljubav, Ljubav Beskrajna!

»... Svi stvorovi životom primaju od toga prelijevanja Beskrajne Ljubavi; okreću se prema svojem Stvoritelju i otvaraju se životnim uticajima, što teku od Boga u njih; ali duša čovječja, stvorena slobodnom da ljubi svoga Boga više nego ikoji drugi stvor, ta duša slobodno se za-

tvara i zaključava Ljubavi. Beskrajna Ljubav ne može više unići u duše. Onda je Riječ, naš vječni i božanski Posrednik, opet došao pred Oca i rekao: »Našao sam sredstvo, kojim će Ljubav prodrijeti u svijet i tako ga očistiti i zagrijati. Poći ću k onima, koje sam ustanovio, da budu sudionici moga vječnoga Svećeništva i koje ga nastavlja na zemlji; ići ću k svojim svećenicima; njihove su duše čiste, manje su opterećene zemaljskim brigama, njih ću privući na svoje Srce. Ja ću ih napuniti Ljubavlju, i po njima će se Ljubav u duše razlijevati.«

»Eto plana Isusa-Ljubavi: svećenik napunjen Ljubavlju saopćavat će božanstvene plamene dušama, koje su izravno podvrgnute njegovu uticaju, jer svaki svećenik ima neki broj duša pod svojom upravom; ove će opet od svoje strane zagrijavati duše oko sebe, i tako će malo po malo po svećenstvu, Ljubavlju prosvijetljenomu, osvojiti svijet Ljubav Beskrajna.

»... Misija svećenikova jest, vidjeli smo, opet dati svijetu Isusa Krista i objaviti mu Ljubav Beskrajnu. Svećenik treba dakle da posjeduje Isusa Krista i Ljubav više nego li ikoji drugi stvor...

»Treba da je svećenik prožet Kristom, da ga što je moguće najsavršenije reproducira, da svoj duh dovodi u sklad sa božanskim duhom Isusovim, svoje srce sa njegovim Presvetim Srcem. Treba da pusti neka Ljubav prodre u njega i s toga da ukloni sve zapreke, što bi smetale njezino posvetno djelovanje u njemu. Svećenik treba da boravi u Ljubavi, i da Ljubav boravi u njemu.«

»... Kršćanski život jest život crpljen iz Isusa, koji, kao glava Crkve i Otkupitelj duša, mora davati gibanje i život mnoštvu svojih uda, razasutih po čitavoj zemlji. Svaki kršćanin mora živjeti po Kristu, a koliko više svećenici! Oni ovdje nastavljaju njegovo božansko svećeništvo; svako jutro primaju Krista u svoja prsa i Krist ih oživljuje. Njihov duh, njihov um također živu od njega učenjem njegove istine.«

»... Svećenik, da ispuni svoju misiju mora biti mudrac u ljubavi i gorjeti od ljubavi: duh njegov i njegovo srce moraju biti prožeti ljubavlju!«

Za ove misli, poglede, prosvjetljenja S. Alojzije Margarete s početka je znao samo onaj, kojemu je Bog povjerio brigu nad njezinom dušom. Bilo je jasno, da se u ovakim stvarima zahtijeva najveća opreznost i da valja postupati veoma mudro.

Od svoje strane S. Alojzija Margareta živjela je posvema predano i nije drugo željela osim, neka se vrši Volja Božja. Evo što je ona u tom razdoblju pisala svojemu vođi (5. studenog 1907.):

»... Naš Gospodin zadovoljan je, što nas vidi, da radimo po njegovu poticaju vjerno, uzimljuć sredstva što pogoduju njegovu djelu. On sigurno ne voli ni naravne revnosti ni nepromišljene žurbe; njemu je dosta, ako mi lagano koracamo naprijed i ne ćemo da pretečemo njegov čas. Najbolji je onaj čas, koji Bog odabere. Ali opet ne bi bilo milo dobromu Učitelju, kad bismo mi ostali skrštenih ruku pa bismo ga na neki način prisilili, da odgodi svoj čas, bilo našim slabim pouzdanjem u Boga, bilo drugim naravnim poticalom. Što se mene tiče, ja ću zadovoljno umrijeti, kad me Isus pozove, pa

makar ništa ne vidjela od onoga što mi se čini, da Isus želi te se ostvari, samo ako budem vjerno od svoje strane izvršila ono malo što mogu. Jer doista svejedno je na smrtnom času, da li smo neko djelo dovršili, da li nam je uspjelo ili nije. Dosta je, da smo odvažno izvršili dio posla, koji je nama bio označen.

»... Ja niti što jesam niti što mogu; Beskrajna Ljubav sve je u svakoj stvari, i ona hoće da izvrši djelo preporoda i spasenja« (10. prosinca 1907.).

»... Vi i ja samo smo kanali, kojima hoće da prođe Beskrajna Ljubav i dođe najprije u Svećenstvo a onda u svijet. S naše strane ne treba ništa drugo nego samo da ostanemo slobodni i čisti i da puštamo, neka kroz nas prođu te božanske vode, a da ništa ne zadržajemo, osim božanstveni im miris, koji će balzamirati naše duše i posvetiti ih.

»... Što sam vidjela, čini mi se, to je, da valja biti vjeran željama Ljubavi. Dä moj Oče, što nam je dala Beskrajna Ljubav, ne smije ostati nepomično, valja da ide dušama. Vi i ja moramo ostati sakriveni u Bogu, nepoznati, da se ne pojavi naša ličnost; poslije će nadoći drugi svećenici, koji će iz nas crpsti i oko sebe rasprostirati.«

***

Godine 1906. samostan de Romans, rastjeran »vojničkom rukom« kao i drugi u to vrijeme, bio je prinuždeni da potraži zaklonište u tuđini. Došao je u Italiju, nedaleko Turina. U Revigliasco, u svibnju 1907. S. Alojzija Margareta u svojoj 38. godini bi izabrana za glavaricu samostana. Malo kasnije redovnice su se morale seliti u Mazzè, u biskupiju Ivrea. Daljnji će događaji pokazati, da to nije bilo bez osobitoga prsta Providnosti Božje.

Mons. Filipello, dijecezanski Ordinarij, naskoro je imao priliku da se uvjeri o vrijednosti ove duše, o dubokoj njenoj pobožnosti i potpu-

noj samozataji; potaknut tolikim vrlinama odluči, da će sam ispitati i drugima dati da ispitaju razne dokumente, što su se odnosili na misiju, koja je, kako je izgledalo, bila povjerena pobožnoj redovnici. Upitavši prije Rim za savjet, mislio je, da valja odmah pristupiti ostvarivanju djela. Na njegovu želju »Le Sacré-Coeur et le Sacerdoce«[1]) potpuno napisano od S. Alojzije Margarete, izađe g. 1910. Ova knjiga, koja sveudilj toliko dobra čini, odmah je naišla, premda pod zavjesom anonimnosti, na naklonost Pape Pija X., kardinalâ, biskupâ i drugih ličnosti. To je bio prvi poziv upravljen svećenicima, skroman i čedan; tu ne govori ništa o Zajednici, nije za to bio čas nastupio.[1])

[1]) »Srce Isusovo i Svećenstvo«. Preveo i izdao Dr. Ivan Dujmušić, Sarajevo 1934. Cijena s pošt. Din 22.

[1]) Biskup u Orleans-u, kard. Touchet, o njoj kaže: »Koliko je meni poznato, nema boljega komentara divnoj raspravi sv. Ivana Hrizostona o Svećeništvu.« Isusovac P. Bainvel napisa o ovoj knjizi u »Revue d' Apologétique« 15. travnja 1912: »Ova je knjiga već prije nego je došla na javu dobila najvišu pohvalu kardinala Merry del Val i mnogih drugih kardinala... Unatoč tih visokih preporuka, a djelomično baš poradi njih, uzeo sam knjigu s nekom predrasudom. Potpuna šutnja o piscu, i s time neka tajanstvenost, neodređena slutnja, da bi ženska osoba mogla biti autorom..., sve me je skretalo na protivno. Ali moram priznati, imao sam krivo. Bilo to djelo čijegod, ono je izvrsno po sadržaju i formi, uzvišeno, duboko, pobožno, pisano posvema umjerenom toplinom i mudrom trijeznošću, tako te nije ni obično ni nasilno pisano. Svećenici će ga, a za njih je ponajprije pisano, čitati i opet i opet, ili recimo radije, razmišljat će sa slašću i korišću...«

Godine 1911. na zahtjev svoga Biskupa, i za njega, složi S. Alojzija Margareta »Poziv Svećenstvu« i onda Statute Svećeničke Zajednice (Alliance sacerdotale Universelle des Amis de Sacré-Coeur). Svi njezini spisi odaju istu misao i istu dušu, žarku i bistru, slobodno se dotičući najuzvišenijih predmeta duhovnoga života i raspravljajuć o njima rijetkom dubinom. Njih su proučavali mnogi bogoslovci, koji izjaviše, da u njima nema nikakve zablude i da su posve u skladu sa najzdravijom naukom.

U svibnju 1913. navrši se S. Alojziji Margareti drugo trogodište kao poglavarici samostana. Prema ustanovama Reda morala je tu službu napustiti. Na savjet izvanrednoga ispovjednika, iza zrela savjetovanja sa poglavarima, bi zaključeno, da S. Alojzija Margareta ode neko vrijeme u samostan u Rimu. Dobri Bog, koji upravlja sve stvari, često nepredviđenim razvijanjem događaja, nadahnuo je tu odluku njezinu Biskupu, da njezin put i njezini spisi laglje i sigurnije budu ispitani.

Mons. Matej Filipello uputi dakle S. Alojziju Margaretu pob. usp. uzoritom kardinalu Gennari,[1]) i po njemu Nj. Svetosti Piju X. Morala je uručiti sve svoje spise. Pošto je kard. Gennari sâm spise proučio i s njom često razgovarao, živo ju stane nagovarati, neka pokrene jednu ustanovu, neka ona sama podigne jednu redovničku kuću, kojoj će saopćiti svoj duh molitve i apostolata, i na koju da se oslanja sveukupno Djelo. Ta misao zastraši poniznu redov-

[1]) Tada Prefektu Sv. Kongregacije Koncila.

nicu; kard. Gennari i druge pobožne osobe uporno su stajale za tu misao, pomagale su ju i posredovale pri izvedbi.

Biskup je od svoje strane budno pratio plan Providnosti, pomagao je i posve odobrio izrađene nacrte. Tako se ostvarilo ono, što je ova vjerna službenica Božja nazrijevala više godina.

Ona je u svojim spisima vazda bilježila pozive, što bi čula, da se osnuje jedna kuća poniznosti i siromaštva, ali uloga, koju je ona trebala da ima u toj ustanovi, ostala joj je sakrivena, i u intimnim bilješkama na pr. možemo čitati, svakako prije 1906.:

»Danas prije podne, dok sam bila na adoraciji pred Presvetim Sakramentom, došao mi je moj preslatki Isus i rekao mi: Tražim kamen da naslonim svoju glavu. — Ja sam mu odgovorila: Nemam ništa da ti dam, moj slatki Isuse, na čitavom svijetu ja ne posjedujem ni prst zemlje, siromašna sam kao i Ti, dođi i odmori se mojem srcu; dakako, ono je tvrdo i hladno kao kamen, ali će ga umekšati Tvoj božanski doticaj. — Još mi je rekao Isus, kako mi se čini: Hoću da mi se sagradi stan, gdje će vladati kreposti najmilije mojem Srcu: poniznost, siromaštvo, prostodušnost, ljubav. — Onda sam mu rekla: Moja slatka Milosrdnosti, učini sam, što želiš da se učini; ja ne vidim, u čemu bih Te mogla pomoći, ali ako Ti treba cementa za Tvoju zgradu, satri u prah moje kosti, pomiješaj ga mojom krvlju i mojim suzama i posluži se time; ja Ti ne mogu dati drugo osim sebe, uzmi sve i čini od toga što hoćeš.«

Popustivši savjetima najviših autoriteta, na zahtjev kard. Gennari, osokoljena od Nj. Svetosti Pija X., odgovarajuć željama svoga Biskupa pristade ona da osnuje jednu zadrugu redovnicâ, koja će biti prva kuća Ustanove, zvane Betanija Presvetoga Srca.

Na otpis Sv. Kongregacije za redovništvo, stavljajući sve u ruke Biskupa, povrati se ona u biskupiju Ivrea. Tom zgodom udostojao se Sv. Otac Pijo X. poslati joj vlastoručno blagoslov »njoj, njezinim drugaricama i svima, koji budu pomagali osnutak te redovničke kuće.«

Nova mala obitelj započe svoj život u najvećem siromaštvu; ali S. Alojzija Margareta svojom žarkom vjerom, svojim pouzdanjem u Boga, svojom požrtvovnošću znala je ne obazirati se na materijalne teškoće, kad je to tražila volja Božja.

***

Bilo je u planu Božanskoga Učitelja, da joj do kraja prokuša vjeru, i ne pruži svojoj herojskoj službenici radost da vidi prije smrti ostvarene svoje najdraže želje.

Sutradan po Spasovu, 14 svibnja 1915. u tri sata poslije podne, u svojoj 47. godini S. Alojzija Margareta ode k Bogu prerano, ali mirno, s pouzdanjem i odanošću poput djeteta na rukama svoga Oca. Sred boli govorila bi svojim kćerima: »Ne ću moliti ni Očenaša, ni da ozdravim ni da umrem. Ako sam korisna za osnutak, dobri Bog će me održati; ako nijesam, učinit će što treba«. *Ona je opetovala svoj zaziv:*

»O Beskrajna Ljubavi, što živiš u božanskom Srcu Isusovu, daj da Te ljudi upoznaju u svrhu da Te uzljube onako, kako Ti želiš biti ljubljena«.[1]) *Onda bi rekla:* »On će učiniti što treba«.

S. Alojzija Margareta imala je dakle da vidi tek prve početke svoga Djela; ona je bacila sjeme i zalijevala ga svojim molitvama, žrtvama, smrću, ostavivši kao baštinu dušama, koje su dobile zalog njena poslanstva, brigu, neka ga razglase, neka plod donosi, neka se proširi po čitavome svijetu. Ozgor s neba, dakako, časna Utemeljiteljica neprestano će bdjeti nad svojim malim stadom.

Prošlo je više od sedam godina[2]), *od kako je ona Ustanovu ostavila u rukama Božjim, i blagoslov Božji očevidno nad njom počiva. Sv. Otac Benedikt XV., pobožne i bolne uspomene, udostojao se posvjedočiti ovomu djelu svoju očinsku i naklonu ljubav pa je nedavno u jednom teškom času pritekao u pomoć znatnim materijalnim darom.*

Zavod nosi ime Betanija Presvetoga Srca, u svrhu, kako vele Pravila, »da redovnice, koje su u njemu, vazda imaju na pameti one svete osobe, što su živjele u Betaniji Judejskoj, i nasljeduju njihove kreposti, da budu ponizne i pune ljubavi poput Marije Magdalene, da su požrtvovne i radine poput Marte, da su revne za spasenje i posvećenje poput Lazara, tako te

[1]) Ovaj zaziv obdaren je oprostima od mnogih kardinala i biskupa.

[2]) Ovaj svezak otiskan je prvi put (francuski) 1923.

njihova duboka razmišljanja i djelovanje posvema budu posvećene Srcu Isusovu, e da isprose obilatih milosti Katoličkom Svećenstvu i Svećeničkoj Sveopćoj Zajednici Prijatelja Presvetoga Srca.«

Napokon, u istoj biskupiji Ivrea konačno je složena prva grupa Svećeničke Sveopće Zajednice; na čelu je Mons. Matej Filipello i vijeće svećeničko; oni su dali udruženju konkretan oblik i praktično ga ostvarili. I druge biskupije, i drugi narodi, kardinali, biskupi i svećenici oduševljeno su prihvatili ovu Zajednicu.

S toga nam se činilo, da je zgodan čas kucnuo, te odgovorimo željama mnogih, navalama ponovnim, i otkrijemo ovu dušu, koju je, čini se, Bog na osobit način obasipao darovima.

Dok dajemo u javnost njezine intimne spise, nipošto nemamo nakane izreći vlastiti sud o naravi mističnih saopćenja što su u njima sadržana, nego izjavljujemo, da se u ovoj stvari podvrgavamo sudu Svete Crkve.

Pri tom se mi posvema slažemo s izričitom voljom S. Alojzije Margarete, kako ju je napisala 25. studenoga 1913.:

»Sve što sam pisala, činila sam u jednostavnosti svoga srca i pred Bogom; mojemu dubokom neznanju bez dvojbe se potkralo dosta zabluda. Sve što bi bilo protivno duhu Crkve i svetoj nauci, ja opozivljem, jer sam prije svega kći što ljubi našu Majku Svetu Crkvu katoličku, Apostolsku i Rimsku, u čijoj vjeri najčišćoj vazda sam željela živjeti i umrijeti.«

PUTOVI BOŽJI

POGLAVLJE I

Poziv

»Hoću da idem pravo prema Tebi, Gospodine; sve što me bude zaustavljalo na putu, ja ću slomiti. Ako su to moji prijatelji, ja ih ostavljam; ako su to moja dobra, ja ih poklanjam; ako je to srce moje, ja ga čupam; ako je to moje tijelo, neka bude smrvljeno.«

U ovom su poglavlju neke bilješke, što ih je Margareta de la Touche napisala nekoliko mjeseci prije nego je unišla u samostan, napose tijekom duhovnih vježbi, što ih je obavila u svibnju 1890. Ne će biti suvišno staviti ih u vanjski okvir i donijeti neke dokumente, što imaju vezu s ovim odsjekom Margaretina života. Pobožna djevojka, već stalna o svojem redovničkom zvanju, samo je još čekala posljednju riječ svoga ispovjednika o zavodu, koji bi bio najpodesniji gledom na naume Providnosti Božje s njenom dušom. U siječnju 1890. prisustvovala je vjenčanju svoje sestre.

...Nekoliko dana kasnije, piše ona u Autobiografiji, otišla sam k veleč. Raymond-u.[1]) Poslije ispo-

[1]) Njezin ispovjednik, župnik župe Sv. Ivana, sada već pokojni.

vijedi reče mi: Vi morate ići u samostan Pohoda de Romans; ja tu kuću poznam; ondje ima svetih duša, ondje će vam biti dobro. — Ja sam se priklonila volji onoga, koji mi se činio da govori u ime Božje. Nijesam poznavala ni de Romans ni samostana. Kazala sam majci uputu, koju sam dobila; ona je puno plakala..., i izjavila mi, da me ona tamo ne će voditi. Isto tako ne htjede ni moj očuh, pa sam onda zamolila zeta, da mi učini tu uslugu...

...Otputovali smo 6. veljače. Tadanju poglavaricu bio je već obavijestio pismom veleč. Raymond; očekivala me je i odmah odvela u sobu za razgovor u pratnji sa sadanjom poglavaricom, onda učiteljicom novakinja. Lijepo su me primile; ali vidjevši da sam slabunjava i nježna, otvoreno mi rekoše, da se boje te bi moje krhko zdravlje moglo biti zaprekom.

...Kako mi je bilo nezgodno govoriti sa ovim dobrim poglavaricama o svojem zvanju pred zetom, rečem mu, neka ide pogledati grad i neka me ostavi neko vrijeme samu s njima; ali mislim, njemu je bila naredila moja majka, da me nipošto ni za čas ne napušta, jer to nikako nije htio učiniti, i tako sam se morala ograničiti na razgovor o izvanjskim i čisto indiferentnim stvarima. Sutradan, uvidjevši, da to nije bilo dosta, napišem Časnoj Majci opširno pismo, kojim sam joj otvorila srce posve iskreno i povjerljivo. To joj je bilo drago pa mi je odgovorila, da me obodri, i predložila mi, da učinim male duhovne vježbe. Od tada smo stupile u dopisivanje.

...Moja majka nije me pustila da učinim te vježbe prije Uskrsa, pa sam morala za poklada i u tjednu krijesova ići u svijet i po običaju zbijati šale.

***

Evo pisma njezina Poglavarici:

11. veljače 1890.

Gospođo Poglavarice!

Kad sam Vas prošle subote pohodila, malo sam Vam dala mogućnosti da me upoznate; bio je nazočan moj zet, koji je inače prema meni vrlo dobar, pa nijesam

mogla slobodno govoriti, nijesam se mogla kako bih željela porazgovoriti s Vama o mojem zvanju, o mojim osjećajima, o mojim sklonostima, da uzmognete bolje me prosuditi. U tu svrhu ne ću da čekam mjesec svibanj; s toga uzimam slobodu da Vam pišem; nadam se, da ćete mi oprostiti, što Vam ovako dosađujem.

Majka moja, koja nije mogla doći sa mnom, s puno boli gleda moj korak u redovnički život; napokon je popustila uvidjevši želju kakvu imam i spoznavši, da imam posebno zvanje.

Ja sam kršćanski odgojena, ali na svjetovnu; u 11. godini prvi put sam se pričestila, pošto sam učila katekizam u katedrali; od prilike godinu kasnije došla mi prvi put želja za redovničkim životom. Dapače obećala sam Bogu, da ću se njemu posvetiti, ako bi mi udijelio više milosti, za koje sam tada molila, među ovima, i jače zdravlje.

U 6 slijedećih godina svršila sam svoje nauke i stupila u svijet; moja naobrazba bila je u duhu svjetskom, poradi zdravlja nijesam nauka potpuno dovršila; počela sam zalaziti u svijet vrlo mlada, ali uza sve to kroz tih 6 godina često sam pomišljala na učinjeno obećanje i gotovo svaki dan sam se molila Bogu, da mi udijeli, te obećanje izvršim; međutim sam se bila podala ugodnostima svijeta, a samostan sam gledala tek u dosta dalekoj budućnosti.

U 18. godini, ljeti 1886. teško sam se razboljela od skerleta; malo da nijesam umrla; njegovala me je jedna redovnica iz reda »Bon Secours«.

Bolest me je navela na razmišljanje; dobroj sestri govorila sam o svojoj nakani, a ona me je bodrila i krijepila u mojoj odluci.

Kad je nadošla zima, svijet me opet osvoji.

Kad čovjek preboli tešku bolest, osjeća se sretnim što je oživio, osjeća u sebi nov polet; jer mu se povratilo zdravlje, kao da je opit i zanesen od dragosti, što mu se zdravlje vratilo. To sam iskusila; sa svim žarom svojih 18 godina bacila sam se u vrtlog svjetskih rastresenosti.

Bila sam zaboravila na svoje dobre odluke, stvorene u ljeti, na moja nekadanja obećanja, mislila sam

ozbiljno na udaju, a jer nijesam htjela biti vjerolomna, mislila sam tražiti oprost od zavjeta.

Bila sam grozno kažnjena, što sam htjela ostaviti Boga svoga; u proljeće dobila sam strašan udarac u srce;[1]) činilo mi se, da se oko mene sve ruši, i to većma sam trpjela, što o tom nijesam nikomu ni riječi kazivala, pa ni moja majka nije to znala. Bacila sam se ničice pred Boga, molila sam se, da mi oprosti, što sam ga bila napustila, ali bila sam tako ovim udarcem potištena te nijesam odmah pomišljala na redovnički život; molitva, potpuni mir , u kojem sam ljeto prošla, stišaše mi bol; bila sam se utješila, kad mi u jesen slučajno dopade ruku jedna knjiga; bio je to život sv. Alojzija Gonzage; duboko me se dojmiše ono njegovo lijepo zvanje, anđeoska mu čistoća, divna ravnodušnost ovoga mladoga sveca; opet sam se povratila k Bogu i obećala mu, da ću biti njegova.

Majka nikada nije dozvoljavala, da imamo duhovnoga vođu, upravitelja savjesti; mislila je, da su djevojci dovoljni savjeti majčini, i nije htjela, da mi u ispovjedaonici drugo što pitamo osim odriješenja. U tim borbama, u tom vječitom natezanju mojih želja i mojih sklonosti svijetu, neodoljivo sam osjećala potrebu pomoći i savjeta.

Ljeto sam provela u maloj župi Drôme, i jednoga dana nešto me ponuka da progovorim o svojem zvanju sa jednim svećenikom na prolazu u toj župi; to je bilo prvi put, da sam o tom što rekla. Taj mi svećenik naredi, da izaberem jednoga vođu i preporuči mi, da se obratim na vč. R...., njegova prijatelja. Nijesam smjela kazati sve mojoj majci, ustručavala sam se opet tajiti joj sve; čekala sam još svu zimu, moj naum je sazrijevao, molila sam se i uklanjala od svijeta koliko sam mogla.

Evo već godina dana, da sam punoljetna; pošto sam se puno molila, povjerim svojoj majci odluku, naime, da se hoću posvetiti Bogu, i odmah sam joj kazala, da želim biti od sada slobodnija u mojim pobožnostima i u izboru svoga vođe.

[1]) Isp. str. 24.

Ona je plakala, ali je pristala na moje želje i dopustila, da mogu ići u samostan, no tek iza dvije godine.

Od tada sam, Gospođo Poglavarice, svaki dan nastojala da se više približim Bogu; borbe, koje sam morala izdržati, napasti, koje sam morala svladati, do skrajnosti su me izmorile; drugo više ne želim osim samostanski mir; s toga eto dolazim na Vaša vrata u želji za srećom, da postanem ponizna kćerka sv. Franje Saleskog.

Moja majka, koja ne htjede da budemo besposlene, dala nam je da okušamo svijet, ali i da se bavimo nečim ozbiljnijim, umjetnošću i ručnim radom; ja slikam, ja sama sebi šijem dijelove odjeće, čitam malo, i to samo kakvu pobožnu knjigu.

Gledom na štivo moji su bili prema meni vrlo široki, dozvoljavali su mi čitati sve, ili gotovo sve; čitala sam toliko beskorisnih stvari, da mi je sada žao.

Molim Vas, Gospođo Poglavarice, oprostite mi, što mi se list ovako oduljio; ovo je gotovo općenita ispovijed, ali sam htjela dati Vam prigodu da me dobro upoznate i ništa Vam ne ostane nepoznato iz mog prošloga života i o mojem zvanju.

Ponizno se preporučam Vašim molitvama, i molim Vas, Gospođo Poglavarice, da budete uvjereni....

Margareta de la Touche..

***

Istom je poslije Uskrsa, u pratnji svoje majke, mogla otići na duhovne vježbe, kako joj je bila savjetovala Poglavarica.:

...Iza tri dana ostavi me majka, da učinim svoje kratke duhovne vježbe. Nijesam ja unišla u svete ove vježbe, da tražim svijetla; ja nijesam dvojila o svojem zvanju; nego više zato, da se malo približim Bogu, jer sam se osjećala tako udaljena od njega, i da ga bolje upoznam.

Bi mi dana draga moja Manreza, i sjećam se, da mi je bila vrlo ugodna i da sam dobila puno prosvjetljenja u početnim razmatranjima, osobito o ove tri riječi: Ja sam od Boga, ja sam Božja, ja sam za Boga. Gotovo sve su se moje duhovne vježbe okretale oko tih riječi.

Evo bilježaka iz ovih prvih duhovnih vježbi:

1. — Slatka blagost, o kojoj je toliko propovijedao i kojom se toliko odlikovao blagi sv. Franjo Saleski, ti razvaljuješ vrata nebeska; ti liječiš duše, ti ih izvodiš na dobro, bolje nego li bič prepiranja što šiba, bolje nego li oštri šiljak straha; ti, sveta krotkosti, primaš za ruku djecu i slabe, ti prigibaš koljena obijesnima u svijetu; dođi u moju dušu, nebeska roso, koja si se rodila na osmjehu Isusovu, umekšaj moje srce, učini ga sućutnim prema nevoljnima i siromašnima; stavi na moje usne med što zanosi i obraća nevjernike; ogrni me širokim plaštem, u koji da se skriju sve bijede i sva pokajanja. Dođi u mene, da ukrotiš buntovnu narav, da obuzdaš strasti, da učiniš kraj lutanjima mašte. Budi tajanstvene ljestve, po kojima da dođem do Boga; štiti me pri mojoj smrti i odnesi me na svojim krilima do nogu Božanskoga Jaganjca.

2. — Smrt! Ona je odlazak iz kraja progonstva i put u domovinu. Smrt! Ona je luka iza oluje, ona je potpuno ozdravljenje od sviju tjelesnih bolesti, od sviju slabosti i od sviju duševnih boli. Smrt je prijateljica! Kad bude sjela kraj moga uzglavlja, pružit ću joj ruku s pouzdanjem i reći: »Uzmi me! Uspavaj me na tvojem naručju; san, što ću provesti na tvojem krilu, bit će blag, jer kad se probudim, zasjat će mi sunce Mira i Istine.«

3. — Sunce se žari sred neba, kojemu je plavetilo sjajno i kao prozirno; svježi vjetar giblje stablima, sve je nekako svečano, sve se smiješi, reklo bi se, dan je proljetni.

... Sutra će puhati sjevernjak na mahove, pasti će hladna kiša na zemlju, i ona će se pokriti blatom, stabla će se savijati pod teretom sjevernjaka! ... Tako prolaze radosti svijeta! Jedan dan svečanost, a onda, suze; samo u Bogu je mir i stalnost.

4. Molitva sv. Josipu.

Zaklinjem te, o nebeski Josipe, očinskim srcem, koje ti je Bog dao prema tvojem Sinu, i Srcem sinovskim, koje je Isus imao prema tebi, vodi osobitu brigu oko posvećenja moje duše. Ti sam budi moj vođa, moj upravitelj, moj otac, moj uzor u duhovnom životu i na putu posvećenja, da hodajući tvojim tragom dođem u blaženstvo odabranika, po Isusu Kristu našem Gospodinu, koji kao Bog živi i vlada sa Ocem i Duhom Svetim u sve vijeke vijekova. Amen.

***

5. — O Isuse moj preljubljeni, moj Spasitelju i Gospodine, ja sebe posvema stavljam u tvoje moćne i milostive ruke. Ja hoću da u svemu vršim tvoju svetu volju, e da ti tako posvjedočim svoju ljubav; Gospodine, kad si moj Spasitelj, ti znaš bolje nego ja, što treba da činim da se spasim; napokon, kad si moj Božanski Gospodin, hoću da Ti se pokorovam u svemu kao savršena službenica. Ja iz svoje duše bacam sve želje, što ih mogu imati, izgledale mi svete ili nesvete; dapače više Te ne ću moliti ni za milost, koju inače živo želim, naime, Tebi se jedino posvetiti. Čini, Gospodine, od mene i u meni ono, što Ti hoćeš.

6. — Ja sam od Boga, ja sam djelo ruku njegovih. Ja hoću da doista budem djelo Božje poprimajući opet sve one svete savršenosti, koje mi je on bio dao pri stvaranju mojem i koje je grijeh izbrisao s mene.

Hoću da bez mlitavosti radim o svojem usavršivanju.

— Ja sam Božja, kao što svako djelo pripada onomu, koji ga je učinio. Da budem doista Božja, valja da se otresem svega, što me ometa u valjanoj službi, i da moja volja ne pripada nikojem stvoru. Dapače treba, da moja volja ni meni ne pripada, nego da se draga srca podvrgnem volji moga Gospodina.

— Ja sam uistinu za Boga, jer sve moje želje i sve moje čežnje teže prema njemu i njegovoj beskrajnoj savršnosti; ali ja sam za Boga samo onda, ako ga budem vjerno ljubila, inače sam za pakao.

Da budem za Boga u času moje smrti, treba da počnem biti njegova već za života.

— Stvorovi su mi od Boga dani, da se njima služim, ali samo u svrhu, da se njemu približim; dakle moram se služiti samo onim stvorovima, koji me vode k toj svrhi, a od drugih se moram suzdržavati.

Obzirom na stvorove posve indiferentne činit ću ono, što mi bude poslušnost nalagala.

***

7. — Odluke stvorene 7. svibnja 1890.

Ne ću se ustavljati kod prigovora, koji mi dolaze, proti vjeri, ne ću razglabati u sebi, nego

ću se poniziti pred Bogom i podvrći svemu, što uči Sveta Crkva.

Ne ću klonuti, ako učinim kakvu pogrešku, nego pokajati se, odlučiti, bolje bdjeti nad sobom, i više na pogrešku ne misliti.

Svim silama ću nastojati da ljubim Boga svim srcem, pomišljat ću često, šta je sve za nas Bog učinio, a napose za mene; u svemu ću se podvrgavati njegovoj svetoj volji, strpljivo snositi svoje bolesti.

Pozorno ću paziti na razgovore, da ne bih što zla rekla o bližnjemu, kaniti se dosjetaka, uvredljivih opazaka, osobito ne izlagati smijehu nikoga, makar to bilo sasvim očevidno.

Imat ću vazda na pameti prisutnost Božju, i tako ću bdjeti nad najneznatnijim činima, riječima i mislima, da ga ne bih uvrijedila.

Ne ću tražiti da se dopadnem svijetu; pokazivat ću se posve jednostavno onakom, kakva jesam, ne vodeći brigu, šta će drugi govoriti ili misliti.

Što je više moguće izbjegavat ću svjetske rastresenosti, a ako moradnem tamo poći, činit ću kakvu samozataju, kao: manje se češljati, da nije za gizdu, brže se obući, ne ogledavati se na sebe, nastojati skriti se u kakvu kutu i ne izlagati se pogledima; napokon, izmoliti kakvu molitvicu ili učiniti djelo ljubavi u naknadu za kakve nehotice učinjene pogreške.

Vodit ću život što je moguće više redovit, ujutro ću obaviti kratko razmatranje i učiniti odluke za dan; kroz dan poklonit ću se u duhu Presvetom Sakramentu, obaviti duhovno štivo i

izmoliti krunicu; navečer ću ispitati savjest o djelima dana.

U stvarima posve indiferentnim sasvim ću se podlagati majci, ali u stvarima, koje bi me mogle navesti na grijeh, opirat ću se što odlučnije mognem.

Pristupat ću sv. Sakramentima, kolikogod mi bude dopustio moj ispovjednik, i to s poniznošću, s velikim pouzdanjem gledajući u sv. Pričesti lijek mojim slabećama.

Napokon ne ću puštati duhu, da se uzrujava, srcu, da se rastresa, duši, da se žalosti, malo ću govoriti, vazda ću misliti na prisutnost Božju i na pogled Marijin, stavit ću se pod njezinu svetu zaštitu i predati se s pouzdanjem u njezine ruke, sa uvjerenjem, dok ja nosim dobru volju, da će me čuvati naš Gospodin Isus Krist i Presveta Djevica.

Zazivat ću svete, napose sv. Franju Saleskoga.

S najvećom pomnjom čuvat ću se beskorisna štiva.

Svršetak duh. vježba.

8. — »Budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš na nebesima«. — Eto zapovijedi. Ne veli se: »Nastojte biti savršeni«, nego »Budite . . .«, mora se to biti. Ali, može li čovjek biti savršen; ne veli li se s druge strane, posve pravo, uprav protivno od zapovijedi Spasiteljeve: »Nema savršenstva na ovom svijetu«?

Kako je naš Gospodin Isus Krist mogao nam reći: »Budite savršeni«, on, koji je dobro

poznavao ljude i koji je znao bolje nego itko našu skolonost na zlo, on, koji je poznavao slabosti naše naravi?

Dà, u sebi nosimo doista sklonost na zlo, i po našoj najdubljoj nutrini ne možemo drugo činiti osim zlo; ali radom žestokim i trajnim u nama samima, radom uz pomoć milosti Božje, koja ne manjka nikada ljudima dobre volje, možemo malo po malo čupati naše mane i saditi neke kreposti u vrtu naše duše, do posljednjega časa, dok nam tijelo od umora i starosti ne pane u grob.

Kad je Spasitelj svijeta kazao: »Budite savršeni . . .«, nije se mislilo na naša tjelesa, nego na duše; pošto budemo radili cio naš život o vlastitom posvećenju, pošto budemo vojevali i borili se protiv vlastitih strasti i protiv naših mana; pošto strpljivo i silom nad nama samima razorimo zid blata i grijeha, što nas je od Boga dijelio, u času, kad nas naše tijelo ostavi, po našoj pobjedi nad posljednjom navalom, što će ju na nas poduzeti dušmanin, naša će duša biti doista savršena.

Eto zašto nam je rekao naš Gospodin: »Budite savršeni«. Za to, jer to uistinu možemo postati. Ali eto i zašto se posve pravo kaže, da savršenstvo nije od ovoga svijeta, zašto ga ne može biti na svijetu; mi smo savršeni doista samo jedan čas, i to posljednji čas našega života.

Radimo dakle sve dane našega kratkoga života oko vlastitoga usavršivanja, i da uzmognemo ustrajati u našim borbama, čvrsto se uzdajmo, da ćemo jednoga dana postati savršeni

i tako stići u vječnu slavu, koju je naš Gospodin Isus Krist obećao svojim odabranicima.

9. — Gospodine Isuse, dođi u mene, nahrani me kruhom, što čini jake; saopći se duši mojoj i učini ju nepokolebivom. Gospodine Isuse, ja sam na nesigurnu tlu, priteci mi hitro u pomoć, jer od umora već posrćem; jedan čas, i pasti ću; u pomoć, Isuse! . . .

. . . Ali čega da se bojim? U meni je onaj, koji drži polove svijeta. Blagovala sam kruh, koji daje da niču djevice; u mojim žilama teče krv Boga; ne plaši se više, dušo moja! Gospodar svijeta uzeo te je na svoje ruke. On hoće, da na njemu otpočineš.

***

10. — Slava, čast, blagoslov i ljubav blaženom Josipu! Njegova moć u nebu nema granica, njegova ljubav prema ljudima neiscrpiva je. Nikada nitko uzalud nije molio slavnog zaručnika Djevice Marije.

Činilo se, sve je propalo, ali jedan vapaj Mariji i Josipu, i sve je spaseno!

Kako je bio na zemlji tako je sada u nebu njima poslušan Isus; pristupajmo dakle s pouzdanjem i svuda navješćujmo slavu, moć i ljubav slavnoga i milostivoga Josipa!

16. srpnja

11. — Kako je moguće, o moj Bože, da je moja bijedna duša jošte tako slaba i mlaka, a tako često prima Kruh jakih?

Kako sam nevaljala te tako hitro odbijam milosti, koje mi donosiš u tako veliku obilju?

Gospodine, s tvoje strane i previše dobrote, kad i dalje obasipaš blagom svoje ljubavi ovako bijedno stvorenje, tako ledeno i tako nezahvalno. Kako da me ne odgurneš od svoga stola, kako da me ne lišiš snažnih utjeha vjere, nebeskoga osmjeha nade i svetoga i opravdanoga kajanja i boli?

Ja zaslužujem tvoj gnjev svojom nezahvalnošću, a ti me bez prestanka privlačiš k sebi svojim nježnim pozivima. — Moje pogreške i moje uvrede nipošto ne odvraćaju tvoga lica, tvojoj ljubavi nije dozlogrdila moja ledenost, moje preziranje tvojih svetih nadahnuća ne priječi te nikako, da mi novih daješ; odgađanje i vrijeme što gubim ne umaraju tvoje strpljivosti.

Ti si Gospodin moj i Bog moj! U tebi su sva savršenstva; između sviju ti si vjeran Prijatelj.

Gospodine, daj mi tvoju ljubav! Neprekidno gledajuć tvoju dobrotu i svoju nezahvalnost ja se stidim, ja ginem.

O da mi je ljubiti tebe! O da te više ne vrijeđam! O da mi je vjerno ti služiti! Ja više ne mogu živjeti i vrijeđati te, živjeti a ne ljubiti te!

12. — O životе vrhunaravni i nebeski, kada te nazrijevam, kako mi izgledaš poželjan! Što da radim, da te postignem? Što valja poduzeti, da te stečem? Govori, Gospodine! Ja želim sve poduzeti i sve učiniti, samo da jednom promatram tvoje lice i uživam tvoj slatki pokoj. Ja hoću da idem pravo prema tebi, Gospodine. Što me god bude zaustavljalo na putu, ja ću srušiti. Ako

su to moji prijatelji, ja ih ostavljam; ako su to moja dobra, ja ih poklanjam; ako je to srce moje, ja ga čupam; ako je to moje tijelo, neka je smrvljeno.

Kolovoz 1890.

13. — Kako su slatke utjehe, što ih daješ mojoj duši, Gospodine Isuse! Jučer, pa i danas ujutro, moja bijedna duša, sa sto strana bijena, nije više mogla ni da te zazove. Zašto, Gospodine, sasipaš na mene toliko smetenosti i patnja? Zašto dopuštaš, da pred mojim očima tako često prolaze tako strašne slike?

Ali, zar da se tužim sada, kad si mi mir povratio? Ne, ne ću ni da se sjećam onih časova nemira, hoću da uživam tvoju nazočnost, osnažim svoju dušu i prekalim ju u tebi.

Tvoje sveto Tijelo, koje sam baš sada primila, djeluje u meni. »On zapovjedi vjetrovima i moru, i nastade velika tišina«. Vjetrovi su duvali i more je bučilo u meni sve do svetoga stola; u mojem strahu, u mojoj tjeskobi probudila sam Te, rekla sam Ti: Spasi me! Pružila sam usne i blagovala sam Te!

Tada si se Ti digao, pogledao si me sa sažaljenjem, rekao si mi: »Stvore slabe vjere, čemu se bojiš?« I odmah na tvoj mig nastao je pokoj u mojoj duši; blagi mir, što osvježuje, natopio je moju dušu; svršeno je, više nema borbe, više ne trpim, vjerujem, nadam se i ljubim; mislim na Tebe, na tvoje veličanstvo, na tvoju dobrotu; ja počivam, ja uživam.

Slatki Isuse, evo mene; ja nemam ništa, ja ne mogu ništa, ja ne želim ništa. Kako je slatko

osloniti svu brigu o sebi na ovakoga prijatelja, kao što je Isus! Kako je ugodno imati dušu praznu od sviju stvorenih stvari! — Ali moja duša, moje srce nijesu prazni, naprotiv puni su, ali puni Tebe, a ta ih punina ne tišti, ne guši, jer su puni bića, koje im odgovara, a to si Ti sam, moj Bože!

Ostani, Gospodine, i posve ispuni moju dušu i moje srce, da se ništa tuđe, ništa stvoreno ne može više ušuljati.

Ako se koja stvar osim Tebe unutra uvuče, za mene je ona nepodnosljiv teret, ona mi je beskrajna muka; ali ako se Tebi tako svidi, da ja trpim Tebi za ljubav, neka bude po tvojoj volji. Što hoću drugo osim Tebi omiljeti, pa ako Ti voliš gledati me, kako se borim i kako trpim, i ja to hoću.

Međutim usuđujem se moliti Te, da me pomažeš, da me hrabriš i da se udostojiš dati mi koji put tvoju svetu utjehu. Tako sam slaba, tako se lako podam tugi i strahu; dođi dakle, prijatelju, u tvojoj ljubavi naći ću snage i mira.[1])

14. — Čin Posvete, obavljen 30. lipnja 1890. i obnovljen 26. rujna u Paray.

Klanjanja dostojno Srce moga Božanskog Spasitelja, ja se Tebi sva žrtvujem i posvećujem. Moju dušu, koji si stvorio na svoju sliku, moju pamet, koju si prosvijetlio zrakama svoje vjere; moje srce, koje, pošto je ljubilo stvorove, ne će da ljubi išto osim Tebe, da kuca, osim za Tebe; moje tijelo, koje je doprinosilo i sudjelovalo u

[1]) Ovo je napisala nekoliko tjedana prije hodočašća u Paray-le-Monial.

zabludama duha, ali koje hoće da ga pokorom podupre i pomogne te se pridigne; sve više moći moje duše i niže moći moga tijela, ja Ti poklanjam, ja se svega odričem.

Ne ću da imam druge volje osim tvoje, druge želje osim Tebi omiljeti, druge ljubavi osim tvoje čiste ljubavi. Amen!

... Iza povratka sa hodočašća u Paray-le-Monial koncem rujna 1890. napade me jedna strahovita napast. Gospođica P.[1]), koja me pratila, pošto smo se vratile, pripovijedala je mojoj majci neke zgodice s puta. Dok sam na čas bila odsutna, ne znam, što je draga gospodica majci kazivala o jednom mladom advokatu, koji je s nama putovao, ali eto moja dobra majka poče mi opet govoriti o udaji i molite me, da pođem za onoga mladoga advokata, ako mi se sviđa, nastojeći me uvjeriti, da ja moram ostati u svijetu te uzmognem dobro činiti i obratiti moga zeta. Ja sam se snažno borila i branila svoje zvanje; ali poslije, kad sam došla u svoju sobu, dođoše mi u glavu sve one nekadanje misli protiv moga zvanja; pitala sam se, ne moram li ipak ispuniti želju svoje majke, nije li to baš volja Božja, nije li baš Providnost htjela, da se onaj mladić s nama uputio. Napokon je sotona, služeći se svima najljepšim izlikama, tako zaokupio moju dušu, da sam malo ne klonula, kad mi dušu razvedri općenita pomisao na ono, što je sve učinio naš Gospodin, da me predobije. Pritisnuta s jedne strane od napasti, s druge naziruć malo svijetlo u dnu duše, što me vuklo k Bogu, ne znajuć, što će biti, u skrajnjoj uzbuđenosti srca, bacim se na koljena, raširim ruke, i kao zdvojna zavapim Gospodinu. Tada mi dođe nadahnuće, da obnovim zavjet čistoće; to učinih, i odmah nestade svega. Osjetila sam, kao da mi se dušom razlijevaju najčišće i najslađe utjehe. Neki nebeski mir nastupi iza one divlje oluje. Ostadoh neko vrijeme na koljenima uživajući slasti nebeske s odlukom jačom nego ikada, da ću biti samo Božja. To mi je bila posljednja napast u svijetu.

[1]) Njezina učiteljica.

Kasnije, nešto manje od dva mjeseca, stupila sam u samostan.[2])

15. — Evo si me, Gospodine, još jednom grozno kušao; sada, pošto je bitka prošla, osjećam rane i sva sam izmrcvarena, ali će me balzam tvoje ljubavi izliječiti, radost s tvoje nazočnosti nanovo mi se javlja, i mir ulazi u moju dušu.

Gdje si bio, nebeska Slasti, dok sam se ja borila? Gdje si se bio sakrio, o moj ljubljeni Isuse, dok sam tukla svoga dušmanina?

Mora, da si bio posve blizu mene, Gospodine, kad u borbi nijesam podlegla; mora, da si me čvrsto pomagao, da ne padnem smrvljena pod teretom moga dušmanina.

Ne, moj Gospodine, Ti ne ćeš da ja napustim Tebe; dokazom mi je snažna pomoć, kojom si mi pritekao. Ti si upravio na mene i odveć nježnih poziva, Ti si me i odveć strpljivo čekao. Ti si me dosta često dizao iza mojih padanja, hrabrio me u slabostima, priskočio mi u pomoć u borbama, jačio me u otporu, tješio me u kušnjama! Ja sam sva tvoja, o moj Kralju! Radosna srca obnavljam moju vezu s Tobom!

(29. rujna, na povratku iz Paray.)

16. — Još četrdeset dana, o moj Bože, i ja ću sve ostaviti. Hoće li to biti za vazda? Ne znam. Jedino tvoja Volja bit će mi vodičem; Ti me zoveš, ja tamo idem. Ako me hoćeš drugdje, ja ću poći.

[2]) Autobiografija: sveščić o napastima, napisan po nalogu O. Charrier-a.

Neka ovo četrdeset dana, što me dijeli od moga posljednjega »zbogom«, posluži za to da me jača i rastavlja. Ja ih sjedinjujem s onih četrdeset dana pokore, koje si proveo u pustinji, Gospodine Isuse. U to doba bio si kušan od sotone, a sigurno ću i ja. Ti mi budi snaga u napastima.

Ali osobito u času odlaska trebat ću tvoje pomoći. Kad pomislim na majčine suze, na sve one jake veze, koje ću morati trgati, srce mi puca, oči mi se magle. Bojim se toga posljednjeg časa.

Isuse, Isuse, ne ostavi me!

Marijo, Majko moja, kad se imalo u grob položiti tijelo tvoga Sina, iskusila si, što znači rastati se od svojih milih. Tvoja je duša vazda bila sjedinjena s Isusom, samo si se rastajala od njegova tijela, pa kojih li teških bolova!

Majko moja, pomozi me, da sve ostavim poradi Isusa. Najužasnije mi je hotimice prouzrokovati boli onima, koje ljubim.

O moj božanski Učitelju, daj mi odvažnosti, da rinem mač u ova ljubljena srca.

Sveti Josipe, koji nikada nijesi zazvan uzalud, tebi izručam onu posljednju uru. Ti, koji si zaštitnik umirućih, daj da spokojno umrem svijetu. Ti, koji si iskusio gorčinu rastajanja, kad si izdisao na rukama Isusa i Marije, isprosi mi, da budu uza me Isus i Marija, kad se moradnem rastajati od svojih.

10. listopada 1890.

17. — Isuse, kako je slatka ljubav tvoja! Evo sada joj po malo kušam ugodnost. Neka izađe iz moje duše i moga srca sve što nijesi Ti, jer njima nema savršena pokoja, dok ih Ti ne napuniš. Šta je napustiti stvorove duši, koja posjeduje svoga Boga?

Da me milost tvoja užasnim udarcem, koji me je tebi povratio, nije otela griješnom[1]) čuvstvu, što je srce moje bilo predalo stvoru, gdje bih ja sada bila? Ali hvala onom bolnom času, koji si mi tada poslao, ja sam danas mirna i slobodna srca.

Kakvim hvalama da Te slavim? Kako da Ti zahvalim, što si me izbavio iz onake opasnosti, moj Bože?

Nijesi me izbavio samo od prolaznih muka i patnja, kao što i život prolazi, nego možda i od vječnih muka. Sada sam tvoja, Ti si moj. Sveta vezo, kako si slatka mojoj duši! Da budem još više tvoja, liši me sviju ostataka, moj Isuse. Daj mi ono slatko siromaštvo duše i srca, koje nam jedino donosi pravo bogatstvo, a to si Ti sam.

13. listopada 1890.

18. — O moj Bože, s kolikim veseljem bacam u zaborav ovu duboku ladicu toliko taštih nakita. Ima tomu više od godinu dana, kako mi je nesnosno mećati ih na sebe, a sada, Gospodine, muka mi je i pogledati ih. O da mi ih je uništiti i tako izbrisati trag onih pogrešaka, koje sam njima počinjala.

[1]) Vidi str. 26.

Kad koji od nakita sada nosim, stid me je, da ne mogu iskazati.

Čemu se stidjeti, reći će tko? Zar mi ove dragocjenosti nijesu darovane od milih mi osoba? Ova narukvica zar nije majčina uspomena? Ovaj dragulj zar nije od moje bake? Zar mi nije sestra dala ovaj češalj od školjke? Zar to nijesu sve slatke i svete uspomene? Što dakle činim, kad nosim te dragocjenosti? Ništa, odgovorit će svijet, ništa, nego živiš pošteno i veselo!

A ti, moj Bože, što ćeš ti reći? Što će reći moja savjest, koju si napokon iz mrtvila probudio? Glasovi nebeski reći će: »Kad si nosila te dragulje, nijesi kršćanski živjela, odstupila si od krsnoga zavjeta, kojim si obećala, da ćeš gaziti svijet, a priljubiti se uz Isusa Krista.

Kad si nosila te dragulje, nikad ti se nije srce, posve svezano uz stvorove, uzdiglo prema tvome Stvoritelju! Kad si stavljala na sebe te nakite, htjela si biti ljepša, zaboravljala si, što je sve Isus podnio, da te spasi! Kad si, sva zaokupljena onim hiljadama svjetskih taština, samo to smišljala, kako da se dopadneš, nijesi razmišljala o svojem božanskom uzorku!

Kad si se sva nakićena opijala laskanjem ljudi, nijesi mislila na to, da dušu nahraniš riječju svoga blagoga Učitelja. Kad si nosila ove nakite, tvoja duša, kao satrta njihovim teretom, bolovala je, gotova da pogine na najmanji vihor; tvoje srce, njihovim dodirom otvrdnuto, nije se moglo otvoriti milosti; tvoja pamet, njihovim

pogledom razasuta, doticala se tisuću stvari, a kod ni jedne se nije ustavljala.

Nijesi bila sretna, kad si bila obasuta ovim draguljima! Ugodnosti, koje si tada tražila, ostavljale su ti srce prazno a dušu izobličenu!«

To mi govore glasovi s neba. Kad gledam ove nakite, crvenim se, jer mi dozivlju u pamet toliko ludo potrošenih sati, toliko za uvijek izgubljenih godina!

Čujem, da mi oni glasovi govore: »Sve prvo pripada Gospodinu«. A ja, šta sam radila sa prvinom moje mladosti? Što sam učinila od onih lijepih godina, koje su morale pripadati Bogu? Što sam učinila od svoje mladosti, od ono dragocjenog doba, kad je trebalo očeličiti dušu i u Bogu je ustaliti?

Što mi sad ostavljate, tašti dragulji? Grižnju u duši, duboko gađenje u srcu, potpunu umornost duha.

Da me Bog u svojoj milosrdnosti sada ne napaja slastima ljubavi svoje i ne sili milošću svojom, da zaboravim godine neurednosti, kakve bi mi radosti svijet mogao dati? Jedine radosti, kojih se mogu sjećati bez nemira i kajanja, jesu one, koje sam osjećala uza Te, moj Bože!

19. — O moj Bože, kako je velika tvoja dobrota! Što sam učinila, Gospodine, da se za mene tako nježno skrbiš?

Gledam li u svoju prošlost, vidim samo pogreške, ljage, padanje. Gledam li sadašnjost, vidim samo slabost, prazne želje i studen, a ipak Ti sa mnom postupaš kao sa razmaženim djetetom svoga Srca.

O Srce puno ljubavi! Što me više obasiplješ dobročinstvima, to se više stidim same sebe. Što da učinim, o moj Isuse, pa ti posvjedočim svoju zahvalnost? Da poklonim Tebi sebe samu? A kako da Ti poklonim ono, što i onako jest tvoje?

Moja volja više nije moja; ona s pravom pripada Tebi radi bezbrojnih tvojih dobročinstava i obilja tvojih milosti. Moje srce? Ja ga više nemam. Ti si oduzeo taj hladni kamen, koji je u meni bio mjesto srca, i ondje si stavio kaplju svoje božanske Krvi. Ta božanska kaplja širi me i raspaljuje; od kako sam ju primila u svoja prsa, izjeda me nezasitna glad i izgaram od silne žeđe.

Gladna sam hrane nebeske, gladna sam Euharistije. Žedna sam spasenja duša. Želim, da sve duše idu k Isusu Kristu. Čini mi se, kad bih mogla učiniti, da Te ljubi mnogo duša, o moj Bože, lakše bi mi oprostio one duge godine, što sam ih provela daleko od Tebe.

20. — O Isuse, od kada sam upoznala, koliko me ljubiš, gorim od želje da Ti uzvratim nešto od te ljubavi. Sve mi je slatko, od kada osjećam, da nada mnom lebdi tvoja ljubav; iste moje boli (nažalost, one još uzbunjuju moju narav); ali u dnu duše nalazim neku slatkoću, vidim nježnu pažnju moga Spasitelja, koji tako pripušta, da nešto zadovoljim za svoje grijehe.

Što su ove boli, ako ih isporedim sa tvojom Mukom, o Isuse? Bez dvojbe, ništa, ali da ih laglje snosim, ja ih sjedinjujem s tvojima.

POGLAVLJE II

Zbogom svijete

»Neka od mene više ne bude drugo osim ponizne službenice Isusove, vazda pripravne pokoriti se njegovoj božanskoj volji«.

Margareta de la Touche dolazi k majci odlučna, da stupi odmah, čim bude slobodna.

...Ja nijesam tražila da znam puno o pravilima i načinu života; znala sam to, da me Bog hoće za sebe: osjećala sam potrebu, da živim skrovito i posve od svijeta povučeno. Vč. g. Raymond kazao mi je u ime Božje: »...Tamo Vi morate stupiti«. Ne gledajući na drugo nego na volju Božju ja sam se oslanjala na milost, i ja sam, onako općenito, prihvatila unaprijed sve žrtve, što ih zahtijeva život redovnički.

...Žrtva redovničkog života, koji sam u vjeri željela, koji sam htjela, jer sam znala, da tako Bog traži od mene, ta žrtva, voljena i željena, pokazana mi je u svojoj strogosti, i Bog mi je dao, da joj okušam gorčinu.

21. — Još devet dana, o moj Isuse, još devet dana provesti u svijetu; devet dana provesti u krugu moje mile obitelji, koju zapravo nikada nijesam ostavila; devet dana, i onda sve ostaviti radi Tebe. Kako je kratko a opet kako dugo ovo devet dana! Kako mi izgleda blizu taj rok, kad pomišljam na posljednji zbogom, na suze, koje će se prolijevati! Kako je to dugo, kad u oči gledam svemu, što se do tada može zbiti! Kroz devet dana mogu se zbiti toliki događaji; u devet dana, jedan od mojih može se u to razboljeti; to može biti sa mnom. U devet dana ja mogu izgubiti ovo blaženo zvanje.

Često puta nijesam ulagala toliko brige, da vidim, kako iščezavaju i najčvršće odluke. U

devet dana učinit ću bez dvojbe korak, korak velik, bit ću nešto bliže Bogu, ali još ne ću prekinuti sa svijetom i njegovim brigama, još ću strahovati, da ne bih morala na sebe uzeti teški teret života u svijetu.

O moj Bože, sve stavljam u tvoje ruke. O Marijo, ja se izručam tvojoj materinskoj ljubavi. Ne ću da mislim ni na što u budućnosti. Svijet, samostan, sve će mi biti slatko, dok počivam na tvojim rukama i zagrijava me tvoja ljubav.

12. studenoga 1890.

22. — Božanska Euharistijo, najodličnija hrano duše naše i tijela našega, budi moja ljubav i jedina moja želja.

Moja jadna i slaba duša u tebi nalazi okrepu i pomoć, što joj i treba. Budi mi za uvijek božanskom manom, jedina strast srca moga, jedini zaziv mojih usana; želja primiti te neka je jedina želja moja; o da sve učinim, da te budem vrijedna!

***

23. — Evo tužne povorke oproštaja. Počeli su u petak; najprije jedna mlada žena, mila i pobožna, kojoj sam rekla: »Ja putujem, Vi znate kamo idem. Ja sam u dnu duše sretna, a to ću biti osobito onoga dana, kada iza položenih zavjeta budem za uvijek Božja; samo mi je žao majke. Ona Vas voli; dođite joj često, malo joj nadomjestite mene, rastresite ju, ljubite ju.« Ona me je shvatila, zavidjela mi sreću, i zagrlile smo se nježno kao dvije sestre.

Subota, drugi oproštaji. Najprije sa svetim svećenikom, koji 18 mjeseci ravna mojom savješću, da njemu izrazim svoju zahvalu za dragocjene savjete, što mi je davao, i za sveto ravnanje mojom dušom. Bila sam uzbuđena, kad sam zadnji put stupila u ispovjedaonicu, u koju sam toliko puta dolazila tražeći svijetla i snage, što je trebalo mojoj pameti i mojoj volji.

Kako je imao dobro i očinsko srce ovaj svećenik, koji je, govoreći u ime Božje, znao tako lijepo razbijati mi bojažljivosti, bodriti me u mojim željama, podizati me u mojem malodušju, razbistriti moje sumnje. Ako nas vežu spone obiteljske, i ako ih je teško kidati, jednako su jake i duhovne veze. Ne imati ništa sakriveno ni u radosti ni u žalosti; moći do gola otkriti rane duše, slabosti naravi; osjećati dušu, koja se uistinu tvojom zanima, koja u tebi ne vidi drugo osim dušu, koja tako rekuć ne zna u tebi drugo osim dušu, i za nju moli; znati, da imaš prijatelja, kojemu u svakoj zgodi možeš doći i potražiti riječi sućutnih i hrabrenih; znati, da ti po tom prijatelju Bog govori, i, dok se pokoravaš glasu njegovu, da se pokoravaš Bogu: sve je to tako ugodno, tako utješno, tako dragocjeno, pa je gorko sve to ostaviti!

Ove večeri još jedan rastanak: mladi je to svećenik, kojemu sam prvom povjerila svoje zvanje, čim sam ga očutjela. Morala sam ga obavijestiti o mojem odlasku; morala sam učiniti, da se sa mnom raduje. On je ujedno ispovjednik mnogih članova moje obitelji; želim mu preporučiti ove drage duše, želim, da se za njih zauzimlje, želim, da se moli za njih. Obećao mi je; molit će se i za njih i za mene.

Nedelju navečer otputovat će moj očuh i moram se s njime oprostiti. Blizu 14 godina živimo zajedno; po gdjekoji se oblačić među nama pojavljivao, ali u glavnom naši dnevni odnosi bili su srdačni; voli me, jer je više zamišljen, od kako je utvrđen dan moga odlaska. Gledao me posve malu, kako sam se igrala s njegovim sinom, prema kojemu sam bila prava sestra. Kad sam se s njime oprostila i otišla u svoju sobu, nijesam se mogla suzdržati, da ne prolijem nekoliko suza.

U utorak valja mi ići našemu prvomu Pastiru, da se s njime oprostim i zamolim sveti blagoslov.

Srijeda 19.

24. — Četvrtak je znamenit dan; a što da rečem? Dolazi čas da otputujem; suze me u grlu guše, oči su mi mutne, grlim svoju milu i preljubljenu majku bez riječi; ona se tuši jecajuć, suze, koje ne može suzdržati, liju joj se niz obraze; i moja učiteljica plače, ja je zagrlih; moja sestra pritište me na srce, ništa ne govorimo ni ona ni ja, na najmanju riječ provalile bi nam suze na oči, a mi hoćemo da ostanemo mirne, barem prividno. Bježim, ne vidim više bistro, hitim preko ulice, zgurim se u dnu kola, bilo je vrijeme: više nijesam mogla suzdržati suza.

Teku suze tiho niz moje obraze; oči su mi ukočene, nikakva jecaja iz mojih grudi, samo osjećam, kako me nešto strašno u grlu steže.

Otarem lice; u vagonu smo, moram se po zadnji put preporučiti mojem dragom zetu; moram ostati mirna po što po to....

Evo nas u govorionici, pred rešetkama, iza kojih ću se brzo sakriti; slomljena sam; moji živci, napeti do skrajnosti, još me drže, ne plačem. Napokon valja unići. Prikućim se zetu i ogrlivši ga valjda posljednji put kažem mu: »Hvala, bio si mi brat pun ljubavi, ostani vazda dobar i ljubezan, ja ne ću zaboraviti, što si za mene učinio, ja ću se za tebe moliti; kad budeš dobar kršćanin, dobar vjernik, dođi i kaži mi to, ja ću s toga biti veoma sretna.«

Teška vrata otvoriše se preda mnom, koračim, i ona se zatvore: sve je gotovo; pala sam na koljena pred Poglavaricom, ona me je blagoslovila.

Što sam učinila? Što se zbilo? Ja to ne znam; onako kao u magli sjećam se, da su me pozvali k stolu, i onda odvele u kapelu; ostalo mi se gubi, ne sjećam se više ništa.

20. studenog 90.

...Što se sve zbilo prvih onih sati, ne znam: činila sam bez dvojbe ono, što mi se reklo da činim. Poslije, kad sam se povukla u sobicu za mene pripravljenu, kleknula sam pred Raspelom i dugo sam se podala plakanju. Iza ovih suza prolivenih u miru, pod nogama Isusovim, bilo mi je lakše. Nijesam ih lila niti od žalosti niti iz straha niti iz neizvjesnosti za budućnost, nego moje srce bolno, izmučeno i ranjeno rastankom od svega, što sam ljubila na zemlji, krvarilo je lagano na oči.

...Nadala sam se, da ću iza nekoliko dana u Novicijat.... Nije se hitjelo, da me tamo pošalju. Međutim se Božanskom Učitelju svidjelo, da mi je sutradan po mojem dolasku nestalo glavobolje i drugih slabosti, s

kojih sam prije trpjela. Emfizema u plućima ostala mi je i često me dražila na kašalj, ali to je samo slabost, nije bolest.

Usprkos hladne magle, što me obavijala, u dnu duše nazrijevala sam neko milo prosvjetljenje. Osjećala sam, da sam ispunila volju Božju.

***

25. — U ovom sveščiću više ne ću ništa pisati. Sám Bog i svete ženske, koje će se brinuti za moju dušu, bit će mi u buduće moji pouzdanici; ne ću im ništa tajiti; da liječnik izliječi rane, valja mu ih otkriti i ne zašutjeti boli, koje nam prouzrokuju; tako ću se vladati prema časnim bolničarkama moje duše.

Ja se bez opoziva darujem Isusu, svojem milom Učitelju; ja ću neprekidno nastojati da iskorijenim svoje pogreške i moje zle sklonosti, jednu po jednu; svim silama hoću da se sjedinim sa onim, koji se udostojao sakriti se pod prilike kruha, da se uže sjedini sa mnom.

Primat ću s radošću i dapače tražiti poniženja, da utučem svoj ponos. Napokon ne ću ni u čemu gubiti hrabrenosti, stavljat ću sve svoje pouzdanje samo u Boga, iz duše izagnati svaku želju i u svemu se podvrgnuti svetoj poslušnosti.

Neka ne bude od mene više ništa drugo osim ponizne službenice Isusove vazda spremne pokoriti se njegovoj svetoj Volji.

Prvoga Petka u prosincu 1890.

Amen.

POGLAVLJE III

Samostan — Prve duhovne vježbe

»Ne traži, da puno činiš, nego da dobro činiš.«

...Ostala sam u samostanu dva mjeseca kao stranjska. Kako su bila duga ta dva mjeseca!

...Jedno prostrano polje patnja i odricanja otvori se preda mnom u prvim početcima, i moja mlitava narav bez dvojbe ne bi imala srčanosti prihvatiti ih, da joj nije u pomoć pritekla ova velika pomisao.[1]) Samozatajâ je bilo doista u obilju.... No sve mi je to izgledalo malo, i žarka želja, da spasavam duše, osobito ovu X. pomogla mi je, te sam nadodavala i druge male patnje na one, na koje sam nailazila.

...Pri svemu tomu bila sam sretna, uistinu sretna. Isus, da me pomogne i ohrabri, počeo je bio već katkada davati mi, da osjetim za molitava unutarnje slasti, koje do tada jošte nijesam kušala. Često, kad bih počela razmišljati, ispala bi mi iz pameti tačka, koju sam bila pripravila; neki osjećaj punine i pokoja, veoma sladak, napunio bi moju dušu, nešto božansko bi me zaokupilo, i osjećala sam, da mi srce gori željom ljubiti Boga i trpjeti za duše.

Pred polovicu siječnja dadoše mi nadu, da bih unišla u Novicijat, a ovo sam toliko željela. No na tu vijest spopade me neka mala bojazan: nazrijevala sam toliko patnja! Bila je to narav koja se strašila, ali mi je volja bila čvrsta, i usprkos one neke žalosti i studeni, što mi je htjela srce osvojiti, ja sam se sveudilj pripravljala, i sama sam napravila svoju prvu kapu i ogrtač za kandidaticu.

Dne 17. siječnja primiše me u Kapitul na prvo moje ispitivanje.

[1]) Obraćenje, koje je htjela postići, postigla je iza nekoliko mjeseci.

...Tu mi se otvorio redovnički život sa svojim pravilima, sa opsluživanjima i poslušnošću. Ohrabrena milošću prihvatila sam ga odlučno i radosno. Odmah u početku svidjelo se Gospodinu, da mi dade milost, koje tada nijesam bila svijesna, no koju sam poslije upoznala. Ne znam se drugačije izraziti osim riječima, da sam opet postala malo dijete. Činilo mi se, da sam sve zaboravila; bojažljivost, nespretnost iz prvoga moga djetinjstva nadođe mjesto pouzdanja i, reći ću, i ona drzovitost u godinama svjetovnoga života. Što sam do tada znala, ili sam zaboravila ili se time nijesam više mogla služiti; uvjerila sam se, da baš ništa ne znam, i sve sam iznova morala učiti.

Posve iskreno priznjem, da sam bila posljednja među svima mojim drugaricama, i doista, što mi se god dalo da učinim, učinila bih posve naopako; to su mi govorile, a ni meni nije bilo teško to vjerovati, kad sam sama to gledala. Ako je trebalo da čitam, vrlo slabo sam se izvlačila, jer sam mojim jadnim prsima teško disala, dah me je izdavao, a onda, bojala sam se čitati, kako sam to bila u svijetu naučila, pa mi je i to smetalo. Ako je trebalo što raditi, eto me pred rubeninom da krpam, a nijesam u životu nikada krpala. Kad bi mi koja dobra starija sestra dala pleteni komad odijela i zamolila me, da popravim petlju, morala sam priznati, da ne znam što želi, da nijesam nikada plela; kad bi to od mene svakako zatražile i ja počela raditi, ja sam svaki put učinila naopako. Kad sam unišla u Novicijat dadoše mi knjigu naših pravila, ustanova i direktorij, i odmah sam tu vidjela, da se ne smije vršiti nikakva hotična samozataja, mrtvljenje, bez dozvole. Treba li dakle kazati učiteljici našoj, da sam stavila dasku u svoju postelju? Ako joj to rečem, a držala me slabunjavom, ta dobra učiteljica, ne će mi to dozvoliti; a onda, je li vrijedno o tom govoriti? Moram li to dakle napustiti? Malo smetena odlučim, da ću čitavu stvar povjeriti vč. Toupin-u[1]). On mi odmah reče, da to moram kazati našoj

[1]) Duhovnik.

učiteljici. To me je puno stajalo. Ja sam mu odgovorila, da sam bila gotovo sigurna, da mi ne bi dozvolila, da ne bi koristilo njoj govoriti, i da to više ne ću činiti. Ali on me htio odmah u početku priviknuti na redovničku poslušnost i svladati moju otpornost; naredio mi je, da odmah još iste večeri odem našoj učiteljici i priznam joj, šta sam učinila. Pođoh tražiti našu učiteljicu; a voljela sam, da je ne bih našla, toliko me muke stajalo to kazati....; nađem ju i priznam joj sve. Nije mi dopustila, da to i nadalje činim, a nije mi dala ni kakvu disciplinu, za koju sam je molila. Ja sam se prostodušno podvrgla njezinoj volji, ali mi je bilo žao male pokore s užetom, koje sam si bila splela zadnje godine moga života u svijetu, a koje sam na dan ulaza bila bacila u vatru u nadi, da ću u samostanu naći drugo bolje.

***

26. — Odluke za vrijeme novicijata:

Podvrći duh direktoriju i naredbama mojih starješica, to jest odbaciti sve strane misli iz duše i primati duhovne naputke, kao da dolaze od samoga Boga.

Povjerenje i otvorenost u odnošajima sa poglavaricama.

Napustiti svoju vlastitu volju, to jest pokoriti se posve priprosto i radosno na prvu riječ mojih glavarica.

Nipošto se ne čuditi vlastitim pogreškama, nego ih ljubazno prikazati mojem Isusu, kao ono jedino što sama sobom mogu učiniti, moliti ga da ih izbriše, i zahvaliti mu na milosti, što mi je tako pokazao moju slabost i moje ništavilo.

Srdačna biti, uslužna, blaga iz duše, prostodušna i vesela prema svojim sestrama; nježno

poštovati, imati povjerenje, biti iskrena prema svojim poglavarima.

Ne traži da učiniš puno, nego da učiniš dobro. Ja nijesam ništa, ja ne znam ništa, ja ne mogu ništa; tijelo mi je slabo i ne može ništa; duh mi je slabo izobražen i ne može ni u čem koristan biti; ovo ništa primi radosno, puno voli; i ono malo što možeš, čini s jedinom nakanom, da ugodiš svojemu preljubljenom Isusu.

Jednostavnost djeteta, pouzdanje djeteta.

Podložnost djeteta, ljubav djeteta!

Isuse, Marijo, blagoslovite svoje dijete.

...U svijetu moje zdravstveno stanje često mi je zadavalo teških tjelesnih bolova, ali me ipak nikada nije smetalo, da provodim svjetski život i nikada nijesam imala trpjeti moralno od velike osjetljivosti svoga temperamenta. U samostanu nastade obratno; od kako sam unišla, nalazim obilno vrelo za patnje i samozataje. Jedna od najvećih muka u prvim godinama moga redovničkog života bila je, gledati samu sebe, kako sam nesposobna dati se sva, kao ostale sestre, na zajedničke poslove; nijesam bila sposobna prostrti rubeninu opranu, pomesti, i toliko drugih malih poslova, što obično spadaju na novakinje; uprav bi me u duši boljelo, kad bi trebalo kakvu uslugu učiniti, i ja se ponudila, a na to uvijek isto čula: »O, ne vi, moja sestro!« Ovo »ne vi, moja sestro«, bolo me u srce; samo iza ozbiljnoga promišljanja za molitve pred nogama dobroga Učitelja i uz pomoć milosti počeh primati ovo odbacivanje, zapostavljanje i nemar. Trebalo mi se ogorčeno boriti sa samom sobom i promatrati Isusa mučena i ponižena, dok nijesam savladala sebeljublje u ovoj tački i zavoljela ovo moje stanje, koje u očima stvorenja ponizuje, ali je tako dragocjeno u očima Isusovim.

***

27. — »Povucite se na samo i otpočinite malo.«

Duhovne vježbe od pet dana[1]), od 18. do 23. svibnja 1891.

Sama sa Bogom samim

I.

Kako su duboke ove velike istine, kako je dobro i korisno njih posve u sebe upiti! Dakako, dobro su mi poznate, vazda sam ih držala za sigurne, ali duh ljudski, osobito moj, tako je površan! Dugo sam živjela, kao da nijesam od svega ovoga ništa znala, a ipak sam ih znala.... Znala sam, Bog me je stvorio za sebe, da njemu služim i njega slavim; znala sam; on je moja vječna plaća, znala sam, da su svi stvorovi i sva bića na svijetu prolazna kao i zemlja, što ih nosi, da svega onoga, što nam služi i što volimo na zemlji, iza smrti nestaje.

[1]) Prema običaju u ovom samostanu ovake duhovne vježbe stavljale bi se polovicom vremena novicijata. Često bi mi rekla S. Alojzija Margareta: »Za duh. svojih vježbi kroz pet dana s h v a t i l a s a m č i t a v o m u č e n i š t v o života redovničkoga, bile su mi pred očima sve pojedinosti..., gledala sam križeve i boli bez broja. Jedan čas, narav mi je strepila i pitala se, da li joj ne će pomanjkati odvažnosti. Ali u svetom milosrđu prema mojoj duši Isus mi je poslao milost i svom svojom voljom, sa čistom vjerom ja sam sve prihvatila zatvorenih očiju izručivši se božanskom Učitelju posvema.«

Kad je rekla: »Sve sam shvatila, sve sam prihvatila«, i u njenu licu i u naglasu nešto je bilo tako izraženo, te sam poimala svu uzvišenost njena zvanja i njenu herojsku krepost.« (Bilješka jedne od njenih novakinja).

Znala sam, što Bog zabranjuje i što dozvoljava, a ipak sam griješila.

Zašto nijesam živjela prema svojem uvjerenju?

Skrajne li ludosti ići putem, što mora dovesti do propasti i smrti, a pred tobom su otvoreni drugi putovi, koji te vode u život i do mira.

Zar nijesam imala pomoći sa sviju strana? Je li mi manjkala milost Božja i jedan jedini čas? A ipak ja sam griješila.

O Gospodine Isuse, koliku ljubav gojiš prema mojoj duši! Iza svakoga mog pada ti si me podizao; iza svake pogreške ti si mi oprostio; svojom si me milosti suzdržavao, i napokon vidjevši, da sam tako slaba, tako spremna na pad, povukao si me iz svijeta i uzeo si me na svoje ruke.

Moj Bože, da si blagoslovljen! Prosvijetli moju tamu, daj da dobro vidim zapreke, što mi smetaju, da se dignem k tebi, da odgovorim na tvoj poziv, da hodam putom, koji si mi označio.

II.

Dobri Bože, kakva li blata! Kakve li prljavosti! Nijedne godine, nijednoga mjeseca, nijednoga tjedna, nijednoga dana, možda nijedne ure nema u mom životu, a da nijesam griješila; duboke li bijede, kako mi se u srcu gadi, dok prekopavam taj mulj!

Na pogled u vlastito dno zgražam se. Gospodine, samo me Milosrdnost tvoja može izliječiti, samo tvoja moć može me spasiti.

Duše svijetla i ljubavi, dođi i pomozi mi pregledati kute i zakutke ovoga nečistog Jeruzalema. Daj da dobro uvidim svoju bijedu.

III.

O Isuse, Bože svake milosrdnosti, ti si očistio moju dušu; tvoja klanjanja dostojna krv oprala je sve moje ljage; ljubav tvoja ulila je ulja i vina u njene rane; ali, ako si skinuo s mene odjeću rugla, ako si raskinuo okove moje, ipak nijesam u manjoj oskudici. Više me ne stišće odjeća grijeha, ali sam izložena svima nepogodama zraka.

Treba, moj Isuse, da me zaodjeneš milošću i krepostima, treba da mi pomažeš, treba da me uči tvoja mudrost. Zapreka među tobom i menom, moj Bože, jest oholost, oholost ukorijenjena, oholost duha. Treba ovu zapreku srušiti, a u tu svrhu treba mi poniznosti duha i srca. Među tobom i menom dižu se moje želje: želje za ljubavlju, želje za poštivanjem, želje za mirom, želja djelovanja.

Treba srušiti ove zapreke, treba iskorijeniti ove želje, treba da u svojem srcu učvrstim onu svetu i dragocjenu ravnodušnost ne samo prema tvarnim dobrima svjetovnim nego i prema dobrima duševnim, kao što su mir, duhovne utjehe pa i samo savršenstvo.

Napokon, još me zadržaje na mojem putu pomanjkanje snage, ona slabost duha, što me tako često navodi na malodušnost, što me utapa u potištenost i žalost pri najmanjoj teškoći, iza najmanje pogreške; što me nuka, da napustim

sve, da se vratim natrag; što čini, te mi budućnost izgleda crna, a samozataja tako teška.

Evo, čini mi se, tri glavna uzroka, zašto tako slabo napredujem u kreposti, uza sve što imam goruću želju služiti i ljubiti Boga: oholost, želje, slabost.

O Isuse, kad vidim, što ne da ljubavi tvojoj, da zavlada dušom mojom, što drži dušu moju vezanu i ne da joj odazvati se tvojem pozivu, zar ne bih bila kriva, ako ne bih raskinula te lance, ako ne bih svom snagom volje nastojala riješiti se tih veza?

Ali jao, što mogu učiniti ja sama? Bez tvoga svijetla ne mogu upoznati svojih grijeha; bez tvoje pomoći ne mogu ih suzbijati.

Gospodine, ti si kazao, da ne ćeš smrti grešnika, nego da se obrati i živi; bez tvoje milosti pogibon; s toga se uzdam, da me ne ćeš odbaciti.

Ja ništa ne znam, ja ništa ne mogu, ja sam sama slabost i hiljadu puta sam ti obećala, da ću ti služiti, da ću te ljubiti, hiljadu puta sam se odlučivala na borbu, i hiljadu puta sam pala, hiljadu puta sam borbu napustila. Ti si mi praštao moje mlakosti, ljubezni moj Gospodine, ali hoćeš li mi opraštati nove? Vrijeme je, da stvorim jaku i uspješnu odluku, vrijeme je, da otpočne boj; čemu dalje otezati, moji neprijatelji iskorišćuju slabost moju, da svaki dan budu jači; što dulje čekam, mučnija će biti borba.

O Isuse, ti sve možeš u dušama. Dođi u moju dušu, obodri je za boj, pomozi joj, jači ju. S tobom, po tebi i u tebi mogu sve!

IV.

Ovo je, Gospodine, put, što mi vazda pokazuješ: sveta ravnodušnost, ljubezna predanost u tvoju svetu Volju. Osjećam, tako hoćeš da vodiš moju dušu; dokazom su mi beskonačna opiranja moje neukrćene naravi, osobito pak protivljenje sotone. Kad on toliko navaljuje i toliko nastoji odvratiti me od ovoga puta, bez dvojbe ovaj će me put dovesti do spasenja i života duše.

Sve moje pogreške nastaju odatle, što se opirem pozivu Božjemu. Ako radi jednoga ništa klonem, ako me jedna pogreška iznenadi, ako me smete poniženje, to je s toga, što još nemam one svete ravnodušnosti prema stvorovima i taštini svjetskoj. Ravnodušnošću ću ukrotiti oholost, njom ću svladati klonulost, po njoj ću živjeti za Boga, s Bogom, u Bogu.

Odluke

I.

Ponajprije ću se utvrditi u osvjedočenju, što sam stekla za ovih duhovnih vježba, naime, da sam doista radila prema volji Božjoj, kad sam ostavila svijet i prigrlila redovnički život. Tom čvrstom izvjesnošću odbijat ću svim silama napasti malodušja, odvratnosti, straha, i onu misao, što ju sotona donosi u moju dušu: da ja nijesam sposobna predati se životu savršenu, da počinjem djelo posvećenja a ne ću ga moći dovršiti, da će biti najbolje, ako sve napustim.

II.

Borit ću se proti tri pogreške, tri zle sklonosti moje naravi i moga duha: oholost, želje i malodušje.

1. Oholost kvari čistoću nakane; s nje se bojim poniženja, prigovora, omalovažavanja; ona me navodi, da obavljam čine, kako bih omiljela stvorenjima, da bolje obavljam one, koji se vide; oholost me baca u malodušnost radi najmanje pogreške i smeta, te se što prije utečem k Bogu; oholost bi htjela, da se odveć brzo dignem do savršenstva, oholost me potiče da izbjegavam prigode poniženja, uznemiri me i uzbuni, pošto me stiglo poniženje.

2. Želje me odalečuju od Boga; želja da me vole i poštivaju smeta mi tražiti, da me samo Bog ljubi, da je Bog sa mnom zadovoljan; želja dopasti se navodi me, da vršim svoje čine više na oči stvorenjima nego li Bogu; želja za savršenošću, jer nije sređena prema volji Božjoj, hoće da odveć brzo napredujem, iznenadi se radi pogrešaka, klone; želja, da nešto vrijedim, dovodi me, da se jadam radi svojih nesposobnosti, da ih skrivam, da se uznemirim, da se žalostim radi slaba zdravlja; radi nje trpim, kad se za mene brinu; oduzimlje mi pouzdanje u Boga.

3. Jer nemam dosta odvažnosti, ne mogu sebe svladati, izbjegavam mučnije zgode za kreposne čine, prekomjerno se bojim za ustrajnost svoju, klonem radi malenkosti, ne pridižem se iza pada, ili se dižem mlitavo, bojim se duljine vremena.

III.

Da svladam ove tri pogreške, bacit ću se na izvršivanje triju glavnih kreposti: poniznosti, ravnodušnosti, predanosti i pouzdanja u Boga.

1. Poniznost: nastojat ću da iz duše otjeram strah ne dopasti se stvorovima, obavljat ću svoja djela imajuć Boga pred očima i sa željom njemu omiljeti; dapače bolje ću obavljati ona djela, koja nemaju svjedoka; svoje ću pogreške prostodušno otkrivati svojim starijima, i kod kulpe reći ću stvari, što me ponizuju. Pokazat cu svoje nesposobnosti, kakve i jesu; u razgovoru pazit ću da ne rečem ni najmanju stvar, koja bi me i malo mogla vrijednom prikazati; nastojat ću da svladam naravnu uznemirenost, koju osjećam, kad mi se prigovora.

Kad panem u kakvu pogrešku, isti čas ću moliti Boga za oproštenje; priznat ću svoju bijedu, kako silno trebam Boga, ne ću gubiti vrijeme žalosteći se nego ću tražiti prigodu da obavim čin protivne kreposti; uvjeravat ću samu sebe: jer sam zle naravi, ne mogu iščekivati, da ću se brzo uspeti do savršenosti uza svu milost Božju; ne ću se dakle iznenaditi kad panem, nego će mi to služiti kao prigoda, da se obnovim u revnosti, obavljat ću molitve pobožnije, i usrdnije od Boga ću milost prositi.

2. Ravnodušnost: nastojat ću shvatiti, da je Bog sve moje; da Bog može sve; da ja, kao i svi stvorovi, potpuno od njega ovisimo; da je samo jedno korisno: Bogu omiljeti; da ono časti, ono ugodnosti, ono ljubezljivosti što mi mogu dati stvorovi, s vremenom mora proći. S toga se ne

smijem ni na što privezati, moram biti ravnodušna prema časti i prema preziru, prema zdravlju i prema bolesti, prema radu i prema nemoćnosti; prema ljubezljivosti i prema hladnoći, prema utjehi i prema suhoparnosti duhovnoj, prema životu redovničkom i životu u svijetu.

Kad budem osjetila, da mi se u srcu javlja koja od ovih želja, odmah ću pobuditi u sebi čin, kojim se odričem take želje i nastojat ću da učinim nešto, što bi s gledišta naravnoga tu želju spriječilo, da se ne ispuni.

3. Predanost i pouzdanje u Boga: nastojat ću da se s ljubavlju podlažem volji Božjoj u nepredviđenim stvarima, što me budu snašle, kao male boljetice, duhovne patnje i t. d.

Često ću oživljavati svoje pouzdanje u Boga, razmatrajući u molitvi, kako me je do sada Gospodin ljubio i uzdržavao; silit ću se, da pobudim ovo pouzdanje osobito iza počinjene pogreške, i kad osjetim napast, strah i slabost, uvjeravajući samu sebe, da milost Božja nikada ne manjka duši, koja ju usrdno moli.

IV.

Osim ovih triju kreposti, koje ću nastojati da vršim, jošte odlučujem:

1. svako ću jutro prikazati Presvetomu Srcu Isusovu sva djela toga dana s nakanom jedino njemu omiljeti, te ću unaprijed zabaciti sve obzire, što bi ih mogla imati prema stvorovima;

2. vršit ću savjesno sve pobožnosti molitvenog Direktorija i na taj način održat ću se u

prisutnosti Božjoj, svraćajući duh, ako bi mi zastranio;

3. što bolje mogu obavljat ću pobožnosti, mnogo brige posvetiti dnevnom ispitivanju savjesti, ako ustreba ispustiti neke vanjske poslove, samo da ne bih s pameti pustila jedino potrebito: misao na Boga i moje napredovanje.

28. Poslije duhovnih vježba.

O moj Bože, tebi se nije svidjelo napajati me nebeskim utjehama za ovih vježba; ali ako nijesam uživala osjetnih slasti, koje si mi koji put davao usprkos moje nevrijednosti, tvoja dobrota nije više pripuštala, da budem napastovana, uznemirena i uronjena u duševnu tugu, koja me katkada muči.

Ti si mi ulio u dušu raspoloženje ozbiljno, duboko, mirno, bez uzbuđenosti, pa sam mogla motriti stvari u istinskom i stvarnom svijetlu kršćanskoga razuma.

Pokazao si mi redovnički život u njegovu pravom svijetlu: život žrtve; redom sam prošla križeve, jedan za drugim, koje će možda tvoja mudrost pripustiti, da ih susretnem na svojem putu, a koje će otpornost moje pokvarene naravi uslijed nekadanjeg dodira sa svijetom još većma mi oteščati: križ ovisnosti apsolutne, potpune, križ poniženja, križ zajedničkog života, križ tjelesnih patnja, što ih još mučnijim čini neumoljivost Pravila; križ duševnih muka, napasti, bojazni, odbojnosti.

Gledajući sve te križeve narav je moja časovito zadrhtala, ali duša mi je ostala čvrsta. To

je put moj, Gospodine, ti si mi ga odredio od vječnosti; da je još hiljadu puta tegotniji, ja bih njim morala ići, i ići ću. Tvoja će me milost podupirati; ne, pogled na borbe, što ću ih morati voditi protiv same sebe i protiv zloga duha, ne lome mi srčanosti, duša mi ne smalaksava, jer znam, Gospodine, da ćeš ti biti sa mnom.

A onda, čemu bi koristilo htjeti se oteti križu? Zar ga ne susrećemo svuda, kada to Bog hoće? Ako hoće Bog, da mi ga stavi na leđa, zar ga ne moram nositi, gdjegod bila? Prihvaćam dakle čvrsto i stalno ovaj život, koji je za nekoje pun slasti, a za mene će možda biti pun borbe i žrtve; ja se oslanjam na tebe, moj Spasitelju, ti ne ćeš zapustiti duše, koja ti se sva i potpuno predaje, koja se uzda u te, koja, usprkos križa, što držiš u svojoj ruci i meni namjenjuješ, ipak ide i ruke pruža prema tebi. Koji svoje pouzdanje stavljaju u tebe i velikodušno ti se predaju, ne kolebaju se; jesu li boli mučenika ikada nadilazile njihovu istrajnost?

Ja sam sretna, o moj Bože, da se tebi darujem, ne u veselju i sklonosti naravi svoje, nego po nadahnuću duše i jedino snagom svoje volje.

Iza ove svete ispovijedi, koja je očistila moju dušu, rekao mi je svećenik: »Vaši su grijesi mrtvi, više na njih ne mislite; imajte na pameti samo, da Bog hoće od Vas dvije stvari: pokoru i budnost.« Pokoru! Kako bih ju mogla bolje činiti nego da dragovoljno i rado prigrlim ovaj put, koji mi je Gospodin pokazao, pun žrtava? Kada mučenik prolijeva krv za svoga Boga, zar ne briše svojih grijeha i ne ulazi li punim pravom

u slavu? Ako se krv moga tijela ne prolijeva, to će se moj život kap po kap trošiti križevima i žrtvama, i to ne će biti mučeništvo jednoga dana ili jedne godine, nego možda dvadeset, možda četrdeset godina, prema volji Gospodinovoj.

Budnost! Dà, Gospodine, ja hoću bdjeti nad svojim srcem, da u nj ne uđe nikakav zemaljski osjećaj, jer ti hoćeš da bude samo tvoje; bdjeti nad duhom, da me nijedna luda utvara ne zanese od tebe, moj Isuse, koji si njegov put. Hoću bdjeti! Ali nažalost moja nehajna i slaba narav ne zavodi li mi volju u ono kobno mrtvilo, s kojeg malo ne propadoh?

O Isuse, božanska snago, pomozi me; ja se na tebe oslanjam, ja se u tebe uzdam, od tebe ću dobiti potrebitu odvažnost da ne klonem, s tobom ću se boriti i slavlje slaviti.

O Presveto Srce, Srce puno ljubavi, ja se tebi predajem; kao malo dijete u naručju svoje majke odmaram se na tvojim prsima, moj Isuse.

Toliko sam se borila protiv svijeta i sotone, umorna sam! Malo odmora u tvojoj ljubavi, malo sna na tvojim rukama!

Nažalost, ja ne zaslužujem takog božanskog počinka. Odvažno! Još nekoliko sati, još nekoliko dana, još nekoliko godina borbe i patnje; zar je to previše, da se postigne vječna radost u Srcu Božanskom? O moja dušo, digni oči prema nebu, i hodaj s pouzdanjem putom Božjim.

Preljubezno i majčino Srce moje preslatke Majke, budi mi na pomoći i budi mi snaga! O Marijo, najčišća od najčišćih djevica, očisti mi

dušu od svih mrlja i u buduće očuvaj ju od svake ljage; Majko milosti, ja bježim u tvoj naručaj, daj mi, da tu nađem Isusa, moju jedinu ljubav!

Lipanj 1890.

***

29. — Tko bi ikada mogao iskazati beskrajnu slast, što mi dušu obuzimlje, kad osjeti, da ju Bog ljubi; koje bi riječi mogle predočiti božanstvenu slast, što ulazi u nju? Ljudski govor nema riječi da izrazi taki osjećaj. Razum jedva može samo nešto nazreti. Ova posve nebeska slast ostaje u višem dijelu duše, i odatle tek nešto malo odtiče na druge moći, i to vrlo rijetko i oskudno.

Svi osjećaji u naravnom redu neko su ponavljanje, neki su, dakako, vrlo nesavršen, otisak osjećaja vrhunaravnih.

Ljubav božanska i ljubav ljudska imaju trista sličnosti; Bog je u početku stvorio i jednu i drugu; ljudska ljubav prema naumu Božjemu imala bi biti vrlo vjeran i ako blijed odraz ljubavi božanske. Čovjek, grijehom pokvaren, izgubio je pravi pojam ljubavi; zaboravivši na svoj izvor i cilj svoj živio je samo sjetilno, božanska mu je ljubav potamnjela, te mu se činilo, da se ne slaže sa njegovom naravi, što je postala posvema tjelesnom.

Ljudsku ljubav, otrgnutu od svoga izvora, odakle je crpila život, skrenuo je čovjek s puta, koji joj je Bog bio označio; bila je gotovo bo-

žanska, ali je postala grubo sjetilna te davala sjetilima najviše ugodnosti, a duša pri tom nije imala udjela; naskoro je postala nalik slijepu nagonu životinje.

Ove dvije ljubavi u jedinstvu i međusobnom nadopunjavanju imale su čovjeku dati savršenu sreću, gotovo sličnu vječnoj sreći nebeskoj. Grijeh, taj prokleti grijeh! Zašto si došao u naše duše, da im otmeš svježinu i snagu?

Ljubav božansku nije više shvaćalo srce čovječje; ljubav ljudska, što govori samo sjetilima, privlačila ga i zanosila; čovjek je mislio, da će tu naći radost i pokoj srcu. Čudna li utvaranja! Srce, okusivši tu ljubav, opet je bilo gladno; napivši se lažnih slasti, opet je bilo žedno.

Blago onima, koji, osjetivši tu žeđu, potražiše izvor žive vode; a još više blago onima, koji ga nađoše i napiše se na njemu!

Žalim one, kojima gasi žeđu ljubav ljudska, ali su rijetki; mnogi osjećaju u srcu prazninu, koju ništa na svijetu ne može ispuniti, ali mnogi opet ostaju s tom prazninom i žalošću, a ne znaju, gdje da lijeka nađu. Oh, kad bi znali uteći se božanskom lijeku; kad bi znali, da se u ovoj svetoj ljubavi gasi svaka žeđ, svaka žalost utješi, svaka bolest iscijeli!

Nije li slatko i ugodno osjećati, da te stvorenje ljubi, i, što je to stvorenje ljepše i savršenije, to je slađa i ugodnost? A ipak, zar to nije samo stvorenje? Srce je to, koje danas ljubi, a već sutra ne ljubi; srce je to vrlo slabo, vrlo stu-

deno, vrlo nemoćno, a vrhu svega vrlo nestalno; pa bilo ne znam kako stalno, smrt mu zadaje konac ljubavi; no i ne čekajući rastanak smrću, i najmanja udaljenost trne tu jadnu vatru. Zaborav tako brzo nadolazi!

Ali ljubav Božja prema duši, čista ljubav duše prema Bogu vječno mogu trajati: započinju i ocrtavaju se na zemlji, ali se usavrše u vječnosti.

Vječnost! Riječ puna tajne i veličanstvenosti. Mi jadni stvorovi od jednoga dana ne možemo shvatiti, što je to vječnost.

Mi, koji gledamo, kako se sve oko nas svršava, zar da možemo shvatiti vrijeme, što nikada ne će imati konca? Vječnost! Ona ne samo da ne će nikada prestati, nego nije nikada ni započela; a ovo nas valjda još više iznenađuje: vječnost, da ljubiš i da budeš ljubljen!

Jedno truje sve naše radosti na ovom svijetu, a to je pomisao, da sve ima svoj konac prije ili kasnije; srce, što ljubi, muči neizvjesnost, dokle će ta ljubav trajati, i strah izgubiti ljubljeno biće posve ili bar izgubiti mu povjerenje i srce; ali ljubav Božja prema duši beskrajna je, kao što je beskrajno i Biće Božansko.

Ljubi li nas Bog, ljubit će nas vazda, ako to hoćemo; ako smo srce dali Bogu, može biti vazda Božje, uvijek, vazda i u vijeke.

Božanstvena li zanosa: vazda sjedinjeni, vazda ljubljeni; vazda ljubeći, vazda biti svoji! Nikada otrgnuti, nikada udaljeni, nikada odijeljeni! Vazda, uvijek!

POGLAVLJE IV

Duhovne vježbe pred oblačenje i pred zavjete

»Sva tvoja za duše;
»Sva za tebe i za duše;
»Sva za duše s tobom;
»Samo ti mojoj duši,
»Ništa do same moje duše i tebe.«

....3. rujna započe moja kratka sabranost pred oblačenje. Obavila sam ju radosno. Isus je dao, da u moju dušu prodru najslađe zrake njegove ljubavi i utjehe, bez dvojbe, da ju okrijepi na njenu putu. Činilo mi se, da počinjem nov život; prošasti mi se sve više udaljivao i pričinjao kao dalek i nejasan san; budućnost sam Bogu preporučila; sadašnjost: Isus se prignuo ljubezljivo prema meni i k sebi me privlači.

30. — Duhovne vježbe pred oblačenje.

4. do 7. rujna 1891.

»Zima je prošla, prestale su kiše, digni se, moja ljubljena, i dođi« (Pj. nad pj. 2, 11).

Moj ljubljeni je moj i ja sam njegova.

O preslatka Djevice, Majko moja, je li moguće, da imam toliku čast, te me je tvoj Sin odabrao za svoju zaručnicu? To ja tebi imam da zahvalim, draga Majko, jer tvoj Sin odveć je poslušan i odveć je nježan, a da ne bi slijedio tvoje savjete, i da se, na svoju groznu nesreću, nijesam tebi svidjela, ne bih se smjela nadati, da ću se dopasti tvojemu Sinu.

Sada pak, nježna Majko, znaš kakav je običaj u svijetu: kad majka ljubi svoga jedinca sina, i kad mu nadođe vrijeme zaruka, onda

traži među svojim dragocjenostima kakav nakit, da ga pokloni zaručnici svoga sina; jer ona hoće da joj je sin sretan, i što mu je zaručnica ljepša, bit će joj sin sretniji.

Ti, moja dobra Majko, nijesi htjela propustiti taj običaj, pogotovu, kad sam ja vrlo siromašna i bez ikakve ljepote; s toga si jutros otvorila preda mnom svoju škrinjicu i rekla, neka izaberem nakit, koji mi se najviše sviđa. Kako je to lijepo! Koliko imaš blaga, kako se blista tvoje drago kamenje! To su dragulji, kojima si se ti nekada kitila, i koji su te činili onako krasnom u očima tvoga Zaručnika.

Kad su sve tvoje škrinjice otvorene, ja sam uprav u neprilici; svi ukrasi divno se i milo blistaju, te ne znam, koji da odaberem.

U ovoj škrinjici ima vijenaca tako bogatih i dragocjenih, da se ne usuđujem uzeti ih; još sam odveć mlada i siromašna, da se njima okitim; vijenci heroizma i patnje; ti si ih nosila na Kalvariji onda, kad si nas sve uzela za svoju djecu.

Hoću da odaberem jedan od onih nakita, kojim si ti resila svoju djevičansku mladost.

Evo jedne ogrlice krasnih bisera: bisera poniznosti. Ovaj si ti nosila onda, kad ti je od Boga bio poslan Anđeo. S tim skromnim biserima ti si bila tako krasna, te je nebeski Zaručnik svetim osjenjenjem učinio, da si začela našega milog Spasitelja. Mila moja Majko, hoću da uzmem ovu ogrlicu, da privučem na sebe oči svoga Preljubljenoga, te me božanstveno pomiluje.

Evo jedan sitan prsten, koji bi, čini mi se, pristajao na moj prst, na naslikanoj caklini, što ga resi, čitam samo ovu riječ: Fiat[1]). — Dao ti ga je Duh Sveti, kad si imala otputovati u Egipat. Hoćeš li mi ga, moja dobra Majko, darovati, da naučim kao i ti prepustiti se posvema i svuda volji moga Zaručnika? Još bih uzela, ako misliš da je dobro, milovidni vijenac čednosti; ti si ga stalno nosila, i nakićena ovom krunom zanosila si ljubezne poglede svoga Zaručnika; o moja Majko, daj ga ti sama postavi na moju glavu. Tako nakićena ne bojim se stupiti pred svoga Zaručnika; ovi će nakiti pokriti moju sirotinju, a Isus te, draga Majko, toliko ljubi, pa će i mene više ljubiti nakićenu tvojim nakitima.

Odluke

1. Jedinstvo sa našim Gospodinom, vršeći pobožnosti Direktorija, često pobuđujući čine ljubavi i pouzdanja.

2. Poniznost; rado primati poniženja; sniziti se kod dnevnog izvještaja; nikada se ne ispričavati.

3. Neprestana mala mrtvljenja: oči dolje, ne gibati se odveć živo, govoriti tiho, hotimično si uskratiti male dozvoljene pogodnosti. — Sve odnositi na Boga, sve primati iz njegove ruke, u svim prilikama Bogu zahvaljivati. Ne baviti se toliko time, da se izbjegne koja pogreška i obavi kreposno djelo, nego više svraćati pozornost na

[1]) »Neka bude«.

Isusa u dnu srca i svaki čas raditi prema njegovu poticaju.

Posve isprazniti dušu i srce od svega stvorenoga, od svega ljudskoga, a napuniti ih ljubavlju moga Isusa kao dragocjenim miomirisom.

U svim stvarima nastoj omiljeti ljubljenomu svojem Isusu i svraćati mu poglede redovničkom čednošću i neprekidno vršeći djela sviju sitnih kreposti, koje prolaze gotovo nezapažene, kao što su srdačnost, ljubezljivost, nepromjenljivost duha, uslužnost i t. d. — Pobožnost prema Mariji.

31. — Već je prošla zima! Nema više nje, te dobe hladnoće i tuge; svjetski vjetar, što ti je ledenio dušu, ustupio je mjesto lahoru, kojemu blagi dah dolazi iz nebeskih visina; nježni cvijet tvoje duše, kojemu je pokvareni zrak svijeta htio oteti svježost, može se početi opet rascvjetavati. Prošla je zima! Raspršili su se oblaci puni mraza; nebo se razvedrilo, toplo sunce ljubavi božanske opet grije tvoju dušu.

Zima je prošla! Mračna noć zablude, straha i sumnje razbijena je; Istok obasjavaju zrake Sunca Pravde. Prestale su kiše! Ne ćeš se više bojati, da ćeš okaljati noge u mulju ni zamazati odjeću blatom na putu; samo će s neba rosa padati, da ti oplodi dušu.

Prestale su kiše! Ne naviru ti više na oči gorke suze, kapke očiju tvojih kvasit će od sada samo svete suze kajanja i ljubezna rosa zahvalnosti.

Ustani, mila moja!

Ustani, draga dušo, koju sam svojom krvlju otkupio, napusti kobni pokoj, koji bi ti mogao smrt donijeti, odvaži se i dođi k meni!

Kroz ovu godinu, što se otvara, treba da si svakim svojim korakom meni bliža. Neka te ne straši, što je put grub i daljina velika, jer na svaki tvoj korak prema meni gore ja ću koraknuti prema tebi dolje. Neka te ne straši, ako koji put padneš i osjetiš se ozlijeđenom, ja gore u mojem Srcu spremam božanski melem, koji liječi svaku ranu i divno pokrepljuje.

Dođi, mila moja, dođi moja Sestro; dođi ti, koju sam odabrao između tisuća uza svu tvoju bijedu i skrajnu slaboću; dođi, žao mi te, i ja ti otvaram Srce svoje; dođi da se izgubiš u oceanu beskrajnom mojega milosrđa i Ljubavi moje.

***

Margareta de la Touche od sada će se zvati »Sestra Alojzija Margareta«.

...Moj Bože! Kako sam blažena bila, kad sam ostavljala odijelo onih, što služe svijetu, one čipke, one nakite, tu bojadisanu prašinu, koja opsjeni toliko očiju i zavara toliko srdaca, a oblačila blagoslovljenu odjeću. Osobito me zanijela moja koprena, sva bijela, sva čista, svu me sakriva, lepršeći na vjetru kao krila golubice. Čitavo vrijeme svoga novicijata uprav sam poštivala svoju dragu koprenu; na večer bih ju s počitanjem složila; ujutro bih ju s ljubavlju cjelivala; vrlo sam pazila, da mi ostane bijela; uvijek bih ju rado gledala. Iza oblačenja s novom sam odvažnošću nastavila svoj novicijat. Već od ulaska u samostan običavala sam ne ustavljati se kod teškoća nego preći preko njih odlučno bez duga promišljanja; to mi se činilo najkraće i najsigurnije.

32. — Naš Gospodin mi je pokazao, da život redovnice od Pohoda mora biti vrlo, posvema ovisan o poticaju milosti, i s toga se redovnica od Pohoda mora držati nadahnuća Spasitelja, koji joj svaki čas govori.

Nikada ne smije pripustiti, da joj izvanjske stvari obuzmu dušu, nego se mora nekako tako baviti takim poslovima te nikada ne pusti, da ju posvema zaokupe. Ona mora nastojati oko toga, da joj duša bude prazna od svih stvari, pa i od same sebe.

Ne smije ništa željeti, ništa tražiti, ništa htjeti, tako te bude svaki čas sposobna savršeno i sa svom ljubavi podati se volji Božjoj.

1. listopada 1892.

U vrijeme svoga novicijata teško se razboli, primi sv. Pomast, i predložiše joj, neka uvjetno položi zavjete.

...i tu u prisutnosti Isusa i njegova svećenika, okružena svojim Sestrama, izgovorila sam pokraćenu formulu naših zavjeta. U naknadu za to moje obećnje, uvjetno prema Redu, a od moje strane bezuvjetno, darovao se Isus meni. Jedva što sam primila Presveto Tijelo Gospodinovo, sve iščeznu ispred mojih očiju. Posvema sam izgubila svijest o onom, što je bilo oko mene... i ja sam bila prenesena, kamo, ne bih doista znala pravo kazati, nekamo u mjesto pokoja i mira, sama sa Isusom! Što se zbilo? Ne znam; samo sam osjećala, da sam prožeta beskrajnom slašću, koja nije samo napunjala dušu moju i sve joj moći, nego se razlijevala i po čitavome tijelu, dala mu neko opće blagostanje, neko stišavanje i ugodnost tako jaku, da sam napokon došla k sebi...

...Sutradan nađoše me liječnici puno bolje i na putu ozdravljenja; sami su se čudili, odakle tako nagla promjena...

...Ja sam se vrlo brzo oporavljala....

...Spomenuh se, da sam osjetila unutarnju i duboku slast, što mi ju bio donio pohod božanskoga Učitelja. Bilo je to onako, kako sam napisala u prijašnjem sveščiću, kao kad me je u mojoj šestoj godini ozdravila čudotvorna lurdska voda, a ja već bila na umoru. Petnaest dana kasnije bila sam na nogama i opet sam nastavila svoj novicijat. Osjećala sam se više sjedinjenom s Isusom i još više doista njegovom, i moja duša, sve više odbacujući strah, razvijala se puno slobodnije u toplijoj atmosferi. Ja sam znala, da me samostan može otpustiti; dapače više puta sam mislila, da je već kucnuo čas, tako sam izgledala sebi sva nevoljna i nevrijedna! Ali u tom času ja sam bila Isusova a Isus je bio moj, za ostalo nije me bila briga!

...Jednoga dana pri koncu odmora uze me na samo učiteljica novakinja i reče mi: Možda će se danas o vama govoriti...[1]) Kad budem došla po vas, podite za mnom u Kapitul... tu ćete čuti, što će vam reći naša Majka. Ako vam rekne, da ste pripuštena, obavit ćete obred cjelova mira...

A ako mi to ne rekne, upitam ja drhćući ?

»E, ako vam Majka rekne, da nijeste primljena, onda ćete poljubiti zemlju i otići da se spakujete!«

...Kleknula sam pred presvetim Sakramentom i rekla Isusu: »Moj Bože, ja hoću samo ono što ti hoćeš. Ako je tvoja volja, da me otpuste, to hoću i ja. Spoznala sam, da je tvoja volja, da ovdje ostanem. Ne ću ništa htjeti ni željeti; nadahni Kapitulu ono, što je više na tvoju slavu. Ja unaprijed primam sve patnje redovničkoga života i sve boli prekinutoga zvanja i neizvjesna života; ja sam posvema ravnodušna i čekam, da spoznam tvoju volju i obećajem, da ću je, kakva god bila, prihvatiti s ljubavlju i odvažno.« Tako sam dosta dugo čekala i trpjela, ali duša mi je bila mirna, jer se oslanjala samo na volju Božju, osjećala se jakom i punom spokojnosti. Napokon očutim korake naše učiteljice, slijedila sam je vrlo uzbuđena, a ipak mirna, kleknula sam pred Majku i čekala svoju osudu. Bila je dobra. Isus doista hoće da

[1]) Da li će biti pripuštena polaganju zavjeta.

mu budem zaručnicom. To je bilo 13. kolovoza 1892.; bila je tačno godina dana, da je milost ljubavi i milosrdnosti prosvijetlila bila dušu N... Od ovoga dana moja profesija bila je stvar gotova, jer mojim zavjetima položenim pred sedam mjeseci samo je trebalo odobrenje Kapitula. Obred se nije mogao obaviti prije 8. listopada (jer se godina navršavala 7 listopada), pa je bio određen dan 17. listopada.

...Imala sam dakle dva mjeseca za pripravu....

...Dne 8. listopada počesmo duhovne vježbe. Tu je bilo dosta patnje. Mora da je u mojega Oca onaj sveščić, u kojemu sam zabilježila osjećaje, što su me mučili za tih vježbi.

33. — Duhovne vježbe pred zavjete.

Od 8. do 17. listopada 1892.

»Lijeva mu je pod mojom glavom a desnom me grli« (Pj. n. pj. 2, 6).

O Isuse, moj Učitelju! Pristupam k tebi, jer si me pozvao; dolazim da budem podučena i saznam tvoju božansku volju.

Govori, Gospodine! Moja duša, očišćena odriješenjem svećenika i najnutarnjijim i dubokim kajanjem za pogreške što ih je počinila, pripravna je da čuje tvoje božanske pouke.

Neka žarki plameni tvoga Srca umekšaju i rastope moju dušu i mene svu.

Mijesi, izrađuj, preobrazuj; radi u meni po svojoj volji; ja se predajem i prepuštam tvojim rukama bez sklonosti, bez misli, bez želja; tvoji naumi o mojoj duši jesu naumi milosrdnosti i ljubavi, sve u njoj uređuj, da tebi posvema odgovara.

Darujem ti svoju volju, ona je tvoja, ti ju sam svijaj slatkim pritiskom svoje ljubavi. Ti

si me već istrgao iz svijeta, izvadio si me iz mene same, učvrsti me u sebi u vremenu i u vječnosti.

O Isuse, kako ravnaš divno i sveto; sve što činiš u nama i za nas, za naše je dobro! Treba samo pustiti da djeluješ, zatvoriti oči i prepustiti se bez ograničenja. Kad ti se svidi, Gospodine, pa mi otkriješ nekoje tajne svoga upravljanja i pokažeš skrovite točkove što ravnaju tvojim božanskim gibanjima, moja duša može samo tiho klanjati se i diviti. — Oh, kako onda želim ukloniti sve zapreke, što bi mogle omesti tvoje djelovanje u meni!

Koji su tvoji naumi sa mnom? Ne znam; samo to znam, da ih imaš, znam, da ću zadobiti spasenje i život, ako ih ispunim; ali znam i to, osjećam to, kad bi i jednom nevjernošću ustavila tvoje djelovanje, i odgodila pa bilo to i jedan čas, mogla bih strahovito pasti.

O Isuše, Isuse, pomozi me! Ti od mene tražiš mnogo, a ja se osjećam tako slabom. Pred tobom sam evo lišena sviju stvari, bez snage, bez volje.

Eto u tom je moja srčanost; što ja manje mogu sama sobom, to ćeš ti više djelovati; što ja imam manje svoje volje, to će snažnije tvoja vladati mojom. Praznina privlači; što budem nesposobnija, to će tvoja milost biti jača, snažnija.

O moj Bože, ja se odričem svakoga čina vlastite volje, samo da tvoja volja sa mnom vlada i ravna. Odričem se sviju želja i sklonosti osobnih, samo da slijedim unutarnji poticaj tvoje milosti. Odbacujem svaki nemir o stanju duše

moje i stavljam prošlost, sadašnjost i budućnost u tvoje Presveto Srce.

Odričem se gorljivosti i suvišne revnosti u pogledu mojeg usavršivanja, i prihvaćam nesavršenost i nemoć u dobru, ako ti tako pripuštaš.

Odričem se svake naravne djelatnosti i želje da nešto radim i učinim i prihvaćam sve nesposobnosti i slabosti tjelesne, sva zapostavljanja, kako mi ih budeš u svojoj odluci slao. Odričem se svake želje da nešto budem ili da nešto izgledam, bilo to u kreposti, bilo to u darovitosti, bilo to u službi, i prihvaćam da budem jedno beskorisno biće, svima na teret i svuda suvišna, ako ti to tražiš od mene.

Upravljanje svojom unutrašnjošću mećem u ruke svojih starijih i svojih ispovjednika i odričem se svake osobne misli gledom na moje duševno ravnanje.

Već unaprijed prihvaćam sva stanja, kroz koja se bude svidjelo Bogu da prođem; prepuštam se beskrajnoj milosrdnosti našega Gospodina posvema i gledom na tijelo i dušu, i gledom na vremenitost i vječnost.

O Isuše, moj Spasitelju, sutra će granuti zora sjajnoga dana moga zavjetovanja. Sutra ću doista i javno postati tvojom zaručnicom. Ti ćeš biti sav moj a ja sva tvoja. Dà, učini, da budem baš sva i potpuno tvoja; ne dopusti, da stvoru dadem ono, što ima da bude tvoje; ne daj, da se svežem na išto zemaljsko i da bi se odijelila od tebe.

Pomozi me, da odgovorim ovome unutarnjem poticaju predati se potpunoma u tvoje ruke.

Isuse, moj nebeski zaručniče, udesi me prema svojoj želji i prikuj me uza se.

...Za ovih vježbi učinila sam općenitu ispovijed sviju mojih pogrešaka svoga života. To sam htjela učiniti pred veleč. Toupin-om, da me bolje pozna.

...Za ovih svetih vježba spoznala sam, da Bog imade posebne naume s mojom dušom. Koji su to, ne znadoh. Bila sam žalosna, što to ne znam , i sa strahom sam išla naprijed. Međutim ja sam se prepustila Isusu i prikazala sam se da trpim sve patnje i kušnje, koje mi je odredio. Ja sam se još jače pouzdala u njegovu beskrajnu dobrotu, sebe sam samu uvjerila, kad me je Bog uveo u redovnički život, onda će mi bez dvojbe dati i sve milosti, te mu vjerna ostanem.

34. — Odluke.

1. Na prvom mjestu bilježim vježbu prekida, taj temelj svakomu unutarnjem miru, naime: prekinuti sa uspomenama na prošlost, sa nagoviještanjima o budućnosti, sa brigama o sadašnjostima i t. d.

2. Gledati u svim stvarima izravno volju Božju i njegovu ruku, a ne paziti na drugotne uzroke.

3. Nastojat ću da trajno mislim na prisutnost Božju.

Vrlo ću često pobuđivati čin ljubavi, pouzdanja, čežnje, baš i naročito onda, kad ne budem u sebi osjećala žara pobožnosti, kad budem u duševnoj suši; to ću činiti najtanjom žilicom duha, a ako ne mognem ni na to navesti dušu, barem ću to ustima učiniti.

4. U svrhu, da omilim svojem Zaručniku, pazit ću i na najsitnija pravila i vježbe, što ih budem mogla vršiti, na pr. suzdržavati poglede, vrata tiho zatvarati i t. d.

5. Svom dušom ću nastojati da se vježbam u poniznosti; ovu ću krepost učiniti predmetom posebnoga ispitivanja savjesti; naročito ću paziti na svoje riječi i vladanje, gledat ću da iščezavam, kao da me nema.

6. Kad budem osjetila, da sam smućena, da sam u duši uzbuđena, i tomu bude uzrok moje sebeljublje ili druga koja stvar, odmah ću to kazati našoj Majci ili našoj učiteljici, kao i svoje pogreške.

7. Stalno ću nastojati da suzbijam naglu svoju narav i očuvam se u sabranosti, da slušam u duši našega Gospodina; trudit ću se, da radim samo prema poticaju milosti.

Brižno ću obdržavati šutnju.

8. U duhu poniznosti primat ću svu brižljivost i polakšice i pomno ću paziti, da u tom pogledu budem ponizno i spremno poslušna.

Međutim molit ću čedno i ne ću moljakati ono, što budem mislila, da mogu činiti (kao tjelesni posao).[1])

9. Otvarat ću srce svim uticajima i duh svim mislima, što me mogu voditi putom pouzdanja, ljubavi i ljubezne odanosti.

Također ću podržavati veselost, ali ne veselost izvanjsku i rastresenu, nego radost unutarnju, da oživotvorim riječ dobre Majke Marije de Sales: »Samo Bog mojoj duši, moja duša samo Bogu«, te živim u sve široj ljubavi, koja je u našem Gospodinu.

10. Ne ću popustiti da duhom klonem radi učinjenih pogrešaka i ne ću se žalostiti radi svo-

[1]) Bila je niska stasa i slabih tjelesnih sila.

jih nesavršenosti. Sjećat ću se ovih riječi našega svetoga Utemeljitelja: »Činiti dobro i činiti radosno, dvostruko je dobro; žalostiti se radi svojih pogrešaka znači pogreški nadodati pogrešku.«

35. — Primi, moj Spasitelju, ove odluke, koje mi je svijetlo Duha tvoga pokazalo kao korisne duši mojoj, a tvojem Srcu mile.

Daj mi svoju milost, da odvažno i stalno koracam na ovom uskom putu savršenosti; pomozi me, suzdrži me, ravnaj me.

O moj Bože, jedva sam pošla na put, i već sam umorna; čeznem za pokojem smrti; osjećam, kako mi je duša slaba i samo što ne pada; osjećam, da mi je duša umorna od borbi i taštih slika, kojih je puna, osjećam, da mi je tijelo klonulo i nemoćno.

Samo mi je srce žedno ljubavi, požrtvovnosti, svega, što je čisto, lijepo, božansko; čini se, da mu je tijesno u ovom tijelu i mesu, u ovom smrtnom ogrtaču, pa bi ga htjelo rastrgati.

Moj Bože, ja hoću sve, ja prihvaćam sve; unutarnji poticaj moje duše za ovih vježbi bio je stalan poticaj, da se predam tvojoj božanskoj volji, da svu sebe bacim u tvoj naručaj.

Osjetila sam poticaj, da izvršujem najtačnije i najsavršenije poslušnost ne samo tebi, moj Gospodine, nego i tvojim stvorovima, osobito onima, koji su za mene tvoji predstavnici.

Ja sam nemoćna da se oduševim za dobro, ne mogu ravnati sobom, bojim se sebe; prosvijetli, Gospodine, one, koje hoću da slušam kao tebe; kaži im ono, što treba duši mojoj, tako te

pokoravajući se njihovu glasu i tebi se pokoravam.

O Isuse, ja bih htjela zaspati, zaspati na tvojem Srcu i spavati dugo, dugo u tvojem naručju, da ne gledam zla svijeta, vlastite pokvarenosti, da gledam samo tebe, tako božanskoga, tako ljubeznoga, tako čistoga, tako velikoga, tako plemenitoga! Htjela bih da samo tebe gledam, samo tobom se bavim; sve mi je drugo na teret i na muku; privuci me k sebi, Gospodine!

Ako je tvoja volja, da moje tijelo trpi, da daje zadovoljštinu, da zasluzuje još dugo na zemlji, barem mi dušu i njezine moći unesi u sebe, a prije svega, čini ono, što ti se sviđa. Sve, Gospodine, sve! Ja se tebi izručam bez ograničenja i napuštam sve želje i molbe.

36. — Ja ti se darujem za spasenje i obraćenje duša, darujem ti se ništa sebi ne ostavljajući ni pridržavajući, spremna da trpim u duši, u tijelu i u srcu, da dajem zadovoljštinu, da zaslužujem spasenje grešnika.

Pa više ne ću da želim ni istu smrt, koja će me za uvijek sjediniti s tobom, koja će me rastaviti od ovoga teretnoga tijela.

Moj Bože, dosta mi je to, ako pateći se i trpeći na zemlji mogu zadobiti spasenje nekih jadnih duša. Sva sam tvoja za duše, sva za tebe i za duše, sva za duše s tobom; samo tebe mojoj duši, samo moju dušu i tebe!

O Isuse, božanski Zaručniče, o Isuse, slasti nebeska, s radošću izgovaram ovo iz Pjesme nad pjesmama: »Lijeva mu pod mojom glavom, desnom me grli.«

Konac duhovnih vježba pred zavjete.

...Svanu zora 17. listopada. Dan blagoslova i milosti! Blažena sam bila, što se poklanjam Bogu, što se sjedinjujem s našim Gospodinom vezama, koje se ne daju kidati; ali sam osjećala i uzvišenost čina, što sam imala obaviti; dušom mi je obladala duboka ozbiljnost. Kleknuvši za sv. Pričest lagano sam izgovorila ozbiljnu a onako lijepu formulu naših svetih zavjeta. Nijesam vidjela ni svećenika, što je preda mnom sjedio, ni njegova podvornika, ni onih, koji su bili u crkvi, ni onih, što su napunjali kor; osjećala sam, da stojim samo pred Bogom, a ni na što drugo nijesam pazila. Kad sam dobila crnu koprenu, pošla sam da panem ničice u koru na onoj strani, gdje stavljaju mrtvački lijes umrlih naših sestara, i tu prebaciše na mene mrtvački pokrovac; i dok je jedna sestra lagano pjevala štivo iz mrtvačkog Oficija, »Homo natus etc.«, i dok je kor pjevao psalam »De profundis«, ja sam bila tu licem prema zemlji okrenuta, uronjena u noć... posve sama pred Bogom, posve u ništavilu svojem pred božanskim Veličanstvom. Tu sam mu se izručila sa svom svojom voljom, opetujući samo: »Sve, moj Bože, sve; darujem ti sve; čini u meni i sa mnom što god htjedneš!« Uronjena u klanjanje nijesam ni čula da pada sveta voda na pokrovac nada mnom ni ozbiljni i jaki glas svećenika, koji je pozivao: »Vi koji spavate, dignite se od mrtvih!«

Napokon... sjetih se, što je sa mnom i digoh se. Nebeski mir napunjao mi dušu; pristupila sam ogradi i svom radošću srca zapjevala dva stiha iz psalma: »Gospodin je svijetlo moje i spas moj, koga da se bojim...?« Sve su mi bojazni iščezle. Bila sam sretna, da sam Božja; neka božanska punina obuzela mi je bila srce, i čitavoga toga dana bila sam više u nebu nego na zemlji. Navečer, prije nego sam se povukla u sobu, otišla sam u Novicijat; tu sam na oltar pod noge Bl. Djevice položila vijenac od ružica, što sam nosila od jutra, pa sam molila ovu predobru Majku, neka ona štiti i čuva obećanja, što sam ih dala Isusu. Ovo je bilo za uvijek, da sam se posvetila Bogu, sjedinila sa svojim Gospodinom; vrijeme ruši sve, ali ovih veza ne će raskinuti. Bila sam mrtva za svijet; ostavila sam svoju obitelj; sve, što sam posjedovala, predala sam Isusu: svoje srce, svoju dušu, svoju slobodu, svoj život..., ali sve je to bilo premalo prema onomu, što mi je imao dati moj božanski Učitelj!

POGLAVLJE V

Prva godina redovničkog života

»Moram nastojati da zbijem svoj život u ove tri riječi: sjediniti se, ljubiti, trpjeti.«

Prvih mjeseci poslije zavjeta, bila sam zaposlena mal' ne samo vezenjem za sakristiju zlatom i svilom. Jedan dio dana radila sam u Novicijatu u šutnji i miru. Od tada je počeo Isus davati, da sam osjećala njegovu nazočnost neizrecivim načinom, i srce mi se žarkom čežnjom otvaralo ljubavi njegovoj. Nijesam ga ni čula ni vidjela, ali sam ga osjećala tako nazočna, kao da je bio preda mnom nepomičan, tih, sakriven laganom zavjesom; osjećala sam, da on tu živi, blizu mene, i njegove božanske ljubezljivosti prodirale su u moju dušu, srce mi išlo prema njemu, vukla ga sila nevidljiva. Čitavo vrijeme kušala sam slast krasne poezije, a ipak nikada mi duša nije bila dosta dirnuta ni dosta jako zanesena, da bi što pjesnički izrazila. Priroda i njeni čari, što su me vazda zanosili, nijesu bili kadri, pa ni onda kad mi je srce bila obuzela ljubav zemaljska, da mi u tu žicu taknu. Do tada nijedan stih nije izašao na moje pero, ni iz mojega srca, izuzevši koji šaljivi srok ili koji zabavni epigram.

Kako je Isus bio zauzeo moju dušu, imao je iskresati i ovu iskru. U dugim satima tihoga rada u Novicijatu, za kojih mi je dolazio božanski Učitelj, duša bi mi k njemu se zaletjela, i moja misao, da se uzdigne do Veličanstva Božjega, nastojala je da se zavije u harmoniju.

Moji stihovi dakako ne vrijede ništa, pa ih nijesam ni pisala; meni je dosta, da ih je čuo Isus i da su se svidjeli njegovoj ljubavi.

37. — Moram nastojati da zbijem svoj život u ove tri riječi: sjediniti se, ljubiti, trpjeti.

Sjediniti se s Bogom sabranošću, molitvom, unutarnjim okom vazda na Boga upravljenim; sjediniti se sa bližnjim blagošću, srdačnošću, ugodnim saobraćajem, milom uslužnošću, gipkošću volje.

Ljubiti našega Gospodina kao jedinoga i premiloga Zaručnika, ljubiti ga kao najvećega dobrotvora, kao početak, svrhu i jedinu sreću.

Ljubiti bližnjega kao predmet veoma ljubljen od Preljubljenoga; ljubiti duše kao veoma odlična djela moga Stvoritelja.

Trpjeti za Boga, u duši i u tijelu, kao žrtva i prinos; za sebe, u zadovoljštinu, i kao nužnu posljedicu prošlih svojih pogrešaka; za bližnjega, u naknadu, na žrtvu i pomirenje, kao sredstvo jedinstva među Bogom i dušama.

31. listopada 1892.

...U proljeće dodijeljena bih na pomoć sestri asistentici, koja je davno već bila počela jedan dug posao, pa kako je bila vremešna, nije mogla sama svršiti posla.

Ona je poduzela da složi povijest novih ustanova Reda u Americi, u Španiji i t. d. služeći se dokumentima sadržanim u cirkularima razaslanim od samostanâ i u životopisima sestara, koje su bile ustanovama zaposlene...

Nijesam jošte nikada čitala djela ove vrsti, a pogotovo nijesam imala stila za ovako što; ipak sam se dala na posao... Voljela sam ovaj posao, jer sam tako bolje upoznavala stvari našega Reda pa mi je tako i ljubav prema njemu danomice rasla.

38. — O moj Bože, kako su divna tvoja djela! Kako je lijepa i ugodna ova priroda, koju si stvorio svemožnom voljom svojom! Kako je dakle dobrostivo tvoje srce, kad si se udostojao okružiti nas tolikim bogatstvom i ljepotama oku tako milima!

Naš bi život morao biti neprekidno zahvaljivanje, i kâd naše hvale morao bi se dizati svaki čas do tvojega prijestolja.

Sve imamo od darežljivosti tvoje, Gospodine. Sveukupna priroda divan pruža prizor, i razmatranje ovih divnih pojedinosti još više otkriva tvoju moć i dobrotu tvoju. O moj Bože, svaki čas neka se dižu prema tebi poklici ljubavi i zahvale moje! Svuda i neprestano neka je hvala, zahvala i poklonstvo jedinomu, tri puta Svetomu Bogu, stvoritelju, upravitelju, uzdržavatelju i djelitelju sviju krasota, ove skladnosti u prirodi, koja zanosi oči, zadivljuje duh, napunja srce, pa duša roni u poklonstvu, zahvali, divljenju i ljubavi.

18. siječnja 1893.

39. — Naš Gospodin očitovao mi je, kakva da je poniznost, koju želi od mene i uopće od sviju kćeri Pohoda. Ova poniznost mora biti kao prozirna tkanina, koja sve skriva, ili bolje, kao lagani i ugodni miris, kojim treba da odišu naša djela, naše misli, naše riječi. Ova poniznost nipošto ne stoji u činima, nego njom se moramo zaogrnuti izvana tako, da sve, što od nas dolazi,

mora nositi njen pečat; jednom riječju, to mora biti stanje poniznosti.

Ja ću imati veliku poniznost Vjere prema Bogu, ako se prepustim i ne nastojim shvatiti djelovanja Božja u meni.

Snosit ću s poniznom i dragovoljnom odanošću svoje nemoći i slaboće.

Prema svojim Starijima gojit ću poštovanje i potpuno povjerenje i slijedit ću ponizno njihove naputke. Prema svojim Sestrama vladat ću se ponizno, otvoreno i srdačno, a budem li upitana za svoje mnijenje, dat ću ga priprosto.

Prema rodbini i bližnjima vladat ću se ponizno, blago i ozbiljno, i prema stranima ponizno, ozbiljno i dostojanstveno.

Napokon ova poniznost ima se sastojati naročito u sve to jačem iščezavanju svega osobnoga, tako te nestane svih osobnih djelovanja, samo da Bog radi i djeluje.

40. — 12. veljače.

Jutros iza Pričesti naš Gospodin stolujuć sred moga srca dao mi je svoje nauke i naputke; pokazao mi je, kako je potrebno u redovničkom životu, osobito ako se obnaša kakva služba, bila ona i najmanja, sve uzeti u njemu, da se ne umiješaju ljudski kakvi pogledi, koji na koncu sve sigurno pokvare.

Valja odstraniti svaki osobni osjećaj, otresti se sviju privrženosti i odvratnosti, ne povoditi se za nikakvim vlastitim sklonostima, stajati

pred Bogom kao prazna posuda, spremna da primi sve, što prema prilikama u nju stavi milost.

Ni u čem ne valja suditi na ljudsku ni slijediti vlastiti osjećaj, nego suditi prema Bogu, to jest ne suditi prema vlastitim sklonostima nego prema svijetlu, što nam Bog ulijeva u srce, koje je pred njim prazno, prazno sama sebe a puno spoznaje svojega ništavila i neispravnosti vlastitih sudova. Radimo li čisto naravno, nije moguće, da se ne umiješa dosta strasti u naša djela i u naše sudove; moramo s toga uništiti svoj duh i sve to tjesnijom vezom s Bogom doći do takoga stanja, da pustimo neka naš Gospodin u nama misli, govori i radi; tako ćemo moći obaviti svoje službe redovnički i pravo, da ne naškodimo duši svojoj, bez štete i rđava djelovanja na bližnjega.

41. — 18. veljače 1893.

Naš Gospodin mi je pokazao, da moram biti veoma odvažna te vazda hodam ravno prema njemu; ni na što ne gledati, ni pri čemu se ne zaustavljati, ne obazirati se na prošlost što me žalosti, ne gledati u budućnost što me plaši, ne ustavljati se dapače ni pri sadašnjosti što me često uznemiruje; ne mariti ni za što, sve na strani ostavljati, upirati čvrsto pogled samo u svojega Spasitelja na križu i stupati bez umornosti i mlitavosti prema božanskoj svrhi.

POGLAVLJE VI.

Unutarnje milosti

Prve duh. vježbe iza zavjeta

»Moram se predati Ljubavi bez ograde, da ta Ljubav uništi, razapne, istroši sve moje biće.«

42. — 19. ožujka.

Danas po podne za molitve neobično sam trpjela; Gospodin mi je pokazao kalež što moram piti, tako gorak, te mi se narav opirala svim silama. Bila sam kao u smrtnoj borbi; iza borbe sve sam prihvatila, sve sam htjela i prepustila sam se sva Bogu.

43. — 21. ožujka.

Jutros sam bila podučena o tri dužnosti Sestara Pridruženih[1]); nije mi se činilo, da me u tom podučio sam Gospodin. Kad je on to, osjećam nešto, što nijesam jutros osjećala; mislila sam, da je to bio naš sveti Utemeljitelj.

Prva je dužnost posvetiti se nutarnjem životu i molitvi; kad ne može pjevati hvale Bogu, neka duša iskazuje štovanje poništujuć samu sebe, svojom ovisnošću, svojim sjedinjenjem; tako će obavljati službu anđela, a ta je, ne samo pjevati hvale Bogu, nego i klanjati mu se i svaki čas ispunjavati njegovu volju.

[1]) Sestra Alojzija Margareta bila je primljena među Sestre Pridružene (Soeurs Associées); ove, jer nemaju snage ili dara da pjevaju Oficij, ipak budu primljene u Družbu, da tu vrše druge pobožnosti i sve ostalo kao redovnice. U Družbi mogu vršiti i druge službe, samo ne mogu biti asistentice (savjetnice).

Druga je dužnost biti odanom Sestrama koristima i tako im olakšavati pjevanje svetoga Oficija. Kad zazvoni na Oficij, valja biti spremnom nadomjestiti i pomoći one, koje idu u kor.

Treća je dužnost trapljenje, a to se osobito preporuča Sestrama Pridruženim, koje su na tom stepenu radi svoga zdravlja; jer trebaju više zasebnosti, izuzetaka, olakšica, ne smiju propustiti ni jedne prigode za mrtvljenje. Što je koja slabija, nježnija, bolježljivija, to većma treba da ima volje za samozataju, jer njega i olakšice mogu biti prigoda, da se podaju griješnoj mlitavosti.

Poradi slaboća i boli ne smije nijedna misliti da je izuzeta od trapljenja; ako ne voli i ne traži hotimice sitnih kakvih boli i patnja, ne će moći snositi ni voljeti boli, često puno teže, što ih Bog šalje.

One dakle, koje su slabunjave, treba da iskoriste svaku priliku te se trape u svemu, što poslušnost dopušta.

Prva samozataja mora biti u tom, da se čini sve što može biti na pomoć sebi i drugima, da se tako bližnjega olakša koliko je moguće. Sa osjećajem treba obavljati sve zajedničke poslove.

***

O moj Bože, volju tvoju i samo tvoju volju! Ništa ne ću, ništa ne želim, osim tebe u svemu slušati.

Čini sa mnom, kako se tebi mili, zaposjedni čitavo moje srce i cijelo moje biće; po ovom združenju ja se bez ograničenja izručam u tvoje ruke i kao Gospodin zapovijedaj na svojem po-

družju; ruši, lomi, čupaj, radi slobodno; sva će mi briga biti slijediti poticaj tvoje milosti, pokoravati se tebi i svojim poglavarima u svakoj stvari.

Danas, na petak, 24 travnja 1893., počela sam s dozvolom veleč. našeg ispovjednika i uz pristanak naše časne Majke, niz Pričesti na petak sve kroz čitavu godinu. Mislim, o Bože, da činim po tvojoj volji i da vršim svoj dragi zavjet poslušnosti, kad po ovim sv. Pričestima slijedim savjet naše časne Majke.

Sve hoću da činim na poticaj poslušnosti, a jer mi naša Majka ne može i ne će u tom ništa nalagati, smatram njezin savjet kao nalog pa ću ga vjerno ispuniti.

44. — Srpanj 1893.

Duh Pohoda duh je veoma savršen, jer je duh Božji. Apostol veli: »Bog je Ljubav.«[1])

Duh pako Pohoda duh je ljubavi: ljubavi prema Bogu, osjećan ili neosjećan, ljubav osjetna ili ljubav volje, ali istinska ljubav, koja se očituje u pouzdanju, u predanosti i potpunom napuštanju samoga sebe, i u ljubeznom pristajanju na volju Božju.

Ljubav prema dušama, za koje se moramo žrtvovati neprestano, trpjeti i moliti, da im isprosimo milosti.

Ljubav prema onima, koji su oko nas, nastojeći da napreduju u savršenosti po našim molitvama, primjerima, riječima; iskazujući im najsavršeniju ljubav, najiskreniji osjećaj, u zajednički život unoseći najmiliju i najslađu srdačnost.

[1]) Deus caritas est. 1. Iv. 4, 16.

Je li onda čudo, što je Božansko Srce Isusovo, htijući se objaviti ljudima, izabralo upravo naš Red, da bude kanalom milosti i počivalište njegove ljubavi?

Ne možemo li dapače misliti, da je samo Presveto Srce izradilo ovaj mili Red Pohoda u nakani, da mu se preda? Kad se Sin Božji htio utjeloviti, on je sam stvorio i pripravio dušu i tijelo Djevice, po kojoj se imao svijetu roditi; tako je bez dvojbe htio sâm urediti naš mali Red, dati mu svoj duh, prije nego li mu daruje svoje Srce.

Ime Pohod na prvi pogled kao da nema veze sa sredstvima i svrhom našega Reda, ali ako se dublje misli, vidi se naprotiv, da mu je sam Bog dao ovo ime.

Otajstvo Pohoda prvi je izliv ljubavi čovječanskoga Srca Isusova u prilog stvorenja; u očuvanju od istočnoga grijeha, u posvećenju Marije radili su Otac, Sin i Duh Sveti; ali pri posvećenju Ivana radila je čovječanska narav Spasiteljeva, živa u Mariji; njegovo tjelesno Srce htjelo je pokazati svoju ljubav prema stvorenju, prije nego se sama svijetu rodila.

***

...Prve moje godišnje duhovne vježbe obavila sam početkom listopada. Isus, koji me je cijelu godinu predusretao svojim milostima, na osobit me je način njima obasuo za ovih svetih vježba. Gotovo neprekidno je bio mojoj duši nazočan i privlačio me k sebi zanoseći me svojim božanskim patnjama. Ako se dobro sjećam,

za ovih duh. vježba čula sam razgovjetno glas Božanskoga Učitelja, kako govori duši mojoj i prepoznala, da je to onaj isti glas, koji mi je nekoć govorio, dok sam bila dijete.[1])

Dobri Učitelj, dok mi se javljao, redovito me poučavao ili o stvarima božanskim ili o krepostima, što odgovaraju našemu zvanju, i tražio od mene, da budem veoma vjerna poticajima njegove milosti.

45. — Prve duhovne vježbe, od 5. do 14. studenoga 1893.

»Evo me, Bože, da vršim volju tvoju. Prinosi i žrtve paljenice nijesu ti mile, ali si mi dao tijelo . . .«

Prvoga dana ovih vježba u duši sam odlučila sve činiti, što od mene zatraži Gospodin; osjećala sam, da hoće nešto potpuno, veliko, i da moram obaviti neki čin, koji bi bio kao nov korak na putu.

Prva su mi dva dana prošla bez svijetla, nijesam posve ništa osjetila, kao u nekom očekivanju, trpeći malo tjelesno, ali bez duševne muke i straha.

Treći dan za drugoga razmatranja počela sam osjećati nazočnost Gospodina, i imala sam viđenje onako općenito i još nejasno o tom, što bi trebalo činiti; vidjela sam, da je to neka smrt svega stvorenoga, neka vrst odricanja svakoga bića; jedan čas po podne osjetila sam kao neku studen u srcu, ali sam odolijevala utisku i čuvala raspoloženje za rad.

Četvrti dan za Pričesti uvjeravala sam Gospodina, da hoću učiniti sve, da prihvaćam stanje smrti i uništenja, što sam nazrijevala. U

[1]) Vidi str. 16.

jedan sat kad sam počela čitati, brzo prekinem, uzmem križ i počnem gledati i razumijevati sve; moram se bez ograničenja predati Ljubavi, da mi Ljubav razori, razapne i uništi čitavo biće. Osjećala sam žarku želju i kao neku potrebu sve svoje izručiti Ljubavi. Drugo što nijesam mogla činiti, nego htjeti sve, i katkada poljubiti rane na križu.

Tako sam bila tu neko vrijeme, dok nijesam čula petnaesti udarac zvona;[1]) premda sam puno trpjela, trpjela sam još više, što prekidoh bolno razapinjanje od strane našega Gospodina.

U to sam prema poslušnosti sašla, uzela mjesto u koru, a da nijesam ni podigla oči, što su bile pune suza, gotovo ni razumjela propovijedi. Poslije sam nastavila svoju molitvu.

Poslije Vespera govorila sam s našom učiteljicom, rekla sam joj nešto od onog što sam bila vidjela, ali srce mi je bilo tako puno, te nijesam mogla o svemu govoriti, i kad bih pokušala, počele bi mi suze kapati. Nešto poslije četiri sata unišla sam u svoju sobicu, opet sam uzela križ, prikazivala sam se Gospodinu neograničeno i tako sam ostala s usnama na toj božanskoj prilici, trpeći istina još, ali osjećajuć i nešto veoma slatko u dnu duše; tako sam bila sve do pred Kompletorij, kad sam sašla.

Petoga dana probudila sam se nešto prije četiri sata; žarko sam čeznula za sv. Pričesti i do šest sati neprestano sam zazivala Gospodina. Za prvoga razmatranja počela sam poimati tajnu

[1]) Znak na okup.

ljubavi križa i vrijednost boli. Išla sam na Pričest s ljubavlju i pouzdanjem, ali poslije Bog mi je pripustio da se radi nečega strašim, pa sam obavila čin posvemašnje odanosti, duboko se poništila u samoj sebi i priznala, da nijesam ničega dostojna. Poslije Mise malo sam se molila, pri čem sam osjetila silnu želju sjediniti se s Isusom po boli, poniženju i križu. U jedan sat počela sam čitati o Križu od O. Huby-a; bila sam uzela križ, ali brzo sam zatvorila knjigu: privukao me razapeti Isus. Pala sam na koljena, stisla križ na prsa i osjećala sam gorke slasti Muke Gospodinove. Gledala sam ljubav, koja ga je navela, da se sav posvema preda za mene, i ja sam osjećala toliki poticaj, neka se i ja predam sva ljubavi njegovoj, te sam se htjela izliti i sliti s njime.

Vidjela sam, da nijesam ljubila Gospodina do sada, jer sam ljubila samo njegovo božansko milovanje, njegove svete zagrljaje, zasnosne slasti njegove ljubavi, a izbjegavala križ, poniženje, zapuštenost i sve čim se on služio, da mi dokaže svoju ljubav.

Tako sam ostala oko dva i četvrt sata na koljenima ljubeći, trpeći, klanjajući se i sebe predajuć.

Čula sam, kako sati prolaze, ali se nijesam mogla otrgnuti od svetoga križa; istom kada čuh zvoniti na molitvu sv. Roka, ostavila sam sobicu i otišla na zajedničku molitvu.

Šesti dan, za prvoga razmatranja, čim sam počela promišljati o prekomjernoj ljubavi našega Gospodina, žarka me je obuzela želja ljubiti

Gospodina, a ujedno sam osjećala tako veliku nemoć ljubiti ga, te sam trpjela neku neizrecivu bol.

Činilo mi se, kad bi mi tijelo bičevima mrcvarili, ruke i noge čavlima probadali, da bih manje trpjela; u sebi sam osjećala nešto, što se htjelo istrgnuti se i sjediniti se, prilijepiti se, izgubiti se u Gospodinu, a nešto me gušilo i bacalo me u neku vrst smrtne borbe. To je trajalo oko pola sata; poslije sam bila kao poništena i za Prime bila sam u nekoj bolnoj klonulosti, koje se ipak ne bih htjela riješiti.

Primila sam sv. Pričest bez svijetla i osobite slasti; za drugoga razmatranja sveudilj sam osjećala isti unutarnji poticaj, želju sjediniti se i svoju nemoć.

U blagovaonici mi je č. Majka prekinula pokoru, koju sam činila, pa sam osjećala izvanrednu slast i utjehu radi toga poniženja, i dok sam jela, nastojala sam da sebi protumačim, kako sam mogla do sada izbjegavati i bojati se poniženja i prezira, u kojima evo duša mi nađe sada toliko slasti.

Ostali dio dana prošao mi je bez osjetnoga žara, u nekoj unutrašnjoj osamljenosti.

Sedmi dan probudivši se rekoh: »Srce moje i tijelo moje klicali su za živim Bogom«.[1]) Tim sam se riječima zabavljala, dok se nijesam digla.

Za razmatranja uvidjela sam, kako nas sebeljublje koji put silno vara. Do sada nijesam nikada htjela željeti ni moliti križeva, boli i po-

[1]) Cor meum et caro mea exsultaverunt in Deum vivum. Ps. 83, 3.

niženja, i mislila sam, da je to iz poniznosti, a to je bila mlitavost.

Poniznost spoznaje svoju slabost, svoju nevolju, svoju nemoć, ali i zna, ako Isus ne dolazi u dušu bez križa, da ni križ ne dolazi bez Isusa. A kad je Isus tu da nas pomaže, da nas ojača, čemu onda strah?

Božanski Spasitelj tako strastveno ljubi naše duše, da im ne daje više križeva nego snage, više poniženja nego odvažnosti. Ne voliti križeva znači ne voliti Isusa Krista, jer jedno bez drugoga nikada ne će dobiti naša duša.

Dok sam išla na sv. Pričest, iznenadila sam se i bila blažena, slušajući, kako naše Sestre pjevaju Psalam, kojim sam se ujutro zabavljala. Kod zahvaljivanja zapanjiše me riječi: »Vaši oltari bit će moje boravište«[2]). Vidjela sam, da je pravi oltar Isusov bio križ, i spoznala sam, da i ja tu moram boraviti, na podnožju, gledajući ga s ljubavlju, ili uzdignuta u vis trpeći sa Gospodinom.

Zahvaljivala sam se sve do stola, gdje sam se i dalje neko vrijeme bavila u misli sa sv. Pričesti.

Za čitanja zanese me razmišljanje; činilo mi se, da našega Gospodina boli, jer ne nalazi srdaca, u kojima bi on bio Gospodar i radio po svojoj volji; htjela sam otvoriti i raširiti svoje srce, da bi barem tu mogao djelovati što i kako on hoće.

Za razmatranja u 2 sata došla mi je misao, da bi mi Gospodin, smatrajuć kušnju pre-

[2]) Ps. 83, 4.

dugom, u svojoj dobroti povratio glas; a kako sam ja do skrajnosti navaljivala, neka mi pokaže, je li njegova volja, da ja pjevam njegove hvale, čula sam u duši posve jasno ove riječi: »Pitaj svoju Poglavaricu, ja ću joj udahnuti ono, što ja hoću«.

Osmi dan pod Misom imala sam nešto straha, ja sam se predala, a iza Pričesti opet sam se neograničeno izručila našemu Gospodinu. Malo sam se pomolila prije nego sam otišla na razgovor[1]), i molila sam Gospodina, neka prosvjetljuje sve i ove i one, koji budu pozvani da sa mnom ravnaju.

Poslije naloga poslušnosti, stupivši u Novicijat, osjetih unutarnji poticaj, neka sebi uskratim malo uživanje, naime pogledati rasvijetljen oltar sv. Stanislava: činilo mi se da čujem u dnu srca Gospodina, kako traži tu žrtvicu i obećaje mi ju nadoknaditi; za čitavo vrijeme molitve držala sam oči oborene ili zatvorene, i na koncu osjetih ugodnu toplinu ljubavi u srcu, tako te, kad je bilo sve gotovo, žurno sam ostavila Novicijat ništa ne gledajuć i pošla u sobicu, gdje sam ostala do jedan sat puna želje ljubiti Boga i prinijeti mu sve žrtvice, koje bi on od mene zatražio. Kad je otkucao jedan sat, mislila sam da moram obaviti čitanje; poslije sam obavila razmatranje, za kojeg me obuzeše neke bojazni; ja sam ih kratko stresla, pobudivši tri puta čin odanosti, zatvorivši, tako reći, oči nad svime, što se u meni zbivalo, bacivši se u ruke Božje i poslušnosti.

[1]) Sa Poglavaricom.

Sutradan iza duhovnih vježba ostala sam pod utiskom želje ljubiti, a poslije sam spoznala, da sam pošla putom, koji mi je naš Gospodin bio pokazao: putom vlastitoga uništenja; drugo ništa nijesam vidjela, drugo ništa nijesam osjećala; nijesam onako trpjela kao u duh. vježbama, ali nijesam imala ni one unutarnje slasti, koju mi je davala bol; to je ono ništa, smrt svemu osjetnomu, studen i neka vrst nutarnje golote. Od tada sam taka, ja se predajem, nastojim da živim po pravilima i vršim prema prigodi kreposna djela. Neka se u meni vrši Volja Božja!

Prije i za duh. vježba imala sam na pameti, da bih mogla učiniti neki zavjet predanosti u mojim patnjama; izgledalo je, da Poglavarica i učiteljica to odobravaju. Moj božanski Spasitelju, da odgovorim poticajima tvoje milosti, da stupim na put razapinjanja, koji si mi pokazao za vježba, da tvojoj ljubavi pustim neka slobodno u meni vrši svoja djela, s dozvolom naše časne Majke i kroz vrijeme što mi poslušnost odredi, činim zavjet potpune predanosti u milosrdnost tvoga Presvetoga Srca.

Ovaj zavjet bit će u tom, da odvratim pamet i pobudim čin predanosti odmah, čim zapazim da sam pala u jedno od slijedeća četiri stanja, te da obnavljam taj čin toliko puta, koliko bude potrebno dok mi traju te misli:

1. Kad, osjetivši da se u meni javljaju strasti i kako sam slaba, budem gledala, da se otvara pakao preda mnom i da me nešto vuče u ponor.

2. Kad budem primala kakva prosvjetljenja, utjehe ili posebne milosti, bilo za molitve bilo inače, pa me spopane strah, da je to utvaranje.

3. Kad mojom dušom ovlada napuštenost, tama, smrtna borba, te se čini da se Bog udaljio.

4. Kad me prije sv. Pričesti spopane strah gledajuć vlastitu pokvarenost, i kad se, blagujuć ovo božansko tijelo, prepadnem, da blagujem sebi sud i prokletstvo.

Ovaj zavjet ne ću da me veže pod grijeh, ovo je zavjet ljubavi učinjen Ljubavi iz ljubavi.

Dogodi li se, radi vanrednih patnja, posebnih prilika, da mi ovaj zavjet donosi uzbuđenost, nemir, da mi povećava patnje, da prouzrokuje smetnje u savjesti, moja Poglavarica, u čije ruke polažem ovaj zavjet, moći će me od njega osloboditi.

Ipak, zadnji dan duh. vježba, kad sam imala položiti taj zavjet, dođe učiteljica te mi reče, neka učinim jednostavnu odluku, dok ne upitam za savjet O. G.[1])

... Vidjela sam O. G...., kratko sam mu prikazala svoje stanje i nakanu o zavjetu predanosti, i evo šta mi je kazao; pišem to ovdje, jer sam dobila puno utjehe u ovoj ispovijedi i mislim, da su ovi savjeti dobri.

»Zavjet ili obećanje ista su stvar, i ne mogu se drugačije učiniti osim pod grijeh; u tom i stoji zavjet; svaka odluka, koja ne veže pod grijeh, jednostavna je odluka i zapravo nije ni zavjet ni obećanje.

[1]) Kapucin, izvanredni ispovjednik Sestara.

Kad je ovako, ja ne savjetujem zavjet, osobito ne u jednoj ovakoj stvari; bilo bi Vam veoma teško biti na čistu, jeste li zavjet izvršili ili ne. Svaku nutarnju bol prati nemir i tama, i Vi se ne biste mogli sjetiti, što ste tada mislili i učinili, pa ne samo da ne biste muku ublažili nego biste ju povećavali.«

Na to me je Otac zapitao potanko o mukama i patnjama, što me najčešće muče; dao mi je puno dobrih savjeta, što ih ovdje ne bilježim, obzirom na prve dvije muke, koje sam mu kazala; o bojazni i utvarama iza prosvjetljenja i milosti rekao mi je: »Da li dolaze prosvjetljenja i utjehe od Boga ili od sotone, ne treba Vam o tome puno brige voditi, primite to i upotrijebite to ponizno, da budete još revnija, da više rastete u ljubavi Božjoj, i tako će Vam to biti na korist, dolazilo s koje god strane.«

Gledom na strah pri Pričesti kazao mi je: »Kad u duši ne osjećate smrtnoga grijeha, idite k Svetom Stolu s pouzdanjem, i Pričest će Vam koristiti, bila Vaša pokvarenost i bijeda ne znam kakova.«

Na koncu mi je svjetovao, neka učinim dobru i čvrstu odluku posvema se izručiti Bogu i tu odluku svom snagom vršiti, uza svu protivnost naravi i sotone.

46. — 15. prosinca 1893.

Jučer za molitve, premda nijesam nipošto bila takog raspoloženja za zbora[1]), obuze me unutarnja muka u duši, a nijesam znala, odakle

[1]) Sastanak redovnica iza Vespera, gdje uz posao govore o svojem štivu i pobožno se razgovaraju.

i zašto. Počela sam se ispitivati, da nijesam u čemu pogriješila ili bila nevjerna, i nijesam našla ništa baš krupna; no čini mi se, Gospodin me je u duši podučio, da moram trpjeti ne samo radi mene same nego osobito za duše, što traže samo svoju ugodnost, kao što sam ju i ja dugo tražila.

Onda sam posve tiho rekla Gospodinu, da se osjećam odveć slabom, da se bojim tjelesnih boli, da me duševne boli slabe, i da ja nijesam kadra trpjeti za druge. Gospodin mi je u duši odgovorio: »Ja ću biti tvoja snaga«. Na to sam mu rekla: »Moj Spasitelju, ja se više bojim svoje oholosti nego li slabosti, bojim se, da će me upropastiti, ako mi budeš davao toliko milosti, te malo trpim.« Čini mi se, odgovorio mi je: »Ja ću je stući«.

Na to nijesam ništa kazala, ali me tada spopade silan strah, da nijesu zamke sotone ili igre fantazije riječi, za koje sam držala da su Gospodinove.

Predala sam se Bogu u svemu; prikazala sam se, neka čini što hoće. Izručila sam se kao troma tvar, bez misli, bez volje, što vazda trpi, ali što osjeća prisutnost Gospodinovu. Ostalo vrijeme i četvrt sata provela sam kao u nekom bolnom snu.

***

O Isuse, božansko Djetešce, sveta i slatka ljubavi duša naših, evo nas na okupu oko tvojih Jaslica, da još jednom čujemo svete nauke s tvojih djetinjih ustašca.

Poniznost, jednostavnost, predanost, a nada sve žrtvovanje: žrtvovanje posvemašnje i neprekidno.

Ti si Bog moćni i pun slave, a ovdje si se skrio i poništio, slab, bez volje, ovisan o svima; Ti si Riječ Oca, a ovdje tvoj glas jedva odaje neke plačne zvukove; Ti si nestvorena Mudrost, a ovdje si kao bez misli, kao da nemaš razuma; Ti si sve stvari stvorio iz ništa, a ovdje se pokazuješ nama nemoćan, bez snage, bez pokreta.

Čim si se utjelovio, započeo si ovaj život žrtve, kojim ćeš spasiti naše duše.

Žrtvo ljubavi, ljubav Te je žrtvovala, jer Ti je božansko Srce bilo puno one uzvišene ludosti, kojom si neprekidno želio boli i poniženja.

O Isuse, naš Učitelju, mi hoćemo da hodamo za Tobom; mi smo tvoje zaručnice, pa moramo živjeti tvojim životom, moramo s Tobom obavljati božanski posao, otkupljenje duša.

Primi, Gospodine Isuse, naša svagdanja prikazivanja; ona su dakako tako mala, ali ako se naše žrtve ujedine s tvojima, zadobit će beskrajnu vrijednost. Sveta veza, kojom smo postale tvoje zaručnice, daje nam svemoć nad tvojim Srcem, poslušaj naše molbe, primi naše žrtve, spasi duše naše braće, daj, da im zasja luč tvoje Istine, da im srca okuse slasti tvoje svete ljubavi.

Štiti i brani svetu Crkvu, preporodi našu siromašnu domovinu, daj, da i nadalje naš Red bude mjesto tvoga pokoja, stan tvoga milja. Za sebe molimo samo čednu slavu trpjeti za Tebe, s Tobom i kao Ti.

Dostoj se, Gospodine Isuse, blagosloviti ove što dolaze k tvojim nogama s ljubavlju i pouzdanjem, izlij svoje božanske blagodati u materinska srca onih, koje nas k Tebi vode, i daj, da u nama nikne sjeme slatkih kreposti, kojima je uzor i izgled tvoje sveto Djetinjstvo.

Tako budi.[1])

POGLAVLJE VII

Predanost i savršen život

»Ja vjerujem, Gospodine, ja hoću da vjerujem; svom snagom volje svoje ja prianjam uz ono što uči Crkva; ja ništa ne vidim, ja sam u noći; ali ja hoću da vjerujem i da se nadam protiv svake nade; da, ja vjerujem sve, sve, i ja se izručam.«

47. — Ja bolujem i snosim, jao,
Neiskazani neki vaj.
Svud ispred sebe vidim ponor,
I svakog časa zijeva taj.

Na slabašnu sam dasku stala,
I ona već se naginje;
Zaludu rukom tražim granu,
Da prihvatim se živo nje.

Nad glavom nebo nëumolno,
Pod nogama mi bezdan crn,
Tjeskoba, što se shvatit ne da,
Svoj u srce mi tiska trn.

[1]) Ovu je molitvu složila u Novicijatu u osmini božićnoj.

Ni koji pogled ne hrabri me,
Ni otkud nikog u pomoć;
Svud oko mene urla bura,
I sad će da me guta noć!
— — — — — — — — —

Tek patit, Spase, vijekom patit,
Ja Tvoju volju prihvaćam.
Jedincatu Te milost molim:
Tvom Srcu daj da ugađam.

Tek ropkinjica bijedna ja sam,
I po volji me razbij Ti
Ko krhki sud što razbija se,
Kad bačen kraju poleti..

Probado mač Tvoj moje grudi,
Il ljubav Tvoja velika
Sve do Tvog Srca uzdigla me,
Sveđ proslavljat ću Tebe ja.

Ja ljubit ću Te u radosti,
I kad mi bude patit red.
O Ljubomorni, meni drag je
Tvoj blagi i Tvoj oštri gled.

U Tvoje ruke sebe stavljam,
Svu volju Tebi predajem,
Ti ravnaj njome: ja u Tvoju
Dobrotu se pouzdajem.

48. — Moj Bože, Bože moj, ne ostavi me, smiluj mi se po svojem velikom milosrđu i ne prepusti me mojim neprijateljima...

15. siječnja 1894.

49. — Ja vjerujem, Gospodine, ja hoću da vjerujem; svom snagom volje svoje ja prianjam uz ono, što uči Crkva; ja ništa ne vidim, ja sam u noći ali ja hoću da vjerujem i da se nadam protiv svake nade; dă, ja vjerujem sve, sve, i ja se predajem.

24. siječnja 1894.

50. — O. G. mi je opet preporučio, da se posvema izručim, kad me salete napasti, i da budem veoma vjerna u sitnim ali neprekidnim vježbama samozataje.

Kad sam mu kazala, da mi se u časovima tame, strašnih borba, čini, da je Bog napustio moju dušu, odgovorio mi je: »Dobro kažete, kćeri moja, kad velite, čini mi se, jer doista nije tako. Što više trpite, što je borba teža, to ste bliže Bogu, koji Vas podržaje i bdije nad Vama, premda toga ne osjećate.«

11. veljače.

51. — Jutros za molitve i pod Misom imala sam osobito jedno prosvjetljenje o najsavršenijemu i o zavjetu, koje su učinile mnoge svete duše, zavjet, koji do sada nijesam još mogla shvatiti.

Željela sam vježbati se i činiti ono, što baš sada držim najsavršenijim bez zavjeta i obećanja, pa sam osjetila, kako mi se nekako srce širi, bez neprilike i boli; pomišljala sam na prigode, u koje bih mogla zapasti, pa sam vidjela, da bi s milošću i jakom voljom to mogla vršiti. Učinit ću dosta nesavršenosti, pa i pogrešaka, ali one ne će biti hotične, jer imam volju činiti najbolje da Bogu omilim.

S početka sam se bojala, da ću u nekim stvarima naići na poteškoće, napose u pogledu mrtvljenja, ali sam ovako računala: savršen čin, nije čin samo izvršen iz ljubavi žarke i savršene, nego je bitno i čin razborit, jer čin, bio ne znam kako žarak i potpun, ako nije razborit ili razložit, okaljan je nesavršenošću; nije dakle više najsavršeniji čin.

Za redovnicu Pohoda vazda je najsavršenije vršiti pravila i ispunjavati zavjete. Dakle, što se tiče trapljenja, ono je nesavršen čin, ako je proti pravilima ili ju ne odobrava Poslušnost. Što očevidno može smetati zdravlju, nije razborito, dakle nije savršeno. Činilo mi se, budem li se dala na najsavršenije, ne samo da ne bih činila stvari neobične i nerazborite, nego bi time dobila neku ravnotežu u prosuđivanju; to bi me sililo, da promišljam o svojim činima, to mi ne bi dalo da radim nerazborito i na poticaj moje naravne revnosti.

Znam, da ću često pomanjkati i da ne ću uvijek činiti najsavršenije, valjda iz naglosti, iz slabosti, nestalnosti i mlakosti; ali to me ne će iznenaditi. Ne učinim li zavjeta za sada, ne ću griješiti ako u tom pomanjkam; osim u koliko bih učinila pravi grijeh propustivši što je savršenije.

Čini mi se, ova će vježba biti sveudiljni čin ljubavi, koja će me sjedinjivati s Gospodinom, ljubavi, ne slatke i ugodne, nego ljubavi volje, rada, snage i borbe.

Čudnovato, koliko u duši osjećam lakoće i sklonosti, da se prihvatim ove vježbe, široka i

otvorena srca, što mi odgoni bojazljivost. Sada gledam čitavu stvar s drugoga gledišta, ne kao do sada. Čini mi se, kao da mi je dan ključ tajnoga ormara, i kad sam ga otvorila, sve sam vidjela i razumjela.

Ova pažnja na najsavršenije vazda će mi duh održati budnim; tu ću također naći prigodu da se često ponizim pred Bogom gledajući svoju slabost, i kako često prođem ne samo pokraj boljega nego i pokraj dobra.

Ipak ću ulagati svoje sile, da vršim vazda što držim da je najsavršenije, tako odlučno i ustrajno, kao da sam već zavjet učinila.

Ljubav je ono, što mi ovo udahnjuje i iziskuje, ljubav se raduje i nalazi zadovoljstvo u uloženim naporima; ljubav trpi i boluje u pomanjkanjima i u padu. Ne ću da trpi ljubav moga Spasitelja radi moga nemara, pa ću s toga nastojati da budem vjerna ovome sada prosvjetljenju, bez tjesnogrudnosti i sustezanja, nego s ljubavlju širokogrudnom i veledušnom.

Najsavršenije stoji samo u izboru, to jest, kad se ima vremena, sredstva i mogućnosti birati između najboljega i dobra, tako te, pošto se učini zavjet, može se pomanjkati samo u izboru, to jest izabrati, slobodno i promišljeno, ono što je manje savršeno.

Ako se Bogu svidi, da učinim kasnije ovaj zavjet, ili kakve druge, on će mi sâm nekoga poslati, koji će ih shvatiti i meni dozvoliti.[1])

[1]) Činilo nam se, da ovaj komadić usput treba istaknuti, jer veoma jasno pokazuje, kako se S. Alojzija Margareta bistra duha i mudro dala na uzvišene putove, kojima ju je Bog vodio. Njen život i djela njezina sva

28. veljače 1894

52. — Čini mi se, Gospodina boli, što nema nikoga, koji bi htio primiti njegove darove; sva su srca stisnuta, slaba i kao zatvorena.

Bog bi se htio saopćiti, ali ne nalazi ulaza. Kakvih bi sve divnih stvari Bog tvorio u dušama, kad bi mu pustile, neka djeluje. Ali one se ne otvaraju milosti, pa onda ostaju nesavršene i bijedne.

Kad bi pustile, neka djeluje Gospodin, on bi ih vazda podizao do jedinstva s Bogom, i stvorenje ovoga svijeta postalo bi kano božansko, tako te bi u njemu sve radio Bog, i ono radilo sve u Bogu.

Ja se trudim da veoma, veoma otvorim dušu, ne bih li odgovorila želji Gospodinovoj, pa sam sebe svu izručila njegovu djelovanju.

Uvidjela sam, budem li vjerna, budem li pustila Gospodina, da djeluje, bit će dobro; sve će biti njegovo djelo; s moje strane bit će samo prvi pristanak. Ništa se toliko ne mili Gospodinu koliko moći djelovati u jednoj duši kao Gospodar. Kad u nju uniđe, najprije počne svuda čupati, da odstrani sve što ondje nađe, te onda dušu čisti.

Katkada to biva s vatrom, i onda jako boli; katkada ju pere od nečistoća njezinih nježno poput majke, što čisti slabo tijelo svoga djeteta. Duša trpi, jer svako djelo, što čisti, donosi bol, ali i osjeća ruku Gospodinovu, pa je bol ugodna.

su prožeta ovom vrhunaravnom razboritošću, od koje ne odstupa nikada, i koja njezinim spisima, i kad govori o najtežim predmetima, daje onu osobitu sigurnost i stalnost u mislima.

Poslije, pošto bude očišćena, može se sjediniti s Bogom, može se izgubiti, izliti u Boga.

O sveto i toliko željkovano jedinstvo, zašto te tako malo duša traži?

Da se otvori Bogu ulaz u dušu, potrebne su dvije stvari: nikada se ni u jednoj prigodi ne oprijeti milosti, i poslije pada ne ustaviti se, nego sa raskajanom ljubavlju baciti se Bogu u naručaj.

Od kada sam odlučila vršiti, što je najsavršenije, kako mi se baš tada čini, osjećam, da mi se na osobit način širi srce, imam neograničeno pouzdanje, da će Gospodin sve učiniti, da ne će pri tom smetati ni moja slabost ni moje nevolje ni posvemašnja iskvarenost moje naravi.

Osjećam kao neko uvjeravanje, da će Gospodin učiniti ono što želi, i ništa u tom da ga ne će ometati. Kako je Bog dobar duši! On joj daje trpjeti samo da ju raspoloži, da se s Bogom sjedini.

***

53. — O moj preljubljeni Isuse, kako je mojoj duši sladak tvoj pohod! Ti ju ranjavaš, Ti ju bacaš u agoniju, ali ju istodobno napunjaš slašću nebeskom. Dobro mi je, kad osjećam da sam pod tvojom rukom, pa bila bol ne znam kako jaka, voljela bih da nikad ne prestane.

Ono, što me muči, jest nemoćna želja ljubiti Boga, jest potreba, što ju ima moja duša, sjediniti se s Bogom, potreba sve to žešća, sve to nezasićenija.

Duša moja, gledajuć beskrajne savršenosti Božanstva, zalijeće se, da se s njime sjedini, ali čim se podigne, pada na tle, ne da joj teret tijela.

Meni je kao ptici žicom svezanoj za zemlju; gleda vedrinu nebesku, osjeća potrebu da leti zrakom, svojim elementom, raširi krila, poleti, ali kad stigne do neke visine, ne da joj više žica što ju sapinje. Pokušava, da se zadrži u zraku, da dalje leti, da se riješi spona, ali naskoro umorna pada na tvrdu zemlju slomljena, skršena.

I duša, kao i tijelo, ima svojih potreba, potreba neumoljivih, koje treba zadovoljiti, jer odgovaraju njezinoj naravi. Ako se tijelu ne daje potrebita hrana, pati, boluje i umre; tako i duša bez Božanstva, koje je njezina hrana, pati, boluje, pa ako i ne umre, jer je besmrtna, to svakako pada u smrtnu borbu.

Vazda sam osjećala ovu potrebu Božanstva, ovu glad, koju ništa ne može stišati; ali s početka nijesam shvaćala, da je Bog hrana božanstvena, koju ište moja duša; zabavama, ljubavlju stvorova kušala sam zadovoljiti ovu želju, ali ne samo da se nije ispunila time praznina svoga srca, nego su ju dubljom učinile sve one nevolje.

Napokon se pobrinuo naš Gospodin, te sam shvatila, da me može zadovoljiti samo on i ljubav njegova.

Moja bol od sada ne potiče od praznine srca moga, ni od uzaludnog traženja hrane božanske, nego proizlazi od nesposobnosti ljubiti Gospodina i sjediniti se s njime kako to želim.

Sveta Pričest jest sjedinjenje, sjedinjenje intimno i savršeno; sjedinjenje, često puta neosjećano ali ipak zbiljsko, o kojem nas osvjedočava vjera, koje nam dokazuju božanski mu učinci, naime snaga, pobožnost, mir.

Ali Pričest ne samo da ne ispunja mojih želja i gladi ne stišava, nego još uvećava; za svake Pričesti osjećam, da u meni raste želja žarka još se savršenije sjediniti s Gospodinom.

54. — 24. svibnja 1894.

O božansko Otajstvo, hrano nebeska, sunce duše! O Isuse, koji vazda živiš, vazda ljubiš, u Tebi je život, snaga, svijetlo. Ja vjerujem, da si Ti nazočan u Hostiji maloj i bijeloj, koju svećenik stavlja u moja usta; vjerujem, da je tu tvoje živo tijelo; vjerujem, da je tu tvoja krv, prava krv, slična onoj koja teče mojim žilama; vjerujem, da je tu tvoje Srce puno ljubavi, što u tvojim prsima kuca; vjerujem, da je tu tvoja sveta duša, sva čista, sva bijela, sva dobra; vjerujem, da je tu tvoje jedino i najviše Božanstvo, zajedničko bez ikakva umanjivanja Tebi, Ocu i Duhu Svetomu.

Ja to sve vjerujem, ja se tomu klanjam; vjerujem ovo, što sjetila kanoti poriču, ali što vjera moja otkriva. O beskrajna Silo, Ljubavi bez granica, utjelovljena Riječi, sveto Tijelo, što je hranom mojom postalo, moja se pamet utapa u bezdanu svoga ništavila, a srce moje prožeto žarkom ljubavi htjelo bi se izliti i sliti čitavo u Božanstvo.

55. — *Mojoj majci.*

Ko san hitri već su mnogi prošli dani,
Otkad odoh ja iz naručja ti mila.
Premda kazaljka je već toliko puta
Satom oblazila,

Ipak još krvari majčinsko ti srce,
Na oči ti jošte suze udaraju,
Od udarca teška i sad još u duši
Bolovi ti traju.

To zbog mene žarka ljubav ti se buni,
Misliš, da bez tebe jadi će me biti.
Ako to je, majko, uzrok tvojih suza,
O, nemoj ih liti!

Dà, ostavih kraj svoj, kuću, prijatelje,
Al u Bogu za me vrelo sreće probi,
Opet sve imadem: sve u Spasu svojem
Sretna kći ti dobi.

U srcu mi žar je, što me cijelu grije,
Nek me zimi vjetar ljutim hladom lema,
Ja u Beskraj idem, Beskraj mi je hrana,
Moj svod međa nema.

Neka golih stijena, neka šutnje stroge,
Dovoljan je nakit križ Gospoda moga,
Ne slušajuć taštog svjetskog šuma čujem
Riječi živog Boga.

Ne, tugovat za mnom nemoj, zaklinjem te,
U zatišju svetom blažena sam ja ti;
Svojim strahom vrijeđaš ljubav Isusovu,
Vjeruj njoj, o mati!

No i tebi Gospod poda lijepi dio:
Tješiš udovice i siročad jadnu,
U tim dušam budiš besmrtnicu nadu,
Hraniš djecu gladnu.

Milosrđe sveto, ljubak cvijet i rumen,
Što u dušu ljubav i mirise lije,
Tješit će tè vazda, dat će ti slatkoćâ,
Kojim ravnih nije.

Ne boj se, o majko, Bog ne zaboravlja,
Što ti valjalo je Njemu žrtvovati,
Ja ga, zaručnica, a kći tvoja molim,
Što mi ne će dati?

56. — Ponovno sam se izručila sva Gospodinu, da činim i trpim sve, što mu se svidi, za nevoljne grešnike i za proširenje njegova kraljevstva. Molila sam ga za milost još više trpjeti, i dalje trpjeti; to mi je postalo kanoti potrebom, imam pouzdanje samo kada trpim. Prije nekoliko vremena spopade me čudan strah; osjećala sam se odveć sretna, a činilo mi se, da tako ne običaje postupati Isus sa onima, koje osobito ljubi; sve oko mene bila sama nježnost, išlo mi sve vrlo dobro; počela sam se bojati, i zamolila sam Gospodina, da mi dade što da trpim, da me ponizi.

Uslišao je moju molbu, presjekao je jednu nit u srcu, za koje on hoće, da bude riješeno svega i njemu jedinom pripada.

Kad mi je uslišao molbu, znak je, da me ljubi. Ako me on ljubi, što mi treba drugo?

O Ljubavi, božanska Ljubavi, koja mučiš i ranjavaš, ali i daješ u boli slast, koju ne poznaje zemlja! O Isuse, u posljednjim ovim vježbama otkrio si mi božansku milinu Križa. Ja ti prikazujem tijelo svoje, srce svoje, dušu svoju, sebe čitavu, ja ne znam ni moliti se ni ljubiti ni trpjeti, nego dođi ti i sve to čini ti u meni.

Dođi, uništi moje biće, izvrši neku vrst božanstvene pretvorbe, dođi, živi i trpi u meni.

***

57. — Svidjelo se Gospodinu, da mi pokaže, i ja da razmotrim svoje ništavilo u svim stvarima.

Prekjučer mi je za molitve pohodio moju dušu, pamet moju.

Činilo mi se, da sam sa Gospodinom prolazila kroz velike sobe prazne, bez ikakva ukrasa, tamne.

Gospodin me je na sve upozoravao; činilo mi se, da u ruci drži svjetiljku, koju je svaki čas podizao neka vidim, kako na zidovima odozgor do dolje nema nikakva ukrasa.

Gledala sam na sve strane; gore, na pod, nije bilo ništa, ništa, osim kamena.

Tako je Gospodin dugo šetao, mene vodio za ruku, ja sam osjećala njegovu ljubav, dao mi je te shvatim, kako u meni nema ništa ni znanja ni darovitosti ni kreposti ni svijetla ni sposobnosti ni snage; rekao mi je, barem mi se tako činilo: »Ti nemaš ništa; ako hoću, ja mogu u tebe staviti što mi se svidi, ali ti, ti pri tom ne ćeš biti ni za što; ako ne stavim ništa, to je stvar moja; pusti me da radim kako hoću.

Ako te ostavim u tvojem ništavilu, bit ćeš vrlo sretna. Ako te odatle izvadim, trpjet ćeš više, ali će ti duša uživati u izvršivanju moje volje.«

1. srpnja.

58. — 29. srpnja.

Sav život duše stoji u odricanju i u smrti srca.

Jučer sam bila u zavodu *(internatu)*. Kad sam čula, da zvoni za Kompletorij, prikazala sam Gospodinu žrtvu, da moram biti tu mjesto da budem u koru sa svojim sestrama...; kad je počela molitva, obnovila sam svoju žrtvu, i kad mi je došla zamjena, hitno sam sišla na molitvu.

Duša mi je bila suha, u pamet mi nije dolazila nikakva pobožna misao, glava mi je bila rastresena od buke školske i od napora, kojim sam se silila na poslušnost.

Nijesam znala, ni kakva se obavlja molitva. Jedva što sam stupila u kor, osjetila sam se prinukanom, da duhovno prislonim usne na ranu na svetim prsima našega Gospodina uz prošnju,

da se smiluje mojoj bijedi i umornosti. Čim sam to učinila, osjetih se uronjenom u neiskazane slasti. Bila sam uznesena nad samu sebe sve do Srca moga preljubljenoga Gospodina, koji me napuni neizrecivim čuvstvom zasićenosti i želje, a ujedno i silne boli, ali ugodne. Istodobno sam osjećala u duši, u srcu i u čitavom tijelu neku bol i muku, s koje malo da nijesam klonula, ali sam i uživala. Osjećala sam, da je Gospodin veoma visoko a ipak veoma blizu, i nijesam mu znala drugo kazati osim: Ljubavi moja, daj da još više trpim, ponizi me, ali daj da trpim za Tebe i s Tobom.

Razumjela sam, da su mi ove opojne slasti, što sam ih osjećala, bile dane kao u neku naknadu i za poticaj, da svladavam otpornost naravi; imala sam žarku želju slomiti ovu pokvarenu narav i uništiti ju! U taj čas nije mi bilo na pameti, da mi je č. Majka zabranila bila moliti od Gospodina patnje (pa mislim, nijesam se ogriješila, kad na to nijesam mislila).

Nastavila sam moliti, manje od četvrt ure, jer sam počela kasnije od drugih sestara; pri kraju četvrta htjela sam izmoliti svoje Očenaše, koje nijesam mogla izgovoriti za Kompletorija; morala sam se na to jako siliti, jer sam jako bila vezana uz Gospodina dušom, pameću pa i sjetilima.

Osjećam, Gospodin hoće da me dovede do posvemašnjeg odricanja same sebe, do potpunoga nemara za ono, što misle stvorovi, do slobode čitavoga srca.

POGLAVLJE VIII

Odricanje i žrtva

Druge duh. vježbe poslije zavjeta

»Ja hoću da se cijela predaš
Ko dijete u moj naručaj
Tvoj put ću ja označit, vodit
Tvoj nesigurni koračaj.«

59. — 4. kolovoza 1894.

Naš Gospodin me je poučio, da je želja za tjelesnom patnjom i trapljenjem tijela, koju on ulijeva u duše, veoma dobar i potreban osjećaj, ali da je više neka priprava, neko upućivanje na višu savršenost, naime na duhovno i unutarnje mrtvljenje, a ovo je posebno savršenstvo našega Reda.

Ustavi li se duša kod onoga prvoga osjećaja, po sebi veoma dobra, može postati sveta, ali se ne će uspeti do onoga visokoga stepena savršenosti, do kojega bi mogla, jer ne će postati svetom prema željama, koje Bog ima spram nje, željama, koje su uključene u duhu, vlastitu ovome Redu.

Treba dakle da duša dalje korakne, da dođe do onoga unutarnjeg umrtvljenja, koje se postizava po ova dva sredstva: ponajprije vjernim sudjelovanjem s milošću; tako duša svaki čas djeluje ono, što od nje Bog traži; zatim, posvemašnjim pristajanjem duše na sve ono, što u njoj Bog prizvodi.

Bol, bila kakvagod, dobra je, odlična je, pobožanstvenjuje čovjeka; ali, koliko je duša,

duh, nad tijelom, toliko je unutarnja bol, duševno mrtvljenje, dragocjenije od tjelesne pokore. Ovu dakako valja brižno vršiti kao neku potrebu, da se suzbiju unutarnje strasti, i kao očišćavanje; ali, premda je ona jedno od bitnih sredstava do savršenosti, za nas nije ona savršenost sama po sebi.

Preko trapljenja tijela i sjetila treba doći do unutarnjeg umrtvljenja srca; ovo se postizava kidanjem svake veze, svakog beskorisnog osjećaja, svake nježnosti i sjetilnosti mekušne i raznježene, ne smije se dati prednost ničemu, ništa izabirati, prema ničem biti odbojan; treba da obumre duh i volja, a to se postizava posvemašnjom ravnodušnošću prema kakvugod zanimanju, naročito poslušnošću bez promišljanja, bez oklijevanja i bez dvoumljenja, bez obzira na sebe, na svoje nesposobnosti, bez razglabanja.

Dok gušimo srce i volju, sudjelujemo s milošću, počinjemo djelo, ali će ga Bog nastaviti. Kad se duša preda u ruke Božje neograničenim pristajanjem, Bog ju sad razdire silnim strahovanjem, sad pripušta, da vene u napuštenosti i gorkoj osamljenosti, sad ju dovodi do smrtnih boli po nemogućim željama, sad ju muči i trga plamenima ljubavi.

Do unutarnje smrti dolazi duša malo po malo podnoseći bez otpora ove božanske operacije; osjetna strana duše zamre, strana pako bitna, duhovna, rastereti se i postaje sposobnom sjediniti se s Bogom; jer je Bog čisti duh, može se sjediniti samo sa ovom višom stranom duše,

koja je sva duhovna i vrlo čista, pošto je sa sebe stresla sve sjetilno.

60. — Druge duhovne vježbe od 15. do 24. kolovoza 1894.

Prvoga dana bila sam u stanju posvemašnje ravnodušnosti, ništa nijesam vidjela. Nijesam osjećala nikakve utjehe, ali sam osjećala, da Gospodin nije daleko.

Mirno sam obavila prva tri razmatranja razgledajući jednu tačku pomno, bez duševnoga naprezanja, lagano, sa srcem.

Za četvrtoga nijesam mogla ništa činiti, cio sat držala sam se u jedinstvu s Bogom, jednostavno na Boga naslonjena, u velikom pokoju, bez utjehe i boli sjetilne, jedno imajući pred očima: htjeti sve.

Drugoga dana poslije podne privukao me Gospodin na razmišljanje unutarnjih njegovih muka na križu. Pokazao mi je, kako mu je slatko, kad s njime trpim. Kad sam oko 4 sata unišla u sobu, prihvatih Raspelo, bila sam žalosna i u nekoj slutnji; malo zatim u duhu sam vidjela tri crna križa, koji su se pri dnu držali zajedno kao kita. S početka nijesam znala šta to znači, ali mi je narav strepila, suze su mi obilno tekle, i nijesam ih mogla ustaviti. Kratko iza toga shvatila sam, šta je to, i da moram redom ih nositi kroz ovu godinu, to jest od danas kroz godinu dana.

Molila sam Gospodina, da mi oprosti, što sam mlaka, i uvjeravala sam ga, da hoću i ljubim sve, što mi je odredio.

Subota. — Od jučer i čitavo jutro tišti me onaj strah i tuga ona; jutros sam taki osjećaj nosila na razgovor, na ispovijed, osjećala sam neku bolnu potištenost.

U 2 sata pripravljala sam razmatranje o paklu, pa sam pala na koljena pred Propelom, da ga što bolje obavim. Ali kad sam o toj tački htjela da mislim, nijesam to nikako mogla, činilo mi se, da mi Gospodin tiho govori: »Ti trpiš, ali hoćeš li ikada trpjeti toliko koliko ja?« U isto doba kao da mi se čitavo biće smirilo, osjećala sam spokojnost, mir u svima mojim moćima, neko općenito ojačanje, ne samo duha i srca i volje, nego dapače i sjetila.

Činilo mi se, da poimam, kako je Srce moga Isusa moj pakao, da je ono moj krvnik i mjesto mojih muka, goruća peć i plameno jezero, u kojem bih trpjela.

Ovo Srce tako ljubomorno hoće moju ljubav, te mi šalje muke i zapuštenosti, samo da me otrgne od sviju stvorova.

Ponovno sam prikazala svu sebe Gospodinu radosno primajući svu žestinu i sve patnje.

Utopila sam svu budućnost u ovo božansko Srce izranjeno i probodeno od ljubavi. Osjećam velik mir; ne znam, moram li mu se prepustiti, dolazi li baš od Gospodina.

Najponiznije molim našu dragu Majku,[1]) neka mi kaže, moram li napustiti, okrenuti se od onoga što je u meni i oko mene, tako, te ne vidim ništa drugo osim svoga ljubljenoga Isusa

[1]) Ovaj listić pisala je za svoju Poglavaricu.

Razapetoga? Ili je korisnije po moju dušu, da gledam stvarima u oči, za to da ojačam?

Majka mi je kazala, da ne gledam ništa drugo osim Gospodina na križu, i ne gledajući ni na što da uronem u volju Božju.

Nedelja. — U sobi sam obavljala razmatranje kroz dva sata, promišljala sam o dobročinstvu redovničkoga zvanja, kad mi se pričini, da dušom gledam lik našega Gospodina. Bio je okrunjen trnjem, sav udarcima izmrcvaren, ali sa nekim božanstvenim milim osmjehom: tako je bilo, kad su mu, pošto je izašao iz sudnice, dali križ; osmjeh mu je bio tako pun radosti i ljubavi, pogled tako blag! Razumjela sam: ja moram iz ruke moga Spasitelja primati patnje, što mi ih bude slao, s velikom nutarnjom radošću, sa osmjehom na licu, uvijek jednako raspoložena i vesela.

Isus se smiješio pomišljajući na to, da će nam eto dati najveći dokaz svoje ljubavi.

Poslije razmatranja htjela sam pokušati da naslikam onaj božanstveni lik; nađoh tek slabu olovku, rđavo zašiljenu, vrlo malen listić bijeloga papira, na kom je već bilo crtarije; gotovo ne otvorivši oči počela sam olovkom praviti crte bez reda i ne znajući pravo što hoću.

Nekoliko časaka kasnije gledam: evo doista glava, imala je dosta sličnosti sa Gospodinovom glavom, ali onog vedrog izraza radosti i ljubavi, onoga oka puna ljubezne iznemoglosti i božanskoga žara nijesam mogla naslikati.

Čuvam ovu ne baš lijepu crtariju, koja me ipak podsjeća svoga unutarnjeg, tako kratkog i tako milog viđenja moga Preljubljenoga.

Ponedeljak. — Za razgovora nijesam svega ovoga kazala našoj Majci od bojazni, da ne bih izgledala kao nešto izvanredno i da se ne bih ogriješila o poniznost. O moj Isuse! Smiluj mi se! Ako kažem sve što mislim i osjećam, ogriješit ću se o poniznost; ako zatajim, ogriješit ću se o prostodušnost. O moj Bože, ja znam dobro, da nijesam ništa, znam, da je u meni vrlo razvijena klica sviju zlih strasti, da sam slaba u bolima, mlaka u poniženjima; da bih željela ljubavi stvorova; da sam prema drugima stroga, a prema sebi mekana i popustljiva; znam, da sam bez tvoje milosti gotova na najstrašnije razuzdanosti. K Tebi dolazim, moj Isuse, Tebi se izručam i povjeravam, smiluj mi se, pomozi me; tama me opkolila, bojim se sebe, bojim se svega, ne zapusti me.

Utorak. — Za prva dva razmatranja sva sam bila uronila u božansku muku našega Gospodina, odavno nijesam s tolikom lakoćom i ugodnošću pomišljala o vanjskim bolima Spasiteljevim. Više no ikada osjećala sam poticaj, da se posvema predam volji Božjoj.

Odluke:

Pravila, ništa drugo osim Pravila, sva Pravila.

Budi na oprezu da svaki čas činiš ono što misliš, da je najsavršenije u duhu Pravila i dužnosti, trudeći se, da obaviš čine kreposti onako, kako se prilika pruža.

Jedini pogled upravi prema Bogu; hodaj ne gledajuć ni na desno ni na lijevo, ni na budućnost ni na prošlost.

Uroni, utopi se, izgubi se u božanskoj Volji, u svakom događaju gledaj njezin prst.

Srijeda. — Srce Isusovo boluje od preobilja ljubavi, od koje je kanoti nabujalo, koja ga tišti. Pomoženo mu je jedino onda, kad se izlijeva u srca svoga stvora, da ga obljubi.

Sami od sebe ne možemo ljubiti Boga; ljubav, koju možemo imati prema njemu, stavljena je najprije od njega u naša srca, tako te ga ljubimo njegovom ljubavlju; mi mu olakšavamo onda, kad ga ljubimo, jer da ga ljubimo, moradosmo prije primiti nešto od preobilja ljubavi njegova božanskoga Srca.

Kako su naša srca tijesna i slaba, ipak i radi ono malo ljubavi, što sadržavaju, nabujaju, nabreknu, pa tako bol božanskoga Srca prelazi u naša.

Oh, koliko Bog ljubi svoga stvora; premda je tako nedostojan, tako griješan, tako pokvaren, ipak ga privlači, hoće da bude cio njegov.

61. — Petak 21.

Jučer pod sv. Misom navali na mene užasna napast proti vjeri i ufanju; borila sam se čitavo popodne; navečer za razmatranja htjela sam promišljati nešto o Evanđelju, ali nijesam mogla, obladala me duhovna suša, tako te ni misliti nijesam mogla.

Najednom osjetih, da sam klonula; dušom mi prođe misao na smrt; počela sam moliti čin pokajanja, ali naskoro ništa nijesam više vidjela i malo ne padoh onesviješćena na sjedalo.

Kad sam došla k sebi, osjetih neizreciv mir i slast, i prva mi misao bi, posvema se predati u ruke Božje; jošte ne mogoh otvoriti ni podignuti oči, ali mi je srce uživalo mir; činilo mi se, da počivam na nježnom Srcu Spasiteljevu.

Pošto sam malo ojačala, pala sam na koljena i pobudila iz dna duše čine vjere, ufanja i ljubavi. Malo zatim bi dan znak da odemo.

O moj Bože! Neka sa mnom bude Volja božanska tvoja. Raditi i trpjeti, ja to hoću, samo budi mi milostiv! Neka mi smrt bude blaga i blažena! Učini mojoj duši što je najbolje! Ne ću da molim išta, nemam prava; ja se izručam Tebi i za sve Te unaprijed blagosiljam....

62. — *Dva smiješka Isusova.*

Na Isusu nam sve je milo,
Sav drag je ovaj slatki Spas.
On smiješkom svojim, svojom suzom
Zarobit posve znade nas.

Božanski ovaj Njegov smiješak
Promatrat danas želim ja,
On privlači me svojim čarom,
S daleka on me doziva.

Povijen bijednim povojima
U blagom sanku Isus spi,
A skrita četa anđeoska
Sa ljubavlju iznad Njeg bdi.

Na koljena je pala Djeva
Pred Sinka svoga, Boga svog,
U naručje ga vije, grli,
Od hlada brani nemilog.

Otvarajući Isus oči
Vrh sebe sreta pogled njen,
Gled ljubezne i čiste Majke,
Što sav je u Njeg zaronjen.

I premio i blažen smiješak
Na usni zasja Njegovoj,
Smijuška On se Majci Djevi
Od cvjetnih lijera bjelijoj.

— — — — — — — —

Blijed osuđenik jedan dan se
Pojavio pred sudnicom
U plaštu smiješnom, otrcanom
I vjenčan krunom trnovom.

Na rukama Mu vez je kruti
A s lica krv Mu vre i vre,
U hodu dršće posrćući,
A nikog, dá Ga podupre.

U divljem bijesu rulja traži,
Da bude ružno umoren,
A utom divan smiješak Njemu
Obasja obraz izmučen:

Krvnike gadne spazio je,
Gdje idu Križ Mu donoseć,
Na kojem svijet će spašen biti
I grješnik rajsku krunu steć.

Ja vidim Jasle, vidim Križ Ti,
O Učitelju mili moj;
Al da sve shvatim, još mi treba
Da čujem glas božanski Tvoj.

Otvori oku mojem tajnu
Što tih je slika zastor skri;
Večeras dođi, ja sam sama,
O dođi, zbori, Premili!

Isus.

Dä, Učiteljem bit ću tebi
I reći ti, što hoću ja:
Ja smiješim se čistoći Djeve,
Što, rodiv mè, još lijerom sja.

Ja tražim dušu djevičansku,
Sve čare u njoj nahodim,
Toj čistoj duši spreman ja sam
Da tajne svoje povjerim.

Zbog ovog hoću, zaručnice,
Da sve mi bjelji budeš stan,
Nad tom bjelinom bdij' i smiješit
Ja tebi ću se svaki dan.

Što sa veseljem gledao sam
Na spravu, što me usmrti,
To put sam tebi pokazivo,
Po kojemu ćeš ić' i ti.

Ja hoću, da se vazda smiješ
Sve s ruke moje primajuć,
Da bez stra smotriš križ i muku,
Što susretneš ih putujuć.

Ja hoću, da mi mirna, vedra
Svu nadu u me postaviš,
Da u tren tuge, u tren sreće,
Što treba, vjerno izvršiš.

Ja hoću, da se cijela predaš
Ko dijete u moj naručaj,
Tvoj put ću ja označit, vodit
Tvoj nesigurni koračaj.

Ja najzad hoću, u dan tuge
Ko i u vedri svečanik
Da s usana bez prestanka ti
Sja živo smiješak pobjednik!

24. prosinca 1894.

63. — Uoči blagdana našega svetoga Utemeljitelja, preljubljenoga Oca duše moje, govorio mi je on sâm i čini mi se čula sam ove riječi:

»Moje kćeri moraju dolaziti k Bogu po svetoj čovječanskoj naravi Isusovoj, k Isusu po Mariji, k Mariji vjernim nasljedovanjem njezinih kreposti.«

Uoči Očišćenja (2. veljače) još mi je kazao:

»Kćeri Pohoda, koje budu nasljedovale život jednostavan, siromašan i skrovit Djevice Majke i budu živjele u njezinu duhu, imat će udio u njezinim svetim službama: nosit će u sebi Spasitelja i dat će mu lik; krvlju svojih žrtava i razapinjanjem vlastitih srdaca mistično će, kao ona, roditi cio jedan izabran narod.«

Život Isusov je božanstven, ali jer je morao biti veliki uzorak sveukupnom kršćanstvu životom svojim, u koliko je čovječanski, svima je na dohvatu, svima je shvatljiv barem po nekim svojim djelima.

Marija je Majka sviju, ali njezin život posvema skrovit, tih, unutarnji, sadržaje skrovite tajne, u koje mogu unići samo neke duše.

Život Marijin je vrt zatvoren, u koji mogu unići samo neki.

Kćeri Pohoda na osobit su način pozvane, da se povode, da nasljeduju, da uniđu u njezine svete službe.

Mi dosta ne proučavamo našu božansku Majku: unutarnji život Marijin, njezino jedinstvo sa Isusom, njezino duhovno sudioništvovanje u žrtvi njezina božanskoga Sina, njezine divne odnose spram Oca i Duha Svetoga.

Djelovanje Duha Svetoga na Mariju i odgovaranje Marijino na to djelovanje: eto čime da se zanosi, čime da se slasno hrani duša.

POGLAVLJE IX

Život sa Isusom

»Naš mi je Gospodin pokazao svoje Srce sa neizrecivom nježnošću i kazao: Budeš li vjerna, ovdje ćeš boraviti; vjeruj u moju Ljubav.«

...Već su dvije godine, da sam učinila profesiju, i kroz to vrijeme nijednom nijesam osjetila običnih boli, koje sam kroz dosta godina trpjela od zaduhe u plućima; trpjela sam još za duhovnih vježba pred profesiju; od dana pred profesiju više nijesam od toga trpjela. prođe već i nekoliko mjeseci, i opet nikakvih boli; mislila sam, da sam možda posve ozdravila. Nakon dvije godine saopćim to našoj učiteljici, a ova to kaza bolničarki.

...One se zdogovore, neka me pregleda liječnik.

...On poče prisluškivati. Iza malo vremena poče liječnik govoriti kao samom sebi: »Nevjerovatno, nema ništa....« »To je izvanredno, nema ništa...«

...Dakle me izliječio Isus, moj preslatki Učitelj, i to, da ga ni molila nijesam. Oslobodio me zla, koje sam nosila dugo godina, i mogla sam nositi puno vremena, ne bih umrla; ja sam od toga doista katkada puno trpjela; nije me priječilo, da prihvatim redovnički život i da obavljam vježbe, ali bi mi koji put baš otešćavalo rad i učenje. Tajnoviti su putovi Isusovi. Izliječio me od te bolesti, ali mi nije htio uskratiti koristi trpljenja ni pripustiti, da obavljam teške službe, kako sam to više puta zaželjela. Česte bolesti, koji put veoma silne, skrajna slabost, imale su me neprekidno sjedinjivati s razapetim Isusom. Zašto me je dakle izliječio božanski Učitelj? On to zna; ovo je sigurno: kad me je izliječio, dao mi je lakoću u govoru i podučavanju, da se prihvaćam posla, a to ne bi mogla u onakom stanju teškom u prsima. Zahvaljivala sam Bogu na toj milosti i obećala, da ću joj biti zahvalna najvećom vjernošću.

***

64. — Petak, 8. veljače 1895.

Gospodin se saopćio mojoj duši poslije Pričesti: Ukorio me je, da nemam dosta pouzdanja u njega ni predanosti u njegovu ljubav. Pokazao mi je svoje Srce i rekao mi s neiskazanom nježnošću: »Budeš li vjerna, ovdje ćeš boraviti! Vjeruj u moju Ljubav! Je li ohladnjelo Srce moje? Je li se umanjila moja snaga? Zar te ja sam nijesam poučavao? Što nijesam učinio za tebe?« Lila sam obilne suze gledajuć, kako sam svojom uzbuđenošću i bojažljivošću ožalostila Srce moga Spasitelja, ali u toj boli osjećala sam i neizrecivu radost, što sam opet našla svoga Preljubljenoga, koji se tako dugo krio očima mojim.

65. — 22. veljače.

Imala sam sreću pričestiti se pa sam se ponovno posvetila Božanskom Srcu sa svôm svojom voljom, prikazala sam se sva bez ograničenja, neka radi u meni, kako mu se svidi.

Neizmjerni teret ljubavi moga Spasitelja tišti me i postiđuje; osjećati se ljubljenom, a samo malo moći ljubiti: to je za dušu jedna muka, tako te ju pogled i milovanje Preljubljenoga samo uzrujaju.

66. — 21. ožujka 1895.

Jučer mi je Isus kazao: »Ja sam zadovoljan«. Što mi treba više? Ova riječ plaća i nadoknađuje sve.

67. — Petak, 5. travnja.

Jutros za razmatranja bacila sam u more mnogo stvari, što su me još smetale u mojem

poletu prema Bogu: sitničave bojazni i ljudske plašljivosti, što mi ne daju pisati, govoriti i raditi prema unutarnjem svojem osjećaju.

Božansko Srce hoće u meni da sve preuzme i djeluje; pri tom ga ometaju svi ljudski osjećaji. On hoće, da u meni ne bude ništa, neka može unositi u mene stvari božanske.

Osjećala sam, da je nešto izašlo od mene i snažno se zaletjelo prema Bogu, kao svome počelu. Da se sjedinim sa Svevišnjim Božanstvom, koje me privlači, željela bih razoriti ovu pokvarenu narav, što samo smeta, ali me ustavlja i ne da moj Spasitelj, ne dozvoljava, da učinim kakvo djelo ljubavi do ludila.

On je tu sred moga srca kao božanski upravljač i utiskuje mi u dušu ljubav prema najvišem svojem savršenstvu.

***

68. — 19. svibnja.

Oh, kako je dobro baciti se bez ograničenja u naručaj ljubeznome Srcu Isusovu. Kako obuzme dušu preobilan mir, kad se bez otpora nasloni na volju Božju.

Osjećam, da ruka Božja djeluje u meni; ona ruši i satire narav; ona lagano ali neprestano trga sve, što se još drži duše, i ovu živu i objesnu narav sveudilj slabi i ništi.

Uživam, gledajući ju gdje trpi, kako bih ju rado vidjeti, da umire, samo da više nema ni jedne zapreke mojem lijetu prema Bogu!

Za razmatranja me je Gospodin poučio, da sve nevolje, sve neugodnosti, sve boli i sve duševne muke, što ih čovjek redovito osjeća, dolaze samo odatle, što se opiremo volji Božjoj i željama Božjim.

69. — Pohod Isusov.

Kad sjene rastuć javljat stanu,
Da iznova je večer tu,
Kad ispred tmina sve to gušćih
Već zadnje zrake uzmiču,

U ćeliju tad moju pustu,
U koju mrak se spušta tih
Tek slabašan se odjek čuje
Zemaljskih jeka ništavih.

U ovom času, kad se patnja
Sve gore, žešće osjeća,
Kad klonulomu duhu nade
Ni koji stvor ne ulijeva,

Do odra moga Isus priđe
I tiho zbori srcu mom,
Sa Njegovih me usta riječi
Slatkoćom pune najvećom.

»Ja dolazim«, Gospodin zbori,
»Za patnje da te ohrabrim,
Večeras ću ti evo otkrit,
Što žudim Srcem svojim svim.

Posvetilišta čistih trebam,
Što skrovito se žrtvuju,
Za grijehe grješnog čovječanstva
Proštenje pateć vapiju.

U Svetotajstvu vrijeđan ja sam,
Obeščašćen je oltar moj,
Zli dusi svoju jarost bude
U ljudskoj duši preslaboj.

Svijet opak radi uništiti
Nevinost srca djetinjskog,
Drzovito se hvasta time,
Što čini, čega ne će Bog.

Bogòpsovka se svuda čuje,
Svetogrđe po hramu gre,
U skrajnoj svojoj mahnitosti
I Boga čovjek poriče.

U teškoj tuzi Srce moje
Oprostiti bi htjelo zlim,
Al oštra moja pravda traži,
Da prestupnike ostavim.

Kad ti bi htjela, draga moja,
Da trpiš još za braću tu,
Moguće, da i izbrisao
Ja osudu bih samrtnu.

Moguće, svete pravde svoje
Zaustavio kret bih jak,

Poštedio rad žrtve tvoje
Rod prestupnički naopak.

Pomozi mi spasavat duše,
Daj i ti za njih dio svoj,
Zlo poplavi već zemlju cijelu
I pokora je nužna njoj.«

O slatko li je slušat, Spase,
Zvuk tako čisti glasa tvog!
Ti mojoj duši shvatit daješ
Božanske čare Križa svog.

Dă, Učitelju uzvišeni,
Ja milju Tvom se predajem
I hoću za svijet prepun grijeha,
Da sveđ se s Tobom žrtvujem!

***

70. — 18. lipnja 1895.

Mi moramo ljubiti patnju poglavito s ova tri razloga: prvo, ona kroti buntovno tijelo, slabi ga i stišava mu strasti; drugo, njome zadovoljavamo za naše grijehe i zaslužujemo život vječni; treće, ona nas čini sličnima Isusu Kristu i po tom milima Ocu nebeskom.

Ljubimo li patnju radi njenih učinaka, naime, jer kroti i pobjeđuje strasti, ljubit ćemo patnju, što dolazi od bolesti, kao i što dolazi od pokorničkog odijela i pokorničkih djela, jer jednako, a možda i više, slabi sile tjelesne. Ljubimo li ju kao pravednu zadovoljštinu, onda patnja bolesti zadovoljava za naše grijehe kao i

dragovoljna pokora, jer je veoma oprečna našoj volji i nas ponizuje.

Napokon, ljubimo li ju, jer nas čini sličnima Isusu Kristu, oh kako ćemo ljubiti patnju bolesti, što nas doista izjednačuje sa Isusom razapetim, trnjem okrunjenim i pognutim pod teretom križa, jer nam muči sve ude, jer nam zadaje silne boli i u hodu posrćemo.

Ljubimo li pako nada sve svevišnju volju Božju, spoznajemo li vrijednost žrtve i poniženja, kako će nam biti draga bolest, što dolazi tako izravno od Boga, što nas lišava tolikih stvari, što nas baca u tako ponizujuću nemoć.

Najveći dio naše tuge, naše nevolje i protivština naših dolazi odatle, što imamo svoju osobnu volju djelatnu, koja hoće i ne će; kad bismo mogli doći do one sretne tačke, te ne bismo imali vlastitoga htijenja, jednim bi udarcem presušio izvor naših nevolja.

Ne htjeti drugo osim svevišnju volju Božju, željeti jedino, neka se ona izvršuje, u svemu gledati očito i izravno prst Božji, vjerovati, da taj nevidljivi pokretač vazda djeluje iz ljubavi: ovake misli i osjećaji treba da u svim djelima preuzmu mjesto slijepe i nemoćne volje vlastite.

Ako ja ne ću drugo osim izvršivati volju Božju i njemu omiljeti, zašto da budem manje sretna u zapuštenosti, poniženju i bolesti, nego li u djelima života najpožrtvovnijega i u najtačnijem izvršivanju Pravila? Volim li ja više jedno stanje nego li drugo, onda radim jedino iz naravnoga osjećaja, jer se bojim bolesti, jer bježim

od svega što ponizuje, jer po naravi volim izvanjsko djelovanje i rad.

Što je do toga stalo, jesam li ovdje ili ondje, radim li ovo ili ono, je li mi život pun korisnih djela ili nema u njemu ništa što upada ljudima u oči? Jednoga dana, brzo, zazvonit će glas Zaručnika u mojem uhu: »Ustani!« — Doći će da me prikuje na postelju boli, kao i za stol radosti.

Posljednji čin Volje Božje nad mojim bićem, tijelom i dušom, bit će smrt, kojom će božanska Volja nada mnom potvrditi svoja prava; isto tako njom će pokazati nadmoć svoju nad slabašnom voljom stvora, a i očitovati svoju moć zapovijedati nada mnom; ako ju nijesam ljubila za života, ako joj se nijesam podlagala, onda će nada mnom izvršiti pravednu svoju osvetu.

O Voljo ljubavi, Voljo ljubezna! Hoću da te ljubim prije nego te mognem upoznati, da u dan, kad se ugledamo, upoznaš svoju vjernu službenicu.

71. — 10. srpnja 1895.

Jučer pri ranom razmatranju obuze me misao o svetosti Božjoj; jedan dio dana bila sam kao satrvena pod teretom svevišnje svetosti. Sebi sam izgledala kao rpica blata, i osjećala sam želju, da se očistim i uzmognem se s Bogom sjediniti.

72. — Nedjelja 14. srpnja.

Jutros se svidjelo previšnjoj Dobroti našega Gospodina, da mi je opet dao milost, koju mi je prije bio učinio, a koje više nijesam imala preko godinu dana.

Učinio ju je tako osjetljivo, da o njoj nijesam smjela dvojiti.

Ovu izvanjsku milost pratila je milost unutrašnja mnogo dragocjenija. Gospodin mi je pokazao jadno stanje moje duše, koja je još puna naravskih veza, ljudskih pogleda, sebeljublja, duše, koja sebe traži, koja ima nesavršenih osjećaja; nijedna misao moja, nijedan čin moj nije bez ljage.

Bilo me je veoma stid gledajuć tolike nevolje svoje, ali u isto doba ljubav našega Gospodina dala mi je tako sladak svoj dokaz, da sam bila puna pouzdanja.

Osjetila sam posve novu želju ljubiti Boga i raditi oko toga, da u sebi uništim sve, što ne odgovara njegovoj želji spram mene.

POGLAVLJE X

Zavjet predanosti

Treće duhovne vježbe iza profesije

»Činim zavjet predanosti čitavoga svoga bića u ruke tvoje i puštam da raspolažeš sa mnom, kako ti se sviđa u vremenu i u vječnosti.«

...Poslije duhovnih vježba od 1893. sve me nešto osobito vuklo k svetoj predanosti, osjećala sam u duši poticaj baciti se Bogu, predati se bez ograničenja u ruke Božje. Činilo mi se, da Gospodin traži od mene ovaj osobiti čin, i misao mi je često dolazila, da obavim pred Isusom zavjet predanosti. O tom sam često govorila sa Majkom Glavaricom i s našom učiteljicom; nijesu mi rekle ne, nego su mi kazale, da o tom govorim s vč.

O. G., našim izvanrednim ispovjednikom. Voljela sam govoriti sa vč. Toupin-om, koji me bolje poznaje, ali sam poslušala; vč. O. G.., s kojim sam rijetko kad govorila, mislio je, da nije zgodno. S toga sam čekala. Iza izbora naše Majke Glavarice M. A. opet me u duši jako poticalo, neka se bacim u predanost; iskazala sam joj svoju želju, i ovaj put mi reče, neka se povjerim vč. Toupin-u, da čujem njegovo mišljenje. Ovaj vč. duhovnik, koji me u dno duše poznaje i koji je odavno zapazio sklonost moje duše za ovaki zavjet, koji je dapače slutio teškoće, u koje bih zapala, i shvatio, kako ću trebati osobite pomoći, odobrio je moju želju; no ipak htio je još da ispita stanje duše moje. Naredi mi dakle, da čitam raspravu o predanosti od Mons. Gay-a, da o tom pomno promišljam i da ga izvjestim o osjećajima, što će u meni pobuditi ovo štivo. To sam i učinila; iza nekoliko tjedana ispitivanja vč. T. mi dopusti da obavim zavjet predanosti, koji traži od mene naš Gospodin. Učinila sam ga kao vremeniti zavjet i obnavljala na velike blagdane. To su mi dopustile i Majka Glavarica i učiteljica.

...Ovaj me zavjet na poseban način stavlja u ruke Isusu, da budem igračka njegovih želja i bijedno oruđe naumâ njegove ljubavi.

***

73. — Srpanj 1895.

Čitala sam i pomljivo razmišljala ovoga tjedna poglavlje o predanosti od Mons. Gay-a.

Mala rasprava o predanosti od O. Caussade, koju sam prije čitala, spisi našega svetog Utemeljitelja, napose osma i deveta knjiga iz rasprave o Ljubavi Božjoj, doprinijele su, te sam poimala predanost onako, kako ju izlaže Mons. Gay.

Ja mislim, da dragovoljni čin predanosti ne daju Bogu novih prava na stvorenje, nego veću slobodu djelovanja nad njim; da stvorenje sve

očekuje od Boga, da mora u svakom događaju gledati Boga, i ne samo pristati na ono što hoće Bog, ne samo umom priznati, da je volja Božja vazda jednako dobra, nego i okrenuti se posve od vidljivih događaja te gledati samo Boga.

Ja mislim, duša predana ne smije se hotimice zaustavljati kod nemira, tuge, slutnje, želja, što se u njoj mogu roditi gledom na prošlost, sadašnjost i budućnost, nego svaki čas biti pod uticajem djelovanja Božjega, bez jasne volje, bez žarke želje, u jednostavnom očekivanju onoga što Bog ushtjedne.

Svijesna sam svoje nemoći, znam, po sebi ne mogu ništa ni u naravnom ni u vrhunaravnom redu; znam, bez osobite milosti i pomoći ne mogu vršiti ni najobičnijih kreposti, ali, čini mi se, ako mi Bog nadahnjuje i od mene traži ovaj čin predanosti, kako to pretpostavljam i o čem sam uvjerena, pošto mi to dopuštaju oni, koji me ravnaju i po tom su za mene Božji predstavnici, ako dakle Bog sam traži od mene taj čin, uvjerena sam, dat će mi snage i odvažnosti, te zavjet i izvršujem i u njemu ustrajem.

Izgleda mi, kad stvari ovako stoje, da pouzdanje u svemoguću dobrotu Božju mora biti jače od osjećaja vlastite nemoći, jer su moć i dobrota od Boga, a nemoć pripada samo stvoru.

Bez dvojbe, da pouzdanje u Boga nije u meni nadjačalo svaki drugi osjećaj, nikako se ne bih usudila preuzeti na sebe svete redovničke zavjete; mislila sam, da će mi Bog, koji me pozvao na savršeniji stalež, i koji mi je pomogao da ga prigrlim, dati također i potrebitu milost

te ustrajem, i evo kroz pet godina nikada mi nije svoje pomoći uskratio.

Gorim od žeđe, da mi se duša sjedini s Bogom, a zavjet predanosti, čini mi se, pomoći će i dovršit će to sjedinjenje; dakako, ja to nijesam odmah shvatila; tek prolazeći iz tame u tamu, iz svijetla u svijetlo napokon sam nazrela ono, što, čini mi se, Bog od mene želi.

74. — 2. kolovoza pod sv. Misom izgovorila sam zavjet predanosti; poslije podne pred Presvetim Sakramentom činilo mi se, da je bilo drago Gospodinu, jer će sada moći slobodnije stavljati više svoga u mene.

Od onda sam osjećala se jačom prionuti uz Boga u prigodama, premda su u meni porasle sposobnost za patnju i osjećajnost srca.

75. — Obrazac zavjeta predanosti.

O moj Bože, prostrta pred tobom klanjam se neizmjernoj tvojoj savršenosti, klanjam se tvojoj Volji vazda jednako miloj, klanjam se tvojem svevišnjem gospodstvu nad svima stvorenjima, i da to gospodstvo i nada mnom priznam, činim zavjet posvemašnje predanosti moga bića u tvoje ruke i puštam, da raspolažeš sa mnom kako ti se svidi, u vremenu i u vječnosti.

O Isuse, ja se bez ograničenja prepuštam tvojemu božanskomu Srcu, i ljubavi tvojoj dajem potpunu slobodu djelovanja u meni i oko mene; ja hoću da u svima stvarima gledam samo tvoje djelovanje i klanjam se svakom činu tvoje volje.

Primi ovaj zavjet, Spasitelju moj, kao dokaz ljubavi; primi napuštanje, što obavljam, svake

izričite volje, svakoga obzira na mene, svake brige o prošlosti i budućnosti, i po svojoj milosti daj da ostanem vjerna i ispunjam zavjet sve dane svoga života.

Ovaj zavjet stavljam pod okrilje Blažene Djevice Marije, naših svetih Utemeljitelja, mojih posebnih zaštitnika i moga sv. Anđela Čuvara, i molim ih, neka mi od božanske dobrote isprose milost savršene predanosti njenoj volji.

Ovo sam učinila danas s dozvolom ispovjednika i s privolom časne naše Majke; oni me mogu riješiti obveze, što ju preuzimam, kad god budu držali to korisnim za moju dušu.

Petak 2 . kolovoza 1895. Prvi petak mjeseca blagdan Gospe od Anđelâ.

S. Alojzija Margareta.

76. — Jučer, 15 kolovoza, pod velikom Misom[1]) okusila sam neizrecive slasti u boli. Bog mi je dao, te sam u krilu Božanstva gledala Riječ Božju — a da mi nije pripustio zaustaviti se kod svete čovječje naravi Isusa Krista —, koja se kao sjajna tekućica iz krila Božanstva izlila u krilo Djevice, i obnavlja to božanstveno isticanje na oltaru.

***

...Kad sam nastupila duhovne vježbe, upoznala sam, da sam odgovorila želji našega Gospodina onim zavjetom; neobičan mir i pokoj obladao mi dušom usprkos boli, koja ne popušta; Isus mi je dao okusiti slast njegove nazočnosti, te sam izašla iz svetih vježba spremna trpjeti s ljubavlju i radošću sve, što mi Dobri Gospodin htjedne poslati.

[1]) Godinu dana služila je samostanska crkva župi, dok se župska crkva popravljala.

77. — Treće duhovne vježbe, od 25. kolovoza do 2. rujna 1895.

Prva dva dana ovih vježbi božanska Dobrota me držala čvrsto u veliku miru.

Vidim, još nijesam ljubila moga Boga, ali sam odlučila to doista započeti. U sebi ne vidim ništa, što bi bilo bez ljage, ali to me ne zbunjuje.

Gospodin me je podučio, da je ovaj mir plod moje predanosti, i da mi ne bi dao mira, sve dok ne bih zavjeta učinila.

Onu neobjašnjivu potrebu, koju sam osjećala, naime da moram učiniti ovaj odlučan korak, i zatvorenih očiju baciti se u jedan bezdan, ovaj put ne osjećam, samo osjećam jak unutarnji poticaj, da budem prema svemu ravnodušna, tako te izađem iz ovih vježba s raspoloženjem, da mi je svejedno, pasti u postelju ili živo djelovati.

Sve slabije i slabije obavljam razmatranje; dobro pripravim predmet razmatranja i zaključke, koje bih mogla za sebe odatle izvaditi, a kad počnem razmišljati, ne mogu ni na što misliti, i što redovito mogu pameću raditi, tada ne mogu; ne mogu drugo osim lagano odbijati rastresenost i od vremena do vremena upraviti uzdahe i strijelice ljubavi prema Bogu.

Uza sve to dobro sam, i sat razmatranja nije mi dug.

Treći dan

Jutros, treći dan, ćutjela sam u duši neku osamljenost, nijesam ni za što marila, tištila me neka zapuštenost.

Za odmora ova me zapuštenost još jače pritisla, a istodobno sam osjetila veliku potrebu za Bogom; naskoro mi dade Gospodin te osjetih ono, što je u ljubavi i patnji najbolnije i najslađe, pa sam gotovo dva sata ostala tako prikovanih očiju ili ustiju na Raspelu razgovarajuć sa Gospodinom i slušajuć nauke s njegovih božanskih ustiju.

Trebala bih bezbroj listića, da napišem sve ono, što mi je srcu govorio, i što sam ja kazala Srcu njegovu; zabilježit ću samo nešto.

Na moje pitanje, zašto u sve što je za mene primiješa bol, kao što grozno trpim i sada, dok me svu opaja slast njegove božanske ljubavi, odgovorio mi je: »Ljubim vas, kao što je Otac mene ljubio.«[1])

Vidjela sam, kako je Otac razapeo svoga Sina Isusa iz ljubavi žarke prema Riječi Sinu, koji je iz ljubavi htio spasiti svijet.

S toga naš Gospodin iz ljubavi prema našim dušama pripušta da trpimo u duhu, u srcu, u čitavome biću, jer hoće da budu čiste.

Zatim mi je Gospodin rekao, neka ovu godinu prođem kao godinu priprave, intimne sabranosti u njemu, pa me uputio, neka se svako jutro povučem u njegovo Srce kao u toranj ljubavi, da tu što više živem, tu radim, tu trpim, a osobito tu da se vježbam u ljubavi, neka sve, što je u meni, bude iz ljubavi, i ništa ne izađe od mene osim za ljubav.

[1]) Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos (Iv. 15, 9.).

Gospodin mi je pokazao, kako valja pustiti da Bog u nama djeluje; u svojoj Muci sve je on podnio, ali to nije učinio sâm sobom, nije on sebe *razapeo*, nije *sam* strgao sa sebe odjeću, što se bila prilijepila uz rane, nego je pustio da mu je strgnu; htio je, da osjeti sve nevolje, sve gorkosti, sve duševne stiske; sebi samom nije dao onoga izvanrednoga žara ljubavi, što ga je davao nekim mučenicima, pa nijesu osjećali svojih muka.

Da budemo njemu slični, valja pustiti neka Bog radi sam i po svojem oruđu, trpjeti u strahu, u slabosti, predajući se jedino i posvema Volji Oca.

Četvrti dan.

U ispovijedi čula sam puno lijepih naputaka: sve svoditi na jedno, sve to više pojednostavniti naš unutarnji put, vazda se ponovno predati u volju Božju.

Ako ne možete razmišljati ni moliti, a Vi onda obavljajte kontemplaciju: gledajte Boga.

Uložite puno pomnjivosti u duhovno štivo: čitajte osobito sv. Utemeljitelja, »Ljubav Božja«, njegova pjesma.

Peti dan.

Oko podne osjetih se ponukanom na razmišljanje, i slijedila sam poticaj.

Odmah s početka zahvati me potpuna nesposobnost, veća nego li obično; nijesam baš bila rastresena, ali nijesam osjetila nikakva svijetla ni utjehe; samo sam po koji put rekla: »Moj Spasitelju, ti dobro znaš, da bih te željela ljubiti!«

Dva tri puta došla mi napast, da počnem što raditi ili da molim krunicu, ali nijesam imala odvažnosti maknuti se; izgledalo mi, da je nemoć duše prešla i na tijelo.

Iza tri četvrta digla sam se; morila me silna želja ljubiti, osjećala sam se jakom i žarkom, osjećala sam u sebi nešto silno, samo da učinim sve, što zaželi moj Spasitelj.

Trebalo mi je zraka, i pošla sam na šetnju; kad je zazvonilo, htjela sam obaviti štivo duhovno; pri koncu najednom opazih, da ništa ne shvaćam što čitam. Zatvorih knjigu i ostadoh u jedinstvu sa svojim Bogom nekako neosjetljiva, a ipak sam osjećala, da je jedinstvo vrlo tijesno.

U jedan sat i pol pripravim predmet za razmišljanje, šetajući se, što sam mogla bolje; za razmatranja od dva do tri sata nijesam se mogla pripravom nikako poslužiti, ili veoma malo.

Pravi život duše jest znati, da Bog jest; pravi život srca jest Boga ljubiti. Možda se život krije pod ovom prividnom smrću? Moj Bože, ja hoću da vjerujem, ja se tebi predajem.

Petak.

Jutros, u petak, čim sam primila Presvetu Euharistiju, čudnovata slast mi prože čitavo moje biće i oduze sile, da sam nekako posrtajuć došla na svoje mjesto. Mogla sam se klanjati Spasitelju samo u duhu; slast i ljubav ne dadoše mjesta strahu u duši mojoj.

Poslije, nekakve bojazni pokušaše uzbuniti mi mir, ali posvemašnjom predanošću sve sam nemire stišala.

Subota.

Za razmatranja jučer navečer i danas nijesam drugo željela ni imala na pameti osim ljubav; sve moje biće samo za tim teži!

Za razmatranja jučer na večer i danas ujutro Bog me tako snažno k sebi privlačio, a duša mi je tako žarko k njemu težila, da sam u sebi osjećala neizrecive drhtaje radosti; ali kako nijesam mogla preći dalje poradi moje bijede i jer slabo odgovaram milosti, obuze me posvemašnja bol; ovi početci sjedinjenja samo su mi više uzbudili čežnju, da idem za onim, što ne mogu postići.

Potrebu sjedinjenja osjećam sve to više i više; htjela bih ukloniti sve zapreke.

Za mene je nevjerovatna trapnja to, što ne činim tjelesnih pokorničkih djela; ne tražim ništa, jer znam, da to ne ište poslušnost, ali to me muči.

Odluke

Mislim, da ne moram stvarati druge odluke osim prihvatiti sva sredstva, što dovode do sjedinjenja.

Nazočnost Božja.

Paziti, da obumre djelatnost i život naravi.

Paziti, da očuvam unutarnji mir predanošću, poniznošću, nada sve pako primajući odmah i radosno sva zapostavljanja.

Pojednostavniti unutarnji život svodeći sve na jedinstven pogled na Boga.

Moj Bože, što sam učinila za ovih vježbi? Ja ne znam ništa; ali izlazim iz njih s jakim utiskom pokoja, utiskom, koji sam osjećala čitavo vrijeme.

Ja se izručam svojem Spasitelju, ja se uspavljujem u svemu, puštam, neka djeluje sve po svojoj volji, i hoću da ga blagosivljem jednako i u radosti i u slabosti.

POGLAVLJE XI

Vjera i ljubav

»Ljubiti Boga slatko je; pustiti da te on ljubi, koji put je mučno naravi; ali Bogu je draže ljubiti nego ljubljen biti; treba Bogu dati slast te pustiti da ljubi i ostati nepomičan u njegovu naručju, i spremno sve primati, sve činiti, sve podnijeti.«

78. — Poslije Pričesti molila sam se za spas jedne duše. Isus mi je, čini mi se, pokazao i vidjela sam, da ima dosta duša spasenih, i u nebu nalaze mir i pokoj, ali tek nesavršeno uživaju gledanje Božje;[1]) to jest, one vide Boga

[1]) Dosta je pročitati zajedno ovaj odlomak, pa ćeš se uvjeriti, da se nesavršenost, o kojoj Sestra govori gledom na uživanje Boga u nebu, ne odnosi na samu bitnost blaženoga gledanja, jer će svi blaženi licem u lice, neposredno gledati Biće Božje; odnosi se na različite stepene ovoga blaženoga gledanja: svaki će naime od nas imati u nebu više ili manje bistro i duboko gledanje

slabije i manje sjajno; zatim, da usko sjedinjenje s Bogom, božanstveni zanosi ljubavi, neizrecive slasti posjedovanja dobiva duša prema čistoći ljubavi i čežnji, što je imala na zemlji.

Eto zašto treba truditi se i rasti u spoznanju Boga, ne spoznanju oštroumnu i znanstvenu, nego u spoznanju srdačnu i djelotvornu, jer ovaka spoznaja izazivlje ljubav, ljubav pobuđuje želju, a želja i ljubav proizvode čistoću.

Što bude duša više ljubila Boga, to će većma čeznuti da ga posjeduje, to će biti čišća, to će više uživati u dobrima, što su u Bogu.

Tada će se duša vratiti u svoj izvor, dušu će upiti Božanstvo, iz kojeg izlazi,[1]) a to će s obje strane prouzrokovati nedokučivih slasti.

Ovo viđenje dalo mi je silnu želju da se umnoži u meni ono malo moje ljubavi prema Bogu; ali osjećam, Bog hoće da sam u ljubavi

Bića Božjega, prema savršenosti ljubavi, koju je na zemlji bio postigao, a da Boga dakako potpuno nikada shvatiti ne ćemo.

S druge strane ovdje je lako zapaziti mnijenje Augustinovo: prema sv. Augustinu, sve to savršenije promatranje Boga ovdje na zemlji vodi dušu na sve to višu krepost i dosljedno priprema ju za blaženo gledanje. — Isp. Sv. Augustin, Soliloqu., I. 6.

[1]) Dozivljemo u pamet, da Sestra ne misli ovdje pisati teološku raspravu, dosljedno ni upotrebljavati tehničke izraze, što se s pravom očekuje od filozofa i bogoslovca. Njoj je svrha, da jednostavno izloži svojem vođi stanje svoje duše, pa se od nje ne može tražiti strogost teološkog izražavanja u njenom izvještaju i njenim prispodobama. Isto valja reći za Pogl. 21. br. 127.; dosta je pogledati kontekst, da budu jasni svi odlomci i shvati im se pravi smisao.

više pasivna nego aktivna, više spremna da primam nego li djelatna da dajem; što bih mogla dati, nije ništa, i ne bi moglo Boga zadovoljiti, a on voli prelijevati u duše od onoga, čime on sam obiluje.

Ljubiti Boga ugodno je; dati se ljubiti od njega koji put je mučno naravi, ali Bogu je draže ljubiti nego ljubljenim biti. Treba Bogu dati tu ugodnost te pustiti da ljubi i ostati nepomično u njegovu naručju i spremno primati sve, sve činiti i sve podnijeti.

79. — Nedjelja 6. listopada 1895.

Prekjučer pred Presvetim Sakramentom nijesam drugo radila nego sam široko otvorila srce, da primam milosti od Spasitelja i izložim se oživljujućim zrakama njegovim.

Oh, kolikog li obilja dobara u Bogu! Samo treba biti raspoloženim za primanje. Potrebito raspoloženje, čini mi se, jest slijepa vjera i vjernost.

Bogatstva, što ih sadržaje Bog, nijesu iscrpljena; Duh Sveti još te izlijeva sve svoje darove u duše, samo ih je malo, što mu se otvaraju.

Divna li i sveta li saobraćaja između Stvoritelja i stvorova, Božanstva i čovječanstva! Tu je vječita plima i osjeka.

Osjećam, Bog bi se žitio saopćiti mnogim dušama, ali se susteže, jer mu se dosta ne predaju. S toga, da to nadoknadim, sve to veću potrebu imam izručiti mu se, a to vršim činima predanosti i ljubavi; činima ljubavi nastojim proširiti i uvećati svoje srce.

Gospodin ne će da se obazirem na ono, što on djeluje u meni, ni da odveć ispitujem, kako je u meni; on hoće da gledam u njega, na sve ostalo da se vjerno ne osvrćem.

***

Dne 17. listopada imala je navalu krvi u plućima sa komplikacijama; liječnici rekoše, da ju je snašlo na jednom pet bolesti, od kojih svaka da je smrtonosna.

...Nijesu imali puno nade: pluća, dušnice, srce, jetra, bubrezi tako su bili oboljeli, da se nije moglo očekivati ozdravljenje. Trpjela sam puno: osim tjelesnih patnja uslijed tolikih bolesti i velike groznice, njega oko mene bila mi je pravo čistilište: vreli neprestani oblozi i aplikacije po čitavome tijelu razdirale su me i davale prigodu, da se u ljubavi sjedinim sa Isusom bičevanim i razapinjanim. Ali mi je najviše zadavala boli neka unutarnja strašna studen, s koje sam se ledenila. Osjećala sam studen smrti, što je zalazila u sva mi uda i ništa me nije moglo zgrijati. Sutradan, 27., ne bi nikakve poboljšice, pa kako sam bila sve slabija i slabija, odrediše, da me opreme, a istodobno naša učiteljica s dozvolom č. Majke učini zavjet Presvetomu Srcu, da ozdravim. Obećala je dati čitati kroz devet dana sv. Misu u čast Presvetomu Srcu u Paray-le-Monial. Ja sam bila posve pri svijesti, i kad mi predložiše, da primim sv. Pomast, bilo mi je drago. Prije toga dala sam pozvati našu Majku, pa kako sam željela zasvjedočiti svoju zahvalnost samostanu za ljubav, što mi je iskazao primivši me pod svoj krov, rekoh, da bih nešto htjela dodati mojoj oporuci. Časna Majka pristade i pridoda pismeno, što sam ja kazivala; poslije toga, ne misleći više ni na što zemaljsko, spremala sam se na posljednje putovanje.

U 2 sata po podne sakupiše se sestre oko moje sobe. Vč. Toupin donese Sakramenat: dao mi je Kruh života, zadnju okrepu onima, što idu u vječnost; poslije mi je dao sv. Ulje. Ne mogu iskazati one prevelike slasti, što sam tada ćutjela. Činilo mi se, kao da osjećam božansku ruku Isusovu, kako se dotiče mojih sjetila i uda, da ih očisti, posveti, blagoslovi na osobit način sebi na službu. Kao da je dobri Gospodin nanovo i posvema uzeo u posjed i najmanje dijelove moga bića, neka sve u meni bude njemu na uporabu.

Bila sam blažena, dušu mi napunjao nebeski mir i pokoj.

Sutradan utvrdiše liječnici, da je moje stanje puno na bolje krenulo; ne samo da se ustavio razvoj bolesti, nego je općenita poboljšica doista bila neočekivana. Je li to učinila posljednja Pomast, koja je ustanovljena, da liječi i tijelo kao što čisti duše? Ili je to bio odgovor Presvetoga Srca za zavjet naše učiteljice? Ne znam. Ali sigurno je ovo, da mi je Beskrajna Ljubav povratila život, da uzmognem jošte trpjeti na zemlji, poslužiti možda kao laka slamka da hrani božansku vatru, kojom hoće da duše izgaraju.

80. — 21. studenoga 1895.

Prekjučer dobila sam posebno prosvjetljenje o ravnodušnosti srca, koju od mene traži Gospodin; vidjevši posao, što sam s te strane imala obaviti, nijesam mogla ino nego predati se i moliti Gospodina, neka u meni on djeluje.

Jer se svidjelo božanskoj Dobroti da mi povrati život, moram ga čitava posvetiti svetoj ljubavi; kad mi srce bude čitavo rastopljeno i žrtvovano ljubavlju, još to ne bi bilo dovoljno da iskažem Bogu zahvalnost, koju mu dugujem za sve, što mi je učinio. Mjesto patnja za one bolesti, kadno nijesam mogla ni moliti, gotovo ni misliti, osjećala sam Beskrajnu Ljubav Božju, kako me obavija sa sviju strana kao kakav ogrtač.

Činilo mi se, da mi je Bog kazao: »Sad sam slobodan u ovome stvorenju, mogu se njome igrati po miloj volji.« I ja, obnavljajuć zavjet predanosti, kojim Bogu dajem sve to više

slobode i sebe izručam bez otpora njegovim božanskim igrama, osjećala sam neizreciv mir i slast. Kad me je ono jedva četvrt sata dijelilo od smrti, gledala sam svoju nevolju tako duboku, tako nepopravljivu, vidjela sam, kako sam sama po sebi posvema nemoćna učiniti išta za moje spasenje, pa nijesam imala druge misli ni poticaja osim baciti se Bogu u naručaj; tu više nijesam imala straha.

Kako bi se i mogla bojati išta na krilu same milosrdnosti i ljubavi? Kada bi naša vječnost ovisila o nekom drugom, a ne o Bogu, mogli bismo se bojati, ali — njega! Zar nas je stvorio, da nas pogubi? Griješno je misliti o Srcu Božjem, da bi mu bilo drago predati nas na vječne muke.

Čitavo otkupljenje počiva na ljubavi Božjoj prema ljudima: na ljubavi Oca, koji žrtvuje svoga Sina jedinca, na ljubavi Sina, koji sebe dragovoljno žrtvuje.

Stvorenje treba da odgovara ljubavlju toj ljubavi, ljubav se pako ne boji, ona se pouzdaje.

81. — Uz jaslice.

Milo li je kleknuti u noći
Kraj jaslica,
U kojima sni Spasitelj mirnog
Milog lica!

Probudi se, maleni Isuse,
Otpri zjene,
Molbu moju čuj i smiješeći se
Gledni mene.

Bože Dijete, bit igračkom ja ću
Tvojoj ruci;
Po volji me, mali Gospodaru,
Bacaj, vuci.

Zubićima ovo jadno ništa
Zgristi hiti,
Il božanski miluj mene, sve će
Dobro biti.

Grli me i nek mi usna Tvoja
Cjelov dade,
Il pod noge bacaj me i razbij
Na komade.

Zato tek sam ja, da Tebi budem
Na veselje,
Nek na meni u srcu ispune se
Tvoje želje.

Tvoj užitak sva je radost moja,
Raj mi cio,
Ti pokaza put mi predanosti
Tebi mio.

Ovim putem ja ću bez prestanka
Stupat smjelo,
U Tebi će sva mi biti nada,
Milje cijelo.

Kad oko nas bijesna olujina
Razigra se,
Nema straha: ta Ti vladaš svijetom,
O moj Spase!

Tvoje ruke znat će da nas štite,
Da nas brane,
Sve od Tebe mi ćemo izglédat
U zle dane.

Srcu Tvom svu budućnost svoju
Ostavljamo,
I želimo tek da vijekom Tebe
Proslavljamo.

Što ti hoćeš, najbolje je za nas
Ljudska čeda.
Blago onom, tko se Spasu
U svem preda!

U prosincu 1895.

82. — 3. ožujka 1896.

Jutros mi je rekla č. Majka: »Kažite Bogu: Moj Bože, ja vjerujem u tvoje djelovanje u meni, i ja se priklanjam«.

... Na 6. lipnja 1896. Gospodin je predao moju dušu u ruke onoga, koga je odabrao, da me u ime njegovo vodi[1]); iza bojazni i neizvjesnosti, što su mi u zadnje vrijeme dušu mučile, nadošao je dubok mir. Po naredbi Isusovoj, pomoću milosti Isusove, otkrila sam Ocu sve, što se zbiva u meni; kazala sam sve, svoje napasti, svoje smrtne muke unutarnje, i beskrajne milosrdnosti Dobroga Gospodina prema mojoj griješnoj duši; ovo se nijesam usudila do sada kazati ni vč. Toupin-u. Iza ove prve ispovijedi pred Ocem kao da mi je neizmjeran teret s duše pao, koji me je silno tištio; osjetila sam, da mi dušu drži čvrsta ruka i ne da joj pasti; znam, ovo mudro upravljanje, osvijetljeno samim Isusovim duhom, ne će pustiti da sađem s puta podložnosti i djetinjeg poštivanja, a ja hoću prije svega da odvažno stupam tim putom.

[1]) O. Charrier, D. I.

Kad mi je Gospodin uputio svoga službenika, nije time htio oduzeti mi patnje i kušnje; dapače one su se imale udvostručiti. Još ću jače osjetiti težinu križa: sve boli tijela, srca i duše doći će na mene i obliti me svojim valovima. Ali i neka tajnovita sila imala me je držati; mir, mir koji svijet ne može dati i koji je dar Isusov, imao je vedriti mi dušu sred tih bijesnih oluja, a Beskrajna Ljubav kao sjajna luč voditi me u luku.

83. — 21. lipnja 1896.

Već je sedam mjeseci, kako sam iz poslušnosti prestala pisati; danas ponovo uzimljem pero, opet iz poslušnosti.

Samo jedno želim: vršiti Volju Božju, a sigurna sam, da ju vršim, kad slijedim poticaj svete poslušnosti.

Početkom svibnja, poslije dva mjeseca provedena u najbolnijim mukama i borbama, udostojao se Gospodin okrijepiti mi dušu svojom beskrajnom milinom. Privukao me je snažno k sebi i dopustio, da malo otpočinem na Srcu njegovu. Ja sama sebi ne mogu istumačiti, kako je to bilo, i poslije htjela sam držati, da je to bilo samo slatko utvaranje, ali učinci, mir i intimno sjedinjenje, koje je za tim slijedilo, uvjeriše me, da je to bio izravan čin Spasiteljev.

Iza ove milosti kojih dvanaestak dana sam ostala dušom tako sjedinjena s Bogom, te mi je bilo teže odvratiti duševne moći od Boga nego li prije sabrati se potpuno u Bogu.

Kako je Bog dobar! Moje nevoljno stanje i pokvarenost ne smetaju mu, da se do mene spusti. Pri takom dobročinstvu pogled na moju nevolju nije mi odvraćao očiju od Boga, dapače, osjećala sam potrebu da se još tješnje uz njega

stisnem, neka njegova beskrajna čistoća upije moje ništavilo i pokvarenost.

Jutros za razmatranja, pomisao na poniženja, u koja sam od nekoliko vremena morala zapasti, pobudi mi grozu u mojoj ponosnoj naravi[1]) i izmami mi nekoliko suza iz očiju; u to mi se pričini, da mi u duši Gospodin govori ove riječi: »Za to poniženje dat ću ti, da dublje prodreš u ocean moga Božanstva«.

O Isuse, moj božanski Spasitelju, da me zaroniš u to more ljubavi, u taj elemenat duše moje, koje boli i koja poniženja da ne podnesem?

POGLAVLJE XII

Nove milosti sjedinjenja

»Dođi, na moje Srce«.

84. — 2. srpnja.

...Dok sam poslije podne klečala pred Presvetim Sakramentom, osjetila sam, da me privlači Gospodin s tolikom ljubavi, te sam mu rekla: »Moj Spasitelju, kako me možeš ljubiti, mene, koja sam tako pokvarena, tako prljava, tako bijedna?« — »Ja ljubim tvoju pokvarenost«, odgovorio mi je. — »Što, rekoh, je li moguće da Ti, sama Čistoća, Ti da ljubiš pokvarenost?« — »Ja ne ljubim zla ni grijeha, nego ja ljubim ono, što ti zoveš tvojom pokvarenošću«. — »Jao, opet rekoh, ona je tako duboka; stvorovi misle, da sam dobra, a Ti, Ti znaš što vrijedim.« Onda mi je kazao s neizrecivom milinom: »Dođi, na moje Srce!«

Ja nijesam htjela, tako sam se osjećala nevoljnom, pa sam se povukla duboko u samu sebe ništa ne govoreći Gospodinu; malo sam se molila presvetoj Djevici.

Malo poslije opet sam čula Gospodinove riječi: »Dođi, na moje Srce!« — »Moja jedina Ljubavi, rekla sam mu, ako pristupim tvojem čovječanstvu, ako se naslonim na tvoje Presveto Srce, da ne ću dobiti samo ljudsku utjehu?«

»Ne ću da otpočineš na mojem čovječanskom Srcu, nego na Srcu moga Božanstva.« — »Ali Božanstvo nema tijela, što je to Srce Božanstva?« — »To je Duh Ljubavi: to je Duh Sveti.« Onda osjetih, kako se izlijeva moja duša u Duh ljubavi s neizrecivim pokojem.

Kad sam došla k sebi, upozorila sam Gospodina na potrebe Crkve, duša, Francuske, našega Reda; za sebe sam rekla: »Gospodine, nauči me ponizivati se i ne daj, da ikada smalakše moje pouzdanje i vjera moja u tvoju ljubav.«

***

85. — Srpanj 1896.

O oblaci gusti, što vas zapad rudi,
Vi večeri jasne, oštrovrhe gore,
Svježe, mile doli, šume dugovjéke,
Cvijeće, kojem kalež otvaraju zore;

[1]) Ovim riječima dotiče se prebolnih poniženja, što je Bog pripustio, da se pokaže muževnost njezine duše, koja će se tako savršeno posvetiti djelu Božjemu.

Gradino starinska s tornjevima drevnim,
Zlatne žitne, vjetrom zibane ravnice,
Slaplje, što se rušiš sa granitnih stijena,
Duboka jezera, rijeke srebrenice;

Himni, što vas narav u čast Vječnom pjeva,
Jecaji valovlja, mrući pokraj žala,
Cvrkutanje ptica, glasi vedri, plačni,
Skladna glazbo neba i zemaljskih tala;

Blagoglasni zvuci harfa ili lira,
Uzdasi orgulja spram neba visoka,
Vaše draži više zanijet ne mogu me,
Ništa već ne čara uha mog ni oka.

Bog u svojem čistom imade vas Biću,
Trenutne ljepote svijetom rasijane,
U Njem vi tek bit i oblik dobivate,
Ištimo vas, gdje ste vijekom rascvjetane.

Kad mi srce pije dugim gutljajima
Iz opojne čaše Ljubav nestvorenu,
Kad u višnje tajne Bića-Stvoritelja
Drščuća mi duša živo upre zjenu,

Tad me ne dirate, o prolazni čari,
Vi slabašni sijevci Božjega života;
U božanska ja sam prodrla otajstva,
Duhu mom se vječna otkrila Ljepota.

***

86. — 12. kolovoza.

Već tri dana božanska Dobrota privlači k sebi moju dušu na posve osobit način; kad mi valja ostaviti razmatranje, osjećam, da mi se duša razdire, kao kad se hoće rastaviti dvije stvari tijesno sjedinjene i slijepljene.

Jutros, kad sam započela razmatrati, činilo mi se, da mi govori u duši Gospodin: »Treba da si za razmatranja sva moja, ali da se ne uzneseš radi intimnosti, koju hoću da imam s tvojom dušom, ja ću ti u drugo vrijeme dati, da osjetiš svoje ništavilo i svoje nevoljno stanje.«

Koji put traži Gospodin od moje duše, da trpim za njega; sada ne može više trpjeti u svojoj čovječjoj naravi, a ljubav bi njegova to htjela, onda pita, ne bih li ja trpjela mjesto njega.

Ali, Gospodine, ti si Gospodar, ti možeš činiti što hoćeš na mojem tijelu i na mojoj duši, zašto pitaš?

Mislim, on pita, jer je njegovoj ljubavi drago, kad se koja duša njemu predaje i izručuje svojevoljno.

87. — 15. kolovoza.

Već dugo vremena nije mi Gospodin dao tako osjetljiva dokaza o svojoj nazočnosti u Presvetom Sakramentu kao jutros. Sva moja priprava na sv. Pričest sastojala se u dragovoljnom primanju patnja; kad sam ga primila, klanjajući mu se nijesam znala drugo reći osim ovih riječi: »Gospodine, nijesam vrijedna tvoje ljubavi, odstupi od mene.« I svaki put, kad bih mu to rekla, mjesto da odstupi, on bi pojačao slast svoje nazočnosti.

Poslije nijesam imala svoje volje, bez prigovora primila sam brižljivosti u bolnici i poniženja kroz dan; uživala sam mir i sjedinjenje.

88. — 28. kolovoza.

Pred nekoliko dana jednom prilikom rekla sam jednoj sestri dvije tri riječi malo oštrije. Četvrt sata iza toga, kad sam došla u sobu da obavim štivo, jedva što sam unišla, Gospodin mi u duši reče: »Zar ti tako postupaš sa mojim zaručnicama, ti, najnevoljnija od mojih službenica?« To mi je rečeno strogim glasom, pa me je duboko zaboljelo i postidjelo.

89. — 4. rujna.

Utorak jutro. — Za prve sv. Mise na znak učiteljice otišla sam k sv. Pričesti bez druge priprave osim želje, da se pokorim i sjedinim s Bogom; odmah iza sv. Pričesti morala sam otići iz kora i zvoniti[1]). Pošto sam se vratila, Gospodin me milo poče k sebi privlačiti. Tako je bilo cio dan, a ja sam se opirala iz straha, da bih bila neposlušna uživajući Gospodina.

Za razmatranja navečer još sam se opirala; nakon razmatranja sašla sam, da obavim svoju kulpu.

Osjećala sam, da mi sve većma dušu vuče neka nevidljiva sila; poslije mi je rekao u duši Gospodin s nekim blagim ukorom: »Zašto mi se opireš?«

Na te riječi učini mi se, kao da mi se srce izlijeva i slijeva u ljubav.

[1]) Tada je ona imala tu službu.

Gospodin mi je iza toga otkrio, da on hoće, neka mi srce bude kao neko spremište milosrdnosti i ljubavi njegove; toliko je srdaca za njega zatvoreno, a on osjeća potrebu da u moje salije, što se iz njegova prelijeva.

Kasnije su mi dani prolazili kao u jednom neprekidnom činu ljubavi; katkada mi se činilo, da moje bijedno srce hoće da se istrgne iz prsa i ode da živi u svojem Bogu.

POGLAVLJE XIII

Četvrte duhovne vježbe iza profesije

Križ i patnje

»Vidjela sam, da ono, što hoće Gospodin od mene, jest jedno žrtvovanje kroz sve trenutke.«

...U rujnu 1896. obavila sam prve duhovne vježbe pod vodstvom O. Charrier-a i po naročitoj naredbi vč. Duhovnika. Vidjela sam ga opet u svibnju 1897., i onda iste godine u rujnu i listopadu za drugih duhovnih vježba. Na koncu tih vježba lišila sam se sviju listića što sam bila ispisala, sve sam predala našoj č. Majci.

U studenomu napustila sam Novicijat kao novakinja sa profesom, no ostala sam kao pomoćnica.

90. — Četvrte duhovne vježbe od 13. do 22. rujna 1896.

Dok sam ležala ničice, licem na tlu, pred Raspelom u sobi, pred Bogom priznavala svoje ništavilo, prikazivala sebe u duhu duhovne smrti, da obavim pokoru zadanu mi od č. Majke, Gospodin mi je otkrio, što želi sa mnom.

On hoće da ja budem žrtvom prikazanom po njegovoj volji, da sva izgaram vatrom božanske ljubavi. On hoće, da ostanem do njegovih nogu u duševnoj nepomičnosti potpunoj i puštam da polako izgaram vatrom ljubavi.

S toga on sve u meni djeluje, da vatra bude žešća i bolje izgaram; da mi ljubav ojača, koji put me tješi i miluje; isto tako me katkada zapusti i povuče se, jer odsutnost ljubljenoga predmeta čini ga dražim.

Srce moje mora biti poput žarka plamena, što pali čitavo moje biće, ali ga ne ništi. Nepomičnost i nutarnji nerad bit će za mene bolno mučeništvo, kojim će se služiti Gospodin.

Moj božanski Spasitelj kazao mi je, kako on izabire duše, da u njima nastavi svoje muke, ali jer ljudska duša sama ne može snositi njegove sve muke, svakoj daje po mali dio. Meni hoće da dade te učestvujem u njegovu bolnom razapinjanju; noge su mu i ruke bile prikovane; bio je obješen, da se nije mogao gibati, podnosio je smrtnu borbu laganu i tihu, ne radeći ništa više. On hoće da i ja tako budem pod njegovim djelovanjem spremna sve podnositi.

Dok mi je Gospodin pokazivao svoju Volju, nije primješao ni malo slasti ni ugodnosti; osjećala sam svu gorčinu žrtve i vidjela, da traži od mene žrtvovanje sveudiljno.

Sutradan, 16., oko 3 sata ujutro probudila sam se uslijed neizrecivih bolova, i kroz više od jedne ure dao mi je Gospodin, da opet učestvujem u njegovim mukama. Trpjela sam na čitavom tijelu, osobito na nogama žestoke boli;

tu sam još dugo kasnije osjećala žestoku vatru i probadanje.

Jučer, 17., za Mise u 6 sati prikazala sam se Bogu da izvršim njegove naume, neka me satare i uništi svojom čistom ljubavlju.

Bogu su ugodne samo čiste žrtve; ako je dakle bacio mio pogled na moju žrtvu, bilo je to s toga, što je pazio na ruke, koje su me na oltaru prikazivale, osobito na Krv božansku, kojom sam bila obljevena.

U sebi vidim samo bijedu i prljavost, ali se izručam Srcu Spasiteljevu, koji, ako hoće, može se i s nešto blata poslužiti sebi na slavu.

Nedjelja, 20.

Gospodin me je opet htio sjediniti sa sobom bolima od 2 do 4 sata ujutro; vanjske boli nijesu bile tako oštre; imala sam neizmjernu želju ljubiti Boga, da mu nadoknadim, što ga ne ljube drugi stvorovi; to mi je zadavalo veoma teških muka i bolova.

Pod Misom sam počela osjećati blizinu Gospodinovu; kad sam za »devete« otišla u kapelu, dao mi je moj božanski Spasitelj, te sam osjećala slasti njegove ljubavi.

Uza svu moju nedostojnost, činilo mi se, drago je Gospodinu sjediniti se sa mnom; bilo je to, kao da se dva srca dotiču, i jedno u drugo slijeva. U to vrijeme i malo kasnije osjećala sam u srcu onu žestoku bol, koju katkad imam.

Za večernjeg razmatranja uronila sam u razmišljanje ljubavi Božje prema stvorovima.

Kad bi to ljudi shvaćali, kad bi znali, kako Bog želi sjediniti se sa stvorovima, odmah bi mu otvorili svoje srce da prima blago ljubavi, što se neprestance izlijeva iz krila Božanstva.

Odluke

Pošto se je svidjelo Gospodinu, da me uza svu moju duboku bijedu dva puta privuče sebi na Božansko Srce, nastojat ću na osobit način da se vježbam u dvije kreposti, Božanskomu Srcu tako mile, naime, u blagosti i poniznosti.

Osim izvanjskog izvršivanja ovih dviju kreposti nastojat ću da stalno zadržim raspoloženje o unutrašnjem ništavilu, da svaki čas budem spremna osjećati učinke ljubavi što razapinje, radujući se u mojem Spasitelju; svaki dan za sv. Mise sjedinit ću se sa božanskom Žrtvom u raspoloženju dana 7. lipnja i 17. rujna.

Utorak, 22.

Moj božanski Spasitelj udostojao se dati mi da okusim osjetno slast njegove nazočnosti u sv. Pričesti, i, čini mi se, u duši mi je kazao ove riječi: »Što se ljubavlju bolje pripraviš na primanje moga Tijela, dat ću ti više milosti.«

Nedjelja, 27.

Jutros od 2 i pol do 3 i pol sata držao me moj Spasitelj opet na križu. Premda se moja narav sveudilj zgraža pred bolima, ipak sam u duši osjećala spremnost, koja voli i hoće sve, što čini Spasitelj.

POGLAVLJE XIV

Vrhunaravna saopćenja

. . . . . .

»Ja u Bogu imam sve željne slatkoće
Patnja, prezir meni same su ljupkoće,
Kada pijem s vrela nebeske miline.«

91. — Od nekog vremena Bog me na nov način uzimlje k sebi; duša mi je, čini mi se, sva prožeta svijetlom veoma čistim, i ona tone u nedokučive dubine svijetla i ljubavi, što su u Bogu, uz obilan mir i spokojnost.

Ovo me navodi, da se lišavam sve to više svake želje i svake volje, jer bi svaka naravna volja bila u mojoj duši kao tvrdo tijelo, koje bit Božja ne može prodrijeti, i smetalo bi joj. Sve se to zbiva veoma spokojno.

Čini mi se, što se duša više uzdiže, to više nalazi onu božansku nepomičnost, što ju zadovoljava; ali ta ista nepomičnost ujedno je gibanje života i ljubavi, tako da duša nalazi sve, što joj treba.

Bogu se najviše mili, vidim, počivanje duše u njemu, jer se tako može njoj saopćiti; što božanska Dobrota meni saopćuje, ne da se iskazati. Ne nalazim riječi, da izrazim veličajnost dobara, što su u Bogu, i njegovu želju, da ih podade stvorovima.

92. — 10. listopada.

Jučer za razmatranja u 8 i pol sati, čim sam došla na svoje mjesto, osjetila sam, da me obavija nazočnost Božja na posve osobit način, i kao da sam izvan sebe; činilo mi se, da unu-

tarnjim okom gledam božansko Srce Isusovo, kako se prislanja uz moje, kao da će mu dati svoj oblik.

Pola sata razmatranja prošlo je kao trenutak; kad je počeo Oficij, izašla sam iz kora[1]); ali kad sam došla u svoju sobu, pala sam na koljena, da se klanjam i ljubim.

Osjećala sam silnu želju, da u srcu nemam ništa drugo osim ljubav prema patnjama, blagost i poniznost, da nam srca, kada su već slična, nikada se ne rastave.

Čini mi se, Gospodinu se svidjela prekjučerašnja molitva, kad sam ga prosila, neka mi dade unutarnjih milosti koliko hoće, ali neka ne pripusti, da bi se išto vanredno izvana primijetilo.

***

Velik dio noći prošla sam ljubezno se razgovarajuć sa mojim Spasiteljem; po koji put bih mu rekla: »Moj Isuse, poslušnost hoće da sada spavam, pusti me da slušam.« Ali Isus me privuče na svoje Srce tako milo da se nijesam mogla oprijeti.

Gospodin mi je kazao, da me je te noći tako obdario, jer mu je bilo drago, što sam imala po danu malih neprilika, zapostavljanja, trapljenja.

14. listopada.

[1]) Nije bila obvezana biti kod sviju pobožnosti u koru.

93. — 5. studenoga.

Na Sve Svete primila sam sv. Pričest u postelji, i moj Spasitelj mi je dao, da sam osjetila njegovu nazočnost, istodobno mi je tako otkrio svu moju unutarnju bijedu, da me je silno bilo stid pred njim.

Pošla sam da se sakrijem u Presveto Srce i tu sam ostala nepomična, bez riječi, velik dio jutra klanjajući se beskrajnoj dobroti, koja me obasiplje svojim milostima usprkos moje nevrijednosti.

***

94. —

Kad Ti pokažeš mi odsijev Lica svoga,
Izvore božanski, što oduvijek jesi,
Sve se druge slike brišu s duha moga,
Ljubav Tvoja iz mog srca umornoga
Mjesto taštih zemnih ljubavi se krijesi.

Zaboraviv prošlost, plač joj, ljage klete,
Roneć u budućnost, skritu tamom tajnom,
Moja duša svoje nijeme hvale plete
U popijevke rajske, s kojima se čete
Anđeoske dižu k Božjem tronu sjajnom.

Tad ćutim, da živim nestvorenim žićem,
U ćut usnulu mi mir se s neba lijeva,
Svijetlo, ljubav struje cijelim mojim bićem,
Čisti zanos, što je srca moga pićem
U podložnom duhu bez smetnje mi sijeva.

Po Božjemu Bivstvu začarana plivam
Ko po Oceanu prozirnom, bez međa,
U Svemoćni Ponor svoje ništa skrivam,
U Beskraju sućstvom posve čistim bivam,
Te čistoće duša sveđ mi s nova žeđâ.
— — — — — — — — —

Kraj vas, o bezmjerne, preslatke jasnoće,
Zemaljski užici puni su gorčine.
Ja u Bogu imam sve željne slatkoće,
Patnja, prezir meni same su ljupkoće,
Kada pijem s vrela nebeskê milinê.

POGLAVLJE XV

Ljubav — Poniznost — Pouzdanje

95. — Moderni duh hoće da sve izjednači; da prije postigne što hoće, nastoji da snizi ono što je uzvišeno. Ako su ovaka načela pogibeljna životu društvenom, nijesu manje opasna za pobožnost, kamo ih se htjelo unijeti.

Nebeske nauke o pouzdanju u Boga, o djetinjoj i ljubezljivoj intimnosti s Bogom, krivo su tumačile niske duše, pa su se izrodile katkada u čisto ljudsku familijarnost i u neku vrst bezobzirnosti, koja je i odveć svagdanja. Ne znam, gdje se nalazi ta pogreška, čini mi se, ne vlada među sestrama, ali ona postoji, i Isus ju ne odobrava. Ne smijemo nikada u Isusu Kristu dijeliti čovječanstvo od božanstva, isto tako u našem srcu ne smijemo rastavljati ljubav

prema njemu od adoracije; prave ljubavi ne može biti gdje nema poštivanja.

Isus Krist je Milosrđe; on se snizuje, on se priklanja, on se dariva: to je poniznost s njegove strane; no stvor, premda se ljubavlju može uspeti do njegova Srca, ipak treba da spoznajuć svoje ništavilo ostane od svoje strane duboko do njegovih nogu i čeka, dok ga k sebi privuče.

Treba ljubiti svim žarom Boga-Spasitelja; treba mu sve povjeriti, od njega sve čekati, k njemu ići s djetinjim srcem, koje se otvara, koje vjeruje, koje prima i koje daje; no ipak i pri izlivima ljubavi stvor treba da čuva nužnu udaljenost; do Isusa je, hoće li udaljenost ukloniti i u prekomjernom milosrđu učiniti neko izjednačenje.

Isus Krist ne odbija nježne poštivanjem prožete familijarnosti svetaca pa ni riječi ljubezljivog prikora, pa ni tikanje[1]), kojim se ja katkada služim, što mi udahnjuje ljubav. Njemu se ne mili, vrijeđa njegovo Božansko Srce ona drzovitost, koja kritikuje njegova djela, koja raspravlja o njegovim naumima, koja mu ni za što dosađuje. To su duše, koje na neki način rastavljaju njegovo čovječanstvo i njegovo božanstvo, koje ga snizuju do svoje razine, koje mu pripisuju svoje vlastite osjećaje, drže ga valjda kakvim prorokom ali ne Bogom-Čovjekom, punim nježnosti i milosrdnosti, ali i uzvišenosti veličanstva. 1897. *ili* 1898.

***

[1]) Govoriti nekomu t i; Francuzi i u molitvama govore Bogu v i. Op. pr.

...Početkom siječnja 1898. veleč. Toupin naredi mi, da se pričešćujem svaki dan; ja sam se smatrala veoma nedostojnom te milosti, a opet, tako mi je trebao Isus.

...Od tada mi više nije dozvoljavala č. Majka, da se pred njim ispovijedam; prošle su onda dvije i pol godine, da ga nijesam vidjela.

Te dvije godine bile su pune silnih patnja na duši i na srcu, i čestih bolesti.

...Bez osobite milosti Gospodinove ja ne bih mogla nositi tako težak križ, koji mi je tada dao u svojoj dobroti naš Gospodin. Isus je bio tu da me potpomaže i jača, i milosti njegove u to doba bile su česte; katkada ipak kao da mi je ponestajalo odvažnosti, pa sam za molitve pod nogama moga božanskoga i jedinoga Prijatelja izlijevala suze i srce.

96. — Poniznost prema Bogu stoji u tom, da primamo sve muke, patnje, prezire, žalosti i ostalo kao stvari, koje su baš za nas, kao stvari, koje očekujemo i primamo bez iznenađenja i protivljenja; za tim u tom, da utjehe, milosti, dobročinstva, radosti, uspjehe primamo kao čiste milosti, koje nam Bog nipošto ne duguje, koje on može uskratiti kad mu se svidi, a da ne oduzimlje ništa kao nešto naše, i mi nemamo prava na to se tužiti.

Poniznost prema Bogu i blagost srca prema bližnjemu: to je jezgra našega duha.

Ova poniznost prema Bogu podudara se sa predanošću; blagost srca, ljubav je sa svima svojim milim nježnostima.

Predanost i ljubav sve sadržavaju, jer su to dva oblika ljubavi, a savršena ljubav je sve. Dà, ljubav ima dva obraza: jedan je okrenut prema Bogu, i to je predanost, drugi pako prema stvorovima, i to je ljubav prema bližnjemu.

1899.

97. — U razmatranju prepustila sam se, da se isplačem pod nogama Gospodinovim, a dolazile su mi suze od umora, koji katkada osjeća duša na putu kreposti, od napora, jer se mora siliti, da se stalno održi na vrhunaravnoj visini, kamo ju vodi milost; a jer je to nesavršen razlog, bojala sam se, nije bio mio Gospodinu.

Sutradan za večernjega razmatranja dao mi je Gospodin te sam vidjela njegove svete ruke pune sitnih kapljica vode; nijesam drugo od njega vidjela osim dvije ruke; poslije mi je kazao, da mu moje suze nipošto nijesu bile nemile; da sam tražila utjehe kod stvorova, bilo bi to nesavršeno, ali nije nesavršeno tražiti utjehu kod njega; njemu je drago gledati svoje sitno stvorenje, kako k njemu dolazi slabo i ponizno radi te slabosti; on je htio u svojoj čovječjoj naravi osjetiti sve naravne slabosti, da mi budemo jači u našima; njegovo je Srce vazda otvoreno da prima sve nevolje čovjeka, da na njega izlije svoje utjehe.

Svibanj 1899.

98. — O Isuse! Jedina i najviša ljubavi duše moje, ja se Tebi predajem. Ti znaš sve, Ti vidiš sve, nakane i razloge, Ti sam možeš o svemu suditi.

Ti si me naučio, da se valja sageti pred olujom (dolazila ona ili od ljudskih strasti ili izravno od tvoje božanske Pravde) u poniznosti, blagosti i strpljivosti. Ja dakle s ljubavlju prigibljem glavu i, poništena pred tvojim nogama, ja se na Tebe oslanjam.

Ti si mi, moj Isuse, jednom kazao: »Ja ću u tvojem srcu usavršiti sposobnost za patnju i za ljubav, da uzmogneš shvatiti i osjetiti bolove moga Srca.« S toga me ne iznenađuje, ako bol na oči neznatna duboko zadire u moje srce.

O moj Bože, izmorile su me promjenljive ljudske stvari i stvorena čuvstvovanja, od kojih nijedno nije stalno ni trajno.

Žeđam za tvojom stalnošću božanskom; htjela bih biti na tom izvoru ljubavi, vazda obilnom i vazda jednakom, a taj izvor jesi Ti.

Ljubavi vječna, vazda ista, bez promjene i razlike, ja te ljubim, ja ti se klanjam, ja čeznem za tobom, ali dok čekam, da te zadobijem, hoću da te blagosivljem, da ti se zahvaljujem. Hvala ti, što mi ne daš, da bih mogla naći pokoja izvan tebe. Hvala ti na tjelesnim patnjama, koje me sjedinjuju sa razapetim Otkupiteljem. Hvala ti na bolima srca, koje me odvraćaju od stvorenih stvari. Hvala ti na mukama duševnim, na svemu, što me ponizuje, što me lišava svega.

Hvala ti na milosrdnosti i božanskoj susretljivosti tvoje ljubavi, na tako čistim jasnoćama, što mi daješ nazreti, na riječima tvojim, što me podižu, na slastima tvojim, koje me tješe.

Svibanj 1899.

99.

Kad uz Tvoje noge sjedeć riječ Ti slušam,
Spase, što nas učiš istinskom životu,
Ponavljaš mi često onu svetu priču,
Koja slika Tvoju dirljivu dobrotu.

Gledam Te, gdje išteš, o Pastiru nježni,
Izgubljenu ovcu putem punim muke,
U daljinu za njom ideš bez prestanka,
Imenom je zoveš, pružaš za njom ruke.

A kada je nađeš slabu, izranjenu
Gdjeno pokraj puta gine bez pomoći,
Sa ljubavlju primaš jadnicu, što ondje
Do sjutra bi bila mrtva u samoći.

Iz velikih rana blag joj vadiš trnje,
Što je ljuto dere, s kog joj krvca teče,
Ti joj blažiš boli, na modrice njene
Svemogući balsam Tvoja ruka meće.

Tad na grudma dragim noseć nevjernicu
Veseo se vraćaš stazom prevaljenom,
Tvoje Srce sretno uz nju zaboravlja
Boli zadane Ti opakošću njenom.

Predugo bjeh i ja ko ta bjegunica,
Dalje od Tvog stada ja se nadah sreći,
Ne slušajuć Tvoga nježnog dozivanja
Bježah, mira srcu svom ne nalazeći.

Jednom Ti me spazi na zavoju puta
Ranjenu, stučenu, hitro k meni pade,
Bez pomoći Tvoje propala bih stalno,
Al Ti bješe Spas mi, Ti mi život dade.

Ti na svoje mile grudi privinu me
Pokraj Srca svoga, štono blago bije,
I oćutjeh Život nestvoren, božanski,
Tvoj život, gdje slatko grudma mi se lije.

To val bješe živi Krvi Ti božanske,
Što mi dušom šinu, muku stiša njenu;
Tvoja ljubav divna ko posvećen balsam
Ozdravi mi rane, srce tješit krenu.

Tražio si mene, opet stekao me
Ja ću živjet za Te, moj Pastiru sveti;
Uz noge Ti vazda, smjerna, raskajana,
Vjerna, nježna vazda, Kralju, uz noge Ti!

100. — Učinila sam jednu pogrešku; premda znam da nije velika, jer je stvar mala, a učinila sam ju, jer nijesam promislila; ipak sam se malo bojala stupiti pred Gospodina, misleći, da će mu ta ljaga na mojoj duši biti neugodna.

Ali kod slijedećega razmatranja saopći se Gospodin duši mojoj sa neizmjernom dobrotom i pouči me o pouzdanju, koje u njega moramo imati.

Ako je duša hiljadu puta sagriješila, i nakon tisućega grijeha treba da pristupi k njemu s onakim pouzdanjem, koje ne isključuje ni neki opravdan strah ni istinito kajanje.

Traži li duša Boga, pošto je sagriješila, na neki način uništuje time smrtne učinke otrova i priprema se na ozdravljenje. Gospodin mi je pokazao, kako pouzdanje sadržaje ili proizvodi čine sviju kreposti. Ono pretpostavlja svakako vjeru; tako je blizu ufanju, te izgleda da s njime sačinjava jednu krepost, premda je ufanje dublja i slađa krepost; ona je po sebi i odličan čin ljubavi, čin stvaran i očit.

Pouzdanje je priznanje svevišnje pravednosti: što je pravije, nego li da se stvor pouzdaje u onoga, koji ga je stvorio, u onoga, koji ga je preporodio i svojom krvlju otkupio? Ako se ljudska razboritost pouzdaje u bogatstva i u zaštitu mogućnika, zar nije božanska mudrost za bijedna i slaba bića pouzdati se u onoga, koji ih jedini može obogatiti i zaštititi?

Pouzdanje je i snaga: »Koji se pouzdaje u Gospodina, ne će biti postiđen«, veli sv. Pismo. Duša s pouzdanjem postaje snažna snagom onoga, na kojega se oslanja, i, jer računa na Boga, poduzimlje velika djela.

Jer je umjerenost krepost, što sve stvari upotrebljava kako treba, s njom je u vezi pouzdanje; i pouzdanje je red, i duša, koja sve očekuje od Boga, služi se svime, kako Bog hoće.

Pouzdanjem duša postaje ovisna o Bogu; ovisiti pako znači htjeti se pokoravati. Ono je i čin savršene poniznosti; priznaje naime svoju bijedu, iskazuje osjećaj vlastite slabosti, ispovijeda svoje ništavilo.

Napokon pouzdanje je najviše klanjanje svima Božjim savršenostima: duša, koja se pouzdaje, priznaje svemogućstvo Božje; oslanja se na mudrost Božju; predaje se Božjoj pravednosti, sklanja se pod okrilje ljubavi Božje. Pouzdanje je čin poklonstva, poklonstva puna poštovanja i ljubavi.

Tko bi mogao iskazati onu moć, koju duša sa pouzdanjem stiče nad samim Bogom! Ona tako zanosi tvoje Presveto Srce, o Isuše, da postizava više nego što želi: postizava neizreciva

svjedočanstva ljubavi tvoje, oproštenje grijeha, neprocjenivu milost života u tebi po jedinstvu istoga duha.

Svibanj 1898.

POGLAVLJE XVI

Pete duhovne vježbe iza profesije

Milosti i Prosvjetljenja

»Biti žrtva sa Isusom ne znači baš tražiti patnje, nego predati se dragovoljno svemu, što se svidi Bogu da pošalje, primiti sve mirno, radosno, s puno ljubavi, pa ih uživati kao kad zadovoljavamo potrebu.«

101. — Jutros pod sv. Misom shvatila sam i okušala tajnu Isusa-Žrtve; vidjela sam, da se rodio samo za to da umre, da se utjelovio samo da ima tijelo za žrtvu, da si je sačinio srce osjetljivo i nježno, samo da njime trpi najunutarnjije žrtvovanje.

Isus je uvijek božanski, kakogod ga gledaš, kao kralja, svećenika, kao zakonodavca, kao zagovornika, kao prijatelja, kao brata. Ali kad mi duša stane uz Isusa-Žrtvu, kao da se napaja opojnog slatkog pića, što ju zanosi i nad nju sâmu iznosi. Jutros, zanesena, izvan sebe, promatrala sam Isusa na oltaru položena. Nastojala sam, da se s njime sjedinim, da mu se izručim, snažno sam ga rukama obuhvatila, da budem s njime žrtvovana. Njegov blagi pogled ulijevao

mi u srce boli i slasti, duša moja, uronjena u svijetlo, gorila je žarkim plamenom, uživala je neizrecive slasti u neiskazanoj boli.

Mi smo mistični udi Kristovi, mi moramo biti žrtva sa Kristom; što je ud plemenitiji, što je nježniji, to većma učestvuje pri žrtvovanju božanske Glave. Ima puno duša, puno srdaca, puno tijela, što trpe pa su u nekom smislu žrtve, ali nijesu žrtve prinesene na oltaru sa Kristom.

Da uđeš u stanje i duh Isusa-Žrtve, valja stopiti volju svoju s njegovom, učestvovati u njegovim željama, u svima mislima i nakanama njegova Srca, i ostati pod njegovom rukom dragovoljno primajući sve, što on htjedne za dušu.

Ja sam se dosta opirala, godinu dana, poticaju, da se sjedinim sa Isusom-Žrtvom; katkada osjećam taj poticaj tako snažno, te mi je muka, što ga ne mogu slijediti. Time se ne veli, da se prilikom žrtvovanja narav ne će buniti i otimati, no duša prosvijetljena od Isusa ne nagađa se s naravi, i suze, koje katkada navru na oči, strahovanje pred borbu i umornost iza borbe, ne shvaća Isus kao neki opoziv.

Zar nije i božanska Žrtva u vrtu maslinskom rekla: »Oče, ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša«?[1]) Tako i duša u svojem nižem dijelu može se strašiti žrtve i moliti milost, a u višem svojem dijelu stalna je i vedra, vazda prikazivana i prinošena, neprekidno je u stanju žrtvovanja.

Biti žrtva sa Isusom ne znači baš tražiti patnje, nego predati se dragovoljno svemu, što

[1]) Mt 26, 39.

se svidi Bogu da pošalje, sve primati mirno, radosno, s puno ljubavi pa uživati, kao kad zadovoljavamo potrebu.

1. petak 1899.

102. — Mi živimo u Bogu, kao što živu djeca u krilu svoje majke; ona su u njoj i odasvuda njom opkoljena; od nje primaju hranu i život; o njoj ovise i od nje primaju sve; sama od sebe ništa ne rade, i gotovo su manje nego ništa; imaju oči i uši, a ne vide i ne čuju svoje majke; imaju usta, ali nijema, imaju ruke, ali ih ne mogu pružiti ni milovati svoju majku.

Tako smo i mi u Bogu: njime smo opkoljeni i obavijeni; svaki čas daje on hranu i život našem tijelu i duši našoj; u svakoj stvari o njemu ovisimo, »bez njega mi ne možemo ništa učiniti«, pa ako je istina, da smo tim što smo stvoreni izašli iz ništa, onda je istinito, da bismo se u času mogli i vratiti u ništa, kad bi to Bog htio.

Imamo oči, a ne možemo Boga vidjeti; uši, i redovito ne čujemo njegova glasa; ruke, a ne možemo ga dohvatiti ni dotaknuti. Dan naše smrti bit će dan, kad ćemo se roditi za život; ako naše rođenje bude sretno, onda ćemo Boga vidjeti, čut ćemo riječ Božju; naš će se jezik odriješiti i mi ćemo svoje hvale složiti s anđeoskim pjesmama; mi ćemo uistinu doseći Boga i obuhvatiti ga neizrecivim zagrljajem; više ne ćemo primati hranu dušama našim samo po cijevima milosti, nego ćemo pristaviti naše usne na samo vrelo božanstva, požudno ćemo piti prečisto mlijeko utjeha nebeskih.

Kao što malo dijete ostaje neko vrijeme skriveno u utrobi majčinoj, tako i mi ostanimo za ovoga života skriveni u Bogu, živi u njemu i doista ovisni o njemu; svaki dan primajmo svetim kanalom milosti hranu, koja čini da duše rastu te ih priređuje za život vječni na dan od Boga određen; smrt će nam dati život, život u njemu, život u punini, život bez boli i bez smrti.

103. — Duhovne vježbe od 10. do 19 rujna 1899. (u izvanjskoj kapeli).[1])

Već od prvoga dana ovih vježbi osjetila sam, da sam ustaljena u miru; Gospodin je nešto napustio svoj osobni rad i prepustio djelovanje Duhu Svetomu. Čitavo skoro vrijeme duša mi osjeća neku vrst punine božanske, s koje uživa mir i pokoj neizreciv.

Preblago svijetlo vladalo je na visinama moje duše i pokazivalo joj kao otkrivene istine vjerske i bitnost misterija, dok mi je srce gorjelo od želje žarke spoznati Isusa, proučavati ga, ljubiti i na neki način moj bijedni život stopiti s njegovim životom što užim jedinstvom volje.

Dne 16. za razmatranja, kako mi je duša silno željela ljubiti Boga, i od te želje bila nekako smekšana i rastopljena, učini mi se, da Duh Sveti nanovo utiskuje u nju svojih Sedam Darova; time me nanovo potaknu, da ne tražim drugo osim Boga i prezirem sve stvari zemaljske; uli mi u pamet novo svijetlo da ga spoznam, i goruću želju napredovati u tom znanju; dade mom

[1]) Tada se je kor popravljao, pa su sestre morale u kapelici obavljati pobožnosti.

duhu neku stvar najpravedniju i najpromišljeniju; ojača mi volju i izli mi u srce najnježniji osjećaj prema svima stvarima Božjim i svakom stvorenju što je izašlo iz ruke Božje; sve to u vezi s nekim ljubećim strahom ne samo uvrijediti, nego i najmanje ožalostiti njegovo Božansko Srce.

Navečer se Isus saopćio mojoj duši kao obično i čula sam mnogo unutarnjih riječi o žrtvi sv. Mise; ponovio mi je, da je njegova želja, neka duše odane njegovu Srcu njeguju posebnu pobožnost prema sv. Žrtvi; rekao mi je, da veći dio kršćana prisutstvuje njegovoj Žrtvi, a gotovo ni ne znaju, što se zbiva na oltaru ni što oni sami treba da čine; govoreći onda o svećenicima, kazao mi je po prilici, kako mi se čini: »Kad bi gledali na svoju veličinu i dostojanstvo svoje, kojim nadilaze Anđele, ne bi se usudili učiniti ništa čisto ljudsko.«

U nedelju navečer dođoše mi na pamet riječi: »Oče sveti, sačuvaj u imenu svojemu one, koje si mi dao, da budu jedno kao i mi« (Iv 17, 11), pa sam se divila neizrecivom jedinstvu triju Osoba Presvetoga Trojstva; u duši mi bi rečeno: »Ako je ovaj uzor božanskoga jedinstva dat uopće svima kršćanima, posebnim načinom dat je kćerima Pohoda, koje moraju vanrednim načinom klanjati se tajni Presvetoga Trojstva.«

Vidjela sam, kao što Otac i Sin ljubeći se proizvode Duha Svetoga, tako i zajedništvo kćeri Pohoda sa svojom Poglavaricom mora proizvesti međusobno jedinstvo.

Odluka mi je bila, nastojati sve to više upoznati Isusa, ljubiti ga što većma mogu, uz potpunu ovisnost od njegove božanske volje, i u boli i u radosti, i siliti se, koliko mogu, da oko sebe promičem jedinstvo i savršenu ljubav.

104. —

Ljubila sam gorske zelene vrhunce,
Vijugaste staze pod omorikama,
Klisure, što strmo vrh ponora vise
I bujice, štono jure jarugama.

Ljubila sam bijela na livadi stada,
Mrmor vrela, brbljav jezik potočića,
Prodirući miris cvjetnog vinograda,
Poj grmušin, cvrkut gnijezda njenih pticâ.

Ljubila sam čare jasnih vedrih noći
I bljedilo zore, jutra pozlaćena,
Srebren oblak, što ćuh vjetrica ga vuče,
Sjajno podne, večer, što je sva rumèna.

Dà, ljubila ja sam proljetne lahórkè,
Žar ognjenog sunca, žito, kad se žanje,
Rod jeseni zlatne, plavetne joj grane,
Bijelu snježnu zimu, vjetra jàdovanje.

Milovala, Bože, silnu tu sam narav,
Što Ti odjenu je s toliko milote,
Moje srce, žedno čistih užitaka,
Na dušak' je pila iz čaše ljepote.

Al kad Ti mi sinu, o Istino prva,
Nestvoren Izvore, u sjajnoj visini,
Moj duh, u Tvom svijetlu, diviti se poče
Tvom krasu i sili, Tvojoj veličini.

Tad sve zaboravih, zemlju, njena čuda,
Vasionu silnu, s mnoštvom draži njenih,
Zapade joj svijetle, rumene joj zore,
Ognjeno blistanje zvijezda nebrojenih.

Pred sjajem Božanstva tad u začaranoj
Mojoj se je duši sve to izbrisalo,
Moje srce našlo izvor je života,
Na njem neizmjernom gasit žeđu stalo.

Al kako mi gdjekad Ti sakriješ Lice,
Pa ljepote Tvoje ne vidim, o Bože,
To tražim u Tvojem uzvišenom djelu
Znak ruke Ti, što se svud zapazit može.

S ljubavlju cjelivam taj božanski znamen
Stvaralačkog Tvoga prsta svevišnjega,
I privijam k srcu čistim zagrljajem
Bića, što ih glas Tvoj dozva iz ničega.

Tako, kad mi bježiš, s nova nalazim Te,
Kad Ti šute usta, sve o Tebi priča,
Kad na molbe moje nijem si, svijetu zborim
Neka on Te cio za mene veliča.

105. — Cio ovaj tjedan duša mi se nalazila gotovo u neprekidnom klanjanju, slavljenju i zahvaljivanju. Božanski izum, kojim se Bog sjedinio s naravi čovječjom u osobi našega Gospodina, sve me više i nanovo zadivljavao i zanosio.

Gledala sam neizmjernu želju, koju ima Bog da se sjedini s čovjekom, želju, koja proizlazi jedino iz ljubavi prema njemu; ova Beskrajna Ljubav tako je silna, jer ju ni grijeh čovjeka nije mogao oslabiti, tako je žarka, jer od njega sama proizlazi, tako je nesebična, jer se žrtvuje za nas; ova ljubav, koja je Bog, ovo more ljubavi bez dna, bez ograde, bez granica, koja je Bit Božja, spustila je svoje vode sve do mene, poplavila je moju dušu, lišila ju svake riječi i kretnje, ostavivši joj jedino žarku i neprekidnu čežnju za jedinstvom što savršenijim. Kad bih mogla svim stvorenjima pokazati, kako je velika ova želja u Boga! Da mi je raskriljenih ruku obuhvatiti cio svijet, pritegnuti ga na svoja prsa i s njime se baciti u Ocean Vječne Ljubavi, da tako udovoljim želji Božjoj!

Bog je Ljubav, i Ljubav hoće da bude ljubljena, a Ljubav nije nikako dosta ljubljena. Ja sam dobro otvorila srce svoje, da primi što se prelijeva iz Srca Božjega, ali je ono premaleno i, onda, imam samo jedno.

Bog traži i pita srca koja ga ljube tako te sve drugo preziru, srca, koja su mu se tako predala, tako se lišila svega, te s njima može biti zadovoljan.

Isuse, ljubavi moja! U stanju klanjanja, u koje stavljaš dušu moju, ja nalazim mir, svijetlo, božanstvenu zasićenost; ali ja i trpim, trpim, jer mi je srce studeno, jer mi je sitno, te me ne može

napuniti, kako želim, onim blagom ljubavi, što je pokazana očima mojim.

Ja svoju zasićenost nalazim u Tebi, o božanska slasti, a sve sam Tebe više gladna. Ja nalazim svoj pokoj u Tebi, i duša mi se zaliječe zadihana neprekidno prema Tebi.

Tebe ljubiti, moći Te ljubiti, to će biti slatko, o božanska Dobroto! Gledati da si ljubljen, to će biti sama slast! Navesti druge da Te ljube, moj Bože, za to nijesam sposobna ni dostojna, a to bi bilo preslatko. Ako bi trebalo samo život Ti dati, da budeš ljubljen, već sam ga dala; ako bi trebalo darovati vječnu slast konačnoga sjedinjenja moga s Tobom, moj Bože, bih li to mogla darovati? Dà, ja bih darovala, jer sve moje blaženstvo bit će u tom, da gledam tvoju radost; moje nebo bit će u tom, da bude tvoje Srce posvema zadovoljeno; vječna radost moje duše bit će u gledanju tvoje najviše slave i ispunjenju tvoje volje.

16. listopada 1899.

POGLAVLJE XVII

Različite pouke

Ljubiti znači predat sebe zauvijeke
I srce i dušu dati
Sebe zaboravit, oko tuđe sreće
Svuda nastojati.

106. — U nedelju, pristupivši k Bogu u razmatranju, najednom se nađoh duhom prenesena u neko nepoznato mi mjesto; vidjela sam

ulicu, s jedne joj strane nekoliko kuća, s druge mali niski zidovi; jedna od tih kuća bi mi pokazana kao samostan Pohoda[1]), i dok sam to razgledala, sve iščeznu i nađoh se vrlo tijesno združena s Bogom, u velikom miru i velikoj jednostavnosti.

Vidjela sam, Bog ne voli ispraznu užurbanost ljudi; Bog utvrđuje svoj stan u miru, u savršenosti svoga Bića. On u sebi uživa neizreciv pokoj. Nije to ni nepokretljivost ni san, nego pokoj živ i djelatan, koji proizlazi iz punine savršenstva, što je u njemu. Kako je djelovanje Božje posve različito od bučnoga djelovanja ljudi!

Svijet se komeša, u neprekidnom je vrtlogu, jer se od njega odstranio Duh Božji; da se Bog naročito nastani u jednoj duši, treba da u njoj nađe mir, s toga mora duša svim silama nastojati da bude mirna kroteći svoje strasti; one donose nered i nemir, pa ih s toga valja suzbijati; onda treba tu utvrditi kraljevstvo kreposti, osobito onih što stišavaju kao ravnodušnost, podložnost volji Božjoj, pouzdanje i t. d.

Kad je duša tako spremljena, Bog u nju dolazi, i miru, koji je našao, nadodaje novi mir, svoj mir u njemu; taj mir nadilazi svaku misao, jer je on kraljevstvo Božje u duši.

7. studenoga 1899.

107. — Zavjeti redovnički, ako su učinjeni kako treba, moraju u našim dušama proizvesti

[1]) Kad je došla u Vische, u onoj kući, u kojoj je sada samostan »Betanija Pres. Srca«, prepoznala je kuću gledanu u svom viđenju.

neku promjenu, neko preobraženje, koje im u očima Božjim podaje novu milinu i neki jači poticaj, da ih ljubi.

Zavjet poslušnosti preokreće našu volju, grijehom pokvarenu i iskrenutu, te je osposobljuje, da se sjedini s voljom Božjom.

Zavjet siromaštva osvjetljuje našu dušu i osposobljuje ju, da spozna Boga, da se uz njega prisloni snagom svoga razuma, i da u njemu gleda na neki način neizmjerno blago božanstvenih savršenstava.

Zavjet čistoće čisti nam srce, proširuje ga, zagrijava i osposobljuje, da ljubi Boga nada sve i samo za njim čezne. Ovo preobraženje unutarnje manje je ili više savršeno prema tomu, kako smo mi, dok polažemo zavjete, više ili manje savršeno raspoloženi; osobito pako neprestanim opsluživanjem triju kreposti, poslušnosti, siromaštva i čistoće, proizvodi se i svaki dan usavršuje ovo preobraženje.

Baš za to, ako smo iza toliko godina redovništva jošte samo malo podložni volji Božjoj; ako nas tako lako, ne baš uzbune, a ono prestraše i potište kušnje, koje nam Bog šalje; ako smo lako skloni na to da se tužimo Bogu, što s nama tako postupa, znajmo, to je s toga, što jošte nijesmo kako treba zavjetovali poslušnost niti doista vršili ovu krepost.

Ako vidimo, da smo neznalice u stvarima Božjim, slabo shvaćamo, što nam se Bog udostoji pokazati o sebi, da smo nesposobni uzdignuti se do njega i promatrati ono, što on tako rado otkriva onima koje ljubi, s toga je to, što

nijesmo izvršivali božansku krepost siromaštvo, siromaštvo stvarno i duhovno, da se nijesmo posvema srcem odrekli ne samo suvišnoga, nego ni korisnoga, a kamo li potrebitoga.

Napokon, ako osjećamo, da su nam srca hladna i mlitava u ljubavi prema Bogu, da su privezana uz stvorove, da ih potišti njihov postupak, da ih uznemiri njihova sebičnost, znajmo, da nijesmo shvatili, prema tomu ni izvršivali, ono, što od nas traži božanstvena krepost čistoće.

Ljubiti samo Boga, tražiti samo njega u stvorovima, težište svojih čuvstava staviti samo u nepromjenljivu ljubav, uzdići se nad stvorene predmete i ostaviti ih za leđima, ne iz nekog ponosnog prezira, nego iz ljubavi dajuć prednost onomu, što je više nad njima; gledati Beskrajnu Ljubav Božju, kako se slijeva nad sva bića i voljeti ih, jer su njom sva obavijena, eto čistoće srca.

20. studenoga 1899.

***

108. —

Pristupimo, sestre, k bijednim jaslicama,
Gdjeno leži Isus Dijete;
Tog nejačkog bića s nježnim, sitnim tijelom
Umiljatost divnu glete!

Gle, čistoga čela, nevinoga oka,
Neka Njega strah nas nije:
Bog milinom dječjom sebe zaodjenu,
Da nam srca predobije.

Al kakovi ovo glasovi su skladni?
Otkle glazba odabrana?
Nije li to pjesma žarkih serafina,
Što iz rajskih zvuči strana?

Ne, ovako dirat ne može nas harfa
Anđeoska nikakova;
To je poj pjevača jedinog, božanskog,
Pjesma Srca Isusova!

»Ljubav, ljubav, ljubav...« ovo Srce zbori
Svima svojim kucajima,
»Ljubav, ljubav...« Njegov to neiskazani
Poj u svim je časovima.

K Ocu nebeskomu jaka ljubav žarka
Bez prestanka uzdiže Ga,
Ljubav samilosna spram čovjeka grješna
U smrt gorku vodi Njega.

Tamo glas je visok, amo glas je dubok,
Vječita ih Ljubav pjeva,
Savršeni, slatki sklad glasova ovih
Zemljom, nebom milje lijeva.

Čujmo zvuk taj čisti, kušajmo ljepotu,
Što za srce tako hvata;
Nek u našim grudma tog himna ljubavi
Jekne jeka umiljata!

Ljubav je zadatak divotan, božanski
Što nam Spas ga dade riješit;
Ljubav zapovijed je i nauk Mu cijeli
Ako ljubiš ne ćeš griješit.

Ljubit znači, predat sebe zauvijeke,
I srce i dušu dati,
Sebe zaboravit, oko tuđe sreće
Svuda nastojati.

Srce, što Te ljubav našom žrtvom stvori,
Što Te smjernost, nježnost, blagost kiti,
Milosrdnog žara višnju riječ nam reci,
Na Te nalik daj nam biti.

Uči nas združivat svoj glas skupa s Tvojim,
Učitelj nam bud' od sada;
I nek nikad krivi zvuk nam ne pomuti
U pjevanju mirna sklada!

POGLAVLJE XVIII

Život iz ljubavi i za ljubav

»O moja slatka Milosrdnosti, o Isuse, ja ne znam šta kaniš činiti, ali ja hoću da ljubim sve što budeš činio. Volim gledati Te kad naređuješ, zapovijedaš i ravnaš svim stvarima, volim gledati u Tebe kao Gospodina, moj Isuse, to pripadata Tebi.«

109. — Jutros moj preslatki Isus javi se meni onom božanskom darežljivošću, kojom se služi prema najbjednijim stvorovima, i kaza mi: »Ima ih, koji me ne ljube, a ti, hoćeš li me ti ljubiti?«

Na te riječi srce kao da će mi se rastopiti, i ja ostadoh intimno združena s Bogom; moći duše i sjetila moja tako su mi bila s Bogom

svezana, da sam morala siliti se te uzmognem pratiti obrede sv. Mise.

Kako je ovako posjedovanje Boga milo duši! Četvrt ure ovakoga božanskog stanja vrijedi više nego li hiljadu godina sreće zemaljske. Bog mi dušu ispunja iznutra, izvana ju obuhvaća, svu ju u svim dijelovima prožima; Bog posjeduje dušu, duša posjeduje svoga Boga.

Sve se ovo sada zbiva za mene u pokoju i miru neprotumačivom; inače u ovakim časovima milosti i sjedinjenja duša mi je i uživala i trpjela, zalijetala bi se, željela bi, izvanjska sjetila bi ostala nemoćna; sada su učinci sjedinjenja posve drugačiji; sada je jedinstvo kao mirno posjedovanje, kao radost neizmjerno čista i neprisiljena, zasićenost posvemašnja sviju želja, sviju potreba.

Oh kako je dobro biti ništa, ne htjeti ništa, ne željeti ništa, ne baviti se drugim osim stvarima sitnim i niskim, svaki dan žrtvovati Bogu najčišće uzdahe svoje duše i svoga srca; kako je dobro biti mrtav za sve stvari, da živiš Bogu, da živiš za Boga.

Ovo je najmilija baština kćeri Presvete Marije: mi stražarice i štovateljice Božanskoga Srca Isusova moramo živjeti od ljubavi i za ljubav, u blagosti i poniznosti. Moj sv. Otac mi je kazao: »Kći Pohoda, koja nije krotka i ponizna, nije prava redovnica Pohoda; ona je ljaga na samostanu.«

Što više tonemo u našemu ništavilu, što dublje prodiremo u bezdane Beskrajne Ljubavi, što smo ljubezljiviji i blaži, to se Presveto Srce

više širi da nas u sebe primi i ljubi, što više žrtava prinosimo Bogu, to će nam Bog više dati sama sebe.

110. — Mi ne poznajemo Boga! Bog je Ljubav, a mi to ne znamo. Kad nam zada kakav bolan udarac, s početka se iznenadimo, kasnije priznajemo njegovu moć, klanjamo joj se, ali ne mislimo na njegovu ljubav.

Ako bi se moglo reći, da je u Bogu, koji je vječan, jedna stvar bila prije druge, ja bih rekla: Bog je već bio Ljubav prije nego je bio moćan, prije nego je bio mudar, prije nego je bio pravedan i dobar.

I to se bez dvojbe može kazati; jer prije nego je radio iz ništa, Bog nije pokazao svu svoju moć; prije nego je stvorio anđela i čovjeka i uredio svijet, nije otkrio divote svoje mudrosti; prije nego je proizveo niže stvorove, nad koje se mogao nagnuti, nije očitovao veličinu svoje dobrote; prije nego je nastalo zlo, nije vršio puninu svoje pravednosti, a... On je već bio Ljubav! U Bogu nije bilo ništa prije Ljubavi, a Ljubav je bila prije sviju stvari.

Kad mi duša promatra ove božanske tajne, pada da se pokloni. O Bože Ljubavi!... Kad bismo mi to dobro shvaćali, kad bismo se vazda i bez oklijevanja i kao nekim prvim porivom uzdizali k Tebi, k Tebi jedinomu izvoru sviju bića, k Tebi, jedinomu životu, jedinomu gibanju! Možda imamo vjeru, ali vjerujemo u Boga, koji je samo svemogućnost i pravednost.

Mi pak ne vjerujemo u Tebe, u Tebe, koji si Ljubav! Ne ljubav slaba, nemoćna i mekana, oh, ne...! O Bože Ljubavi, znam, da osjećaš uvredu, znam, da imaš moć kazniti ju, znam, da pravednost izbija iz tvojih djela, ali znam i to, da je nad njom milosrđe.

(Bez datuma).

***

...U proljeće 1901. moje unutarnje boli postadoše jače: veleč. T. umre; naša Poglavarica bi promijenjena...; bilo, nakon dvije godine i pol, za moju dušu mir, pokoj, radost uprav nebeska. Nekoliko dana kasnije za razmatranja Gospodin mi je dao osobit pogled u dušu moga Oca. To sam sve zabilježila na papirima iz onih dana, pa s toga hitro prelazim preko toga. Poslije te milosti nadođoše patnje.

U prosincu veleč. Toupin razboli se i morade napustiti posve svoju službu kod nas.

...U proljeće 1901. moje unutrnje boli postadoše jače, veleč. T. umre; naša Poglavarica bi promijenjena...; premda sam gotovo osam godina snosila pravo mučeništvo pod njezinom upravom, ipak sam visoko cijenila njezinu krepost i djetinjski ju ljubila; silno me je mučila misao, da ću sada morati otkrivati dušu novoj Poglavarici i novom ispovjedniku.

111. — Nakon dosta dana tuge, tame i boli, o moj Bože, udostojao si se okrenuti lice svoje prema meni; nalazim Te vazda istoga, u nepromjenljivoj savršenosti tvoga božanskoga Bića, ali zaogrnuta milosrđem, jer si mi opet ponovno oprostio.

Ne udalji se više od mene, jer sam sama, mogu Ti se samo iznevjeriti; i, ako se može kazati, svu množinu milosti i oproštenja tvojih, koje si mi davao, svesti na ništa. Opet se osjećam

sva Tobom obuzeta; ja Te posjedujem toliko, koliko Ti mene posjeduješ, i čežnje duše moje u Tebi nalaze svoje zadovoljstvo.

Ništa izvan Tebe ne može me zadovoljiti, i otkada si mi se objavio, spoznajem, da sam stvorena samo za Tebe.

Dugo sam Te tražila, moj Bože, ondje, gdje Ti nijesi bio; dugo sam čeznula za Tobom, a da nijesam znala, za čim čeznem. Tražila sam Te u nježnostima ljudskim, pa ako su koje izgledale kao mali izliv tvoje božanske nježnosti, većinom su to bile isprazne obmane.

Tražila sam Te u ovoj divnoj prirodi, koja se rascvjetala na tvoju riječ, i ona mi je odgovorila: »Ja sam jedna pojava božanske svemogućnosti, a nijesam Bog tvoj.«

Tražila sam Te u umjetnostima, u svima ljepotama i skladnostima, i sve su mi odgovorile: »Mi ti ne možemo dati tvoga Boga.« Tražila sam Te umom u svemu, što mi je izgledalo plemenito i istinito; tražila sam Te srcem u svemu, što mi je izgledalo pravedno i dobro; ali sam u ovim stvarima, sa svima što su od Tebe primile, našla toliko slabosti i nesavršenosti, da mi duša u njima nije našla zadovoljstva.

U ispraznim ugodnostima i tricama svjetskim tražila sam, o moj Bože, ne Tebe, jer sam znala, da Tebe tu nema, nego da na neki način zaboravim tugu srca svoga, a te zaboravi ne samo da nijesam našla, nego sam naišla na još bolniju i varaviju prazninu.

Međutim evo nađoh Te, moj Bože!...

U Srcu tvoga Sina utjelovljenoga, u tom živom svetohraništu Ljubavi, nađoh sve ljepote i veličajnosti, sve nježnosti i svu čistoću; nađoh Milosrdnost, to jedino mjesto, gdje se susreću pali stvorovi i vazda slavno Božanstvo.

Nađoh u Presvetom Srcu, da se mogu uspeti do Tebe, putove prohodne za moju slabost; prođoh kroz otvorenu ranu na prsima Isusovim i uđoh u njegovo Srce; dok sam pregledavala te tajanstvene stanove, neosjetno bih uzdignuta kao po stepenicama do onih sjajnih i vedrih vrhova, gdje se blista tvoje Božanstvo.

Klanjam Ti se, o moj Bože, koji si se snizio po Kristu sve do čovječanstva i koji si se tako usko sjedinio s mojom rasom u tvojem božanskom Srcu.

Klanjam Ti se u ovom hramu, posvećenom nazočnošću, vazda zbiljskom, tvoga Bića božanskoga; priznajem, dok Ti se klanjam, svoje ništavilo pred tvojim svevišnjim Veličanstvom, ali me istodobno ljubav uzdiže do Tebe. Ja Ti se klanjam i ljubim Te; ljubav i poklonstvo tako se u mojoj duši pomiješaše i sliše, te ne znam kazati, klanjam li se više nego li ljubim, ljubim li više nego li se klanjam.

Klanjam Ti se, jer u Tebi vidim svu moć i svu svetost, svu pravednost i svu mudrost; Ti si naime i moj Stvoritelj i moj Bog. Ljubim Te, jer u Tebi vidim svu ljepotu i svu dobrotu, svu nježnost i svu milosrdnost, jer si mi dao dar neprocjenjive vrijednosti.

Krist je moje blago. Moj je on, i ja svaki čas mogu odatle crpsti punih ruku, i uvijek ga

nalazim obilata bogatstvom; odatle užimljem, čim da platim dugove, čim da podmirim svoje potrebe, čim da si pribavim ugodnosti, čim da si nabavim krunu.

Oh! Kako je neizreciv dar Isus sa svojim Srcem, što kipi od ljubavi! Kolikog li tu blaga, što mi nikad ne uzmanjka, i što se više odatle crpe, to više raste.

O moj Bože, tako si ljubio svoje stvorove, da si im dao Sina svoga jedinoga, i da ih ne zastraši Veličanstvo Tvoje Riječi, obukao si ga u tijelo slično našemu; da nam duše neminovno privlači, ukrasio si ga milostima najprimamljivijim, nada sve pako učinio si mu Srce neizmjerno savršeno, da bude sjedište tvojih slasti; tu boravi božanska tvoja punina, i najponizniji od stvorova ima tu svoje mjesto. Ovo božansko Srce, veliko kao Ti, o moj Bože, jer Tebe sadržaje, postaje i mojim boravištem, jer me ljubi; u njemu se ja susrećem sa Tvojim božanskim Veličanstvom; i kad me vidiš u ovom svetom zakloništu, tvoj se pravedni gnjev stiša i pravednost razoruža.

Ja ti se klanjam, Bože moj, po Isusu i u Isusu; klanjam se Isusu, tvojem Sinu, kojega čovječja mu narav čini mojim bratom, a njegovo božanstvo mojim Bogom; ja Te ljubim sa Isusom i za Isusa; ljubim Te Srcem Isusovim, koje je ljubav učinila mojim; ljubim Te u Isusu, u kojem Te dosiže moja ljubav, po kojem može se dotači Tebe i Tebe posjedovati.

18. ožujka 1900.

112. —

O utvaro sreće, neshvatljiva sanjo,
Dugo tražih ja te u jalovu trudu,
Dugo s jednog žala čun mi luto k drugom
Svuda ištući te i vazda zaludu.

Ne, ti ne bi, gdje te ludo često tražih,
U modrini sjajnoj ti se ne razlista,
U sanjama zlatnim mladosti mi cvjetne
Ne nađoh te, srećo duboka i čista.

Osamnaestgodišnja ne znadoh tvog stana,
Držah, da na zemlji vječna ljubav ima,
Ali na njoj svemu venut je i mrijeti,
Na njoj mjesta nije vječnim ljubavima.

Ipak sve mi biće žeđalo je tebe,
Žarka moja želja iskala te svuda,
Vazda mislila sam, da te vidim eno,
Kada bih se u dalj zagledala kuda.

Ali nesta toga ko opsjene zračne,
Ja ostadoh pusta, smalaksale vjere;
U hodu za tobom srčanost mi ode,
Tužna, trudna htjedoh, da me smrt pobere.

Uza sve to, srećo, jednom trag ti otkrih,
Pođoh putem, koji utr tvoja noga,
I nađoh se s tobom u četiri oka,
Vrijeme ni smrt časa ne ote mi toga.

Slućeni uzore, mladosti mi sanjo,
Napokon se živo blistaš meni srećnoj,
Vazda nalazim te, opojnosti čista,
Kod besmrtnog Srca, u Ljubavi vječnoj.

113. — Kad Bog hoće da budemo u tugi, kad nas napušta, kad nas čega lišava, kad nas ostavlja bez pomoći, vazda je dobar, sama Dobrota, neizmjerno Dobar.

Kad nas obasiplje najslađim milostima, kad nam daje okusiti one intimne utjehe duševne, koje nam katkada daje on sâm, je li onda bolji? Ne, jer je njegova Dobrota uvijek jednaka, uvijek nepromjenljivo savršena kao njegovo božansko Biće.

Što dakle da kažem da si Ti, Bože moj, Stvoritelju moj, Oče moj? ... Ti si vječno Dobar! S ljubavlju cjelivam tu ruku božansku, koja mi danas daje radost; ako mi sutra dade bol, opet ću je cjelivati. Utjeha, koju si dao duši mojoj, nije bila kakvo vanjsko veselje, rastreseno, naravno, nego dubok mir, posvemašni pokoj u Tebi uz osjećaj, da Ti djeluješ, tako jak i tako mio, da ga ljudska riječ ne može iskazati.

O slatka moja Milosrdnosti, o Isuse, ja ne znam što kaniš činiti, ali ja hoću da ljubim sve što budeš činio. Volim gledati Te kad naređuješ, zapovijedaš i ravnaš svim stvarima, volim gledati Te kao Gospodina, moga Isusa, to Tebe ide! Činiš dobro i sa mnom i za mene i oko mene, vrši svoju ljubeznu Volju.

29. ožujka 1900.

114. —

Ljubav rijekama teče na ovaj Križ sa krvlju Isusovom; htjela bih skinuti tijelo ovoga božanskog Propetoga, uzeti ga u naručaj, svoje usne staviti na svaku mu ranu, da zacijele pod mojim cjelovima.

Jučer iza sv. Pričesti, najuže sjedinjena s Isusom, vidjela sam u njegovu Presvetom Srcu ove želje Božje: Bog hoće da se Ljubav raširi, da obuhvati cio svijet i da ga obnovi. Bog hoće da zemlju očisti i preporodi, ali ne više vodama novoga potopa nego ognjem.

Umovi i volje su na stramputici; svijet, koji treba da bude pročišćen, jesu pameti i duše; s toga i oganj, koji Bog hoće da upotrebi, oganj je čisto duhovan. Treba da se svakom stvoru propovijeda Ljubav i Milosrdnost, jer Srce Božje neizmjerno želi praštati: oprašta radi malo ljubavi, što u srcu vidi kao odgovor ljubavi njegovoj! Duša moja trpi najveće boli gledajuć nehaj i hladnoću u najvećem dijelu kršćanstva, i kako malo odziva nalazi ljubav Božja u srcu svojih stvorova; ali kako trpi također s toga, što ona sama ljubi ovako slabo ono što spoznaje, da je tako ljubezno i tako željno ljubavi!

Tko misli na Ljubav Božju? Tko vjeruje kako treba u Božju Milosrdnost? A ipak Bog je Ljubav; djela njegova sama su Ljubav, i Milosrdnost njegova vječna je i beskrajna.

Jednoga dana pala sam ničice pred noge Isusove i zvala sam njega, jedino dobro duše

moje, najvišu ljubav srca moga, beskrajno blago sviju bogatstva, i napokon sam mu rekla: »Moj Isuse, kako hoćeš da Te nazivljem?« I odgovorio mi je: »Nazivaj me Milosrdnost«.

O moja slatka Milosrdnosti, o Isuse, koji si iz ljubavi umro na ovom Križu, daj da privučeni i dovedeni k Tebi tvojom Milosrdnošću živimo od tvoje ljubavi i za tvoju ljubav!

Veliki Petak, 13. travnja 1900.

POGLAVLJE XIX

Križ je — Isus

»Hoću da sebi sagradim boravište, gdje će vladati kreposti drage mome Srcu: poniznost, siromaštvo, jednostavnost i ljubav.«

... Koncem korizme spoznadoh u duši, da je došao Otac (uvijek sam unutarnju spoznaju dobivala, kad bi on došao). Odoh da zamolim č. Majku, neka mi dopusti vidjeti ga; tu sam ju milost molila klečeći, sklopljenih ruku, suznih očiju: toliko mi je trebalo pomoći od njega. Č. Majka ... nije mi dopustila. Poklonila sam se volji Božjoj, pa sam dalje sama uzlazila na svoju kalvariju.

115. — Prvi petak svibnja 1900.

Danas po podne za klanjanja pred Presvetim Sakramentom moj preslatki Isus saopćio se duši mojoj i rekao mi: »Tražim kamen, da naslonim glavu.« — Ja sam odgovorila: »Ja Ti ne mogu ništa ponuditi, moj slatki Isuse; u čitavom prostranom svemiru ja ne posjedujem ni prst zemlje, siromašna sam kao i Ti, dođi nasloni se

na srce moje; istina, tvrdo je i hladno kao kamen, ali će ga umekšati tvoj božanski doticaj!«

Još mi je, čini mi se, kazao Isus: »Hoću da sebi sagradim boravište, gdje će vladati kreposti drage mome Srcu: poniznost, siromaštvo, jednostavnost i ljubav.« — Onda sam mu kazala: »Moja slatka Milosrdnosti, učini, što kaniš činiti; ja ne vidim, u čemu bih mogla pomoći, ali ako treba cementa za tvoju zgradu, satri u prah moje kosti, okameni ih mojom krvlju i mojim suzama i upotrebi to; ja Ti ništa ne mogu dati osim samu sebe, uzmi sve i radi kako hoćeš.«

Za večernjeg razmatranja Gospodin mi je dao da okusim svu gorčinu žrtava, koje mi sprema. Kako se god stvari razviju, kroz jednu godinu doći će križ; sama pomisao, da ću morati svoju dušu otvarati novoj majci[1]), baca me u smrtne muke.

Višim dijelom duše prislanjam se na Boga i nalazim mir u vazda dragoj onoj predanosti, ali niži dio duše u smrtnim mi je bolovima. Ne vidim ništa, ne mogu ništa, hodam kao slijepa, sve mi izgleda puno opasnosti.

Moj Bože, ja bih bila tako sretna, da si me pomogao po svojem vjernom slugi, ali ja ne ću da išta želim, što Ti ne voliš; znam, Tebi je drago vidjeti duše neovisne od svega stvorenoga, kako pouzdanje u Tebe postavljaju, pa s toga zatvaram oči i predajem se Tebi u bolima, strahu,

[1]) Poglavarica je imala biti promijenjena g. 1901.

unutarnjim mukama, u neizvjesnostima, u suzama!

116. — Jučer u sobi za posjete stavljala sam pitanja kćerkici moga nećaka, samo da otvori usta, pa sam među ostalim pokazala joj srebrni križ, što mi nosimo na prsima, i upitala ju: »Kaži mi, što je ovo?« Ona dobro pogleda, prije nego odgovori, te sa anđeoskim osmjehom reče: »Ovo je Isus!« Na križu nije bila Isusova slika, ali za ovo dijete križ je bio Isus.

Oh, da nam je bistro oko ovoga djeteta, da i mi rečemo, kad nas spopane bol, kad nas tišti kakav križ: Ovo je Isus! Dà, križ je Isus! Isus je Spasenje i križ također spasava.

Križ je zadovoljština za naše grijehe, križ nas čisti od mrlja, što ih neprestace dobivamo dotičući se onoga, što nije posve čisto.

Ne samo da nas same križ spasava, nego nam pomaže, da duše spasavamo. Bez dvojbe, molitva je svemoćna kod Srca Božjega; Isus govori: »Štogod zamolite Oca mojega u ime moje, dat će vam.« Ali bol! Ne bol samoga čovjeka, nego čovjeka sjedinjena s mukama Isusovim, šta sve ne postizava? Trpi li dragovoljno jedno stvorenje ljubljeno od Boga, trpi li dragovoljno zaručnica Isusova za jednu dušu, ta je duša spasena. Kad bi ova duša satanskom mržnjom odbila svoje spasenje, patnje zaručnice Isusove spasile bi drugu dušu, jer patnja dragovoljno podnesena za spas jedne duše ne bi ostala bez ploda.

Moj Bože, tvoj je prorok kazao, da ti vadiš iz usta sitne djece sebi najljepšu hvalu.[1]) Ona riječ izmakla iz nesvijesnih usta djeteta što je tek ostavilo majčino mlijeko, bacila je u moju dušu oštro svijetlo, a nada sve ljubav još žarkiju prema milosti boli, milosti tako velikoj, koja nas ne samo sjedinjuje sa Isusom, nego nas čini drugim Isusom.

10. studenoga 1900.

117. — O moj božanski Učitelju, blagosivam Te i ljubim u tvojoj strogosti, jer vjerujem, da od tvoga Srca ne može izaći drugo nego li milost i ljubav.

Prikazujem Ti svoje patnje, ovo lišavanje svega, što tako dušu muči, ovu osamljenost, što je sve veća, što oko mene zijeva kao ponor, te se vidim napuštenom od svakog stvorenja. I Ti, moj Spasitelju, kao da si se udaljio, kao da si u onim beskrajnim visinama, koje ja ne mogu doseći, pa mi srce steže studen i bol. Što sam više opkoljena od stvorova, to se više osjećam osamljenom, i osjećaj osamljenosti nikada nije tako jak, kao kad imamo odmor i razgovor. Tako jako ju ne osjećam u samotnoj sobi i u tihoj molitvi.

Bože moj, ja Ti se klanjam, klanjam se tvojoj ruci, koja siječe i peče, Tebi se izručam.

[1]) »Iz usta djece i onih što sižu načinio si sebi hvalu.« Ps. 8, 3.

POGLAVLJE XX

Nova prosvjetljenja

118. — 1900—1901.

»Ljubav rijek je koji dušam treba dati,
To je lijek od boli preteške im one,
To ognjište žarko, što će ogrijati
Ovaj svijet, što sleđen u sebičju tone.«

Kakva to je buka, što se diže k meni,
A u njoj se pjesme s vapajima roje?
To je zadnji uzdah vijeka, koji gine,
To smijeh je zadnji mu je, zadnji plač mu to je.

To je vijek, što sjutra u grob mu je sići,
U prošlosti tamnoj skoro će ga nestat;
Godine, što dođu, prah će mu razasut,
Ipak, što on bješe, nikad ne će prestat.

Čovjek može proći burnim morem svijeta
Ne ostaviv traga niti najmanjega,
Al vijek u povijesti svoje stope crta,
Plod mu traje, dugo taj nadživljuje ga.

U plodno li tlo je dobro sjeme sijo,
Dobro niče, raste, ono vladu ima;
Sijo li je korov, taj će buknut svijetom,
Mržnja i zločinstvo bit će kraljevima.

Velji viječe mrući, kaži svoju povijest,
Što si posijao? Žetvom posvjedoči.
Hoće l' smjet budućnost tebe spominjati?
Da l' potomstvu ime ostavit ćeš moći?

O ne, ti ne bješe neplodan za dobro,
U obilju ono tobom micalo je,
Cvijeće mirisavo s plodovima svetim
Sve je dane raslo s rodne njive tvoje.

Ipak se rumeniš zbog sila sramotâ,
Vaj odjeću tvoju kalja mnogo ljaga,
Pakost bezočnica prečesto je digla
Holu šaku protiv neba odveć blaga.

Istina, po svijetu sipao si svijetlo,
Al i mržnju sijo vrh oranja svoga,
Vidimo je, kako svuda diže glavu,
Gorki plod joj zre već i mi beremo ga.

A ti, novi viječe, koji svićeš sjutra,
Što nam nosiš? Tko će tebe progledati?
Kad tolike sjene već ti zoru tamne,
Ne će l' grom u tvoje podne udariti?

Možda ćemo vidjet, kako Božja Pravda
Hvata mač, i munja u oku joj gori,
Bog, sit veće grijeha, rukom stvoriteljskom
Na dno ništavila vasionu ori.

Ne, sve ne izgubi naša jadna zemlja,
Bog nas ljubi, On će milostiv nam biti,
Krv, što Krist je proli iznad Kalvarije
Sveđ je kadra Božji gnjev zaustaviti.

Kao bujan potok, što obale prijeđe,
Tako Njemu Ljubav iz grudi se preli

I pomiješavši se s vodom Milosrđa
Ko božanska rijeka teče na svijet cijeli.

Ljubav rijek je, koji dušam treba dati,
To je lijek od boli preteške im one,
To ognjište žarko, što će ogrijati
Ovaj svijet, što sleđen u sebičju tone.

Ljubav! Gle ti nade, dvadeseti viječe,
S njom dušmane sve ćeš slavno svladat znati;
Hajde k Bogu dakle! Hajde, uči ljubit:
Ispred tebe Krist je, Srce otkriva ti!

119. — Bog, početnik Života, izvor Života, jutros mi je osvojio dušu. Tijelo mi je bilo slomljeno i slabo, ali dušu sam osjećala živu, pa kao što se gladno djetešce vatreno pritište na majčine grudi, tako je i moja duša, gladna svjetlosti i života, žarko se privijala na krilo Božje te sam požudno gutala oživljujuću hranu. I tu, primaknuvši uho, čula sam buku milu i duboku nalik buki vode iz obilata izvora, koja se izlijeva prema bezdanima uz dugu jeku: to je bio Život, što se izlijevao iz krila Očeva i silazio k stvorovima. Jedni su ga primali više, drugi manje, prema stepenu svoga bića, prema vlastitoj sposobnosti i svrhi, i život je u svakom proizvodio zaseban zvuk.

Život, silazeći od Boga na stvorove i uzlazeći od stvorova k Bogu, izvijao je dvojaku uzvišenu pjesmu. Pjesma Života, što se izlijevao, bila je božanstvena, duboka, beskrajna, slatka kao poljubac majke; pjesma Života, što je uz-

lazio, bio je pjev hvale, poklonstva, zahvalne ljubavi, nježne kao djetinje milovanje.

120. — Jučer za Matutina i Lauda[1]) duša mi je bila opojena slatkim zanosom, puna tako žarke ljubavi prema našem malom Zavodu, te želim ostaviti to na uspomenu. Dok je vani duvao vihor, dok je kiša gonjena vjetrom na mahove zapljuskivala u prozore, pjev Psalama uzlazio je k meni, ugodan i lagan, i Oficij se razvijao u dubokoj sabranosti.

Tu je, Invitatorij, što pozivlje stvorove na klanjanje; Te Deum, divni dialog ljubavi i hvale; onda Psalmi Laudâ što se polako otkidali; »sitivit in te«, što gori i gine od ljubavi; »Benedicite«, što zove svaki stvor, neka redom pristupa i slavi svoga Stvoritelja; Psalmi Lauda ječe kao glazba, sve odjekuje klicanjem pjesama i skladnošću glazbala; »Benedictus« razdire zavjesu tajna i otvara očima Istok sjajni...

Po katkada s kojeg sjedišta u koru digao bi se jedan glas i bacio jednu riječ, jednu rečenicu kao strelicu ljubavi, neka ide i rani Srce Božje.

Iz sviju riječi, iz svega zanosa izvirali su valovi svijetla: Istina Božanska, priznana i obožavana, očitovana, blistava, sjajna, obavijena miomirisom neprotumačive i duboke poezije, što ističe iz Psalama i hvalospjeva.

Oko mene je bilo sve jednostavno i veličanstveno, sve slatko i milo. U koru obilato

[1]) Prvi dijelovi Oficija; Sestra je prisustvovala na povišenom sjedalu u koru.

osvijetljenu, ništa ukočeno ni mrtvačko, a ništa ni raskošno ni sjajno, glasovi se dizali ozbiljno, jednolično, bez napora i nasilja, kao dim tamjana što se k nebu diže.

Nije se osjećala pokornička košulja, ni kostrijet sa oštrim šiljcima pod crnim haljama, što sižu do tla. Tu su bila tijela djevica, što u jednostavnosti nose i ljubavlju prikazuju Bogu dio nevolja, slabosti i patnja, koje je grijeh tako obilato rasuo na našu bijednu čovječansku narav.

Ali, ako se i nijesu ovdje vidjele strogosti pokore, isto tako nije ovdje bilo ništa, što bi moglo zadovoljiti narav ili sjetilima pružiti naravni užitak. Tijelo nije bilo mučeno, nego odnemareno, sjetila nijesu bila paćena žalobnim ili bolnim utiscima, ali su bila bačena u zaborav.

Sve je bilo vrhunaravno, uzvišeno. Bilo je to štovanje u duhu i istini, kako je to navijestio Isus Samarjanki.

Dok sam o svemu tomu razmišljala, srce mi se napunilo žarkom ljubavlju prema našemu Zavodu, prema našemu malom Pohodu, gdje je sve tako jednostavno, tako pročišćeno, tako ponizno, a ujedno tako savršeno. Ovdje je duh Isusov, a jer naš dragi Pohod ima njegov duh, Isus mu je dao i svoje Srce.

Duh Isusov duh je otvoren, jednostavan, uzvišen nad sitničavosti zemaljske; duh nada sve pravedan, koji nigdje ne prekoračuje granicu, duh svijetla i snage, blagosti i poniznosti; eto to je duh našega dragoga Pohoda.

O Božanski Učitelju, ja nijesam bila dostojna služiti Tebi u Redu tako dragu tvome Srcu, pogotovo nijesam bila dostojna naći Te ovdje tako milosrdna i blaga prema meni, siromašnu stvoru, grijesima okaljanu.

Ali kad sam već imala naći zaklonište, nije li to bilo kraj tvoga Srca, iz kojega se milosrđe izlijeva, nije to bilo ondje, posvema uz onu svetu ranu, izvor Ljubavi, otvoren za žedne?

Dà, Isuse, ja sam bila okaljana, a Ti si bio čist; ja sam bila griješna, a Ti se bio svet; ja sam bila slaba, a Ti si bio jak; ja sam bila ništa, a Ti si bio Bog.

Ti si bio Ljubav, Beskrajna ljubav, koja se prelijeva, koja ističe i napunja; Ljubav jedina, i božanska, koju ništa ne može protumačiti, a koja sama tumači sve.

Ti si radi mene, moj Isuse, bio predan na smrt na križu; izgleda to neprotumačivo, ali to si učinio, jer si me ljubio.

Ti si mi oprostio moje pogreške, Ti si me privukao k sebi, Ti si me obasuo milostima; i ovo sve izgleda neprotumačivo, ali to je bilo s toga, jer si me ljubio.

A zašto si me ljubio, moj slatki Gospodine? Jer si Ti Beskrajna Ljubav. Ljubav ne može neljubiti.

Dà, sve se tumači Ljubavlju; i onda srce stane tu, klone, duša ostane nepomična u nijemu klanjanju; nema više misli, nema više riječi; ništa do ljubavi što šuti.

121. — Bogu nije drago, kad nađe u duši neprestan nemir, nestalne tamne sjene, što nastaju od sebeljublja, ljudskih misli, svakovrsnih želja, prohtjeva, žalosti i bojazni.

Duše, koje Bog ljubi nada sve, jesu duše jednostavne, što imaju samo jednu želju, naime, Bogu omiljeti; jednu težnju, k Bogu ići i s njime se sjediniti. Ovakima je Bog posebno sklon.

Bog, koji je Beskrajna Ljubav, voli, da se u duši odrazuju njegove božanske savršenosti, svijetlo Istine njegove i sjaj njegove Mudrosti.

Jednostavna duša vrlo je slična čistu ogledalu, posvema bistroj vodi, ona je sposobna odražavati božanske zrake.

Ova bistrina duše, ova prozirnost, kako je ugodna oku Božjemu! Po ovom odsjevu Boga bistra duša postizava, da se s Bogom sjedinjuje i da ga drugima saopćuje.

(Bez datuma).

122. — Travanj 1901.

Pošto sam nekoliko dana strašno trpjela, i onda osjetila, da mi je bolje, rekla sam Gospodinu u razmatranju: »Moj Isuse, kad ćeš me sa svojim Srcem sjediniti za uvijek?« Isus mi je odgovorio dostojanstvenim a ujedno blagim glasom: »Ima više smrti; od tebe sada hoću smrt svega, što je ljudsko i čisto naravno.«

Poslije mi Gospodin ne dopušta više, da se zaustavljam kod ikakva osjećaja žalosti ni radi skore promjene naše č. Majke ni radi stanja duhovnika i izmjene ispovjednika, kao ni da se uznemirujem radi budućnosti samostana. On ne

će da drugo gledam osim njega, ni sebe, osim njegovo božansko Srce.

...U svibnju bi izabrana S... Hvalila sam Bogu na toj milosti; naša Majka pozna moju dušu odavno. Kako se sada više nije mogla baviti Novicijatom, zadržala je naslov upraviteljice, a meni povjerila brigu, tako te moj položaj prema redovnicama i novakinjama postade dosta nezgodan... Odatle je nastajalo malih neprilika i patnja.

123. — Svibanj 1901.

Rekla sam Gospodinu: »Moj Isuse, ili sam se sama prevarila, ili si me Ti prevario? Pokazao si mi malu novu kuću, što niče u siromaštvu i neznatnosti, ali s blagoslovom tvoga Božanskoga Srca; a sada evo naša mala kuća u... propada, i mi joj moramo dati najbolje što imamo; eto naskoro će valjda progonstvo raspršiti i uništiti sve, što je postojalo; što sam dakle vidjela, moj Gospodine, i što da vjerujem?«

Isus božanski tješitelj, nevidljivo a osjetljivo prisutan mojoj duši, odgovorio mi: »Ne boj se ništa, ja sam vjeran!« To je bilo sve; i moja duša opet posve smirena nije htjela drugo ništa da sazna: oslanjala se na Isusa. I prikazujući mu se rekoh: »Moj Spasitelju, izvrši svoje djelo; daj da trpim, i uništi me; ako tako želiš, neka nikada ne vidim ispunjeno tvoje obećanje, neka umrem, prije nego ga ostvariš; samo neka se ispuni Volja tvoja, i neka Te priznaju vjernim, to mi je dosta.«

124. — O moj Bože, moj Stvoritelju i moj Oče, hoću da živim od tvoje Volje, ne ću drugačije da radim osim po tvojoj Volji, da mislim,

osim na tvoju Volju, da govorim, osim prema tvojoj Volji, da želim išto izvan tvoje Volje.

Hoću da budem po tvojoj Volji ono, što Ti hoćeš da budem, i svaki čas u tvojoj Volji da uzimljem po malo potrebite hrane za život duši mojoj.

Hoću da ljubim tvoju božansku Volju više nego li ikoju stvar, i žrtvujući joj svoju volju da joj prinosim žrtvu poklonstva i hvale.

Volja u čovjeku je ono najunutarnjije, u čovjeku najosobnije; volja čovjeka jest čovjek.

Tako, o moj Bože, i tvoja Volja jest ono, što je u Tebi najuzvišenije, najbožanstvenije; tvoja Volja jesi Ti sâm, najunutarnjije u Tebi samomu. I to najunutarnjije i najbožanstvenije u Tebi ja hoću da ljubim, da štujem, tomu ja hoću da se žrtvujem.

Hoću da ljubim tvoju Volju, u kakvu god se obliku pokazala; nju hoću da tražim, da otkrivam u svemu. Hoću da ju ljubim, na koji god mi se način javila, u boli jednako kao i radosti. Hoću vazda da ju odobravam, da ju drugi prihvate, da ju branim, da ju prigrlim svim čuvstvima duše i nastojim, neka ju drugi ljube, poštivaju, odobravaju, hvale.

O preslatka Voljo moga Boga, kako mi je muka i kako me boli kad čujem, da te pogrđuju, kad vidim, da nekako sumnjaju o tvojoj mudrosti i dobroti stvorovi, koje si Ti rodila, sastavila, koje Ti uzdržaješ.

Moj Bože, ja vjerujem, da si Ti ljubav, ja vjerujem, da je tvoja volja izraz tvoje ljubavi;

ja se povjeravam tvojoj volji, jer se povjeravam tvojoj ljubavi. Ti umnožavaš žrtve oko mene; Ti mi oduzimlješ svaku stvar; ali kakvo bi to bilo moje pouzdanje u Tebe, kad bi drhtala i bila nemirna onda, kad mi uskratiš pomoći, što mi je davala tvoja darežljivost!

Istina, Ti mi uskraćuješ sve ljudske oslone, i ja ostajem sama, tužna radi straha, od napasti nasrtana, ali mi preostaje oslon božanski! Ti, Ti mi preostaješ, moj Bože, i ako koji put izgleda, da te moja nevjernost udaljuje, da sam odurna radi svojih slaboća, da Tebe, samu svetost, odbijaju od mene grijesi moji, onda mi pristupi tvoje Milosrđe.

Utjelovljeno Milosrđe, Milosrđe živo, Isus, onaj vjerni, tu je; čega se treba bojati?

Što više kidaš spone u nama, moj Bože, to većma raste naša sloboda; što nas više lišavaš stvorova, to nas više sobom napunjaš. O Bože Ljubavi, o Ljubavi božanska, hoću da Te ljubim u životu i na smrti, ljubiti Te, kada prosiplješ na mene darove, ljubiti Te, kada mi sve stvari uskratiš.

Hoću da Te ljubim, kad mi paraš srce, ljubiti Te u suzama, ljubiti Te vazda.

13. svibnja 1901.

***

...Koncem rujna primila sam pismo od Oca, prvo, dosta kratko, dosta žalosno. Putuje u progonstvo, a ne veli, kuda. Dakle sve je prekinuto među našim dušama, koje je Isus tako ujedinio u svojoj providnosti? Ja se izručam božanskom Učitelju, i tražit ću od novoga našeg duhovnika, da učinim vječni i konačni zavjet predanosti, koji sam svakoga blagdana do sada obnavljala.

POGLAVLJE XXI

Volja Božja

Šeste duh. vježbe iza položenih zavjeta
Beskrajna ljubav

»Od tvoje duše činim kanal Ljubavi Beskrajne, i makar je neznatna i skrovita, izvršit će moje Djelo.«

125. — Odoh da sjednem pod trijemom. Boljelo me u dnu duše. Osjećala sam zlo u svim oblicima, kako se diže poput vala i navaljuje na duše; čovječanstvo kao otočić jedva se izdiže nad to more grijeha, vode ga po malo pokrivaju.

Zlo u meni, zlo u drugima, ništa čisto, pravedno, sveto. Duše tako podle, srca tako ledena i sebična, pameti zabludile; dä, trpjela sam, teret zla me poklopio; osjećala sam silnu potrebu dobra, lijepa, pravedna, istinita.

Bilo je predvečerje ljetnoga dana, prirodom vladao mir. Desno mi bijeli stupovi samostanskoga trijema, svodovi lukova gubili se oku; lijevo, jedan bengalski ružičnjak, još u cvatu, širio oko sebe radost rascvjetala života. Nikakva lahora oko mene; no gore u visinama lahki povjetarac igrao se vršcima topola. Nebo je bilo skroz plavo, i dok mi se pogled gubio u beskrajnom plavetnilu, duša mi se uzdizala u krajeve divne sjajnosti, ali krajeve posve tihe i pune tajnâ.

O moj Bože, rekoh u sebi, kad ću moći k Tebi doći? Kad će život uništiti smrt, svijetlo tamu, a ljubav zlo, zavist, mržnju?

O Beskrajna Ljubavi, izvore Života, božanska hrano duša, kad ću se Tebe potpunoma napiti i nasititi?

Moj Bože, gladna sam Tebe, tvoje Čistoće bez ljage, tvoga Svijetla bez sjene, tvoje Pravednosti bez nagađanja, tvoje Vječnosti bez kraja.

Gladna sam Ljubavi tvoje, tako žarke, tako čiste, tako vjerne, tako milosrdne, tako jake. Tebe, moj Bože, Tebe takvoga kakav jesi!

(Bez datuma).

126. — Duh. vježbe. — Od 23. kolovoza do 1. rujna 1901.

Prva dva dana ovih duh. vježba bavila sam se razmišljanjem o svojem bijednom stanju, o mojem ništavilu, o mojoj skrajnoj nezahvalnosti prema Gospodinu.

Treći dan sam se strašno bojala ispovijedi; čim sam kleknula, dušom mi je obladao dubok mir s preslatkim osjećajem Božje prisutnosti.

Od toga časa kao da sam s oka izgubila i sebe i sve stvari. Gospodin nije bio kod mene osjetno kao inače koji put, ali sam bila uzdignuta nad samu sebe i sjedinjena s Bogom, bez gledanja, bez osjećaja, tako te se ne znam izraziti, na način, te ni sebe same nijesam vidjela.

Često sam rekla Gospodinu: »Moj Isuse, trebalo bi da vidim sredstva, kako da se popravim, i posvećujem, za to su duhovne vježbe.«

Ali to mi on nije dopustio, i nije mi bilo moguće što vidjeti ni u samoj sebi ni izvan mene, ni u prošlosti ni u budućnosti.

Duša mi je bila sputana; koji put, za razmatranja i izvan razmatranja, došle bi mi kakve rastresenosti; bile su u nižem dijelu moje duše, dolazile bi i odlazile, a da mi ne bi uostalom smućivale duše, nijesam se na njih osvrtala, jer mi je viši dio duše bio sabran.

Bilo mi je mučno razmišljati; Isus me je ljubazno i bolno sjedinjivao sa svojom Mukom, osobito za trenutke; onda bih se ja pri tom zadržala i Ocu prikazivala boli njegova božanskoga Sina.

Čini mi se, Gospodin nije htio da stvorim drugih odluka osim ovih: nastojati svim silama da budem u jedinstvu s njime i gledati da ništa ne učinim, ništa ne reknem, ništa ne pomislim, što ne bi bilo prožeto ljubavlju prema Bogu i prema bližnjemu.

On kaže, da bi to bilo korisnije po moju dušu, nego da poduzmem pobijati redom ovu pa onu zlu sklonost svoju i pogrešku svoju.

127. — Bila mi je vrlo mila misao, koju su nam često ponavljali, da valja ići k Istini, k Bogu, cijelom dušom; o njoj već nekoliko dana razmišljam, i po njoj mi duša ulazi u promatranje svetih veza među Božanstvom i čovječanstvom.

Gledam Boga neizmjernoga, visokoga, uzvišenoga, a od oceana Beskrajne Ljubavi, a to je Bog, prelijeva se jedna neprimjetljiva kapljica. To je moja duša. Sve moći, sve sposobnosti, sve

milosti, što sačinjavaju biće moje duše, što su joj i oblik i život, što su, ako ne neko isticanje iz Boga? Duša mi je izašla od Boga, živi po Bogu, i jednom se mora izgubiti, utopiti u Bogu.

Osjećam Beskrajnu Ljubav, što me opkoljuje, koja me uzdržaje, život moga života, razlog moga bivovanja, koja me je ne samo proizvela svojom božanskom plodovitošću, nego me, da tako rečem, na novo stvara svaki čas time što me uzdržava.

Ova spoznaja potpunoga, intimnoga vlasništva Božjega u meni izazivlje osjećaj beskrajno ugodan, veoma nježan i čist, a i veoma snažan, koji, čini mi se, nije ni klanjanje ni ljubav ni pouzdanje ni štovanje, nego osjećaj složen od svega, što je u njima najnježnije i najjače.

To se ne da objasniti ni iskazati jednom riječju, moje neznanje ne može to protumačiti, taj sveti pokoj, milu ljubav, predanost, pouzdanje bez granica.

Ja vidim sebe tako sićušnu, a Boga tako velikoga, ali Boga velikoga, koji se prignuo s ljubavlju prema svojem stvorenju, daležljivoga do skrajnosti, koji je tako dubok u milosrđu, tako bezdan u ljubavi, što mi duša osjeća, što mi duša uživa, te se u tom gubi.

Ne znam, dolazim li Bogu svom dušom svojom, ali osjećam, da Bog prodire u svu moju dušu; katkada osjećam, da mi dušu Bog osvaja sa sviju strana, osvaja mi pamet svojim sjajem, prodire mi u srce žarkim plamenovima, baca se u moju volju i vuče ju k sebi.

A ipak, sveudilj živi grijeh u meni!

(Bez datuma.)

128. — Jučer za razmatranja silno sam čeznula da nađem Gospodina i s njime se sjedinim.

Moja duša u sebe povučena vidjela je, da je on tu, u najdubljoj joj dubini, živ i oživljujuć; on, duša duše moje, život moga života, i na neki način meni nazočniji nego li ja sama sebi.

Pitala sam ga, zašto toliko trpim od želje posjedovati ga, kad ga posjedujem. Poučio me je, da ja ne trpim od želje posjedovati ga, nego od želje osjećati više i slađe njegovu nazočnost, a to da mi ne dopuštaju različite brige što mi vrijeme otimlju.

Zatvorena s njime u duši mojoj ja sam mu se klanjala, zaboravila sam na sve stvari; a on, Isus, jedini, Bog i čovjek, otkrivajući ranu ljubavi na svojem Srcu reče mi: »Kao što majka doji dijete od svojega vlastitoga bića, tako hoću i ja da hranim tebe svojom krvlju i svojim božanstvom.«

I ja stavivši svoja usta — Bože moj, jesam li to smjela učiniti? — dă, ja sam stavila usta svoja na onu krvavu ranu i tako sam ostala hraneći se ljubavlju, u neshvatljivom miru.

Gledala sam, klanjala sam se, ljubila sam. Gledala sam Boga, velikoga, neizmjernoga, svevišnjega, ja jadno griješno stvorenje, atom, ništa, najniže. Ljubav, Ljubav Beskrajna, ispunjavala je bezdan i zbližavala udaljenosti po Isusu.

Isus pako, živi izraz toga zbližavanja, Isus, živi zagrljaj božanstva i čovječanstva, Isus je moj, a ja Isusova.

129. — Kroz neko vrijeme nastojala sam da promatram Beskrajnu Ljubav, i u duši su mi odatle ostali tako slatki i tako jaki utisci, da želim nešto od njih zabilježiti.

Vidjela sam pred sobom neizmjeran bezdan, tako ogroman, da ga nijedan stvoren pogled ne može obuhvatiti, a taj je: Ljubav Stvoriteljica, stvoriteljna ljubav.

Beskrajna Ljubav osjećala je potrebu u sebi da se saopći van, izvan same sebe, pa je odlučila stvoriti čovjeka, da se u njega može izlijevati. Pa kao što mlada majka u ljubavi vlastitim rukama pripravlja kolijevku djetetu, što će ga svijetu dati; kako se trudi, da mu ne samo bude mekana i zgodna nego i prijatna i ljupka; tako je i Bog, koji je imao biti i otac i majka, brižno pripravljao kolijevku čovjeku, svemir; svidjelo mu se, da ga ukrasi i obogati svime, što bi moglo ljubljenom stvoru koristiti, služiti mu, veseliti ga.

Katkada je Bog zastao u svojem djelovanju i promatrao, što je bilo učinjeno. Vidio je, da ništa ne manjka, našao je, da je sve dobro (1 Mojs. 1, 1. 12. 18. 21. 25. 31.). Napokon kad je velika palača svemira bila gotova i uređena da primi kraljevskog gosta, za kojeg je i bila spremana, stvori Bog čovjeka, i Beskrajna Ljubav u njemu je našla zadovoljstvo. Presveto Trojstvo sporazumno stvori čovjeka, i dah božanski, Duh Božji, Ljubav, dade mu život, život naravni tjelesni, i život vrhunaravni duše, život savršen, čist, život taki, kakav je Bog za čovjeka smislio.

Onda sam vidjela drugi bezdan. Čovjek je bio sagriješio. Prekoračio je bio red Božji, i buntovno stvorenje trebalo je biti kažnjeno. Neizmjerna Svetost tražila je svoje pravo. Pravednost samo što već nije udarila ono biće, koje je odgovorilo dobročinstvima Ljubavi Stvoriteljice samo neposluhom i obješću. Ali Ljubav, Ljubav Posrednica, stavi se između griješnoga čovjeka i uvriježenoga Boga, stvori dubok bezdan, i Pravednost nije mogla doseći čovjeka da ga kazni.

Kroz dugo vijekova ova posrednička Ljubav čuvala je griješno stvorenje od udaraca božanske Pravednosti. Vodila je patrijarke i njima se javljala; govorila je na usta proroka; u odabranom narodu čuvala je pravi pojam o Bogu; radila je, da pripremi čitavo čovječanstvo na djelo otkupljenja...

Sada se preda mnom otvori treći bezdan, tako prostran, tako dubok, tako neshvatljiv, da ga samo neshvatljiva Ljubav može protumačiti: to je bila Ljubav Otkupiteljica.

Riječ je tijelom postala. Pohodila je zemlju. Otkrila je čovjeku sakrivene tajne spasenja. Dala je svu svoju krv, i u toj plemenitoj kupki griješno se čovječanstvo opralo. Tu je bio cio život Isusov, sve njegovo poklona dostojno žrtvovanje. Ljubav-Svećenik žrtvovala je Ljubav-Žrtvu: svijet je bio otkupljen, razoružana je bila božanska Pravednost, dovršeno je potpuno izmirenje Stvoritelja i stvorenja. Isus je umro, da nam dade život; uskrsnuvši dovršio je uređenje Crkve; onda je uzašao k Ocu.

Novi se bezdan ljubavi otvori preda mnom, a taj je: Ljubav Prosvjetliteljica. Duh Sveti, Duh Božji, substancijalna Ljubav Oca i Sina, sašla je nad Crkvu, da ju učini plodnom, kao što je to prije učinio s djevičanskim krilom Marije. Crkva je rodila mnogo djece, i Duh ju sveudilj prosvjetljuje. Misteriji su objavljeni jasnije; duše zagrijane Ljubavlju služe Bogu, kako Bog hoće da mu se služi, u duhu i u istini (Iv 4, 23). Riječ apostola, krv mučenika, učenje crkvenih učitelja, dekreti sabora, one žive luči, naime sveci, sve to podiže u svoje vrijeme Ljubav Prosvjetliteljica, da upotpuni divni ukras božanstvene Zaručnice Kristove . . .

I peti bezdan bi mi pokazan. Vremena su se ispunila. Nastala su nova nebesa i nova zemlja (Is 65, 17; 2 Petr 3, 13; Otkr. 21, 1), i Ljubav Proslavljujuća hoće da izabrane okruni. Ništa ne manjka Božjoj punini; sva su se stvorenja povratila u krilo Oca, i ljubav, dok ih proslavljuje, proslavljuje samu sebe. Neizmjerni bezdan, koji obuhvata sva bića! Kao bujica božanstvenih slasti poplavljuje sve Blagoslovljene; a kao oganj osvetnik, što sve pali, proždire Proklete. Ljubav vlada kao vrhovni neosporivi gospodar. Ona čini svoje; odnijela je pobjedu, i kroz svu vječnost ide ju slava!

Opazila sam još jedan drugi bezdan, kojemu mjere ne može označiti nijedan ljudski jezik, niti ga je izmjerio ikakav stvoreni um. To je bila Ljubav bez imena, Ljubav bez izvanjskih manifestacija, to je sâm Bog. Baci se na koljena na rubu ovoga neispitljivoga bezdana, pokloni se

šuteći i slušaj jedan glas, koji ti govori: »Beskrajna Ljubav obuhvata, prodire, ispunja sve stvari. Ona je jedini izvor života i svake plodovitosti. Ona je vječni princip bića i njihova vječna svrha. Ako hoćeš da imaš života i ne budeš besplodna, kidaj spone što te još vežu sa tobom samom i sa stvorenjem i uroni u taj bezdan.«

130. — Ovih dana ustavila sam se kod četiri riječi sv. Pavla: l a t i t u d o et l o n g i t u d o et s u b l i m i t a s et p r o f u n d u m . . .« (Ephes. 3, 17, 18).

Ljubav Božju neizmjernu, beskrajnu nije se moglo mjeriti okom ljudskim, pogledom duše. Onda je Biće-Ljubav na neki način zbila ovu Božju Ljubav i u Srcu utjelovljene Riječi učinila ju vidljivom. Stvorena bića mogla su vidjeti u ovom Srcu stvorenom ali božanskom i poklona dostojnom, širinu, duljinu, visinu i dubinu beskrajne Ljubavi.

L a t i t u d o *(širina):* Ona obuzimlje sva bića. Nema nijednoga stvorenja, koje beskrajna Ljubav ne nosi na rukama, nema nijednoga, kojega ne bi bila htjela, gledala, ljubila, nema nijednoga, kojega ne bi bila obdarila i opskrbila svime, što ono treba za svoju bit i za bivovanje svoje.

Ponajprije anđeo, čisti stvor, netvarni duh plamen žive vatre. Onda čovjek, koji u sebi sjedinjuje dušu besmrtnu, duhovnu, razumnu, slobodnu sa tvarnim tijelom; divno stvorenje, koje pod prolaznom i smrtnom koprenom krije du-

hovnu dušu, stvoreno svijetlo, oživljeno božanskim životom.

Zatim životinja, što raste i množi se pod blagoslovom Božjim, a instinkt ju sigurno vodi k cilju. Drvo u šumi, koje svakog proljeća osjeća, kako se u njegovu stoljetnom stablu sokovi života penju i tjeraju zelene pupoljke; gipka travka na livadama, koju povjetarac prigiblje, i koja cvjeta na slavu svoga Stvoritelja. Još niže, neživa tjelesa, koja su također od božanskoga Izvora dobila oblik i sjaj.

L o n g i t u d o *(duljina):* To je beskonačno trajanje ove ljubavi. Jednoga dana počeli su stvorovi primati ljubav od Boga; bio je to dan kad su bili stvoreni; ali ljubav prema stvorovima u Bogu nema početka. Ideju o njima nosi on u sebi od vijeka. Ljubio ih je dakle i prije nego ih je stvorio. Ljubio ih je od onda, od kada ih je u misli začeo. A je li ih začeo jednoga dana? Nije li nosio u sebi njihovu ideju, od kada je Bog? A kad je počeo biti Bogom? Od vijeka, bez početka je dakle Ljubav beskrajna njih obuhvatala... A hoće li ih jednoga dana prestati ljubiti? — Nikada! Ljubav je u Bogu nepromjenljiva, bez izmjene. Što je jednom ljubio, ljubi vazda, i ako koji put udara i čini se da ruši, uvijek ga vodi ljubav. On ljubi od vječnosti i ljubit će do vječnosti.

L o n g i t u d o!... Tko da izmjeri duljinu ove Ljubavi beskrajne? Tko da joj reče početak i naznači konac?... Longitudo!... Bog je vazda ljubio i ljubit će vazda vječno!

S u b l i m i t a s *(uzvišenost):* Ljubav beskrajna uzdigla se do nedokučivih visina. U Ocu se uzdiže do rođenja Božanske Riječi, svemoguće, vječne Mudrosti, jedinorođenoga Sina, u svemu jednaka Ocu. U Ocu i Sinu uzdiže se do proizlaženja Duha Svetoga, počela sve ljubavi i sve svetosti, Boga kao što je i Otac i Sin. U Božanskom Trojstvu uzdiže se do savršenoga Jedinstva, tako te Otac i Sin i Duh Sveti jesu jedna ljubav, jedan jedini Bog u tri Osobe. U jednom Bogu uzdiže se do ideje stvaranja, do izvršenja ovoga velikoga djela, do božanstvenih darežljivosti, kojima su stvorovi obasuti.

Ljubav ova božanska pokazala se u uzvišenosti, kad je smislila utjelovljenje, kad je iza pada čovjeka razoružala Pravdu, kad je usprkos neprestanih grijeha očuvala svoju strpljivu milosrdnost. Ljubav je ova bila uzvišena, kad se Riječ utjelovila, kad se učinila djetetom, siromašnom, poniženom, mukotrpnom, kad je među nama živjela u jednostavnosti, dobroti, kad je dala na dar samu sebe. Uzvišena, kad je u Getsemani bila u agoniji gledajuć naša bezakonja, kad se pokazala svezanom, bičevanom, osramoćenom i na križ prikovanom! Uzvišena kroz vijekove u Tabernakulu, gdje se zatvorila, u žrtvi Mise, gdje se prikazuje, u Euharistiji, gdje je postala hranom naših duša!

O uzvišenosti Ljubavi beskrajne Božje, tko bi se mogao uspeti do tebe, da te shvati!

P r o f u n d u m *(dubina):* I tko bi mogao saći do tvojih neistraživih dubina?... Ljubav beskrajna, ta divna zgrada složena od Svemo-

gućnosti, od neizmjerne Mudrosti, od najviše Dobrote, od neslomive Pravde, od božanske Milosrdnosti, od apsolutnoga Dobra, od savršene Ljepote, ima tako duboke temelje, te ništa nije moglo njima uzdrmati. Vrijeme, što ruši sve, proti njoj nije moglo ništa. Bujica ljudskih opačina nadolazila je da se razbije o njene temelje, kao što se razbijaju bijesni valovi o podnožje granitne obale. Ni čitava vječnost ne će biti dovoljna duši odabranoj, da prodre do najdubljih dubina ovoga bezdana ljubavi.

P r o f u n d u m! Dođimo k Srcu Isusovu! Kroz široki otvor, što mu je učinila sulica, gledajmo ovaj bezdan Ljubavi Božje; nastojmo da joj ispitamo dubine. Ali ne! Besvjestica spopane dušu pred ovim dubinama Ljubavi. Valja zatvoriti oči, ostaviti svako uporište i pustiti se padati; padati, padati bez svršetka u ove božanske dubine, ne htjeti shvaćati, ne htjeti tumačiti: Ljubav se ne da protumačiti! ... Nju se želi, nju se hoće, nju se osjeća, nju se kuša, njom se opaja, od nje se živi, od nje se umire, nju se ne poima! O P r o f u n d u m!

131. — Jučer, moj božanski Učitelj, pošto mi je tako govorio, pokaza mi, kako bi mu bilo drago, da mu privedem sve stvorove i kako bih im ja morala posuditi moju dušu i srce, te bi svi uzmogli ljubiti, slaviti Ljubav Beskrajnu.

Bog je Biće jedincato; svi stvorovi imaju svoje bivovanje od njega; svi su oni, ako se smijem poslužiti prispodobom, sastavljeni od dva dijela: jedan dio je komadić ništa, drugi je volja stvoriteljna Božja.

Ništa ostaje ništa, pa ga slobodno odbaci; ostaje dakle da se gleda u svakom stvoru volju Božju.

Što je to stvoriteljna volja? To je izliv Beskrajne Ljubavi, iskra je to proizašla iz ogromne žeravice ljubavi. Bog je stvorio, jer je odveć ljubio. Izgleda, kao da je ovoj Ljubavi, zatvorenoj u samoj sebi, bilo dosadno; osjećala je potrebu, da stvaranjem izađe napolje. Ali jer je stvaranje djelo ljubavi, mora to djelo čitavo ljubiti, i ljubav mu se mora uspinjati do Boga.

Ali najveći dio stvorova nema duše ni srca; imaju narav, oblik, imaju svoje mjesto u stvorenju, neku zadaću, vrše sve što moraju po svojoj naravi, a od čovjeka čekaju, da im posudi svoje srce, da ljube Ljubav stvoriteljnu, koja ih je proizvela.

Mnogi ljudi, ako ne svi, ni ne misle da imaju srce veoma žarko, veoma široku sposobnost ljubiti Boga i za sebe i jošte za niže stvorove.

I tako Bog gubi puno ljubavi. A Isus mi je rekao: »Posudi svoje srce stvorovima, neka me oni ljube po tebi i ti me ljubiš po njima; učini, neka slave, uzvisuju, ljube svoga Stvoritelja. Ljubi s pticom što pjeva, s oblakom što plovi prostorom, s listom što treperi na lahoru. Daruj dušu što spoznaje, srce što bije, svim ovim bićima stvorenim od Ljubavi.«

Već puno vremena navodi me na ovo naš Gospodin. Nekada sam se odvraćala od stvorova, da se umrtvim; danas dobivam drugi poticaj.

Čini mi se, stvorovi su poput divnog glazbala, harfe; ako nitko ne tiče harfu ne daje gla-

sova; treba da srce ljudsko kao vješt glazbenik takne sve žice na zlatnoj harfi, pa će se dići skladan zvuk: to je — himna ljubavi, pjevana iz ljubavi u čast Beskrajnoj Ljubavi.

Često sam opazila, da je to Bogu veoma milo. Bog toliko traži ljubav. A i za srce je preslatka radost moći Bogu iskazati svoju ljubav na toliko različitih usta. Čovjek ne može vazda govoriti Bogu, da ga ljubi; da to reče, ima samo jedna usta. Ali kad dođe k stvorovima i posudi im svoje srce, onda se uzdiže mnoštvo glasova pjevajući Ljubav Beskrajnu.

Oh, ta Ljubav Beskrajna, taj Bog-Ljubav što stvara, što oživljuje svaku stvar, što se u sve širi, tako je vidljiv! Čini mi se, više mi ne treba vjere, da to vjerujem, ja ga osjećam u svakoj stvari. Oh, koliko bih ga željela ljubiti!

132. — Jutros iza sv. Pričesti bila sam uronila u klanjanje i u ljubav, duboko poništena u samoj sebi; činilo mi se, da nad sobom čujem mnoštvo nebeskih duhova, kako pjevaju i slave božansku Milosrdnost; bilo je to s toga, što je došao Isus da se sjedini sa mnom, najbjednijim, najslabijim, najnečistijim od svih stvorova.

O Ljubavi! Isus, živ u meni, htjede me utješiti u mojem siromaštvu i nevoljama mojim pokazujuć mi, da on zna i iz njih izvući slavu i hvalu svojoj Milosrdnosti.

Isuse, živote moj i svijetlo moje, Tebe, koji se sjedinjuješ s mojom griješnom dušom, ja Te ljubim, dà, ja Te ljubim, ali Te ljubim odveć malo. Željela bih te ljubiti vatreno, iz sviju sila duše svoje, sa svom slabom svjetlosti uma svoga,

sa svim žarom srca svoga, sa svom snagom volje svoje; željela bih, da me ljubav prenese i nerazdruživo sjedini sa Srcem tvojim.

Kada Te posjedujem, slatka moja Milosrdnosti, kada tvoja Ljubav baci u srce moje svoje božanske strelice, moja vanjska sjetila više ne primaju utisaka, nego ostajem nepomična u čekanju i želji još potpunijeg posjedovanja.

Tvoja Ljubav, o Svevišnji Bože, moj je život. Ja bivujem samo za Ljubav, moj razlog bivovanja jest Ljubav. Ti mi ga za drugo nijesi dao, o moj Bože, nego da veličam tvoju Ljubav; Ti si me pridigao iza mojih padanja, samo da slavim tvoju Milosrdnost; Ti si me obasipao svojim darovima, samo da objaviš prekomjernu svoju nježnost.

Ja sam samo ništa, a Ti si, Bože moj, Ti si sve; i ovo malo što jesam, jesam po Tebi i za Tebe.

Vazda iznova, sve me nešto sili da pišem, a ipak vazda opetujem istu stvar, vazda ista nota, ista se pjesma izvija iz moje duše, vazda slava, vazda prekomjerna tvoja darežljivost, o Ljubavi Beskrajna. Dà, treba opet da rečem: Ljubav Beskrajna nas obavija i steže, ona ispunja svijet, ona se prelijeva u neizmjernost bez kraja; samo joj ljudska duša ostaje zatvorena, ne posvema, jer bi bila uništena, nego je pretijesna za ljubav.

Svi stvorovi životom primaju od prelijevanja Ljubavi Beskrajne, okreću se prema svojem Stvoritelju i otvaraju se životnim priticajima, što silaze od Boga u njih; ali duša ljudska, učinjena slobodnom da ljubi Boga više nego ikoji drugi

stvor, slobodno se zatvara i zaključava pred ljubavlju.

...U korizmi dođe vijest, da je Otac na prolazu. I doista, došao je na nekoliko sati. Kad ga je naša č. Majka vidjela u sobi za razgovor, dala me zvati, i odvela me k njemu. Do tada još nijesam bila vidjela svoga Oca; iz ljubavi prema Isusu, da mu dokažem svoju ljubav, ja ga nijesam ni jednom pogledala. Dobri Učitelj za taj mali čin napuni mi dušu mirom, velikom radosti i novom snagom. Ali ta je radost bila i bolna, jer mi Otac reče, da će u srpnju biti poslan u Beyrouth. I tako, kad je o Uskrsu opet bio ovdje, mislila sam, da s njime govorim posljednji put.

Ožujak 1902.

133. — O dušo moja, ne boj se, izruči se sva Beskrajnoj Ljubavi svoga božanskog Učitelja. Gle neizrecivih nježnosti, kojih je puno njegovo božansko Srce; idi, uroni u taj ocean ljubavi žarke i presjasnoga svijetla i shvati tada, kako te ljubi Isus umrli i uskrsnuli. Shvati, što hoće da bude za tebe onaj, koji te obasiplje svojim bogatstvima, shvati, što traži od tvoga srca onaj, čije božansko Srce nježno traži, što je najbolje, da ti dade.

O Isuse, moj preblagi Učitelju, ja vjerujem u tvoju Ljubav i hoću da Te najžarkije ljubim. Dà, usprkos moje nevjernosti i padanja mojih, usprkos moje otpornosti i slabosti tvoja Ljubav, jača od Tebe, vodi Te k meni. Kako je nepojmljiva ova ljubav, koja Te prigiblje, Bože veliki, neumrli, svemogući, do tvoga stvora slaba, neznalice, bijedna! Kako je darežljivo i blago tvoje Srce, Gospodine Isuse, dostojno klanjanja i ljubavi najžarkije!

— »Isuse, kaži mi, zašto je u tvojem Srcu toliko ljubavi, i zašto se priginješ tako k svojemu nedostojnomu stvorenju?«

Isus je odgovorio: »Moje je Srce živo svetohranište Božanstva, u njemu je punina Božanstva, a Božanstvo je Ljubav; zar ne poimaš, da Ljubav, vazda u djelovanju, poput bujice s obilnim vodama mora teći i strovaliti se?«

— »Dà, ljubav se mora razlijevati, ali zašto nad moju bijedu?«

— »Tvoja me bijeda privlači, jer ja sam Milosrđe; tvoja slabost me osvaja, jer ja sam Svemoguć; tvoje pogreške me zovu, jer ja sam Čist i ja sam se posvetio za tebe.«

— »Moj Isuse, moj Spasitelju, šta dakle hoćeš od mene?«

— »Ljubi me i pusti mi, da te ljubim. Pusti me, da u tvoje srce izlijem što pretiče iz mojega. Pusti, da od tebe učinim stvorenje tako milo Bogu, te nitko, tko te vidi, ne može dvojiti o gorljivosti Ljubavi Beskrajne prema čovjeku.

— »Isuse, a zašto mene, a ne drugu dostojniju osobu?«

— »Zašto? Jer uspomena na tvoje slabosti i sjene tvoje prošlosti otkrivaju ti tvoje ništavilo i ne će ti dozvoliti, da svojoj kreposti pripisuješ osobitu naklonost moga Srca.«

— »O Isuse, kaži mi još, što želi tvoje Srce?«

— »Svijet se zamrzava, sebičnost steže srca, ljudi su se odvratili od ognjišta Ljubavi i misle da su daleko od svoga Boga; a ipak ja sam ovdje, Ja, Beskrajna Ljubav, posve blizu, i krilo božanske Ljubavi nabujalo treba da se otvori.«

— »Pusti mi, Margareto, da te ljubim i da po tebi zađem u svijet.«

— »Moj Isuse, što ja mogu u svijetu, kad sam od njega odijeljena? Kako Te mogu k svijetu dovesti, kad nemam s njime saobraćaja?«

— »Margareto, protumačit ću ti ovu tajnu, što nadilazi tvoju pamet. Ja sam se utjelovio, da se sjedinim s čovjekom; umro sam, da ga spasim; žrtva moja bila je dostatna, da otkupi čitavo čovječanstvo i beskrajno više, ali čovjek, jer je slobodan, mora sudjelovati pri svojem spasenju. Preobilje mojih zasluga za to mu daje dovoljno milosti, ali koliko ih odbija milosti! Onda ja uzmem neke duše, sobom ih zaodjenem, u njima nastavim svoju muku, od drugih ih rastavim za svoje Djelo, njima otkrivam tajne moje Ljubavi i Milosrđa moga, i kad ih učinim čistim kanalom, po njima izlijevam na svijet novo priticanje milosti i oproštenja.«

— »Moj Spasitelju, ja pripadam Tebi, čini od mene po svojoj Volji.«

— »Dă, ja te uzimam u posjed. Od tvoje duše činim kanal moje Beskrajne Ljubavi, i makar neznatna i skrovita, ipak će moje Djelo obaviti; što budem ljubavi lio u tebe, ići će u

svijet, ali ti ništa ne zadrži za sebe, nikada ne traži svoju korist nego moju. Budi vjerna, zavoli bol.«

Ovo nijesu posve riječi Isusove, jer ovaj put nijedna riječ nije došla u obliku riječi ljudske. Ja sam zaodjela po prilici božanske utiske izrazujuć misli Isusove.

Konac prvoga sveska.

SADRŽAJ

Strana

Riječ prevodioca 5

Predgovor 11

Životopisne crtice 13

Poglavlje I. — Poziv 42

1. Slatka blagost. — 2. Smrt je prijateljica. — 3. Radosti i suze. — 4. Molitva sv. Josipu. — 5. Isuse, što Ti hoćeš! — 6. Za Boga i u Bogu. — 7. Raspored života. — 8. Budite savršeni. — 9. O Isuse, dođi u mene. — 10. Slava sv. Josipu. — 11. O Isuse, kako Te ljubim! — 12. Sve učiniti i sve ostaviti za Tebe, Gospodine. — 13. Slatke utjehe. — 14. Posveta Presvetomu Srcu. — 15. U borbi. — 16. Agonija srca. — 17. Hvala Ti, Isuse. — 18. Razmišljam svoje nakite; koliko izgubljena vremena! — 19. Bože moj, kako je velika tvoja dobrota. — 20. Gorim željom, da Te ljubim.

Poglavlje II. — Zbogom svijete 64

21. Još devet dana. — 22. Božanska Euharistijo, jedina radosti moja! — 24. Oproštaji. — 24. Veliki dan. — 25. Ja se predajem Isusu bez opoziva.

Poglavlje III. — Samostan. — Prve duh. vježbe . 70

26. Odluke za vrijeme pred novicijatom: ne činiti mnogo nego činiti dobro. — 27. Prve duh. vježbe: suzbijati oholost, tašte želje, malodušnost. — 28. Iza duh. vježba: put Križa. — 29. Ljubav božanska i ljubav ljudska: božanski zanos.

Poglavlje IV. — Duh. vježbe pred oblačenje i zavjete 88

30. Duh. vježbe pred oblačenje: nakiti Majke za zaruke; odluke — jedinstvo s Bogom — poniznost — samozataja. — 31. Prošla je zima. — 32. Spremno odgovoriti milosti. — 33. Duh. vježbe pred zavjete: osobita svijetla, posebni naumi Božji. — 34. Odluke, program života. — 35. Spavati na Srcu Isusovu. — 36. Za spas duša.

Strana

Poglavlje V. — Prva godina redovničkoga života 103

37. Sjediniti se, ljubiti, trpjeti. — 38. Ljepota prirode, dobrota Božja. — 39. Poniznost. — 40. Sve uzimati u Isusu. — 41. Ići pravo k Isusu.

Poglavlje VI. — Unutarnje milosti. — Prve duhovne vježbe iza zavjeta 108

42. Agonija. — 43. Svijetla o unutarnjem životu i mrtvljenju. — 44. Živjeti u duhu ljubavi, jer Bog je Ljubav. — 45. Prve duh. vježbe: predati se bez ograničenja Ljubavi i Križu, zavjet predanosti. — 46. Trpjeti za duše. — Molitva Isusu Djetetu.

Poglavlje VII. — Predanost i savršen život . . . 123

47. U predanosti (pjesma). — 48. Vapaj duše Bogu. — 49. Vjerujem, Gospodine. — 50. Vjernost u napastima. — 51. Osobita svijetla o najsavršenijemu. — 52. Pustiti Gospodina da djeluje. — 53. Glad ljubavi Božje. — 54. O božanstveni Sakramente; molitva. — 55. Svojoj majci (pjesma). — 56. Opet trpjeti, trpjeti više, za duše. — 57. Ti si ništa. — 58. Cio život duše je u odricanju i smrti srca.

Poglavlje VIII. — Odricanje i žrtva. — Druge duh. vježbe iza zavjeta 137

59. Unutarnja smrt. — 60. Druge duh. vježbe: smješak trpećega Isusa. — Utješiti Srce Isusovo. — 61. U napastima i u utjehama. — 62. Dva smješka Isusova (pjesma). — 63. Ljubiti Mariju i živjeti njezinim duhom.

Poglavlje IX. — Život sa Isusom Kristom . . . 149

64. »Vjeruj u moju Ljubav.« — 65. Posveta Presvetomu Srcu. — 66. Isus je zadovoljan. — 67. Isus hoće da u sebi učinimo prazninu, da on može tu metnuti božansko. — 68. Oh kako je dobro predati se bez ograničenja Srcu Isusovu. — 69. Jedan pohod Isusa (pjesma). — 70. Ljubiti bol; ljubiti volju Božju. — 71. Pred svetošću Božjom. — 72. Osobite milosti.

Poglavlje X. — Zavjet predanosti. — Treće duh. vježbe iza zavjeta 157

73. Zavjet predanosti. — 74. Isus odobrava. — 75. Formula zavjeta predanosti. — 76. Slasti u

Strana

bolima. — 77. Treće duh. vježbe: u miru. — U školi razapetoga Isusa. — Gledati na Boga. — Život duha i život srca. — Slast u Pričesti. — Želje ljubavi. — Odluke za življenje u jedinstvu.

Poglavlje XI. — Vjera i Ljubav 167

78. Ljubiti Boga i dati se od Boga ljubiti. — 79. Slijepa vjera i vjernost. — Od smrti na život. — 80. Dati Bogu svu slobodu raditi u nama. — 81. Pred Jaslicama (pjesma). — 82. O. Charrier D. I. duhovni vođa S. Alojziji Margareti. — Mir sred oluja. — 83. Poslušnost. Za poniženja. Za još tjesnijim sjedinjenjem.

Poglavlje XII. — Nove milosti sjedinjenja . . . 176

84. »Dođi na moje Srce«. — 85. K Vječnoj Ljepoti (pjesma). — 86. Trpjeti mjesto Isusa. — 87. Slast prisutnosti Isusove u Presv. Sakramentu. — 88. Jedan ukor Gospodina. — 89. »Zašto mi se opireš?«

Poglavlje XIII. — Četvrte duh. vježbe iza zavjeta. — Križ i patnje 181

90. Gospodin traži žrtvovanje sviju trenutaka. — Odluke: poniznost i blagost.

Poglavlje XIV. — Vrhunaravna saopćenja . . . 185

91. Pokoj duše u Bogu. — 92. Ljubav boli: blagost i poniznost — vrijednost poniženjâ. — 93. Sakrivena u Presvetomu Srcu. — 94. Glad za Beskrajnim (pjesma).

Poglavlje XV. — Ljubav — Poniznost — Pouzdanje 188

95. Smjerna ljubav prema Isusu. — 96. Poniznost i predanost prema Bogu, blagost srca prema bližnjemu. — 97. Odgovor Isusov na suze slabosti. — 98. Molitva Ljubavi vječnoj i nepromjenljivoj. — 99. Dobri Pastir (pjesma). — 100. Pouzdanje.

Poglavlje XVI. — Pete duh. vježbe iza zavjetâ. Milosti i Prosvjetljenja 196

101. Biti žrtvom sa Isusom. — 102. Živimo u Bogu kao mala djeca u krilu majkî. — 103. Pete duh. vježbe: svijetla o Duhu Svetomu. — Sv. Misa. — Otajstvo Presvetoga Trojstva. — Od-

Strana

luke: bolje upoznavati i slijediti Isusa. — 104. Poj ljubavi stvorenjâ (pjesma). — 105. Bog je Ljubav, i Ljubav hoće da bude ljubljena, a Ljubav nikako nije dovoljno ljubljena.

Poglavlje XVII. — Različite pouke 204

106. Pokoj u Bogu. — 107. Zavjeti poslušnosti, siromaštva, čistoće. Čistoća srca. — 108. Himna ljubavi Isusa Djeteta (pjesma).

Poglavlje XVIII. — Život iz ljubavi i za ljubav 209

109. Što dublje ronimo u svoje ništavilo, to nam Isus više daje od svoga. — 110. Mi ne poznajemo Boga: Bog je Ljubav, a mi to ne znamo. — 111. Našla sam svoje blago. — 112. Dugo sam te tražila, o srećo (pjesma). — 113. Ljubiti ruku Božju. — 114. »O moj Isuse, kako hoćeš da te zovem?« ... Odgovorio mi je: »Zovi me Milosrđe.«

Poglavlje XIX. — Križ je Isus... 219

115. Moj Bože... zatvaram oči i Tebi se izručam. — 116. Jedna riječ nevinašca: Križ je Isus. — 117. Sama!

Poglavlje XX. — Nova prosvjetljenja . . . 223

118. Ljubav, tu riječ treba baciti u duše (pjesma). — 119. Bog počelo života. — 120. Za Matutina: zanosi. — 121. Bog ljubi duše jednostavne, bistre, prozirne. — 122. Umrijeti za sve što je ljudsko. — 123. Daleko svijetlo: »Ništa se ne boj, ja sam vjeran!« — 124. Volja Božja.

Poglavlje XXI. — Volja Božja. — Šeste duhovne vježbe poslije zavjetâ. — Beskrajna Ljubav . . 233

125. Od blata zemaljskoga do nebeske čistine; plavilo neba Ljubavi Beskrajnoj. — 126. Duh. vježbe: jedinstvo s Gospodinom u ljubavi. — 127. Svom dušom ići k istini, k Bogu. — 128. Beskrajna Ljubav, živa u Isusu, ispunja ponor među Bogom i stvorovima. — 129. Beskrajna Ljubav bezdan je nedokučljiv, baci se u taj bezdan. — 130. Širina, duljina, uzvišenost, dubljina Beskrajne Ljubavi. — 131. Dati svoje srce stvorovima, da ljube Beskrajnu Ljubav. — 132. Premalo ljubavi. — 133. Misija. — Djelo ljubavi.